

Միասնական քննությունների ծրագրեր

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայոց լեզվի թեստային առաջադրանքների թեմատիկ-բովանդակային բաշխում

Հնչյունաբանություն

Ձայնավորների արտասանություն և ուղղագրություն
Բաղաձայնների ուղղագրություն
Երկհնչյունների ուղղագրություն
և - ի, յ ձայնակապի և կրկնակ բաղաձայնների ուղղագրություն
Վանկ, շեշտ, տողադարձ
Հնչյունափոխություն
Բառերի այբբենական դասավորություն, տառերի թվային արժեք
Մեծատառերի ուղղագրություն
Բառերի բաղադրիչների գծիկով, անջատ կամ միասին գրություն

Բառագիտություն

Բառ, բառի իմաստ, բազմիմաստ բառեր
Բառի փոխաբերական իմաստ
Դարձվածքներ
Հոմանիշներ
Հականիշներ
Հարանուններ, համանուններ
Բառակազմություն
Բառապաշարի շերտեր. հնաբանություններ, օտարաբանություններ, փոխառություններ
Բառագործածության սխալի հայտնաբերում

Ձևաբանություն

Խոսքի մասեր
Գոյական. հոգնակիի կազմություն
Հոլովում և հոլովներ, հոդեր
Բայ, խոնարհման տեսակները, բայի սեռ, բայի կազմություն
Դերբայներ և ձևաբայեր
Դիմավոր ձևեր, դրական և ժխտական խոնարհում
Անկանոն և պակասավոր բայեր
Ածական. համեմատության աստիճանները
Թվական. տեսակները
Դերանուն, տարատեսակները
Մակբայ
Կապ, շաղկապ, ձայնարկություններ, վերաբերականներ
Քերականական ճիշտ և սխալ ձևեր
Ձևաբանական վերլուծություն

Շարահյուսություն

Բառակապակցություն, նախադասություն
Նախադասության կառուցվածքային և հաղորդակցական տեսակներ
Կապակցության եղանակներ. խնդրառություն, համաձայնություն
Խնդրառության կամ համաձայնության սխալի հայտնաբերում
Շարահյուսություն
Նախադասության անդամներ

Գերբայական դարձված
Ներգործական և կրավորական կառուցվածքի նախադասություններ
Բարդ նախադասության տեսակները
Գերադաս և ստորադաս նախադասությունների կապակցում
Ստորադաս նախադասության բնույթ (շարահյուսական դեր)
Շաղկապի գործածություն
Պարզ և բարդ նախադասությունների փոխակերպում
Ուրիշի ուղղակի և անուղղակի խոսք. փոխակերպում
Կետադրություն

Ոճաբանություն

Պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ
Գործառական ոճեր

Շարադրանք (տեքստ)

Նախադասությունների դասավորում՝ ըստ տրամաբանական և քերականական կապի
Պարբերությունների դասավորում՝ ըստ տրամաբանական և քերականական կապի
Շարադրանքին (տեքստին) կամ նախադասությանը իմաստով հակասող (չհակասող)
նախադասության հայտնաբերում

Ընդհանուր գիտելիքներ հայոց լեզվի վերաբերյալ

Հայ գրականության թեստային առաջադրանքների թեմատիկ-բովանդակային տարատեսակներ

Հեղինակի ապրած ժամանակաշրջանի իմացություն
Հեղինակի կամ նրա ծրագրային երկի մասին նշանավոր ասույթի ճանաչում
Ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիր
Ստեղծագործության, ժողովածուի կամ շարքի ճանաչում
Ստեղծագործության, ժողովածուի կամ շարքի կառուցվածքային կամ ժանրային բնորոշում
Ստեղծագործության, ժողովածուի կամ շարքի թեմատիկ բնորոշում
Ստեղծագործության հատվածի բովանդակության ու վերնագրի կամ դիպաշարային (սյուժետային) դրվագի իմացություն
Անգիր հանձարարված նյութի իմացություն. տողերի դասավորում կամ բաց թողած բառի կամ բառերի լրացում
Հատվածի՝ որ կամ ում ստեղծագործությունից լինելու իմացություն
Գլխավոր հերոսի կամ հերոսների խմբի, նրանց և միջավայրի առնչությունների ճանաչում կամ բնութագրում
Հերոսին բնութագրող խոսքի (իր կամ ուրիշի կամ հեղինակի) ճանաչում
Գրական տեսակների, հեղինակների դավանած ուղղությունների, հոսանքների իմացություն
Երկի ընդհանուր բովանդակության իմացություն
Երկերի առնչությունների, սկզբնաղբյուրների և ստեղծման շարժառիթների իմացություն

Անգիր հանճնարարվող ստեղծագործություններ

Մովսես Խորենացի -	«Հայոց պատմություն» («Թէպէտ և ենք ածու փոքր...» բառերից մինչև «և արժանի գրոց յիշատակի» բառերը) (գրաբար) Գողթան երգեր (դասագրքի հատվածները) (գրաբար)
Գրիգոր Նարեկացի -	«Տաղ վարդավառի» (դասագրքի հատվածը՝ «Գոհար վարդն...») (գրաբար)
Ֆրիկ -	«Գանգատ» («Մէկն ի պապանց պարոնորդի» տողից մինչև «Մէկին ոչ ուլմիկ մի ապիկի...» տողը)
Նահապետ Քուչակ -	«Երբ սերն ի յաշխարհս եկաւ», «Ես աչք ու դու լոյս, հոգի՛», «Քանի՛ ու քանի՛ ասեմ»
Միքայել Նալբանդյան -	«Ազատություն», «Իտալացի աղջկա երգը» (առաջին 7 քառատողը)
Պետրոս Դուրյան -	«Լճակ»
Հովհաննես Թումանյան -	«Հայոց լեռներում», քառյակներ («Չուր եմ փախչում, ինձ խաբում», «Քանի՛ ձեռքից եմ վառվել», «Աղբյուրները հնչում են ու անց կենում», «Լինե՛ր հեռու մի անկյուն», «Ո՞վ է ձեռքով անում, ո՞վ»), «Անուշ» (նախերգանքը), «Թմկաբերդի առումը» (նախերգանքը)
Ավետիք Իսահակյան -	«Մի մրահոն աղջիկ տեսա», «Ռավեննայում», «Աբու-Լալա Մահարի» (3-րդ սուրահի սկզբից 16 տող, մինչև «...ամեն հնչյունին վերջ, սկիզբ չկա» տողը)
Դանիել Վարուժան -	«Չոն», «Հունձք կը ժողվեմ»
Լևոն Շանթ -	«Հին աստվածներ» («Իջե՛ք, իջե՛ք, երազներ՛ր» հատվածը)
Միսաք Մեծարենց -	«Սիրերգ» («Գիշերն անույշ է...»), «Աքափաներու շուքին տակ»
Վահան Տերյան -	«Տխրություն», «Fatum», «Գարուն», «Մի՞թե վերջին պոետն եմ ես», «Հրաժեշտի գազել»
Եղիշե Չարենց -	«Վահագն», «Տաղ անձնական», «Էլի գարուն կգա», «Ես իմ անուշ Հայաստանի»
Հովհաննես Ծիրազ -	«Գարնանամուտ», «Թագադրում», «Հայ ժողովրդի երգը»
Համո Սահյան -	«Անտառում», «Անունդ տալիս»
Պարույր Սևակ -	«Անլռելի զանգակատուն» («Գարուն էր: Չեկած ամառ» տողից սկսած՝ 26 տող)

Ծրագրային հեղինակներ և ստեղծագործություններ

Մովսես Խորենացի -	«Հայոց պատմություն»-ից՝ Հայկի և Բելի, Արա Գեղեցիկի և Շամիրամի, Վահագնի, Տիգրանի և Աժդահակի, Արտաշեսի և Արտավազդի մասին, «Ողբ»
«Սասնա ծռեր»	(համահավաք բնագիրը՝ «Սասունցի Դավիթ» խորագրով)
Գրիգոր Նարեկացի -	«Տաղ վարդավառի», «Մեղեդի ծննդյան», «Մատյան ողբերգության», բան Գ, հատված Բ («Նորակերտ մատյանն այս ողբերգության...» տողից մինչև «Հանապազ մեծիդ բարեգթության դիմելու համար» տողը), բան ԺԷ, հատված Ա («Աղաչում եմ քեզ՝ բոլոր չարաչար ու տաժանելի...» տողից մինչև «Մեծդ փոքրիս հետ, լույսդ՝ խավարիս...» տողը) (Վ. Գևորգյանի թարգմանությամբ)
Ներսես Շնորհալի -	«Ողբ Եղեսիո» («Ինձնից կյանքի ջուր էր բխում» տողից մինչև «Ոսկենման շողն էր փայլում» տողը և «Բայց և քեզ եմ հրավիրում այստեղ» տողից մինչև «Հեռավորին՝ փափագելի» տողը)
Մխիթար Գոշ -	«Արջ և մրջյուն», «Բամբակենի և սոսի»
Վարդան Այգեկցի -	«Իմաստուն գինվոր», «Իշխան և այրի կին»
Ֆրիկ -	«Գանգատ», «Բան պիտանի»
Նահապետ Քուչակ -	Հայրեններ
Սայաթ-Նովա -	«Դուն է՛ն գլխեն իմաստուն իս», «Աշխարումս ախ չիմ քաշի», «Թամամ աշխար պտուտ էկա», «Աշխարս մե փանջարա է»
Խաչատուր Աբովյան -	«Վերք Հայաստանի»
Միքայել Նալբանդյան -	«Մանկության օրեր», «Իտալացի աղջկա երգը»
Պետրոս Դուրյան -	«Սիրել», «Դրժել», «Տրտունջք»
Բաֆֆի -	«Սամվել»
Հակոբ Պարոնյան -	«Մեծապատիվ մուրացկաններ»
Մուրացան -	«Գևորգ Մարգալետունի»
Շիրվանզադե -	«Բառս», «Պատվի համար»
Գրիգոր Չոփրապ -	«Այինկա», «Չարուղոն», «Երջանիկ մահը»
Հովհաննես Թումանյան -	«Հայրենիքիս հետ», «Անուշ», «Թմկաբերդի առումը», «Փարվանա», «Քաջ Նազար», քառյակներ
Ավետիք Իսահակյան -	«Մեր պատմիչները և մեր գուսանները», «Հայրենիքիս», «Հավերժական սերը», «Պանդուխտ որդին», «Հայրենի հողը», «Աբու-Լալա Մահարի», «Լիլիթ», «Համբերանքի չիբուխը»

Դանիել Վարուժան -	«Հարճը», «Հացին երգը» շարքը
Լևոն Շանթ -	«Հին աստվածներ»
Միսաք Մեծարենց -	«Չմբան պարզ գիշեր», «Արևին», «Ջրտուք», «Հյուղը»
Վահան Տերյան -	«Աշնան մեղեդի», «Որպես Լատերտի որդին...», «Իջնում է գիշերն անգութ ու մթին...», «Իմ խաղաղ երեկոն է հիմա», «Շշուկ ու շրշյուն»
Եղիշե Չարենց -	«Տաղարան» շարքը, «Անվերնագիր» («Իմ մահվան օրը կիջնի լռություն...»), «Դանթեական առասպել», «Հարդագողի ճամփորդները», «Մահվան տեսիլ» («Որպես լքված թավջութակի...»), «Ամբոխները խելագարված», «Պատմության քառուղիներով», «Գեպի լյառը Մասիս»
Գերենիկ Գեմիրճյան -	«Վարդանանք»
Շահան Շահնուր -	«Նահանջը առանց երգի»
Ալսեդ Բակունց -	«Մթնածոր», «Միրհավ», «Ալպիական մանուշակ», «Ծիրանի փողը», «Խոնարհ աղջիկը»
Կոստան Ջարյան -	«Նավը լեռան վրա» (առաջին մաս)
Գուրգեն Մահարի -	«Ծաղկած փշալարեր»
Նաիրի Ջարյան -	«Արա Գեղեցիկ»
Հովհաննես Ծիրազ -	«Մայրս», «Կուզեի նստել մի քարի վրա», «Բիրլիական»
Համո Սահյան -	«Չես ասի ոչ մի բառով», «Քարափը», «Մասրենի», «Ինչո՞ւ հիշեցրի»
Պարույր Սևակ -	«Անլռելի զանգակատուն», «Վարք մեծաց»
Հրանտ Մաթևոսյան -	«Աշնան արև»

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

- 1) **Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում ջ.**
- 1) ալ-նդետ, մթ-նկա, հատ-նտիր, վեր-նթաց
 - 2) համ-նկնել, ան-նտել, գործ-նկեր, առ-նչվել
 - 3) առ-նթեր, հյուր-նկալ, ճեպ-նթաց, նոր-նծա
 - 4) զիրկ-նդխառն, մակ-նթացություն, անակ-նկալ, խոչ-նդոտ
- 2) **Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում ք.**
- 1) նր-ակագմ, շամ-ուտ, վիրա-, շեղ-
 - 2) անխա-, Գա-րիել, գրա-ար, ջրար-ի
 - 3) անխա-ան, ող-աձայն, հուսախա-, բոր-
 - 4) Համ-արձույնյան, դա-նեպասկ, ող-երգակ, հար-ել
- 3) **Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում ել/.**
- 1) զին-աճառ, հոգ-իճակ, ազ-ազ, ուղ-որ
 - 2) ալ-որ, ալ-արս, ոսկ-ազ, հ-ասպառ
 - 3) կար-եր, ուղ-ճար, համա-րոպական, դափն-արդ
 - 4) վազ-ազ, գեր-արել, հոգ-որդի, տար-երջ
- 4) **Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում հ.**
- 1) նշխար-, աշխար-ահռչակ, ապաշնոր-, խոր-րդակցել
 - 2) խոր-ին, ընդ-ատել, ժպիր-, օր-ներգ
 - 3) հայ-ոյել, հեղ-եղուկ, նիր-ել, խոնար-վել
 - 4) ապաշխար-ել, պատե-ապաշտ, հով-անոց, խոտ-արք
- 5) **Ո՞ր բառում է գաղտնավանկի ջ-ն սխալ տեղադրված.**
- 1) ձեռնջբաց
 - 2) տջրտմել
 - 3) հայտնջվել
 - 4) գջտնջվել
- 6) **Ո՞ր շարքի բոլոր դեպքերում են բաղադրիչները միասին գրվում.**
- 1) վայր(ընթաց), մեն(մենակ), մեկ(մեկու), քաջ(արի)
 - 2) հինգ(հարյուր), երկրե(երկիր), մայր(իշխանություն), բուժ(սպասարկում)
 - 3) առ(այժմ), առ(հավետ), առ(կախ), առ(միշտ)
 - 4) ի(սպառ), ի(հարկե), ի(զուր), ի(նշան)
- 7) **Ո՞ր շարքի բառերի և բառակապակցությունների բոլոր բաղադրիչներն են մեծատառով գրվում.**
- 1) ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ԴԱՇՏ, ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՏԱՎՐՈՍ, ՆՈՐ ԳԵՏԻԿԱՎԱՆՔ, ՍԱՀԱԿ ՍԵՎԱԴԱ
 - 2) ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՔԱ, ԾԱՂԿՈՒՆՅԱՑ ԼԵՌՆԱՇՂԹԱ, ՆԱՐ-ԴՈՍ, ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ
 - 3) ՇԱԽՄԱՏԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՖԵԴԵՐԱՑԻԱ, ՄԵԻԹԱՐ ԳՈՇ, ԵՐՎԱՆԻ ՄԱԿԱՎԱԿՅԱՑ, ԶԱՂԱՔԱՄԱՅՐ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ
 - 4) ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ, «ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ», ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՅՅԱԼ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԱՐԱ ԳԵՂԵՅԻԿ

Ընդգծված բառերից քանիստ՞ն հնչյունափոխություն կա.

8

Երբ քունդ գա, լուռ գիշերով
Հոգիդ **գրկեն**, համբույր տամ,
Մրտիդ կայեն վառ **կարոտով**,
Լամ ու **խնդամ**, մայրի՛կ ջան...
(Ավետիք Իսահակյան)

- 1) բոլորում
- 2) չորսում
- 3) երեքում
- 4) երկուսում

9

Ո՞ր բառում վերջին վանկը շեշտված չէ.

- 1) լուսնկա
- 2) կարգադրել
- 3) գիշանգո
- 4) երջանկություն

10

Ո՞ր նախադասության մեջ բառագործածության սխալ կա.

- 1) Թռչունների երանը ուրախ ծվլոցով ճախրում էր երկնականարում:
- 2) Եկող տարվա մեր անելիքները եկեք միասնաբար ծրագրենք:
- 3) Այդ նիստում քննարկվելու էին օրակարգի վերջին երկու հարցերը:
- 4) Տեսնելով ընկերների մռայլ կերպարները՝ Սուրենն ամբողջ մարմնով սարսռաց:

11

Ընդգծված բառերից ո՞րը տվյալ դեպքում փոխաբերական իմաստով գործածված չէ.

- 1) Հոգիս **արթնացավ** հարավի բույրից, Ինձ է դուրս կանչում զեփյուռը նրա:
- 2) Ո՞վ է **բնակվում** մեր հին հարկի տակ, Ո՞վ է խնկահոտ մեր դուռը բացում:
- 3) Օրոր էր ասում աշունն անտառին, Բայց դեռ անտառի **քունը չէր տանում**:
- 4) Միամիտ չեմ՝ հավատամ քեզ, Տառապանքս **փորձ ունի**...

12

Աչքին երևալ դարձվածքի ո՞ր իմաստն է սխալ.

- 1) նկատվել
- 2) ուշադրություն գրավել
- 3) թվալ
- 4) շատ սիրելի դառնալ

13

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերն են իրար հոմանիշ.

- 1) հրապուրել, փափագել, թովել, դյուրել
- 2) առույգ, աշխույժ, մոլեգին, եռանդուն
- 3) հողմ, մրրիկ, փոթորիկ, քամի
- 4) գիտակ, իրագել, բանիմաց, իմաստակ

14

Ո՞ր շարքի բառազույգերն են հականիշներ.

- 1) ճիշտ–թյուր, մակերեսային–ծանծաղ
- 2) կիրթ–անտաշ, բերկրալից–թախծոտ
- 3) պատվարժան–անարգ, նոր–վերջին
- 4) կանուխ–վաղ, խորդուբորդ–ողորկ

15

Ո՞ր շարքի բառերն են կազմությամբ պարզ.

- 1) ոհմակ, քարայր
- 2) սնոտի, ցնորք
- 3) մարգարե, նռնակ
- 4) ադամանդ, կարպետ

16

Ո՞ր բառում *չկա -ակի* վերջածանցը.

- 1) թեթևակիորեն
- 2) բազմակիություն
- 3) յոթնակի
- 4) կիրակի

17

Ո՞ր բառը հապավում *չէ*.

- 1) ուսմասվար
- 2) աշխտեկ
- 3) ժողգործիքներ
- 4) ջրհոր

18

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերն են գոյական.

- 1) վերամբարձ, ողբերգակ, ճարմանդ
- 2) վարգ, հանգրվան, դռնեղուռ
- 3) հանդիպում, ցայգերգ, ուղերձ
- 4) քղանցք, օթևան, շքեղագարդ

19

Ո՞ր շարքում հոգնակիի կազմության սխալ կա.

- 1) հատակագծեր, պատմագիրներ, վերջակետներ
- 2) խաղաթղթեր, հողաթմբեր, մեղվաբույծներ
- 3) ուղեգրեր, սպիներ, նստացույցեր
- 4) ժամացույցներ, պարտավորագրեր, ոճաբաններ

20

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերն են ենթարկվում *-ի* հոլովման.

- 1) վերարկու, գործարանատեր, տանտիկին
- 2) ածխաթթու, ծիրան, իմաստուն
- 3) վիրակապ, նախամարդ, արքա
- 4) երեկո, ծաղրել, լուսաբաց

21

Ո՞ր նախադասության մեջ թվականի կազմության սխալ կա.

- 1) Մեզանից երեքը մեկնեցին գյուղ, մյուսները մնացին քաղաքում:
- 2) Ընտրվեցին հինգ մարզիկներ՝ հետագա մրցումներին մասնակցելու համար:
- 3) Աշակերտներին բաժանեցին երկուական տետր:
- 4) Նա այդ առարկայից առաջի անգամ է հինգ ստանում:

22

Ո՞ր նախադասության ենթական դերանունով արտահայտված չէ.

- 1) Եվ ո՞վ է հյուսել հեքիաթն այս վսեմ, հյուսել աստղերով, բյուր հրաշքներով...
- 2) Իմ հոգում մեռավ սիրո մի երկինք, մի վառ արեգակ, և՛ սեր, և՛ հավատ:
- 3) Դու պիտի հնչե՛ս, հնչես հաղթական, Իմ հի՛ն հայ լեզու՝ քա՛ղցր ու սրտաբո՛լիս:
- 4) Ջանք է անում ամեն մինը՝ Շուտով տանի, տիրանա...

23

Նշված կիրառություններում ընդգծվածներից քանի՞սն են ներգործական սեռի բայ.

1. *Մի՛ պեկոճիր* բքահարվածիս, Էլ մի՛ սասանիր, երբ ցնցված եմ ես...
2. Ես *սիրում եմ* քեզ, իմ հա՛յ ժողովուրդ...
3. Կախարդական մի շղթա *կա* երկնքում՝ Աներևույթ, որպես ցավը խոր հոգու...
4. Բայց խալխի անսիրտ քեֆերին ես տխուր, մենակ *մնացի*...

- 1) երեքը
- 2) մեկը
- 3) երկուսը
- 4) ոչ մեկը

24

Ո՞ր նախադասության մեջ բայի ըղձական եղանակի ժամանակաձև չկա.

- 1) Մեկը չեղավ, որ գուրգուրեր վարդերս
Անուշ բույր տար, վարդի գույն տար երգերիս:
- 2) Բարբարոսներ շատ կզան ու կանցնեն անհետ,
Արքայական խոսքը մեր կմնա հավետ:
- 3) Մեզ ժայռերի վայրի, խոշոր բարձունքին
Վարդեր քաղեմ ու ճակատս պսակեմ:
- 4) Թող ոչ մի գոհ չպահանջվի ինձնից բացի,
Ուրիշ ոտքեր կախաղանին թող մոտ չգան...

25

Ո՞ր նախադասության մեջ ընդգծվածը վաղակատար դերբայ չէ.

- 1) Նա սիրում է *երգել*:
- 2) Ես արդեն *ավարտել* եմ դպրոցը:
- 3) Այդ հարցին ոչ ոք դեռ չի *անդրադարձել*:
- 4) Պիտի ասեմ, որ շատերը այդ մասին չեն *լսել*:

26

Ընդգծվածներից ո՞րը վերաբերական չէ.

- 1) Այդ խոսքերը, *հարկավ*, ես կհիշեմ:
- 2) Հաջորդ օրը մենք *նույնպես* մեկնեցինք քաղաքից դուրս:
- 3) *Թերևս* ըլլա գեղանի, Թե որ սիրեմ, չմեռնի...
- 4) *Գուցե* ժպտաս քո խոսքերով արծաթե...

27

Ո՞ր նախադասության մեջ է ընդգծվածը բացահայտիչ.

- 1) *Որպես* տաղանդավոր *նվագավարի*՝ Գրիգոր Գրիգորյանին շատ երկրներում են ճանաչում:
- 2) Նա շատերին էր ներկայացրել իր՝ բնագիտության *ձեռնարկը*:
- 3) Ներս մտավ մի երիտասարդ կին՝ աչքերի տարօրինակ *փայլով*, կտրուկ շարժումներով:
- 4) Ոչ մեկին չէին հետաքրքրում նրա զգացմունքները, գեղեցիկ ապագայի *հույսերը*:

28

Փակագծում տրված բառերի ո՞ր հերթականությունն է համապատասխանում նախադասության մեջ դրանց տեղադրման ճիշտ կարգին (տեղադրվելիք բառերը տրված են ուղիղ ձևերով).

Նա ամենափոքրն էր, և իբրև ընտանիքի՝ ծնողները նրան կարծես ավելի շատ էին սիրում ու նրա որևէ ցանկության, նույնիսկ երես էին տալիս՝ դույզն–ինչ հետևանքների մասին:
(1. կրտսեր, 2. ընդդիմանալ, 3. մտածել, 4. երեխա)

- 1) 1, 4, 3, 2
- 2) 4, 2, 1, 3
- 3) 1, 2, 3, 4
- 4) 4, 1, 2, 3

29

Ո՞ր նախադասության մեջ խնդրառության սխալ կա.

- 1) Լեռան լանջերին և ստորոտում սաղարթախիտ անտառներ են տարածվում, որոնք ընդմիջվում են ծաղկազարդ մարգագետիններով:
- 2) Սիրելի՛ հովանավոր, մենք շատ երախտապարտ ենք Ձեզնից:
- 3) Մեր առաջ փռված էր ձյունով ծածկված անձայրածիր տափաստանը:
- 4) Ոչ մի ոտնահետք չէր մնացել վաղնջական կուսականությունը պահպանած անտառի արահետներին:

30

Ո՞ր նախադասության մեջ շարադասական սխալ կա.

- 1) Շինարարներն աներկբա հայտարարեցին, որ ցանկություն ունեն համագործակցելու մեզ հետ միայն:
- 2) Մյուս բոլոր դեպքերում կարող ես դու վարվել, ինչպես կամենաս:
- 3) Ես կարդացել էի բոլոր գրքերը՝ այդ մեկից բացի:
- 4) Գնացել է ոչ թե աշխատանքի, այլ մեկնել է հանգստի:

31

Ո՞ր նախադասության մեջ համաձայնության սխալ չկա.

- 1) Ամենայն երևույթ, ամենայն առարկա իր պատճառն ունեն և իր հետևանքը:
- 2) Անըմբռնելի է տիեզերքը. անհամար աստղեր ու արևներ է ծնվում ու մեռնում, ինչպես վայրկենական երևույթներ հավերժության մեջ:
- 3) Կրնկի վրա բացվում է երենոսյան դռները, և խամի ապարանքն են ներխուժում մարմարիոն աղջիկներ:
- 4) Չորքի նիզակների և մերկ սրերի խիտ անտառը արևի ճառագայթների տակ հուրիբում է:

32

Ո՞ր տարբերակում է բարդ ստորադասական նախադասությունը ճիշտ փոխակերպված պարզ նախադասության.

Զբոսաշրջիկները անպայման դադար էին առնում այդտեղ, եթե հեռվից էին գալիս:

- 1) Հեռվից եկող զբոսաշրջիկները անպայման դադար էին առնում այդտեղ:
- 2) Զբոսաշրջիկները հեռվից գալու դեպքում անպայման դադար էին առնում այդտեղ:
- 3) Զբոսաշրջիկները, հեռվից գալով, անպայման դադար էին առնում այդտեղ:
- 4) Զբոսաշրջիկները անպայման դադար էին առնում այդտեղ հեռվից գալիս:

33

Ո՞ր նախադասության մեջ միջակետ պիտի դրվի.

- 1) Դրախտի բույրերի մեջ Ադամը Լիլիթի բույրն էր զգում սոխակների երգերի մեջ լսում էր նրա ձայնը:
- 2) Ես ամեն ինչ նկատեցի կնոջ հուզմունքը ամուսնու բռնազբոսիկ անտարբերությունը երեխաների շփոթվածությունը:
- 3) Սենյակի կահույքը շատ խղճուկ էր մահճակալը կոտրված էր պահարանի դռները խազխզված էին աթոռներ չկային:
- 4) Չմեռային մի երեկո մենք ծանոթացանք ես հաճախ եմ հիշում այդ ձմեռը և մտերմացանք, բայց մեր ընկերությունը երկար չտևեց:

34

Ո՞ր նախադասության մեջ հատկացուցչի վրա բութ պիտի դրվի.

- 1) Որքա՞ն արհամարհանք կար այդ աղքատ օրիորդի գայրույթից շառագունած դեմքին:
- 2) Ոսկանը հանեց Ստեփանոսի արդեն խունացած նամակը և կարդաց նրա տագնապալի նախազգուշացումները:
- 3) Գյուղում օրեցօր ավելանում էր Անդրեասի թրծած կավից շինված տների թիվը:
- 4) Թավուտների միջից հազիվ նշմարվում էին Մամվելի նախահայրերի կառուցած եկեղեցու խաչապսակ գմբեթները:

35

Ո՞ր նախադասության մեջ կետադրական սխալ կա.

- 1) Զգույշ է միրհավը, և դժվար է միրհավին խփելը:
- 2) Ապարանքի մուտքի մոտ երևաց արարողապետը, ճաղատ գլխով տարեց մի մարդ:
- 3) Այդ քաղաքում նա չուներ ոչ մի ընկեր, ոչ մի բարեկամ:
- 4) Մթնել էր, և արդեն ցուրտ էր:

36

Եղիշե Չարենցի հետևյալ տողերում պատկերավորման-արտահայտչական ո՞ր միջոցն է գործածված.

Հազար վարդ կբացվի աշխարհի մեջը,
Հազար աչք կթացվի աշխարհի մեջը,
Հազար սիրտ կխոցվի աշխարհի մեջը...

- 1) համեմատություն
- 2) հակադրություն
- 3) հանգույց
- 4) հեզնանք

37

Նախադասությունները նշող թվերի ո՞ր դասավորությունն է համապատասխանում այդ նախադասությունների տրամաբանական և քերականական ճիշտ հաջորդականությանը.

1. Օղի ամեն շարժում դադարում է, տոթն է տիրում, իսկ թռչունները թաքնվում են բներում կամ տեղից տեղ թռչելով՝ անհանգիստ ճշում, երկնքում էլ հայտնվում են չարագուշակ, մթամած ամպեր:
2. Իր տարերքի մեջ է մտնում փոթորիկը, որի թեժ պահին տիրող աղմուկը նման է հրետանային հրաձգության դրոշունի:
3. Հայտնի է, որ փոթորիկի մոտենալն զգացվում է նրա առաջին կատաղի պոռթկումից դեռ շատ առաջ:
4. Այնուհետև սև ու վիթխարի մի ամպ սարսափելի արագությամբ պատում է երկինքը, շեշտակի հարվածում են ոռնացող քամու առաջին պոռթկումները, որոտում է ամպրոպը, կայծակի շլացուցիչ նետերը ճեղքում են խավարը:

- 1) 3, 1, 4, 2
- 2) 1, 4, 2, 3
- 3) 1, 4, 3, 2
- 4) 3, 1, 2, 4

38

Ո՞ր հայերենով է շարադրված հետևյալ նախադասությունը.

«Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ»:

- 1) արևելահայերեն
- 2) արևմտահայերեն
- 3) միջին հայերեն
- 4) գրաբար

39

Ո՞ր բանաստեղծական շարքում են ամփոփված Վահան Տերյանի հայրենասիրական բանաստեղծությունները.

- 1) «Մթնշաղի անուրջներ»
- 2) «Երկիր Նաիրի»
- 3) «Գիշեր և հուշեր»
- 4) «Ոսկի հեքիաթ»

40

Ո՞ր պատմիչի խոսքերն են.

«Չկա ստույգ պատմություն առանց ժամանակագրության»:

- 1) Ղազար Փարպեցի
- 2) Եղիշե
- 3) Ագաթանգեղոս
- 4) Մովսես Խորենացի

41

Ո՞ւմ միջոցով է հայ գրականություն մուտք գործել հանելուկը, մշակվել ու դարձել գրական նոր տեսակ.

- 1) Ներսես Շնորհալի
- 2) Խաչատուր Աբովյան
- 3) Նահապետ Բուչակ
- 4) Գրիգոր Նարեկացի

42

Սայաթ-Նովայի նշված բանաստեղծություններից ո՞րը սիրո երգ չէ.

- 1) «Թամամ աշխար պտուտ էկա»
- 2) «Աշխարունս ախ չիմ քաշի»
- 3) «Վունցոր վուր դարիբ բլբուլն»
- 4) «Աշխարս մե փանջարա է»

43

Պետրոս Դուրյանի ո՞ր ստեղծագործությունից է հետևյալ հատվածը.

Է՛հ, մնաք բարով, Աստվա՛ծ և արև՛,
Որ կը պրլպրլաք իմ հոգվույս վերև...
Աստղ մ'ալ ես կ'երթամ հավելուլ երկնից...

- 1) «Լճակ»
- 2) «Տրտունջք»
- 3) «Իմ մահը»
- 4) «Իմ ցավը»

44

Բաֆֆին «Սամվել» պատմավեպի ո՞ր գլխում է նկարագրում Սամվելի և նրա հոր՝ Վահան Մամիկոնյանի հանդիպումը.

- 1) «Արաքսի որոգայթները»
- 2) «Փակագծերի մեջ»
- 3) «Մեկը՝ արևելքում, մյուսը՝ արևմուտքում»
- 4) «Արարատյան դաշտի առավոտը»

45

Ո՞վ արևմտահայ հեղինակ չէ.

- 1) Մուրացան
- 2) Դանիել Վարուժան
- 3) Միսաք Մեծարենց
- 4) Գրիգոր Զոհրապ

46

Եղիշե Չարենցի ո՞ր ստեղծագործությունն է Վիլյամ Սարոյանը անվանել ««Հա՛յր մեր»-ին նմանվող աղոթք մը».

- 1) «Վահագն»
- 2) «Գանգրահեր տղան»
- 3) «Էլի գարուն կգա, կբացվի վարդը...»
- 4) «Ես իմ անուշ Հայաստանի արևահամ բառն եմ սիրում...»

47

Ո՞վ է «Հուշարձան մայրիկիս» ժողովածուի հեղինակը.

- 1) Ավետիք Իսահակյան
- 2) Պարույր Սևակ
- 3) Համո Սահյան
- 4) Հովհաննես Ծիրազ

48

Տողերի n-րդ դասավորությունն է ճիշտ.

1. Ես ձուկ ու դու ջուր, հոգի՛, առանց ջուր՝ ձուկըն մեռանի
2. Ես աչք ու դու լոյս, հոգի՛, առանց լոյս՝ աչքըն խաւարի
3. Երբ զիս ի քենէ զատեն, քան զմեռնելն այլ ճար չի լինի
4. Երբ զձուկն ի ջրէն հանեն ւ՛ի այլ ջուր ձրգեն, նայ ապրի

(Նահապետ Քուչակ)

- 1) 2, 1, 3, 4
- 2) 4, 3, 2, 1
- 3) 2, 1, 4, 3
- 4) 4, 1, 3, 4

49

Տրված հատվածներից յուրաքանչյուրը ձախ կողմում նշված հեղինակներից որևէ մեկինն է. n-րդ պատասխանն է ճիշտ.

ա. Պարույր Սևակ
բ. Եղիշե Չարենց
գ. Վահան Տերյան
դ. Հովհաննես Ծիրազ
ե. Ավետիք Իսահակյան

1. Դու միակ բարի, դու միակ իմ սեր,
դու միայն սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, մայրակա՛ն դու գիրկ...
2. Իմ մահվան օրը կիջնի լռություն,
Ծանր կնստի քաղաքի վրա,
Ինչպես ամպ մթին կամ հին տրտմություն
Կամ լուր աղետի՝ թերթերում գրած:
3. Ցավը տվեց սարերին՝ սարերը չտարան...
Ցավը տվեց մարդուն՝ Մարդը տարավ:
4. Ապրե՛լ, ապրե՛լ, այնպե՛ս ապրել,
Որ սուրբ հողդդ երբեք չզգաս քո ավելորդ ծանրությունը,
Որ դու ինքդ էլ երբեք չզգաս քո սեփական մանրությունը:

- 1) ա - 1, բ - 3, գ - 4, դ - 2
- 2) ա - 4, բ - 2, դ - 3, ե - 1
- 3) ա - 3, բ - 1, գ - 2, դ - 4
- 4) ա - 4, բ - 2, գ - 3, ե - 1

50

Ո՞րը դրամատուրգիայի երեք հիմնական տեսակներից (ժանրերից) չէ.

- 1) կատակերգություն
- 2) դրամա
- 3) ողբերգություն
- 4) վիպերգ

51 Ո՞ր օրինակում է սխալ նշված տառի կամ տառակապակցության թվային արժեքը.

- 1) Ա – 1
- 2) Օ – 100
- 3) ԺԳ – 13
- 4) ԻԵ – 25

52 Ո՞ր բառում արմատի հնչյունափոխություն *չկա*.

- 1) համբուրել
- 2) սիգաճեն
- 3) մշտավառ
- 4) երգչախումբ

53 Համարակալված բառերում բաց թողած տառերը պատասխանների ո՞ր շարքում են ճիշտ նշված.

Հա–շտապ(1) բացեց ձեռագրերի ժողոված–ի(2) վերջին էջը: Կարդաց. «Նորընծա արքան, իր աշխետ ձին հեծած, մի քանի հարյուր–կ(3) կտրի–ներով(4) ազատեց երկիրը սև թու–պերից(5) ու պ–տոր(6) հեղեղներից: Նա փրկեց ժողովրդին զեղ–արությունից(7) ու հասավ մինչև Նինվ–ի(8) դարպասները»: Հազիվ էր ավարտել ընթերցումը, երբ միջանցքից ոտնաձայ–եր(9) լսվեցին: Նա զիր–(10) վեր կացավ տեղից և բացեց դուռը:

- 1) 1 - փ, 2 - ու, 3 - յա, 4 - ճ, 5 - խ, 6 - խ, 7 - եվ, 8 - էյ, 9 - ն, 10 - ք
- 2) 1 - պ, 2 - ույ, 3 - յա, 4 - չ, 5 - խ, 6 - դ, 7 - և, 8 - ե, 9 - ն, 10 - գ
- 3) 1 - պ, 2 - ու, 3 - յա, 4 - ճ, 5 - խ, 6 - դ, 7 - եվ, 8 - ե, 9 - ն, 10 - ք
- 4) 1 - պ, 2 - ու, 3 - ա, 4 - ճ, 5 - դ, 6 - դ, 7 - եվ, 8 - ե, 9 - նն, 10 - ք

54 Նշվածներից ո՞րը *գամեղ* բառի փոխաբերական իմաստներից *չէ*.

- 1) հայացքը սևեռել
- 2) հիշողության մեջ ամրապնդել
- 3) անարգանքի ենթարկել
- 4) ուշադրությունը կենտրոնացնել

55 Ո՞ր շարքում բառակապակցության իմաստի սխալ բացատրություն կա.

- 1) մեղուների խումբ - պարս, դանակի շեղքի սուր կողմը - սայր
- 2) գիտական ենթադրություն - վարկած, գինի մատուցող - պատրվակ
- 3) առյուծի ձագ - կորյուն, մետաղե պաշտպանիչ գլխարկ - սաղավարտ
- 4) փայտագործ վարպետ - ատաղձագործ, հատիկների կույտ - շեղջ

56 Փակագծում տրված բառերից մեկը տվյալ նախադասությանը համապատասխանում է, մյուսը՝ ոչ. ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ.

- ա. Մինչև այժմ էլ չեմ կարողանում (1. ընդգրկել, 2. ընկրկել) մորս սիրո խորությունը:
բ. Նրա գերեվարության ու կուրացման մասին վկայությունները մեծ մասամբ վիպական-ստեղծական են և չեն կարող (1. հիրավի, 2. հավաստի) ու պատմական լինել:
գ. Նախճավանի (1. խոյակ, 2. խորշակ) է փչում, կխփի, կխարկի արտ ու արոտ:
դ. Երկու (1. պնակ, 2. ընպանակ) սուրճը հանգչում էր փոքրիկ սեղանին:

- 1) ա-1, բ-1, գ-2, դ-1
- 2) ա-1, բ-2, գ-2, դ-2
- 3) ա-2, բ-1, գ-2, դ-2
- 4) ա-2, բ-2, գ-1, դ-1

57 Տրված բառիմաստները համապատասխանում են այ շարքի բառերից չորսին. ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ.

1. ճյուղերից հյուսված գամբյուղ	ա. ուրագ
2. փայտամշակման գործիք	բ. գահույք
3. ստեղծագործության հատված	գ. դրվագ
4. փոքր գավաթ	դ. կողով
	ե. ընպանակ

- 1) 1 - ա, 2 - դ, 3 - բ, 4 - գ
- 2) 1 - դ, 2 - ա, 3 - գ, 4 - ե
- 3) 1 - բ, 2 - ա, 3 - ե, 4 - դ
- 4) 1 - դ, 2 - ա, 3 - գ, 4 - բ

58 Ո՞ր բառի արմատներից մեկին կմիանա *-ուն* ածանցը և բառ կկազմի.

- 1) ենթամնա
- 2) երեսնական
- 3) միջանկյալ
- 4) եռագագաթ

59 Ո՞ր դեպքում է դարձվածքի իմաստը սխալ բացատրված.

- 1) անարգանքի սյունին գամել - խայտառակ անել
- 2) թևերի տակ առնել - աննկատ շահագործել
- 3) բարևը մոռանալ - խիստ շփոթվել
- 4) երկու ոտքը մի կոշիկի մեջ դնել - իր ասածը համառորեն պնդել

60 Ընդգծված դերբայական ձևերից ո՞րն է սխալ.

- 1) Ջուր *կապելիս* Լառ-Մարգարը ջրի հետ էլ գնում էր:
- 2) Ծրագիրը *ներկայացնելուց* անպայման կնշեք աշխատանքները կատարելու ժամկետները:
- 3) Տապալվող կաղնին *ընկնելիս* իր ճյուղերով կառչում է հարևան ծառերից:
- 4) Պարբերաբար վատ *սնվելուց* փոքրիկի մարմինը հյուծվել էր:

61 Ո՞ր նախադասության մեջ *ս*-ն ցուցական հոդ է:

- 1) Վերջին ժամանակներս նա հաճախ է այցելում քեզ:
- 2) Տեղիս բնակիչների մեծ մասը հայեր են:
- 3) Երկուսս էլ մասնակցեցինք մրցույթին:
- 4) Աշխարհումս ախ չիմ քաշի...

62 Ո՞ր նախադասության մեջ անկանոն բայ կա.

- 1) Ես իմ անուշ Հայաստանի արևահամ բառն եմ սիրում...
- 2) Ահով ահա կանչում եմ քեզ, Յոլա՛, ցնո՛րք Նաիրի...
- 3) Եկան, երգեցին Սի հին իրիկուն գուսանները ծեր...
- 4) Ես մոլորվել եմ շատ անգամ, Դու ինձ ների՛ր, իմ ժողովո՛ւրդ...

63 Անցյալ կատարյալի նշված ձևերից ո՞ր շարքում սխալ է *կա*.

- 1) թռավ, խոսեցրեցի, եկան, զարկեցին
- 2) բերեցի, ասեցի, մտան, առան
- 3) նստացրին, հնչեց, մոռացան, չնվազեցին
- 4) կերան, եղավ, վազեցրին, դիպավ

64 Ո՞ր նախադասության մեջ շաղկապի սխալ կիրառություն կա.

- 1) Սի շարք երկրներում հարցում էին արել, որպեսզի իմանային, թե ինչ վարկանիշ ունի Միացյալ Նահանգների նախագահը:
- 2) Ազգային ժողովի մի քանի պատգամավոր այնպիսի առաջարկ ներկայացրին, որպեսզի այդ օրինագիծը վերադարձվի քննարկման ու լրամշակման:
- 3) Որպեսզի ծիրանի բարձր բերք ստացվի, անհրաժեշտ է ժամանակին կազմակերպել թե՛ էտը, թե՛ վնասատուների դեմ պայքարը:
- 4) Իսկ ծառատունկից հետո էլ անհրաժեշտ է ամբողջ տարածքը շրջափակել փշալարերով, որպեսզի խոտակեր կենդանիները չփչացնեն տունկերը:

65 Ո՞ր նախադասության մեջ պատճառական բայ չկա.

- 1) Ապա գոմում շանը վերցնել տվեցին ոչխարների հոտը:
- 2) Գեներալ է. իրեն չի զբաղեցնելու այդպիսի մանր գործերով:
- 3) Եվ այդ ժամանակ Ալիսոն փռռացրեց լայն ռունգերով:
- 4) Նրա ներկայությունն արդեն ինձ չէր անհանգստացնում ու չէր լարում:

66 Ո՞ր նախադասության մեջ խնդրառության սխալ կա.

- 1) Վահրամը մեկ ամսում առաջ անցավ իր բոլոր դասընկերներին:
- 2) Տղան մի կերպ կառչեց քիվին, որ վայր չընկնի:
- 3) Դուք ո՛չ մարդու արժանիքներն եք հաշվի առնում, ո՛չ նրա վաստակը:
- 4) Հանձին պարոն Վարդանյանի՝ դպրոցը հիանալի տնօրեն ունի:

67

Ո՞ր նախադասությունն է կազմությամբ բարդ.

- 1) Երիտասարդը կանգնած էր օվկիանոսի ալիքներն ակոսող նավի տախտակամածին՝ մտքերի մեջ խորասուզված, շրջապատը լիովին մոռացած, հայացքը դեպի հեռուներն ուղղած:
- 2) Առանց որևէ բառ արտաբերելու՝ նա արագ-արագ հավաքում էր սենյակով մեկ թափթփված թղթերը՝ երբեմն-երբեմն մի հայացք զցելով պատից կախված հնաճ ժամացույցին:
- 3) Խորհուրդ են տվել՝ տանը մնամ:
- 4) Արամը՝ հորաքրոջս որդին, նրան վաղուց է ճանաչում:

68

Ո՞ր դեպքում է երկրորդական (ստորադաս) նախադասությունը ենթակա.

- 1) Թվում էր, թե փրկության ոչ մի հույս չկա:
- 2) Այն այցելուները, որոնք բժշկին վաղուց էին ճանաչում, ամենևին չէին զարմացել:
- 3) Գրքերից միայն նրանք կվերցնես, որոնք քեզ պետք են գալու:
- 4) Բակում կանգնած էին մի խումբ ծերունիներ, որոնք հանգուցյալի մանկության ընկերներն էին:

69

Ո՞ր նախադասության մեջ հարակատար դերբայ կա.

- 1) Առաջ քաշվեց հայերենի՝ խեթերենից առաջանալու վարկածը:
- 2) Մթամած երկնքում ամպերը գնալով խտանում էին, մինչև որ երկինքը բոլորովին մթնեց:
- 3) Չշլացա խնդուն փառքիդ անցյալ ու հին փայլով երբեք:
- 4) Մարդն աչքերը չորս արած զնայվում էր իր առջև բացվող խորհրդավոր պատկերով:

70

Ո՞ր տարբերակում է պարզ նախադասությունը ճիշտ փոխակերպված բարդ ստորադասական նախադասության.

Փողոցները հեղեղած մարդկանց բազմությունը ռազմաշունչ կոչեր էր վանկարկում:

- 1) Մարդկանց բազմությունը, որ հեղեղում էր փողոցները, ռազմաշունչ կոչեր էր վանկարկում:
- 2) Մարդկանց բազմությունը, որը հեղեղել էր փողոցները, ռազմաշունչ կոչեր էր վանկարկում:
- 3) Այն մարդկանց բազմությունը, որոնք հեղեղել էին փողոցները, ռազմաշունչ կոչեր էր վանկարկում:
- 4) Բազմությունը, որը փողոցները հեղեղած մարդիկ էին, ռազմաշունչ կոչեր էր վանկարկում:

71

Ուղղակի խոսքի փոխակերպման ո՞ր տարբերակն է ճիշտ.

-Երբ բոլորը հավաքվեք, ինձ էլ կկանչեք,-հանձնարարեց թագուհին և ապա, դառնալով իշխաններին, ավելացրեց.-անշուշտ, վեհափառն էլ կօգնի մեզ իր խորհուրդներով:

- 1) Թագուհին հանձնարարեց և ապա, դառնալով իշխաններին ավելացրեց, որ երբ բոլորը հավաքվեն, իրեն էլ կանչեն. անշուշտ, վեհափառն էլ կօգնի իրենց իր խորհուրդներով:
- 2) Թագուհին հանձնարարեց, որ երբ բոլորը հավաքվեն, իրեն էլ կանչեն, և ապա, դառնալով իշխաններին, ավելացրեց, որ, անշուշտ, վեհափառն էլ կօգնի իրենց իր խորհուրդներով:
- 3) Թագուհին հանձնարարեց իշխաններին և ապա ավելացրեց, որ երբ բոլորը հավաքվեն, իրեն էլ կանչեն. անշուշտ, վեհափառն էլ կօգնի իրենց իր խորհուրդներով:

- 4) Թագուհին հանձնարարեց, որ երբ բոլորը հավաքվեն, իրեն էլ թող կանչեն, և ապա, դառնալով իշխաններին, ավելացրեց, որ, անշուշտ, վեհափառն էլ կօգնի նրանց իր խորհուրդներով:

72

Պատասխանների ո՞ր տարբերակի մեջ են ճիշտ նշված այն թվերը, որոնց տեղում նախադասության մեջ բութ պիտի լինի.

Ասում են (1) Մարկ Տվենը (2) ամերիկացի հանրաճանաչ գրողը հայտնի էր իր ցրվածությամբ: Մի անգամ (3) երբ ճամփորդում էր գնացքով նրա խցիկին է մոտենում հսկիչը (4) ստուգելու թե նա տոմս ունի: Ճանաչելով Մարկ Տվենին (5) հսկիչը անչափ ուրախանում է (6) նրան բախտ էր վիճակվել տեսնելու անվանի գրողին և նույնիսկ (7) խոսելու նրա հետ: Իսկ Տվենը արագ-արագ պրպտում է գրպանները: Ապարդյուն տոմսակը չկար ու չկար:

Պարոն խնդրում են (8) մի անհանգստացեք սիրալիր ժպիտով ասում է հսկիչը: Եթե չգտնեք էլ հոգ չէ:

Ոչ ինչ էք ասում առարկում է Տվենը (9) հուզված նյարդայնացած Ես անպայման պիտի գտնեմ անիծված տոմսը այլապես ինչպես իմանամ (10) ուր են գնում:

- 1) 2, 4, 5, 8, 9, 10
- 2) 1, 2, 4, 6, 8, 9
- 3) 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10
- 4) 1, 2, 4, 5, 10

73

Նախադասություններից քանիստ՞ում կետադրական սխալ կա.

1. Փրփրադեզ գետի մյուս ափին՝ գյուղի դիմաց ընկած սաղարթախիտ անտառի բացատում, բոցավառվում էր խարույկը:
2. Կրակը մեկ հանդարտվում էր, մեկ վեր սլանում, և միլիոնավոր կայծեր ցրվում էին ականակիր խավարի մեջ:
3. Ասես՝ հսկա մի աստղ էր թպրտում հիմնավորց կաղամախիների, թխկիների և բոխիների արանքում:
4. Խարույկի վրա կախած կաթսայի մեջ եռում էր ջուրը՝ թշշալով թափվում կրակի վրա:
5. Երկու հնձվոր երեկոյան սառնությունից պաշտպանվելու համար թիկնել էին խոտի խրճերին:
6. Հռիփսիմեն երբեմն մասրենու ձողով խառնում էր կաթսան, մի կարտոֆիլ հանում, մատներով սեղմում ու տեսնելով, որ կիսաեփ է՝ մեջը զցում:

- 1) մեկում
- 2) երկուսում
- 3) երեքում
- 4) չորսում

74

Պատկերավորման-արտահայտչական ո՞ր միջոցը գործածված չէ.

– Աշխարհն էլ ասես մի հեքիաթ լինի՝ անսկիզբ, անվերջ, հրաշք դյուբական:
(Ա. Իսահակյան)

- 1) համեմատություն
- 2) մակդիր
- 3) աստիճանավորում
- 4) շրջադասություն

75

Նշված հատկանիշներից ո՞րը բնորոշ չէ վարչական (պաշտոնական) ոճին.

- 1) կադապարային բառակապակցությունների գործածություն
- 2) կանոնակարգված շարադասություն
- 3) հուզականություն և խոսողի անձնական վերաբերմունքի դրսևորում
- 4) հանդիսավորություն և դերբայական դարձվածների հաճախակի գործածություն

76

Նախադասությունները նշող թվերի ո՞ր դասավորությունն է համապատասխանում շարադրանքի (տեքստի) քերականական և տրամաբանական ճիշտ կառուցվածքին.

ա. Փողոցը հավասարվում էր մոտավորապես տանիքներին:

բ. Մինչև անգամ հարևանների ոտնաձայներից կարող էինք ճանաչել անձնավորությանը:

գ. Դաժան, երկարատև ձմեռ:

դ. Անողոր ցուրտը սասեցնում էր ձյունը, կարծրացնում, և ձյունը սկսում էր ոտքերի տակ ճռճռալ, խշխշալ:

ե. Փողոցներից անցնողների թիվը իմանալու համար հարկավոր չէր դիտել նրանց լուսամուտներից, որոնք արդեն ծածկված էին ձյունով:

զ. Ձյունը փողոցները լցնելուց հետո միառժամանակ դադարում էր:

է. Ձյունը թափվում էր մեծ, տերևի չափ փաթիլներով, լցնում էր փողոցը, բարձրանում, հասնում էր մինչև լուսամուտները:

- 1) գ, ե, գ, բ, դ, է, ա
- 2) դ, ե, գ, բ, է, ա, գ
- 3) գ, է, ա, գ, դ, ե, բ
- 4) դ, ե, ,բ, գ, է, ա, գ

77

Ո՞ր միտքը չի հակասում շարադրանքի (տեքստի) բովանդակությանը.

Գալիլեո Գալիլեյն (1564-1642) առաջինն աստղադիտակով ուսումնասիրեց Արեգակնային համակարգը: Նա պաշտպանեց այն տեսությունը, որ Երկիրը, ինչպես և մյուս մոլորակները, պտտվում է Արեգակի շուրջը: Այդ գաղափարը համարվում էր հերետիկոսություն, ուստի Հռոմի ինկվիզիցիան դատապարտեց Գալիլեյին: Նա կյանքի վերջին ութ տարիներն անցկացրեց տնային կալանքում: Վատիկանը միայն 1992-ին ներում շնորհեց նրան:

- 1) Արեգակնակենտրոն համակարգի տեսությունը համարվում էր հերետիկոսություն:
- 2) Գալիլեյը առաջ է քաշել այն տեսությունը, որ Երկիրը պտտվում է Արեգակի շուրջը:
- 3) Վատիկանը Գալիլեյին դատապարտել է տնային կալանքի, ապա ութ տարի հետո ներում է շնորհել:
- 4) Ինկվիզիցիայի ճնշման տակ Գալիլեյը հրաժարվեց իր ընդունած տեսությունից:

78

Նշված գաղափարներից ո՞րը գեղարվեստական մարմնավորում չի ստացել Ա. Բակունցի «Ալպիական մանուշակ» պատմվածքում.

- 1) կյանքի բանաստեղծական ընկալում
- 2) կյանքի հոգսերի մեջ կորած և շրջապատի կողմից անտեսված գեղեցկություն
- 3) մթնաձորյան բնորոշ իրականություն
- 4) կորսված հայրենիքի ողբերգություն

79

Ո՞ր պնդումը ճիշտ չէ Հ. Թումանյանի «Անուշ» պոեմի գաղափարական և գեղարվեստական հատկանիշների վերաբերյալ.

- 1) Սիրո ողբերգության պատկերումով ցույց է տվել մարդկային հոգու դրաման, ներքին գեղեցկությունն ու վեհությունը:
- 2) Պատկերել է այնպիսի երևույթներ, որոնք ներքին բովանդակությամբ ուղղված են նահապետական աղետավոր բարքերի դեմ:
- 3) Բազմամարդ տեսարաններում ստեղծել է նահապետական գյուղաշխարհի կյանքի ու կենցաղի, մարդկային հարաբերությունների գեղարվեստական ամբողջական պատկերը:
- 4) Արտահայտել է ազնիվ գործի ու հայրենասիրության գաղափարը տիպական կերպարների և բնորոշ պատկերների միջոցով:

80

Թվերի ո՞ր դասավորությունն է ճիշտ արտացոլում միջնադարի նշված հեղինակների ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1. Ներսես Շնորհալի
2. Գրիգոր Նարեկացի
3. Նահապետ Բուշակ
4. Ֆրիկ
5. Սայաթ-Նովա

- 1) 2, 4, 5, 1, 3
- 2) 2, 1, 4, 3, 5
- 3) 1, 2, 3, 4, 5
- 4) 2, 1, 4, 5, 3

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական բնաշխարհը

Հայկական լեռնաշխարհը հայ ժողովրդի հայրենիք: Աշխարհագրական դիրքը և բնական սահմանները: Մասիս և Արագած լեռները: Արարատյան դաշտը: Գետերը և լճերը: Ծանապարհները:

Մեծ Հայք և Փոքր Հայք: Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետություններ:

ԲԱԺԻՆ 1-ԻՆ. ՆԱԽՆԱԴԱՐ

Նախնադարյան հասարակությունը Հայկական լեռնաշխարհում

Քարի դարը Հայկական լեռնաշխարհում. հին քարի դար, միջին և նոր քարի դար, պղնձի և քարի դար:

Քարի դարի մարդու բնակատեղիները, զբաղմունքը, գործիքները:

Մարդկային հոտեր, տոհմական համայնքներ, ցեղեր, ցեղային միություններ:

Առաջին պետությունները:

Բրոնզի դարը Հայկական լեռնաշխարհում: Նախնադարյան կարգերի քայքայումը: Երկաթի դարի սկիզբը:

ԲԱԺԻՆ 2-ՐԴ. ՀԻՆ ՇՐՋԱՆ

Վանի թագավորությունը (Ք. ա. 9-6-րդ դդ.)

Վանի թագավորության սկզբնավորումն ու ամրապնդումը: Տուշպա-Վանը մայրաքաղաք: Վանի թագավորությունը Առաջավոր Ասիայի հզոր տերություն. Մենուա, Արգիշթի 1-ին, Սարգուրի 2-րդ: Մենուախինիլի, Էրեբունի և Արգիշթիխինիլի քաղաքների կառուցումը:

Պայքար արտաքին ուժերի դեմ: Ռուսա 2-րդ: Վանի թագավորության անկումը:

Պետական կարգը, բանակը:

Երվանդականների համահայկական պետությունը

Պարույրը հայոց թագավոր: Երվանդական արքայատոհմի հիմնադրումը, համահայկական պետության ստեղծումը: Երվանդ Սակավակյաց: Հայ-պարսկական դաշինքը, Տիգրան 1-ին և Կյուրոս Մեծ: Հայերի ապստամբությունը Դարեհ 1-ինի դեմ: Բեհիսթունյան արձանագրությունը և Հայաստանը:

Հայաստանն Աքեմենյան Պարսկաստանի սատրապություն: Քսենոփոնի «Անաբասիս»-ը Հայաստանի մասին:

Ալեքսանդր Մակեդոնացու արշավանքները և Հայաստանի անկախացումը: Մեծ Հայքի և Փոքր Հայքի անկախ թագավորությունների ստեղծումը: Արմավիր և Երվանդաշատ մայրաքաղաքները: Մելիկյան տերությունը և Հայաստանը: Ծոփք-Կոմմագենեի թագավորությունը: Հայկական թագավորությունները Ք.ա. 3-րդ դարի վերջին:

Մեծ Հայքի պետության վերելքը

Երվանդական դինաստիայի անկումը: Մագնեսիայի ճակատամարտը և հայկական թագավորությունների անկախության վերականգնումը: Մեծ Հայքի Արտաշեսյան թագավորությունը:

Արտաշես 1-ինը և հայկական հողերի միավորումը: Պայքար Մելիկյանների դեմ:

Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը: Գյուղական կյանքի կարգավորումը: Այլ բարեփոխումներ:

Հայաստանը հզոր աշխարհակալ պետություն:

Տիգրան 2-րդ Մեծ

Հայաստանը Արտաշես 1-ինի հաջորդների օրոք: Տիգրան 2-րդ Մեծի գահակալությունը: Ծոփքի միացումը և հայ-պոնտական դաշինքը: Տիգրանը և պարթևները: Տիգրանը և Մելիկյանները:

Տիգրան 2-րդի տերության տարածքը և բնույթը: Տիգրանակերտի հիմնադրումը:

Հռոմի առաջխաղացումը, հայ-հռոմեական պատերազմի առիթը: Հայ-հռոմեական պատերազմի սկիզբը: Տիգրանակերտի և Արածանիի ճակատամարտերը: Հռոմեական զորքի վտարումը Հայաստանից: Տիգրան Կրտսերի ապստամբությունը: Պոմպեոսի ժամանումը Արևելք և արշավանքը դեպի Հայաստան: Արտաշատի պայմանագիրը:

Պայքար Հայաստանի հզորության պահպանման համար: Արտաշեսյան դինաստիայի անկումը:

Պարթևա-հռոմեական մրցակցությունը և Հայաստանը: Արտավազդ 2-րդի գահակալությունը: Կրաստսի պարթևական արշավանքը և Հայաստանը: Անտոնիոսի պարթևական արշավանքը: Արտավազդ 2-րդի գերեվարությունը և մահը:

Արտաշես 2-րդը և Հայաստանի անկախության վերականգնումը: Ատրպատականի միացումը Մեծ Հայքին: Հայաստանը վերջին Արտաշեսյանների օրոք: Արտաշեսյան դինաստիայի անկումը:

Մեծ Հայքի Արշակունյաց թագավորությունը (1-3-րդ դարեր)

Գրածո թագավորները Հայաստանի գահին: Հայ-պարթևական մերձեցումը: Տրդատ Արշակունի: Տասնամյա պատերազմը. Կորբուլոնի և Պետոսի արշավանքները: Հռոմեական բանակի պարտությունը Հռանդեայում: Տրդատ Արշակունին հայոց թագավոր: Տրդատ 1-ինի գործունեությունը:

Սանատրուկ Արշակունի: Վաղարշ 1-ին: Վաղարշապատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը: Հայ Արշակունիները ժառանգական դինաստիա: Տրդատ 2-րդ: Սասանյան հեղաշրջումը Պարսկաստանում և Հայաստանը: Տրդատ 3-րդ: Մծբինի պայմանագիրը:

Հին Հայաստանի տնտեսությունը, հասարակական և պետական կարգը

Գյուղատնտեսությունը: Արհեստագործությունը և առևտուրը: Գրամաշրջանառությունը:

Գյուղական համայնքը: Մասնավոր տնտեսությունները: Աշխատուժը:

Հին Հայաստանի քաղաքները և քաղաքային բնակչությունը:

Պետական կարգը. թագավորական իշխանությունը և գործակալությունները: Հին Հայաստանի տարածքը: Ստրատեգիաները և բդեշխությունները: Բանակը:

Հին Հայաստանի մշակույթը

Հելլենիզմի դարաշրջանը և հելլենիստական մշակույթը:

Նյութական մշակույթ: Շինարարություն: Դարտարապետություն, կերպարվեստ: Արտաշեսյան արքաների դրամները:

Հոգևոր մշակույթ: Հայերի հեթանոսական կրոնը: Հեթանոսական նոր պաշտամունքը: Հելլենիզմի ազդեցությունը հայկական դիցարանի վրա: Պատմական ավանդություններ: Թատրոնը: Օտար լեզուների կիրառումը:

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐ

ԲԱԺԻՆ 1-ԻՆ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՎԱՂ ՄԻՋՆԱԴԱՐՈՒՄ

Ավատատիրությունը (ֆեոդալիզմը) Հայաստանում և քրիստոնեության ընդունումը

Ավատատիրության սկզբնավորումը: Ազատների և անազատների դասերը: «Հայրենիք»: Եկեղեցին ավատատեր: Գործակալությունները նախարարական տոհմերի սեփականություն: «Գահնամակ»: Աշխարհաժողովներ: Ավատական իշխանությունները և թագավորը: Քաղաքների վիճակը:

Քրիստոնեության սկզբնավորումը և տարածումը Հռոմեական կայսրությունում ու Մերձավոր Արևելքում: Քրիստոնեության մուտքը Հայաստան 1-ին դարում: Տրդատ 3-րդ և Գրիգոր Լուսավորիչ: Հայաստանը առաջին քրիստոնյա պետություն: Եկեղեցին խոշոր հողատեր: Հայոց եկեղեցու դերը:

Պայքար անկախության պահպանման համար

Խոսրով 3-րդ Կոտակ: Պայքար ըմբոստ նախարարների դեմ: Խոսրով 3-րդի շինարարական գործունեությունը: Մագրութների արշավանքը: Պայքար Սասանյան Պարսկաստանի դեմ:

Տիրան թագավոր: Բախումները եկեղեցու և ըմբոստ նախարարների հետ: Պարսկա-հռոմեական պատերազմը և Հայաստանը:

Արշակ 2-րդ: Ներսես Մեծը Հայոց կաթողիկոս: Աշտիշատի ժողովը: Արշակավանի կառուցումը: Երկրի ներքին խաղաղության խախտվելը 350-ական թվականների վերջին: Պարսկա-հռոմեական նոր պատերազմը և Հայաստանը: Տիգրանակերտի և Արշակավանի ավերվելը: Հայ-պարսկական պատերազմը և Արշակ 2-րդի մահը:

Պապի գահակալությունը: Պապի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: Հայոց եկեղեցու անկախացումը:

Հայաստանը Պապի հաջորդների օրոք: Հայոց պետության թուլացումը: Մեծ Հայքի թագավորության 387 թ. բաժանումը Հռոմի և Պարսկաստանի միջև: Վռամշապուհ: Արշակունիների դինաստիայի վերացումը:

Ազատագրական պայքարը 5-րդ դարում

Հայաստանի ներքին ինքնավարությունը Արշակունիների թագավորության վերացումից հետո: Պարսկական լծի սաստկացումը: Դենշապուհի գործունեությունը Հայաստանում:

Ապստամբության սկիզբը: Կրոնափոխության հրովարտակը: Արտաշատի ժողովը: Հայ նախարարների կանչվելը Պարսկաստան: Անգղի և Ջարեհավանի դեպքերը: Վարդան Մամիկոնյան:

Շարժման ծավալումը: Դաշնակիցների որոնումը: Օգնություն Ադվանքին: Խաղխաղի ճակատամարտը: Վասակ Սյունու նոր դիրքորոշումը:

Պարսկական բանակի մուտքը Հայաստան: Ավարայրի ճակատամարտը: Ապստամբության արդյունքները:

Պարսից արքունիքի քաղաքականությունը Հայաստանում Վահանանց պատերազմի նախօրեին: Ապստամբության սկիզբը: Հայ-վրացական համագործակցությունը: Ակոռիի, Ներսեհապատի և Ճարմանայի ճակատամարտերը: Պայքարի հետագա ընթացքը: Նվարսակի հաշտությունը: Վահան Մամիկոնյանը Հայաստանի մարզպան:

Հայաստանը 6-7-րդ դարերում

Վիճակն Արևմտյան Հայաստանում 6-րդ դարի սկզբին: Հուստինիանոս Ա-ի վերափոխությունները: Հակաբյուզանդական ելույթներն ու ապստամբությունները:

Արևելյան Հայաստանը 6-րդ դարի սկզբին: Պարսից արքունիքի քաղաքականությունը: 571-572 թթ. ապստամբությունը: Կրտսեր Վարդան Մամիկոնյան: Պարսկա-բյուզանդական պատերազմները և Հայաստանի 591 թ. բաժանումը:

Արաբական արշավանքները Հայաստան: Պայքար քաղաքական կողմնորոշման համար. Թեոդորոս Ռշտունի: Հայ-արաբական պայմանագիրը: Հայաստանի ինքնավարությունը:

Վաղ միջնադարյան Հայաստանի մշակույթը

Մեսրոպ Մաշտոցը և գրերի գյուտը: Գրերի գյուտի արդյունքները:

Գիտությունը: Վաղ միջնադարի հայ պատմիչները: Մովսես Խորենացին և նրա «Հայոց պատմությունը»: Փիլիսոփայություն: Դավիթ Անհաղթ: Բնական գիտությունների զարգացումը: Անանիա Շիրակացի:

Արվեստը: Ճարտարապետություն: Քանդակագործություն: Նկարչություն: Թատրոն և երաժշտություն:

Պայքար արաբական տիրապետության դեմ

Հայաստանի նվաճումը արաբների կողմից: Հայերի առաջին ընդվզումը արաբական տիրապետության դեմ (703թ.) և դրա հետևանքները: Արաբների քաղաքականությունը Հայաստանում: Հակաարաբական ելույթները 748-750 թթ.: 762 թ. ապստամբությունը Վասպուրականում: 774-775 թթ. մեծ ապստամբությունը և դրա հետևանքները:

Բագրատունի, Արծրունի, Սյունի և Արցախի իշխանական տների հզորացումը և Հայաստանի ներքին ինքնուրույնության վերականգնումը 9-րդ դարի առաջին կեսին: 850-855 թթ. ապստամբությունը. Խութեցի Հովնան: Արաբների պատժիչ արշավանքների ձախողումը և Հայաստանի ինքնավարության վերականգնումը:

ԲԱԺԻՆ Բ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՉԱՐԳԱՑԱԾ ՄԻՋՆԱԴԱՐՈՒՄ

Հայաստանի անկախության վերականգնումն ու ամրապնդումը

Հայկական պետականության վերականգնման նախադրյալները: Աշոտ Բագրատունի: Հայաստանի փաստական անկախության վերականգնումը: Հայաստանի անկախության ճանաչումը: Աշոտ 1-ին Բագրատունին հայոց թագավոր:

Պայքար միասնական հայկական պետություն ստեղծելու համար: Սմբատ 1-ին: Արաբների ժամանակավոր հաջողությունը: Աշոտ 2-րդ Երկաթի պայքարն արաբների դեմ: Հայ-

բյուզանդական հակաարաբական դաշինքը: Աշոտ 2-րդը Հայաստանի շահնշահ (թագավորների թագավոր): Հայկական պետության ամրապնդումը:

Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքը

Հայկական թագավորության վերելքը Աբասի և Աշոտ 3-րդի օրոք: Անին մայրաքաղաք: Սմբատ 2-րդ: Բագրատունյաց թագավորության հզորացումը Գագիկ 1-ինի օրոք: Երկրի հետագա բարգավաճումը:

Պետական կարգը. կառավարման համակարգը և դասային հարաբերությունները:

Տնտեսական կյանքի զարգացումը 9-11-րդ դարերում

Երկրագործության զարգացումը: Անասնապահությունը: Արհեստագործության զարգացմանը նպաստող պայմանները: Հիմնական արհեստները: Ներքին առևտուրը: Մասնակցությունը միջազգային առևտրին: Միջնադարյան քաղաքը:

Բագրատունյաց թագավորության մասնատումն ու անկումը

Կենտրոնացված պետություն ստեղծելու Բագրատունիների ջանքերի ձախողման պատճառները: Վասպուրականի, Վանանդի (Կարսի), Սյունիքի և Տաշիր-Չորագետի (Լոռու) թագավորությունները: Տայքի կյուրոպաղատությունը:

Բյուզանդիայի նվաճողական քաղաքականության ակտիվացումը: Տարոնի, Տայքի և Վասպուրականի զավթումը կայսրության կողմից: Բագրատունյաց թագավորության թուլացումը: Պայքար պետականության պահպանման համար: Վահրամ Պահլավունի և Գագիկ 2-րդ: Անիի թագավորության անկումը:

Հայոց եկեղեցին և աղանդավորական շարժումները 5-11-րդ դարերում

Հայոց եկեղեցին 5-11-րդ դարերում: Եկեղեցական կազմակերպությունը: Փոխհարաբերություններն այլ քրիստոնեական եկեղեցիների հետ. Դվինի 506 և 554 թվականների եկեղեցական ժողովները: Կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխությունները:

Պավլիկյան շարժումը: Շարժման առաջացումը: Հովհան Օձնեցին և Դվինի 719 թ. եկեղեցական ժողովը: Պավլիկյանների գաղափարները: Պավլիկյանների նշանավոր առաջնորդները. Կոստանդին, Սերգիոս, Կարբեաս: Շարժման պարտությունը:

Հայ-վրացական զինակցությունը սելջուկ-թուրքերի դեմ պայքարում: Չաքարյանների իշխանությունը

Բյուզանդիայի քաղաքականությունը Հայաստանում: Սելջուկ-թուրքերի առաջին արշավանքները: Թաթուլ: Մանազկերտի ճակատամարտը և Հայաստանի նվաճումը: Սելջուկ-թուրքերի արշավանքների հետևանքները:

Կարսի, Սյունիքի և Տաշիր-Չորագետի թագավորությունները, Սասունի Թոռնիկյանների և Արցախի իշխանությունները 11-12-րդ դարերում:

Հայ-վրացական զինակցության սկզբնավորումը և պայքարը Անիի համար: Ազատագրական պատերազմները Հայաստանում. հյուսիսարևելյան Հայաստանի ազատագրումը: Չաքարյանների ինքնավար իշխանությունը: Հայկական իշխանական նոր տների առաջացումը: Տնտեսական կյանքի վերելքը Չաքարյանների օրոք:

Կիլիկիայի հայկական պետությունը

Կիլիկիայի բնաշխարհը: Հայերը Կիլիկիայում: Հայկական իշխանությունների առաջացումը: Ռուբինյանների իշխանության ստեղծումը և ընդարձակումը: Թորոս 1-ին և Լևոն 1-ին: Թորոս 2-րդը և Ռուբինյան իշխանության վերականգնումն ու ամրապնդումը: Մլեհի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը: Միսր Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք:

Լևոն 2-րդը և Կիլիկյան Հայաստանի հզորացումը: Թագավորության հռչակումը: Լևոն 2-րդի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը:

Հեթումյանների դինաստիայի հաստատումը: Հեթում 1-ին: Մոնղոլները և Կիլիկյան Հայաստանը: Հայ-մոնղոլական պայմանագիրը: Պայքար Եգիպտոսի մամլուքյան սուլթանության դեմ 13-րդ դարում: Լևոն 3-րդ:

Քաղաքական շրջադարձ դեպի Արևմուտք: Ունիթորական և հակաունիթորական շարժումները: Կիլիկյան Հայաստանի թուլացումը: Թագավորության վերացումը:

Պետական կարգը. արքունիքը, բանակը:

Հայաստանը մոնղոլական արշավանքների և տիրապետության ժամանակաշրջանում

Հայաստանն ազատագրելու Չաքարյանների ջանքերի անավարտ մնալու պատճառները: Մոնղոլական զորքերի առաջին արշավանքը: Մոնղոլների գլխավոր արշավանքը և Հայաստանի հյուսիսարևելյան գավառների նվաճումը: Արևմտյան և Հարավային Հայաստանի նվաճումը: Պայքար մոնղոլական լծի դեմ:

Հայկական մշակույթը 10-14-րդ դարերում

Հայկական մշակույթի զարգացման նախադրյալները:
Դպրոցը: Միջնադարյան Հայաստանի համալսարանները:
Գիտություն: Պատմագրություն: Փիլիսոփայություն: Իրավագիտություն. Մխիթար Գոշ: Բնական գիտություններ. Մխիթար Հերացի:
Գրականություն: Ժողովրդական բանահյուսություն: «Սասնա ծռեր»: Գեղարվեստական գրականություն. Գրիգոր Նարեկացի: Առակագրություն:
Նյութական մշակույթ և արվեստ: Ճարտարապետություն. Մանուել և Տրդատ: Խաչքարեր. Մոմիկ: Մանրանկարչություն. Թորոս Ռոսլին: Երաժշտություն:

ԲԱԺԻՆ Գ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՈՒՇ ՄԻՋՆԱԴԱՐՈՒՄ

Հայաստանը 15-17-րդ դարերում

Հայաստանի տնտեսական ու քաղաքական դրությունը 15-րդ դարի առաջին կեսին: Երևանը Արևելյան Հայաստանի կենտրոն:
Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Էջմիածնում: Հայոց եկեղեցու թեմերն ու աթոռները:
Հայոց պետականության վերականգնման փորձերը 15-րդ դարի երկրորդ կեսին:
Օսմանյան և Սեֆյան պետությունների կազմավորումը և հզորացումը: Հայաստանը թուրք-պարսկական բախումների թատերաբեմ: 1555 թ. հաշտությունը և Հայաստանի բաժանումը: Թուրք-պարսկական պատերազմի վերսկսումը: Հայաստանի նվաճումը թուրքերի կողմից: Շահ Աբասի արշավանքները: Հայ բնակչության բռնագաղթը: Պատերազմների հետագա ընթացքը և Հայաստանի նոր բաժանումը:
Արևելյան Հայաստանը Պարսկաստանի կազմում: Վարչական բաժանումներն Արևմտյան Հայաստանում: Հայկական իշխանությունները:
Հայաստանի ազատագրության խնդիրը 16-17-րդ դարերում: Էջմիածնի և Սեբաստիայի գաղտնի ժողովները: Ազատագրական միտքը 17-րդ դարում:

Հայկական գաղթավայրերը միջնադարում

Եվրոպայի հայկական գաղութները. Դրիմ, Ուկրաինա և Լեհաստան:
Ասիայի հայկական գաղութները. Կոստանդնուպոլիս, Նոր Ջուղա:

Հայկական մշակույթը 15-17-րդ դարերում

Դպրոց:
Տպագրությունը. Հակոբ Մեղապարտ:
Արվեստ. մանրանկարչություն, կիրառական արվեստ, խաչքարային արվեստ:
Գիտություն. բնական գիտություններ, պատմագիտություն:

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

ԲԱԺԻՆ Ա. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XVII ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՑ ՄԻՆՉԵՎ XIX ԴԱՐԻ ԿԵՍԸ

Հայաստանը 17-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 18-րդ դարի առաջին կեսը: Ազատագրական շարժումը Արցախում և Սյունիքում

Ազատագրական շարժման արևմտաեվրոպական կողմնորոշումը: Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի ժողովը: Հակոբ Ջուղայեցի: Իսրայել Օրին Եվրոպայում: Անգեղակոթի ժողովը: Հայաստանի ազատագրման «Պֆալցյան ծրագիրը»: Օրու շրջադարձը Ռուսաստան: Հայաստանի ազատագրման «Մոսկովյան ծրագիրը»: Իսրայել Օրու դեսպանությունը: Օրու դերը հայ ազատագրական շարժման մեջ:

Քաղաքական դրությունը Պարսկաստանում և Անդրկովկասում 18-րդ դարի առաջին տասնամյակներին: Պետրոս 1-ինի կապիական արշավանքը: Հայ-վրացական համագործակցությունը: Թուրքերի ներխուժումն Անդրկովկաս: Երևանի պաշտպանությունը:

Ազատագրական պայքարի անբարենպաստ պայմանները Սյունիքում: Դավիթ Բեկ: Սյունիքի ազատագրումը: Սյունիքի ինքնավար իշխանության ճանաչումը պարսից շահի կողմից: Պայքարը թուրքական բանակների դեմ. Հալիժորի և Մեղրիի ճակատամարտերը: Ազատագրական պայքարի հետագա ընթացքը: Մխիթար սպարապետ:

Հայկական գործի կազմակերպումն Արցախում: Եսայի Հասան-Ջալալյան և Ավան հարյուրապետ: Պայքար թուրք նվաճողների դեմ:

Հայաստանի քաղաքական ու տնտեսական դրությունը 18-րդ դարի 30-50-ական թթ.: Հայկական մելիքությունները:

Հայ ազատագրական շարժումը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին

Հնդկաստանի հայ գաղութը 16-17-րդ դարերում: Հովսեփ Էմինի գործունեության սկիզբը: Հովսեփ Էմինը Ռուսաստանում և Վրաստանում: Հովսեփ Էմինը Արցախում: Նրա ծրագրերի ձևադրումը:

Ազատագրական շարժման գաղափարախոսության ձևավորումը Հնդկաստանում: Շահամիր Շահամիրյան: «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ» և «Ռոզգայթ փառաց» գրքերը: Շահամիրյանի խմբակի գործունեությունը:

Հայաստանի ազատագրության Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը: Հայ-ռուսական դաշնագրի երկու նախագիծ:

Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին

Հայաստանը Օսմանյան կայսրության և Պարսկաստանի վարչական բաժանումներում 19-րդ դարի սկզբին: Հայ ժողովրդի ծանր դրությունը: Ռազմաքաղաքական իրադրությունն Անդրկովկասում. Արևելյան Վրաստանի միացումը Ռուսաստանին: 1804-1813 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմը. ռուսական բանակի Երևանյան 1-ին և 2-րդ արշավանքները: Գյուլիստանի պայմանագիրը: 1806-1812 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը: Բուխարեստի հաշտությունը:

1826-1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմի սկիզբը, Շուշիի պաշտպանությունը: Դիմադրական կռիվները Հայաստանի մյուս շրջաններում: Շամխորի ճակատամարտը: Հայ կամավորական ջոկատների կազմակերպումը: Ներսես Աշտարակեցի: Կամավորների և դեկաբրիստների մասնակցությունը պատերազմին: Երևանի գրավումը: Թուրքմենչայի պայմանագիրը: Պարսկահայերի գաղթը: Արևելյան Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու նշանակությունը:

1828-1929 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատը: Հայերի մասնակցությունը պատերազմին: Բայազետի հերոսական պաշտպանությունը: Ադրիանապոլսի պայմանագիրը: Արևմտահայերի գաղթը:

Հայաստանը 1830-1860-ական թվականներին

Արևելյան Հայաստանը ռուսական կայսրության կազմում: Երևանի ժամանակավոր վարչությունը: Հայաստանի ինքնավարության նախագիծը: Հայկական մարզը: Վարչական փոփոխություններն Անդրկովկասում 1840-ական թվականներին: Կովկասի փոխարքայության ստեղծումը: Երևանի նահանգը: 1836 թ. եկեղեցական կանոնադրությունը: Ցարիզմի գաղութային քաղաքականությունը: 1846 թ. դեկտեմբերի 6-ի օրենքը: 19-րդ դարի առաջին կեսի գյուղացիական հուզումները:

Արևմտահայության դրությունը: Իրավիճակն Արևմտյան Հայաստանում Ադրիանապոլսի պայմանագրից հետո: 1839 թ. թանգիմաթը: Արևմտահայության ծանր վիճակը: Գյուղատնտեսությունը: Արհեստներն ու առևտուրը:

Կրիմի պատերազմը և հայերը: Կովկասյան ճակատը: Կարսի գրավումը: Հայերի վերաբերմունքը պատերազմի նկատմամբ: Փարիզի հաշտության պայմանագիրը:

Արևմտահայ սահմանադրական շարժումը: 1863 թ. ազգային սահմանադրությունը և դրա նշանակությունը:

Չեյթունի 1862 թ. հերոսամարտը: Չեյթունի կիսաանկախ վիճակը: Թուրքական բանակի արշավանքը Չեյթուն: Չեյթունցիների հաղթանակը: Չեյթունի հերոսամարտի նշանակությունը:

Հայկական մշակույթը 18-րդ դարում և 19-րդ դարի առաջին կեսին

Գպրոցը: Մամուլը, տպագրությունը:

Գիտությունը: Մխիթարյան միաբանության հիմնումը: Պատմագրությունը: Լեզվաբանությունը.

«Նոր բառգիրք հայկազյան լեզվի»: Բնական գիտությունները:

Արվեստը: Նկարչությունը: Երաժշտությունը: Թատրոնը:

ԲԱԺԻՆ Բ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ XIX ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ – XX ԴԱՐԻ ՄԿՁԲԻՆ

1877-1878 թթ. ուս-թուրքական պատերազմը և Հայկական հարցը

Պատերազմը և հայերը: Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական ծրագրերը Սերձավոր Արևելքում և Բալկաններում: Ռազմական գործողությունները Բալկանյան և Կովկասյան ռազմաճակատներում. Բայազետի պաշտպանությունը, Կարսի և Էրզրումի գրավումը: Հայերի մասնակցությունը պատերազմին: Ռուսական բանակի հայազգի զորավարները:

Հայկական հարցի առաջացումը: Ման Ստեֆանոյի պայմանագիրը. պայմանագրի 16-րդ և 25-րդ հոդվածները: Եվրոպական տերությունների և Ռուսաստանի հակասությունները: Հայկական պատվիրակության գործունեությունը: Բեռլինի կոնգրեսը: Բեռլինի պայմանագրի 61-րդ հոդվածը: Հայկական հարցը:

Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները: Ազգային կուսակցությունների ձևավորումը

Գաղտնի խմբակներն ու կազմակերպությունները: Ազատագրական խմբակների և կազմակերպությունների հանդես գալու նախադրյալները: Արևելահայ խմբակներն ու կազմակերպությունները: Արևմտահայ խմբակներն ու կազմակերպությունները:

Կուսակցությունների առաջացումը: Արմենականների կուսակցությունը: Հնչակյան կուսակցությունը: Հայ հեղափոխական դաշնակցություն կուսակցությունը: Կուսակցությունների դերն ու նշանակությունը:

Արևմտյան Հայաստանը 1880-1890-ական թվականներին: Ազգային-ազատագրական շարժման զինված պայքարի փուլը

Արևմտահայերի ազգային և տնտեսական հալածանքները:

Հայդուկային շարժումները: Շարժման սկզբնավորումը: Կուսակցությունները և հայդուկային շարժումը: Նշանավոր հայդուկապետերը. Արաբո, Աղբյուր Սերոբ, Հրայր: Հայդուկային շարժման նշանակությունը:

Արևմտահայերի կոտորածները և ինքնապաշտպանական մարտերը 1890-ական թվականներին: Արևմտահայերի 1895-1896 թթ. կոտորածները: Ինքնապաշտպանական մարտերը: Կոտորածների հետևանքները: Մեծ տերությունների դիրքորոշումը: Հայկական կոտորածները և առաջադեմ հասարակայնությունը:

Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժումների վերելքը: Գում Գափուի ցույցը: Սարգիս Կուկունյանի արշավանքը: Սասունի 1894 թ. ապստամբությունը: Բարենորոգումների Մայիսյան ծրագիրը: Բաբ Ալիի 1895 թ. ցույցը: Չեյթունի 1895 թ. ապստամբությունը:

Արևելյան Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին

Ցարիզմի գաղութային քաղաքականությունը և արևելահայության ըմբոստացումը: Ցարիզմի ազգային-գաղութային ճնշման ուժեղացումը: 1903 թ. հունիսի 12-ի օրենքը: Հայերի զանգվածային հակացարական ելույթները: Հայ ազգային-քաղաքական ուժերի դիրքորոշումն օրենքի հանդեպ: Հունիսի 12-ի օրենքի վերացումը և եկեղեցական գույքի վերադարձը:

Հայ-թաթարական (ադրբեջանական) ընդհարումները: Ազգային և կրոնական թշնամանք բորբոքելու ցարական իշխանությունների քաղաքականությունը: Հայ-թաթարական ընդհարումները 1905-1906 թթ.: Դաշնակցությունը հայերի ինքնապաշտպանության կազմակերպիչ: Իշխանությունների հայատյաց ներկայացուցիչների պատժումը:

Արևմտյան Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին

Թուրքական կառավարության բռնատիրական քաղաքականությունը: Առաքելոց վանքի կռիվը: Սասունը ծնկի բերելու օսմանյան իշխանությունների ծրագիրը: Դաշնակցական և հնչակյան հայդուկային ու զինատար խմբերի անցումն Արևմտյան Հայաստան 1902-1904 թթ.: Անդրանիկը Սասունի զինվորական խորհրդի ղեկավար: Գիմադրական մարտերը 1904 թ. ապրիլ-հուլիս ամիսներին: Հայդուկային խմբերի հեռանալն Արևմտյան Հայաստանից: Գևորգ Չավուշ:

Երիտթուրքերի հեղաշրջումը և արևմտահայությունը: Հակասութանական շարժումներն Օսմանյան կայսրությունում 20-րդ դարի սկզբին: Երիտթուրքական հեղաշրջումը և կայսրության ժողովուրդները: Օսմանիզմի քաղաքականությունը: Պանիսլամիզմի և պանթուրքիզմի ծրագրերը: Աբդուլ Համիդի գահազրկումը: Ադանայի կոտորածը:

Հայկական հարցը 1912-1914 թթ.: Հայկական բարենորոգումները և մեծ տերությունները: Հայկական բարենորոգումների խնդիրը և Ռուսաստանը: 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագիրը:

Հայաստանը Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին: Հայոց Մեծ եղեռնը

Ռազմական գործողությունները Կովկասյան ճակատում և հայերը: Պատերազմող խմբավորումների նպատակները: Ռազմական գործողությունների սկիզբը Կովկասյան ճակատում: Սարիղամիշի ճակատամարտը: Պատերազմական գործողությունները 1915-1916 թթ.: Կամավորական շարժումը:

Արևմտահայերի զանգվածային տեղահանությունը և ջարդերը: Արևմտահայերի բնաջնջման երիտթուրքական ծրագիրը, դրա նպատակները: Հայ զինվորների զինաթափումն ու ոչնչացումը: Հայ մտավորականության և կազմակերպող ուժի ձերբակալությունն ու ոչնչացումը: Արևմտահայերի զանգվածային տեղահանությունն ու կոտորածը: Հայ գաղթականությունը: Մեծ եղեռնի հետևանքները:

Հայերի ինքնապաշտպանական մարտերը. Վան-Վասպուրական, Սասուն, Շապին-Գարահիսար, Սուետիա, Ուրֆա:

Հայոց ցեղասպանությունը և առաջադեմ հասարակայնությունը:

Ռուսական կայսրության անկումից մինչև Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը

Իրադրությունն Անդրկովկասում փետրվարյան հեղափոխությունից հետո: Ինքնակալության տապալումը. երկիշխանության հաստատումը կենտրոնում և ծայրամասերում: Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի (ՕԶԱԿՈՍ) ստեղծումը: Հեղափոխությունը և ազգային կուսակցությունները: Ժամանակավոր կառավարության դիրքորոշումն Արևմտյան Հայաստանի հարցում: Արևմտահայերի 1-ին համագումարը: Արևելահայ ազգային խորհրդի ստեղծումը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը և Հայաստանը: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը: Անդրկովկասի քաղաքական ուժերի դիրքորոշումը դրա հանդեպ: Անդրկովկասի կոմիսարիատի ստեղծումը: Խորհրդային Ռուսաստանի դիրքորոշումը Անդրկովկասի հարցում. Ստ. Շահումյանը Կովկասի գործերի ժամանակավոր արտակարգ կոմիսար: Ռուսաստանի ժողովրդի «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակը:

Իրադրությունը Կովկասյան ռազմաճակատում: Երզնկայի զինադադարը: Հայկական ազգային գործադիրությունների ստեղծումը: Թուրքական հարձակման վերսկսումը:

Հայաստանը և Հայկական հարցը Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության բանակցություններում: Հայկական տարածքների բռնակցումը Թուրքիային: Թուրք-անդրկովկասյան բանակցությունները Տրապիզոնում: Անդրկովկասի անկախության հռչակումը:

Թուրքերի ներխուժումն Արևելյան Հայաստան և Անդրկովկաս: Թուրքական արշավանքն Անդրկովկաս. Կարսի, Ալեքսանդրապոլի, Սուրմալուի և այլ տարածքների գավթումը: Հայ ժողովրդի Մայիսյան հերոսամարտերը. Սարդարապատի, Բաշ Ապարանի և Ղարաքիլիսայի ճակատամարտերը: Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը: Բաթումի հաշտությունը: Հայերի մասնակցությունը Բաքվի պաշտպանությանը: Բաքվի գրավումը թուրքերի կողմից:

Հայկական մշակույթը 19-րդ դարի երկրորդ կեսին և 20-րդ դարի սկզբին

Հայ մշակույթի զարգացման նոր փուլը: Դպրոցը: Հայագիտությունը և բնական գիտությունները: Գրականությունը: Արվեստը. թատրոնը, երաժշտությունը, կերպարվեստը: Դարտարապետությունը:

ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆ

ԲԱԺԻՆ Ա. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ (1918-1920 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ)

Հայաստանի Հանրապետության ներքին դրությունը

Իշխանության մարմինների ձևավորումը: Իշխանության օրենսդիր և գործադիր մարմինների ստեղծումը: Գավառային և քաղաքային ինքնավարություններ: Քայլեր ազգային արդարադատության համակարգի ստեղծման ուղղությամբ: Հայերենը պետական լեզու: Հանրապետության

խորհրդանիշերը: Արևմտահայերի 2-րդ համագումարը: Անկախ և միացյալ Հայաստանի հռչակումը: Հայաստանի խորհրդարանի ընտրությունները:

Գիվանագիտական կապերը: Չինված ուժերի կազմակերպումը:

Սոցիալ-տնտեսական դրությունը: Տնտեսության կազմալուծված վիճակը: Արտակարգ միջոցառումներ սովոր և հիվանդությունները հաղթահարելու ուղղությամբ: ԱՄՆ-ի օգնությունը: Գաղթականների և որբերի կարիքների հոգումը: Չանքեր տնտեսությունը կազմակերպելու ուղղությամբ: Հողային ռեֆորմը: Կրթական-մշակութային ձեռնարկումներ. համալսարանի հիմնադրումը:

Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Հանրապետությունում գործող հիմնական քաղաքական կուսակցությունները, արհեստակցական միությունները և հասարակական կազմակերպությունները: Հայ բուլշևիկների դիրքորոշումը:

Բուլշևիկների Մայիսյան ապստամբությունը: Արմենկոմի ստեղծումը: 1920 թ. մայիսմեկյան ցույցերը: Հայաստանի Ռ-ազմահեղափոխական կոմիտեի ստեղծումը: Բուլշևիկների ելույթները Ալեքսանդրապոլում, Կարսում, Սարիղամիշում, Նոր Բայազետում, Ղազախ-Շամշադինում և Չանգեզուրում: Դրանց ճնշումը բյուրո-կառավարության կողմից: Մայիսյան ապստամբության հետևանքները:

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունը

Հարաբերությունները Քառյակ միության երկրների հետ:

Հայ-վրացական հարաբերությունները: Վրաստանի տարածքային հավակնությունները: Հայ-վրացական պատերազմը: Լոռու «չեզոք գոտու» ստեղծումը: Տարածքային վեճերի լուծումը 1921 թ.:

Հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները: Ադրբեջանի տարածքային հավակնությունները: Թուրքիայի, Անգլիայի և Խորհրդային Ռուսաստանի աջակցությունն Ադրբեջանին: Հայ-ադրբեջանական բանակցությունները: Անդրկովկասյան համադաշնություն ստեղծելու խնդիրը: Հայաստանի կառավարության քայլերը Չանգեզուրն ու Լեռնային Ղարաբաղը կառավարելու ուղղությամբ: Ադրբեջանի կողմից Ղարաբաղի և Չանգեզուրի գեներալ-նահանգապետության ստեղծումը: Շուշիի հայ բնակչության ջարդը: Լեռնային Ղարաբաղի ազատագրումը: Ռուսական զորքի աջակցությամբ Լեռնային Ղարաբաղի բռնակցումը Խորհրդային Ադրբեջանին: Չանգեզուրի հերոսական ինքնապաշտպանությունը: Գարեգին Նժդեհ:

Հայկական հարցը: Փարիզի խաղաղության կոնֆերանսը: Հայկական պատվիրակությունների գործունեությունը: Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը: Տերությունների դիրքորոշումը: Հայաստանի մանդատի հարցը. Չ. Հարբորդի պատվիրակությունը: ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը չընդունելը: Սևրի պայմանագիրը: Իրադարձությունները Կիլիկիայում:

Հայաստանը ռուս-թուրքական հարաբերությունների ոլորտում: Հայաստանի խորհրդայնացումը

Հայ-ռուսական հարաբերությունները: Ոչ դյուրին հարաբերությունները Խորհրդային Ռուսաստանի հետ՝ Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո: Լ. Շանթի պատվիրակությունը. Մոսկվայի անավարտ բանակցությունները: Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի հայ-ռուսական համաձայնագիրը: Հայ-ռուսական բանակցությունների վերակալելը Երևանում. հոկտեմբերի 28-ի արձանագրությունը: Հայ-ռուսական պայմանագրի նախագիծը: Ռ-Կ(բ)Կ Կենտկոմի քաղբյուրոյի հոկտեմբերի 14-ի որոշումը Հայաստանի խորհրդայնացման վերաբերյալ:

Թուրք-հայկական պատերազմը: Քեմալական Թուրքիայի և Խորհրդային Ռուսաստանի մերձեցումը: Հայաստանը ռուս-թուրքական ռազմաքաղաքական ծրագրերում: Թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը: Պատերազմի անհաջող ընթացքը Հայաստանի համար. Կարսի և Ալեքսանդրապոլի կորուստը: Չինադադարի կնքումը և թուրք-հայկական պատերազմի ավարտը: Հայաստանի պարտության պատճառները: Ալեքսանդրապոլի հաշտության պայմանագիրը:

Հայաստանի Հանրապետության անկումը և Հայաստանի խորհրդայնացումը: Հայ-ռուսական բանակցությունների եզրափակիչ փուլը: Քաղաքական ճգնաժամը. նոր կառավարության ստեղծումը Ս. Վրացյանի գլխավորությամբ: Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտեի և ռուսական զորքերի մուտքը Հայաստան. նոյեմբերի 29-ի հռչակագիրը: Խորհրդային Ադրբեջանի կառավարության նոյեմբերի 30-ի որոշումը: Երևանի դեկտեմբերի 2-ի համաձայնագիրը: Հայաստանի Հանրապետության անկման պատճառները:

ԲԱԺԻՆ Բ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Խորհրդային Հայաստանը 1920-1922 թվականներին

Հեղկոմները նոր իշխանության ժամանակավոր մարմիններ: ՀԿ(բ)Կ-ն կառավարող կուսակցություն: Հայաստանի Ռ-ազմհեղկոմի ժամանումը Երևան, նրա առաջին ղեկընտները: Գեկտեմբերի 2-ի համաձայնագրի խախտումը. զանգվածային բռնությունների կիրառումը:

Ռ-ազմական կոմունիզմի քաղաքականության կիրառումը Հայաստանում:

1921թ. փետրվարյան ապստամբության սկիզբը: Ապստամբների կողմից Երևանի գրավումը: Հայրենիքի փրկության կոմիտեի ստեղծումը: Ապստամբության հետագա ընթացքը: Ռուսական 11-րդ կարմիր բանակի կողմից Երևանի գրավումը: Ապստամբության պարտությունը: Հայաստանի Ռ-ազմհեղկոմի վերակառուցվելը Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի: Ալ. Մյասնիկյան:

Հայաստանի խորհուրդների առաջին համագումարը: Խորհրդային Հայաստանի առաջին սահմանադրությունը: Խորհրդային հանրապետությունների միավորման քաղաքականությունը: ԱԽՍՀՖՄ ստեղծումը: Անդրկովկասի խորհուրդների 1-ին համագումարը: ԱԽՖՍՀ սահմանադրության ընդունումը: ԽՍՀՄ խորհուրդների 1-ին համագումարը և ԽՍՀՄ կազմավորումը: Խորհրդային Հայաստանի ինքնիշխանության ձևական բնույթը ԽՍՀՄ-ի կազմում:

Խորհրդային Հայաստանի միջազգային դրությունը 1920-1922 թվականներին

Մոսկվայի պայմանագիրը: Խորհրդային Հայաստանի տարածքային խնդիրները հարևանների հետ: Խորհրդային Ռուսաստանի զիջողական դիրքորոշումը Թուրքիայի հանդեպ: Ռուս-թուրք-ադրբեջանա-հայկական քառակողմ կոնֆերանսի ձախողումը: Մոսկվայի ռուս-թուրքական կոնֆերանսը: 1921 թ. մարտի 16-ի պայմանագիրը: Հայաստանի տարածքների զիջումը Թուրքիային և Խորհրդային Ադրբեջանին:

Կարսի պայմանագիրը: Թուրքիայի հետ Անդրկովկասի հանրապետությունների պայմանագիր կնքելու անհրաժեշտությունը: Կարսի Անդրկովկաս-Թուրքիա կոնֆերանսը: Հայկական պատվիրակության «Հուշագիրը»: 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ի պայմանագիրը:

Հայ-վրացական հարաբերությունները: Լոռին բռնակցելու Վրաստանի քաղաքականությունը: 1921 թ. փետրվարի 11-ի ապստամբությունը: Լոռու գավառի ազատագրումը և միացումը Խորհրդային Հայաստանին:

Զանգեզուրի գոյամարտը: Խորհրդային Ադրբեջանի հրաժարվելը 1920 թ. նոյեմբերի 30-ի որոշումից: Գարեգին Նժդեհի դիրքորոշումը: Համազանգեզուրյան 1-ին համագումարը. երկրամասի անկախության հռչակումը: Համազանգեզուրյան 2-րդ համագումարը: Գարեգին Նժդեհը Լեռնահայաստանի վարչապետ: Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն: ՌԿ(բ)Կ Կովկասյան բյուրոյի 1921 թ. հունիսի 3-ի որոշումը Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ: Կարմիր բանակի ռազմական գործողությունները Զանգեզուրի դեմ: Նժդեհի կողմից պայքարի դադարեցումը: Զանգեզուրի գոյամարտի նշանակությունը:

Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Ադրբեջանի դեմ գործուն պայքարի դադարեցումը Լեռնային Ղարաբաղում: ՀԽՍՀ կառավարության 1921 թ. հունիսի 12-ի հայտարարությունը Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ: Լեռնային Ղարաբաղի հարցում էթնիկական սկզբունքներով առաջնորդվելու առաջարկների մերժումը Ադրբեջանի ղեկավարության կողմից: ՌԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կովկասյան բյուրոյի պլենումի հուլիսի 4-ի և 5-ի նիստերը: Լեռնային Ղարաբաղի հանձնումը Ադրբեջանին:

Խորհրդային Հայաստանը 1920-1930-ական թվականներին

Սոցիալ-տնտեսական վերափոխումները: Նոր տնտեսական քաղաքականությունը (նէպ): Հարկային նոր քաղաքականության էությունը: Հողային բարենորոգումների անցկացումը: Կոոպերացիայի ծավալումը: Տնտեսության վերականգնումը: Սարգիս Լուկաշին:

Ինդուստրացման քաղաքականությունը: Ինդուստրացման գործընթացի սկիզբը, դրա առջև դրված խնդիրները: Հնգամյա պլանների կազմումը: Ինդուստրացումը գերծանր խնդիր ԽՍՀՄ ժողովուրդների համար: Խորհրդային Հայաստանի ինդուստրացման ընթացքը, արդյունքները և հետևանքները: Մահակ Տեր-Գաբրիելյան:

Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման քաղաքականությունը: Բացասական միտումները գյուղատնտեսության ոլորտում 1920-ական թվականների վերջին: Գյուղացիության համատարած բռնի կոլեկտիվացումը: Կուլակության, որպես դասակարգի, վերացման քաղաքականությունը: Հարկային քաղաքականությունը կոլեկտիվացման ուժեղ լծակ: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի 1934 թ. հուլիսյան խորհրդակցությունը: Հայաստանում գյուղացիության կոլեկտիվացման արդյունքները և հետևանքները:

Հասարակական-քաղաքական կյանքը: Կոմունիստական կուսակցության մեմբերությունը: Չանգվածային ձերբակալություններն ու բռնությունները: Բռնությունների նոր փուլը:

Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը (1920-1941 թթ.)

Գիտությունը: Հասարակական գիտություններ: Բնական գիտություններ: ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի ստեղծումը:

Գրական կյանքը: Եղիշե Չարենց:

Արվեստը: Կերպարվեստ. Մարտիրոս Սարյան: Երաժշտական արվեստ. Ալեքսանդր Սպենդիարյան, Արամ Խաչատրյան: Թատրոն և կինո:

Ճարտարապետությունը: Ալեքսանդր Թամանյան:

Հայկական սփյուռքը 1920-1930-ական թվականներին

Սփյուռքի առաջացումը: Սփյուռքահայ հիմնական կենտրոնները: Սփյուռքահայերի ծանր վիճակը ապաստանած երկրներում:

Հայկական հարցը 1921-1923 թթ.: Հայկական հարցի լուծման վերաբերյալ սփյուռքահայերի հույսերի չարդարանալը: Հայկական հարցը Լոնդոնի և Լոզանի կոնֆերանսներում: Սփյուռքի առջև կանգնած նոր խնդիրները: Սփյուռքահայությունը հայոց պահանջատիրության միակ արժարժող:

Հայրենադարձությունը: Հայրենադարձության առաջին քայլերը Հայաստանի Հանրապետության գոյության տարիներին: Հայ գաղթականության հարցի քննարկումներն Ազգերի լիգայում: Ֆրիտյոֆ Նանսեն: Հայրենադարձությունը 1921-1936 թթ.: Հայրենակցական միությունների նախաձեռնությամբ Հայաստանում նոր բնակավայրերի հիմնումը:

Խորհրդային Հայաստանը և հայ ժողովուրդը Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին (1941-1945 թվականներ)

Ֆաշիստական Գերմանիայի հարձակումը ԽՍՀՄ-ի վրա: Ուժերի համախմբումը Խորհրդային Հայաստանում: Հայկական ազգային դիվիզիաների կազմավորումը և նրանց մարտական ուղին: Այլ գորային կազմավորումների շարքերում. պատերազմի հայ զորավարները և հերոսները:

Խորհրդային Հայաստանը 1945-1985 թվականներին *Քաղաքական հալածանքները:*

Բռնությունների նոր ալիքը հետպատերազմյան տարիներին: Գաղափարական հալածանքներ գիտության և մշակույթի ճանաչված գործիչների նկատմամբ: 1949 թ. հունիսի 14-ի զանգվածային արստըրը:

Անհատի պաշտամունքի քննադատությունը: Ի. Ստալինի մահը: Համակարգը վերափոխելու անհրաժեշտությունը: ԽՄԿԿ 20-րդ համագումարի դերը ստալինյան շարագործությունները դատապարտելու գործում: ԽՄԿԿ Կենտկոմի 1956 թ. հունիսի 30-ի «Անհատի պաշտամունքը և նրա հետևանքները հաղթահարելու մասին» որոշումը: Բռնադատվածների գործերը ստուգող և վերանայող հանձնաժողովի ստեղծումը Հայաստանում: Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքի աշխուժացումը:

Ազգային գարթոնքը: 1965 թ. ապրիլի 24-ի համազգային ցույցը Երևանում: Յուցարարների պահանջները: Յույցի ցրումը: 1960-70-ական թվականների ընդհատակյա կազմակերպությունները: Հանրապետության ղեկավարության ազգանպաստ քայլերը:

Հասարակական-քաղաքական կյանքի լճացումը: Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական ճգնաժամի հասունացումը:

Խորհրդային Հայաստանը 1985-1991 թվականներին

Վերակառուցման քաղաքականությունը և ազգային հարցի սրումը ԽՍՀՄ-ում:

Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրական պայքարի նոր փուլը: Արցախյան շարժման սկիզբը: Համերաշխության զանգվածային ելույթները Հայաստանում: ԽՍՀՄ-ի և հանրապետության ղեկավարության դիրքորոշումը: «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը: Մուսկաթիթյան ողբերգությունը: Ազգային-ազատագրական պայքարի վերելքը: ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության 1988 թ. հուլիսի 18-ի նիստը: Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտեի գործունեությունը: ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի 1988 թ. նոյեմբերի 24-ի որոշումը: Բռնագաղթ:

Ժողովրդական շարժման խորացումը: Համազգային շարժումը: Լեռնային Ղարաբաղում «Կառավարման հատուկ կոմիտեի» ստեղծումը: Հայոց համազգային շարժում (ՀՀԾ) կազմակերպության ստեղծումը և գործունեությունը: Արցախի հիմնախնդրի լուծման ուղիների որոնումը:

ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի և ԼՂԻՄ-ի Ազգային խորհրդի 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ի համատեղ որոշումը:

ԲԱԺԻՆ Գ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐՐՈՐԴ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի անկախ պետության կերտման ճանապարհին

Հայաստանի անկախության հռչակման գործընթացը: Անկախ պետականության վերականգնման խնդրի առաջին պլան մղվելը: 1990 թ. մայիսի 20-ի ընտրությունները: Հայաստանի անկախության մասին 1990 թ. օգոստոսի 23-ի հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնման գործընթացի սկիզբը: Հայաստանի Գերագույն խորհրդի 1991 թ. մարտի 1-ի որոշումը ԽՍՀՄ-ի կազմից դուրս գալու հանրաքվե անցկացնելու վերաբերյալ: 1991 թ. օգոստոսի 19-ի խռովության ճախողումը Մոսկվայում, ԽՍՀՄ փլուզման արագացումը: 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ի անկախության հանրաքվեն. Հայաստանի անկախության հռչակումը: Բելովեժյան համաձայնագիրը: ԽՍՀՄ-ի փլուզումը: ԱՊՀ-ի ստեղծումը:

Հասարակական-քաղաքական կյանքը 1990-ական թվականներին: «Հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների մասին» ՀՀ 1991 թ. օրենքը: Ազգային ավանդական կուսակցությունների գործունեության վերականգնումը: Նոր կուսակցությունները և հասարակական կազմակերպությունները: ՀՀ նախագահի առաջին ընտրությունները: Հետխորհրդային առաջին բազմակուսակցական խորհրդարանը: Հայ հեղափոխական դաշնակցության գործունեության կասեցումը: 1995 թ. խորհրդարանական ընտրությունները և Սահմանադրության ընդունումը (1995 թ. հուլիսի 5): Ներքաղաքական ճգնաժամը: ՀՀ նախագահի երկրորդ և երրորդ ընտրությունները:

Արցախի ազգային-ազատագրական պայքարը

Նոր բռնություններ Արցախում 1990-1991 թթ.: «Օղակ» օպերացիան: Հայ-ադրբեջանական պատերազմի սկիզբը: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակումը: ԵԱՀԽ-ի և ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշումները Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության վերաբերյալ: Ադրբեջանի պատերազմը ԼՂՀ-ի դեմ: Շուշիի, Լաչինի և հայկական մյուս տարածքների ազատագրումը: Ադրբեջանի լայնածավալ հարձակման ճախողումը: Ջինադադարի կնքումը (1994 թ. մայիս):

Հայկական սփյուռքը ժամանակակից փուլում

Չանգվածային հայրենադարձությունը: Հայկական հողերի վերադարձի հարցը Պոստսոստալ կոնֆերանսում: Ազգային կուսակցությունների և կազմակերպությունների գործունեության ակտիվացումը Սփյուռքում: ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը ներգաղթ կազմակերպելու մասին: 1946-1948 թթ. զանգվածային հայրենադարձությունը: Հայրենադարձության տեմպերի նվազման պատճառները: Հայրենադարձությունը հետագա տասնամյակներին:

Սփյուռքի սոցիալ-տնտեսական, հասարակական-քաղաքական վիճակը: Սփյուռքահայերի տեղաշարժերը 1950-1980-ական թվականներին: ԽՍՀՄ-ի կազմալուծումը և Սփյուռքի աշխարհագրական սահմանների ընդլայնումը: Սփյուռքահայ ժամանակակից սերունդների տնտեսական բարվոք վիճակը: Նոր մոտեցումներ Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման խնդիրների նկատմամբ: Հայ դատի հանձնախմբերի գործունեությունը: Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացը:

Հայկական մշակույթը 1940-1990-ական թվականներին

Գիտության զարգացումը: Գիտությունների ակադեմիայի ստեղծումը: Բնական և տեխնիկական գիտությունների զարգացումը: Հայագիտության զարգացումը: Հայկական հանրագիտարանի հրատարակումը:

Արվեստը: Երաժշտությունը: Թատրոնը և կինոն: Կերպարվեստը: Ճարտարապետությունը:

Ա մակարդակ

Ա 1 Ե՞րբ է տեղի ունեցել Գավգամելայի ճակատամարտը.

- 1) Բ. ա. 334 թ.
- 2) Բ. ա. 331 թ.

- 3) Բ. ա. 190 թ.
- 4) Բ. ա. 53 թ.

Ա 2 Ե՞րբ են ստեղծվել հայոց գրերը.

- 1) 505 թ. 2) 405 թ. 3) 415 թ. 4) 305 թ.

Ա 3 Ե՞րբ է գահակալել Աշոտ 2-րդը.

- 1) 885 - 890 թթ. 3) 914 - 928 թթ.
2) 890 - 914 թթ. 4) 953 - 977 թթ.

Ա 4 Ե՞րբ է Կիլիկիայում հռչակվել հայկական թագավորություն.

- 1) 1045 թ. 2) 1198 թ. 3) 1375 թ. 4) 1639 թ.

Ա 5 Ե՞րբ է Էջմիածնում Հակոբ Չուղայեցի կաթողիկոսը հրավիրել գաղտնի ժողով.

- 1) 1701 թ. 2) 1677 թ. 3) 1680 թ. 4) 1699 թ.

Ա 6 Երիտթուրքական կառավարության կողմից ե՞րբ է Կ. Պոլսում իրականացվել ավելի քան 600 հայ մտավորականների ձերբակալությունը.

- 1) 1908 թ. հուլիսի 21-ին 3) 1915 թ. ապրիլի 24-ին
2) 1914 թ. օգոստոսի 1-ին 4) 1917 թ. հոկտեմբերի 24-ին

Ա 7 Ե՞րբ է տեղի ունեցել միացյալ և անկախ Հայաստանի հռչակումը.

- 1) 1918թ. մայիսի 28-ին 3) 1920թ. մայիսի 28-ին
2) 1919թ. մայիսի 28-ին 4) 1921թ. մայիսի 28-ին

Ա 8 Ե՞րբ է հիմնադրվել Հայաստանի գիտությունների ակադեմիան.

- 1) 1937 թ. 3) 1943 թ.
2) 1941 թ. 4) 1947 թ.

Ա 9 Ծովի մակերևույթից ի՞նչ միջին բարձրություն ունի Հայկական լեռնաշխարհը.

- 1) 1000-1200 մ 3) 1500-1800 մ
2) 1300-1400 մ 4) 2000-2400 մ

Ա 10 Ինչպե՞ս է կոչվում Անանիա Շիրակացու աշխատությունը.

- 1) «Հայոց պատմություն»
2) «Աշխարհացույց»
3) «Իմաստասիրության սահմանումը»
4) «Եղծ աղանդոց»

Ա 11 Հայոց ո՞ր կաթողիկոսը Աշոտ 1-ին Բագրատունուն օժեց թագավոր.

- 1) Գևորգ Գառնեցի
2) Զարարիա Չագեցի 3) Անանիա Մոկացի
4) Ներսես Շնորհալի

Ա12 Ո՞վ էր Կիլիկիայի հայկական իշխանության հիմնադիրը.

- 1) Ռուբեն 1-ինը 3) Լևոն 1-ինը
2) Մլեհը 4) Թորոս 1-ինը

Ա13 1828 թ. մարտին ստեղծված Հայկական մարզի մեջ ո՞ր տարածքը չէր մտնում.

- 1) Երևանի խանությունը 3) Նախիջևանի խանությունը
2) Օրդուբադի օկրուգը 4) Կարսի մարզը

Ա14 Ո՞վ էր Սասունի 1894 թ. ապստամբության ղեկավարը.

- 1) Մուրատը (Համբարձում Պոյաճյան)
2) Եղիշե քահանա Խաչատրյանը
3) Քրիստափոր Միքայելյանը
4) Խաչատուր Կերեկցյանը

Ա15 Ո՞վ էր Հայաստանի առաջին հանրապետության առաջին վարչապետը.

- 1) Անդրանիկը 3) Արամ Մանուկյանը
2) Հովհաննես Քաջազնունին 4) Ալեքսանդր Խատիսյանը

Ա16 Նշված կոթողներից որի՞ հեղինակն է քանդակագործ Լևոն Թորմաջյանը.

- 1) Սասունցի Դավթի արձանի
2) Ստեփան Շահումյանի մոնումենտի
3) Միքայել Նալբանդյանի արձանի
4) Մարտիրոս Սարյանի արձանի

Ա17 Ինչպե՞ս է կոչվել նախարարական տոհմերի հատուկ պաշտոնական ցուցակը.

- 1) «Աշխարհաժողով» 3) «Հայրենիք»
2) «Գահնամակ» 4) «Ազատանի»

Ա18 Ի՞նչ է նշանակում սղնախ.

- 1) ռազմական խորհուրդ
2) պաշտպանական ամրոց
3) թուրքական զորանոց
4) զինանոց

Ա19 Քաղաքները դասավորել ըստ դրանց հիմնադրման հաջորդականության.

- ա) Արշակավան
բ) Արտաշատ
գ) Երվանդաշատ
դ) Տիգրանակերտ

- 1) ա, բ, դ, գ 2) բ, ա, դ, գ 3) դ, բ, ա, գ 4) գ, բ, դ, ա

Ա20 Հայկական դինաստիաները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Հեթումյաններ
- բ) Բագրատունիներ
- գ) Ռուբինյաններ
- դ) Արշակունիներ

- 1) ա, բ, դ, գ 2) բ, գ, ա, դ 3) գ, ա, բ, դ 4) դ, բ, գ, ա

Ա21 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Գեորգիայան դաշնագրի կնքումը
- բ) Եկեղեցական կանոնադրության (պոլոժենիե) ընդունումը
- գ) Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ) Բեռլինի կոնգրեսը

- 1) դ, բ, գ, ա 2) բ, ա, գ, դ 3) ա, գ, բ, դ 4) գ, ա, դ, բ

Ա22 Մշակութային օջախները դասավորել ըստ դրանց ստեղծման հաջորդականության.

- ա) Օպերայի և բալետի պետական թատրոն
- բ) Գ. Սունդուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոն
- գ) Ռուսական դրամատիկական թատրոն
- դ) Պատանի հանդիսատեսի թատրոն

- 1) գ, ա, բ, դ 2) ա, դ, գ, բ 3) բ, դ, գ, ա 4) բ, գ, ա, դ

Ա23 Ե՞րբ է տեղի ունեցել Ավարայրի ճակատամարտը.

- 1) 481 թ. մայիսի 26-ին 3) 484 թ. մայիսի 26-ին
- 2) 451 թ. մայիսի 26-ին 4) 571 թ. մայիսի 26-ին

Ա24 Ո՞ր դարում է հիմնվել Գլաձորի համալսարանը.

- 1) 11-րդ 2) 12-րդ 3) 13-րդ 4) 14-րդ

Ա25 Ե՞րբ են սկսվել Առաքելոց վանքի կռիվները.

- 1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին 3) 1904 թ. ապրիլի 1-ին
- 2) 1896 թ. հունիսի 3-ին 4) 1896 թ. հունվարին

Ա26 Ե՞րբ են սկսվել Փարիզի խաղաղության կոնֆերանսի աշխատանքները.

- 1) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին 3) 1920 թ. ապրիլին
- 2) 1919 թ. հունվարին 4) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին

Ա27 Ո՞ր քաղաքի մոտ է Ք.ա. 53 թ. տեղի ունեցել ճակատամարտ հռոմեական ու պարթևական զորքերի միջև.

- 1) Արտաշատ 2) Խառան 3) Անտիոք 4) Մազնեսիա

Ա28 Բագրատունիների արքունիքում բարձրաստիճան ո՞ր պաշտոնյային էին ենթարկվում արքայական կալվածքները, պետական գանձարանը, հարկահանները, այլ պաշտոնյաներն ու իշխանները.

- 1) սպարապետին 3) իշխանաց իշխանին
2) կաթողիկոսին 4) մարդպետին

Ա29 Ո՞վ էր ռուս-թուրքական 1877-1878 թթ. պատերազմի ժամանակ ռուսական բանակի Կովկասյան կորպուսի հրամանատարը.

- 1) Հ. Լազարևը 3) Ա. Տեր-Ղուկասովը
2) Մ. Լորիս-Մելիքովը 4) Վ. Բեհբուքովը

Ա30 Ո՞վ էր 1918 թ. Գերմանիա մեկնած պատվիրակության ղեկավարը.

- 1) Ավետիս Ահարոնյանը 3) Պողոս Նուբարը
2) Համո Օհանջանյանը 4) Ալեքսանդր Խատիսյանը

Ա31 Ինչպե՞ս էր կոչվում միջնադարյան Հայաստանի քաղաքներում միևնույն արհեստով զբաղվող արհեստավորների միավորումը հատուկ կազմակերպության մեջ.

- 1) ավագների խորհուրդ 3) մանուֆակտուրա
2) գիլդիա 4) համքարություն

Ա32 Անդրկովկասի Կոմիսարիատը 1917 թ. նոյեմբերին Թիֆլիսում ստեղծված իշխանության մարմին էր, որի խնդիրն էր.

- 1) հայ կամավորական ջոկատների կազմակերպումը
2) Խորհրդային Ռուսաստանից անկախ Անդրկովկասի կառավարման ապահովումը
3) խորհրդային իշխանության դիրքերի ամրապնդումն Անդրկովկասում
4) ժամանակավոր կառավարության անունից երկրամասը կառավարելը

Ա33 Ի՞նչ հետևանք ունեցավ Ասորեստանի Թիզբապալասար 3-րդ քազավորի արշավանքը դեպի Ուրարտու.

- 1) Թիզբապալասար 3-րդը սպանվեց ճակատամարտում:
2) Տուշպա մայրաքաղաքը ավերվեց, բայց նրա միջնաբերդը չգրավվեց:
3) Գրավվեց ու կողոպտվեց Խալդի աստծո գլխավոր տաճարը:
4) Թիզբապալասար 3-րդը պարտություն կրեց և հեռացավ Ուրարտուից:

Ա34 Ինչո՞ւ էր Սիմեոն Երևանցի կաթողիկոսը դեմ Հովսեփ Էմինի ծրագրերին: Որովհետև ...

- 1) դեմ էր Հայաստանի ազատագրմանը:
2) անիրագործելի էր համարում եղած ուժերով Թուրքիայի և Պարսկաստանի դեմ հաղթանակի հասնելը:
3) ուներ թուրքամետ դիրքորոշում:
4) դեմ էր Ռուսաստանի օգնությամբ Հայաստանն ազատագրելուն:

Ա35 Հայոց արքաներին դասավորել ըստ նրանց կառավարման հաջորդականության.

- ա) Պապ
- բ) Արշակ 2-րդ
- գ) Վարազդատ
- դ) Վռամշապուհ
- ե) Տրդատ 3-րդ

- 1) ե, բ, ա, գ, դ
- 2) բ, ա, գ, ե, դ
- 3) ե, բ, ա, դ, գ
- 4) ա, բ, ե, գ, դ

Ա36 Արցախյան շարժման ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) ԽՍԿԿ Կենտկոմի և ԽՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի համատեղ որոշումը ԼՂԻՄ-ին 400 մլն ռուբլի տրամադրելու վերաբերյալ:
- բ) ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 20-րդ գումարման նստաշրջանի որոշման ընդունումը:
- գ) ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստի գումարումը՝ ԼՂԻՄ-ի հարցը քննարկելու նպատակով:
- դ) ԼՂՀ-ում միջազգային դիտորդների ներկայությամբ անցկացված անկախության հանրաքվեն:

- 1) դ, բ, ա, գ
- 2) բ, ա, գ, դ
- 3) բ, գ, ա, դ
- 4) ա, դ, բ, գ

Ա37 Հայոց ո՞ր արքայի կառավարման շրջանին են վերաբերում Մովսես Խորենացու հետևյալ խոսքերը.

«... հայոց աշխարհում անմշակ հող չմնաց՝ ո՛չ լեռնային և ո՛չ դաշտային, այնքան էր շենացել երկիրը»:

- 1) Մենուայի
- 2) Տիգրան 1-ինի
- 3) Արտաշես 1-ինի
- 4) Տիգրան 2-րդի

Ա38 Ո՞ր իրադարձության ժամանակ են Մխիթար Սպարապետը և Տեր Ավետիսը դիմել հայ զինվորներին հետևյալ կոչով. «Արիացեք, մի երկնչեք, հետևեցեք մեզ, եթե հասել է մեր վախճանը՝ քաջաբար մեռնենք, որովհետև մեզ համար ավելի լավ է արիությամբ պարիսպներից դուրս մեռնել, քան այստեղ, մեր աչքերի առաջ տեսնել մեր ընտանիքների ու բարեկամների մահը»:

- 1) Մեղրիի ճակատամարտի
- 2) Ջևայի բերդի գրավման
- 3) Հալիճորի պաշարման
- 4) Որոտնու բերդի գրավման

Ա39 Պատմական գործիչների անունները համապատասխանեցնել պաշտոնների հետ.

- ա) Վահրամ Պահլավունի
- բ) Աշոտ 2-րդ
- գ) Իվանե Չաքարյան
- դ) Ներսես Տայեցի
- 1) սպարապետ
- 2) Հայոց իշխան
- 3) շահնշահ
- 4) թագաժառանգի խնամակալ

ե) Բագարատ Բագրատունի

- 1) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2
- 2) բ-2, գ-4, դ-1, ե-3
- 3) ա-2, գ-4, դ-3, ե-1
- 4) ա-1, բ-3, գ-4, ե-2

Ա40

Պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերի հետ.

- 1) ՌԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կովկասյան բյուրոյի պլենումի որոշման ընդունումը Լեռնային Ղարաբաղը Խորհրդային Ադրբեջանին բռնակցելու վերաբերյալ:
- 2) Լոզանի կոնֆերանսը:
- 3) Պոտսդամի կոնֆերանսը:
- 4) Հայերի աքսորը Ալթայի երկրամաս:

- ա) 1949 թ.
- բ) 1921 թ.
- գ) 1922-1923 թթ.
- դ) 1945 թ.
- ե) 1937 թ.

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա
- 2) 1-ա, 2-ե, 3-բ, 4-դ
- 3) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-բ

Ա41

Նշված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Փառանձեմ թագուհին արքայորդի Պապի հետ փակվում է Ռդական ամրոցում:
- բ) Սուրեն մարզպանը սպանեց Վահան Մամիկոնյանին:
- գ) Արաբների երրորդ արշավանքը դեպի Հայաստան տեղի է ունեցել 650 թ.:
- դ) Տիրանի օրոք հանդես է գալիս Հայր մարդպետը:
- ե) Վասակ Սյունու զորախումբը հասավ մինչև Ճորա պահակի ամրությունները:

- 1) ա, բ, ե
- 2) բ, դ, ե
- 3) ա, բ, գ
- 4) ա, գ, դ

Ա42

19-րդ դարի սկզբին Արևմտյան Հայաստանը բաժանված էր վեց նահանգների (վիլայեթների)՝ Կարսի, Ախալցխայի, Էրզրումի,, Գիարբեքիի և Սերաստիայի: Ո՞ր վիլայեթն է բաց թողնված.

- 1) Խարբերդի
- 2) Վանի
- 3) Տրապիզոնի
- 4) Բայազետի

Ա43

Նշվածներից ո՞րն էր 703 թ. հակաարաբական ապստամբության ղրղապատճառը.

- 1) Արաբների հարկային ծանր քաղաքականությունը:
- 2) Հայ իշխանական տները ոչնչացնելու արաբ ոստիկանի մտադրությունը:
- 3) Հայերին կրոնափոխելու արաբների մտադրությունը:
- 4) Լայն թափ ստացած պավլիկյան շարժումը:

Ա44

1920-ական թվականների վերջերին գյուղատնտեսության զարգացման վրա ի՞նչը բացասաբար ազդեց.

- 1) Կառավարման վարչահրամայական եղանակին անցնելը:

- 2) Ունևոր (կուլակ) գյուղացու առկայությունը:
- 3) Բանդիտական շարժումը:
- 4) Գյուղական մտավորականության խավի ձևավորումը:

Ա45 Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Չիրավի ճակատամարտը:
- բ) Հովհաննես Արշակունու գլխավորած ապստամբությունը Առաջին Հայքում:
- գ) Ներսեհապատի ճակատամարտը:
- դ) Հուստինիանոսի դեմ հայ իշխանների կազմակերպած դավադրությունը:
- ե) Ակոռիի ճակատամարտը:

- 1) ա, ե, գ, բ, դ
- 2) ե, գ, ա, դ, բ
- 3) բ, ա, գ, ե, դ
- 4) ա, գ, ե, դ, բ

Ա46 Պետական կազմավորումները դասավորել դրանց ստեղծման ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) ԽՍՀՄ
- բ) ՀԽՍՀ
- գ) ԱԽՍՀՖՄ
- դ) ԱՊՀ
- ե) ԼՂՀ

- 1) բ, գ, ա, ե, դ
- 2) բ, դ, ա, գ, ե
- 3) դ, բ, ա, ե, գ
- 4) ա, գ, բ, ե, դ

Ա47 Ո՞ր պատմիչն է հետևյալ խոսքերի հեղինակը. «Պետք է ստույգը գրել, չեղածը չավելացնել, եղածները չպակասեցնել»:

1) Գազար Փարպեցին	3) Սեբեոսը
2) Փավստոս Բուզանդը	4) Մովսես Խորենացին

Ա48 Ո՞ւմ մասին են ռուս գրող Վ. Կորոլենկոյի հետևյալ խոսքերը. «... և նրա ընկերների անունները, որպես իսկական խիզախության օրինակ, կանցնեն հասարակության պատմության մեջ»:

1) Մարգար Առուստամովի	3) Անդրեաս Արծրունու
2) Ջակոմո Զամչյանի	4) Հովհաննես Ադամյանի

Ա49 Համապատասխանեցնել.

1) Աստղիկ	ա) աստվածների հայրը
2) Վահագն	բ) սիրո և գեղեցկության աստվածուհին
3) Անահիտ	գ) կայծակի, պատերազմի, որոտի աստված
4) Արամազդ	դ) հայոց աշխարհի հովանավորը, ամենայն բարի հատկությունների մայրը
	ե) բնության աստվածը

1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա	3) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ	4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

Ա50 Ստեղծագործությունը համապատասխանեցնել հեղինակի անվան հետ.

ա) «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ»	1) Միքայել Չամչյան
բ) «Հայոց պատմություն»	2) Մովսես Բաղրամյան
գ) «Բժշկարան»	3) Եսայի Հասան-Ջալալյան
դ) «Աղվանից երկրի համառոտ պատմություն»	4) Պետրոս Քալանթարյան
	5) Ստեփանոս Շահումյան
-
1) ա-2, բ-1, գ-4, դ-3	3) ա-3, բ-5, գ-2, դ-4
2) ա-1, բ-2, գ-4, դ-5	4) ա-4, բ-3, գ-5, դ-1

Բ մակարդակ

Բ 1 Նշված պնդումներից ո՞րը ճիշտ չէ.

- 1) Արշակ 2-րդի օրոք պատժվեց Ռշտունի նախարարական տոհմը:
- 2) Արևելյան Հայաստանը, Վրաստանը և Աղվանքը մտնում էին հյուսիսային քուստակի մեջ:
- 3) «Աշխարհացույցում» նկարագրված են այն ժամանակվա հայտնի օվկիանոսներ Ատլանտյանը և Հնդկականը:
- 4) Անցնելով Կուր գետը, մագքութները հասնում են կենտրոնական Այրարատ նահանգը և գրավում Վաղարշապատ մայրաքաղաքը:

Բ 2 Ի՞նչ էր ազդարարում Դաշնակցությունը 1890 թ. «Մանիֆեստ»-ով.

- 1) Իր գլխավոր խնդիրն է Արևմտյան Հայաստանում հայկական անկախ պետության ստեղծումը:
- 2) Նվիրվում է արևմտահայության ազատագրման վեհ գործին և ուխտում մինչև արյան վերջին կաթիլը կռվել հայրենիքի ազատության համար:
- 3) Իր մտտակա խնդիրն է թուրքական սուլթանի, պարսից շահի և ռուսական ցարի տիրապետությունից ազատել հայ ժողովրդին:
- 4) Իր նպատակն է Արևելյան Հայաստանն ազատագրել ռուսական տիրապետությունից:

Բ 3 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) խարաջ
- 2) աշար
- 3) կոռ ու բեգար
- 4) մաքս

- ա) վաճառականներից գանձվող հարկ
- բ) անասունների և արոտավայրերի համար գանձվող հարկ
- գ) հացահատիկից գանձվող հարկ, որը կազմում էր բերքի 1/10 մասը
- դ) ոչ իսլամ հպատակներից զինվորական ծառայության փոխարեն գանձվող հարկ
- ե) կալվածատիրոջ համար կատարվող պարտադիր աշխատանք

1) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-բ	3) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե
2) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-ա	4) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա

Բ 4 **Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց նշանակությանը.**

- 1) Հայաստանի խորհուրդ
- 2) մինիստրների խորհուրդ
- 3) զեմսավո
- 4) երդվյալ ատենակալների դատարան

- ա) արդարադատության մարմին
- բ) տեղական ինքնակառավարման մարմին
- գ) զինվորական մարմին
- դ) իշխանության բարձրագույն գործադիր մարմին
- ե) իշխանության բարձրագույն օրենսդիր մարմին

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ
- 2) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա
- 3) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա
- 4) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ

Բ 5 **Բերված փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք հանդիսացել են Վահանանց պատերազմի պատճառ.**

- ա) Հավատարացության խրախուսումը պարսիկների կողմից:
- բ) Հարկերի ծանրացումը:
- գ) Հայաստանում պարսիկների կատարած վարչական նոր փոփոխությունները:
- դ) Մարզպանի պաշտոնը պարսիկներին հանձնելը:
- ե) Հին նախարարական տների իրավունքների ոտնահարումը:
- զ) Դվինում կրակապաշտության համար ատրուշան կառուցելը:

- 1) բ, դ, գ
- 2) ա, բ, ե
- 3) ա, գ, դ
- 4) գ, ե, գ

Բ 6 **Բերված փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք հանդիսացել են 10-14-րդ դարերի հայկական մշակույթի վերելքի նախադրյալ.**

- ա) Դեպի Հայաստան քոչվոր ցեղերի զանգվածային արշավանքները:
- բ) Հայերի և խաչակիրների համագործակցությունը:
- գ) Հայոց պետության կողմից կրթության, գիտության և արվեստի հովանավորումը:
- դ) Բազմաբնույթ կապերի հաստատումը հարևան երկրների հետ:
- ե) Երկրի տնտեսական կյանքի վերելքը, քաղաքային կյանքի վերածնունդը:
- զ) Բյուզանդական եկեղեցու աջակցությունը:

- 1) ա, բ, ե
- 2) ա, գ, դ
- 3) դ, ե, գ
- 4) գ, դ, ե

Բ 7 **Բերված փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնց պատճառով 1948 թվականից հետո զանգվածային հայրենադարձությունը կտրուկ նվազեց.**

- ա) Սառը պատերազմի իրավիճակը:
- բ) Հայրենադարձներին հանրային աշխատանքի մեջ ներգրավելը:
- գ) Քաղաքական բռնաճնշումները:
- դ) Նյութական-կենցաղային անբավարար պայմանները:
- ե) Հայրենադարձներին ծանր հարկերի տակ դնելը:
- զ) Հայրենադարձների ազատ տեղաշարժի արգելքը:

- 1) ա, բ, գ
- 2) ա, գ, դ
- 3) բ, դ, ե
- 4) դ, ե, գ

Բ 8 Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Ատրպատական-Մեդիայի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից:
- բ) Տիգրան Մեծի զորքերի մուտքը Փյունիկիա և Պաղեստին:
- գ) Արածանիի ճակատամարտը:
- դ) Տիգրան Մեծի առաջին արշավանքը Կապադովկիա:
- ե) Տիգրան Կրտսերի ապստամբությունը:
- զ) Տիգրան Մեծի գահակալումը Անտիոքում:

- 1) ա, գ, դ, գ, բ, ե
- 2) դ, ա, գ, բ, գ, ե
- 3) բ, դ, ա, ե, գ, գ
- 4) ա, գ, գ, դ, ե, բ

Բ 9 Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Սյունիքի թագավորության առաջացումը:
- բ) Տաշիր-Չորագետի թագավորության առաջացումը:
- գ) Վասպուրականի թագավորության հանձնումը Բյուզանդիային:
- դ) Անիի թագավորության անկումը:
- ե) Վանանդի թագավորության առաջացումը:
- զ) Բյուզանդիայի կողմից Տայքի նվաճումը:

- 1) բ, ա, ե, գ, գ, դ
- 2) ե, բ, ա, գ, գ, դ
- 3) ե, ա, բ, դ, գ, գ
- 4) բ, ե, ա, գ, դ, գ

Բ 10 Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև բերված դեպքերի շարքի հաջորդականությունը.

- ա) «Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը:
- բ) «Հայրենասերների միության» ստեղծումը:
- գ) Արևմտահայերի «Ազգային սահմանադրության» ընդունումը:
- դ) Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը:
- ե) Սասունի դեպքերը քննող հանձնաժողովի ստեղծումը:
- զ) Հայերի ջարդերը Տրապիզոնում և Բաբերդում:

- 1) բ
- 2) գ
- 3) դ
- 4) գ

Բ 11 Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև բերված դեպքերի շարքի հաջորդականությունը.

- ա) Լեռնային Ղարաբաղի հայության 9-րդ համագումարը:
- բ) Հայիեղկոմի մուտքը Հայաստան:
- գ) Հայաստանի անկախության մասին հանրաքվեն:

- դ) Լեռնային Գարաբաղի հանրապետության հռչակումը:
- ե) Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը:
- զ) Փետրվարյան ապստամբության սկիզբը Հայաստանում:

- 1) գ, դ 2) դ, գ 3) ա, ե 4) բ, դ

Բ12 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:

«Չերկնչենք և չվախենանք հեթանոսների բազմությունից, իսկ եթե հասել է ժամանակը մեր կյանքը սուրբ մահով ավարտելու այս պատերազմում, մահն ընդունենք ուրախ սրտով, միայն թե արիության և քաջության մեջ վախկոտություն չխառնենք»:

Ո՞վ է վերը բերված խոսքերի հեղինակը.

- 1) Վարդան Մամիկոնյանը 3) Մուշեղ Մամիկոնյանը
- 2) Վահան Մամիկոնյանը 4) Վասակ Մամիկոնյանը

Բ13 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:

«Չերկնչենք և չվախենանք հեթանոսների բազմությունից, իսկ եթե հասել է ժամանակը մեր կյանքը սուրբ մահով ավարտելու այս պատերազմում, մահն ընդունենք ուրախ սրտով, միայն թե արիության և քաջության մեջ վախկոտություն չխառնենք»:

Ո՞ր ճակատամարտի մասին են ասվել վերը բերված խոսքերը.

- 1) Արձնիի 3) Չիրավի
- 2) Ավարայրի 4) Ճարմանայի

Բ14 Ո՞ր գրքից է հետևյալ կոչը.

«Խիզախությամբ եղեք, եղեք նմանվողներ մեր նախահոր՝ քաջ Արամի որդիներին, որ միգուցե թե այդպիսով կարողանանք վերագտնել մեր հայրենիքն Արարատյան»:

- 1) «Հովսեփ Էմինի կյանքը և արկածները»
- 2) «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ»
- 3) «Որոգայթ փառաց»
- 4) «Վերք Հայաստանի»

Բ15 Հայ հոգևոր գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձությունների հետ.

1) Հովսեփ Վայոցձորեցի	ա) 571-572 թթ. ապստամբությունը
2) Հովհաննես Բ	բ) Վարդանանց պատերազմը
3) Ներսես Մեծ	գ) Աշտիշատի ժողովը
4) Ներսես Տայեցի	դ) Հռիփսիմեի տաճարի կառուցումը
5) Սահակ Պարթև	ե) Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը
6) Հովհան Օձնեցի	զ) Հայոց գրերի գյուտը
	է) 719 թ. Գվինի եկեղեցական ժողովը

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-է 3) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-ա
- 2) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-զ, 5-գ, 6-ե 4) 1-է, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-զ, 6-բ

Բ16 Պատմական գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց զբաղեցրած պաշտոնների հետ.

- 1) Ստ. Շահումյան
- 2) Վ. Լենին
- 3) Ե. Գեզեչկորի

- 4) Ա. Գյուլխանդանյան
- 5) Պ. Ավերյանով

- ա) Արևմտահայերի Ազգային խորհրդի նախագահ
- բ) Կովկասյան գործերի ժամանակավոր արտակարգ կոմիսար
- գ) Արևմտյան Հայաստանի ընդհանուր կոմիսար
- դ) Ռուսաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ
- ե) Անդրկովկասի կոմիսարիատի նախագահ
- զ) Բաքվի Հայոց ազգային խորհրդի նախագահ

- 1) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա, 5-զ
- 2) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-ա
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-զ
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-զ, 5-ա

Բ17 Համապատասխանեցնել իրադարձությունը, վայրը, տարեթիվը: Պատասխանները լրացնել առաջին խմբում առաջարկված հերթականության համաձայն:

N	Իրադարձությունը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը
1	Հայ-թաթարական ընդհարումների սկիզբը	1	Ղարաքիլիսա	1	1896 թ. հունվար
2	Հնչակյան կուսակցության պառակտումը	2	Վան	2	1874 թ.
3	«Միություն ի փրկություն» կազմակերպության ստեղծումը	3	Լոնդոն	3	1905 թ. փետրվար
4	«Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի ստեղծումը	4	Բաքու	4	1872 թ.

- 1)

1	4	1
2	3	3
3	2	2
4	1	4

 2)

1	2	3
2	4	1
3	1	2
4	3	4

 3)

1	4	1
2	3	3
3	1	4
4	2	2

 4)

1	4	3
2	3	1
3	2	4
4	1	2

Բ18 Նշված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել հայ-արաբական 652 թ. պայմանագրում.

- ա) Հայաստանն ընդունում էր խալիֆայության գերիշխանությունը:
- բ) Արաբները խոստանում էին հայկական ռազմական ուժերը չօգտագործել իրենց հակառակորդների դեմ պատերազմներում:
- գ) Հայ վաճառականներն իրավունք էին ստանում ազատ առևտուր կատարել խալիֆայության սահմաններում:
- դ) Արաբները պարտավորվում էին պաշտպանել Հայաստանն արտաքին հարձակումներից:
- ե) Հայաստանին էին վերադարձվելու արաբների գրաված տարածքները:
- զ) Հայաստանը երեք տարով ազատվում էր հարկերից, իսկ հետագայում վճարելու էր այնքան, որքան կցանկանար:
- է) Արաբները պարտավորվում էին վերականգնել ավերված հայկական եկեղեցիները:

- 1) ա, դ, գ
- 2) գ, դ, է
- 3) դ, է, գ
- 4) բ, գ, դ

Բ19 Նշված պայմաններից ընտրել չորսը, որոնք տեղ են գտել 1895 թ. ապստամբությունից հետո Թուրքիայի կառավարության և զեյթունցիների միջև կնքված համաձայնագրում.

- ա) Հնչակյաններին թույլ էր տրվում պետության ծախսերով հեռանալ Թուրքիայից:
- բ) Չեյթունցիներին տրվում էր ինքնավարություն:
- գ) Չեյթունում նշանակվելու էր քրիստոնյա կառավարիչ:
- դ) Չեղյալ էին հայտարարվում հարկային ապառքները:
- ե) Տասանորդի հարկն այսուհետև հավաքվելու էր հայ գյուղացիների միջոցով:
- զ) Մարաշում ստեղծվելու էին տերությունների հյուպատոսություններ:
- է) Իշխանությունները պարտավորվում էին զինաթափել և պատժել քուրդ ելուզակներին:

- 1) ա, գ, է, գ
- 2) բ, դ, է, է
- 3) ա, գ, դ, գ
- 4) ա, դ, է, գ

Բ20 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) Երևանյան գործախումբ
- 2) Հայկական բանակային կորպուս
- 3) Արարատյան գործաձիվորում
- 4) Երկրապահ դիվիզիա
- 5) Ազգային դիվիզիա

- ա) Հայկական Ազգային բյուրոյի որոշմամբ 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կամավորական ջոկատների միավորումից հետո ստեղծված գործախումբը
- բ) Ռուս-թուրքական 1914 թ. հունվարի 26-ի համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված նահանգներում նահանգապետերի տնօրինության տակ գտնվող գործերին տրված անվանումը
- գ) Ռուսական հրամանատարության հրամանով 1917 թ. վերջերին կազմավորված գործաձիվորում, որի հրամանատարը գեներալ Թովմաս Նազարբեկյանն էր
- դ) Արևմտահայերից կազմված դիվիզիա, որի հրամանատարն Անդրանիկն էր
- ե) 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի օրերին գեներալ Մովսես Միլիկյանի հրամանատարությամբ կռվող գործաձիվորման անվանումը
- զ) Հայրենական պատերազմի տարիներին խորհրդային բանակի կազմում ձևավորված հայկական գործաձիվորումներին տրված անվանումը

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-զ
- 2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-զ
- 3) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-դ
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-ա

Բ21 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց նշանակությանը.

- 1) մանդատ
- 2) ԺՏԽ
- 3) «Գարաբաղ» կոմիտե
- 4) ՆԳՆ
- 5) կոոպերացիա

- ա) իրավապահ մարմին
- բ) տնտեսավարման ձև
- գ) որևէ երկրի հովանավորության ստանձնում
- դ) 1920-ական թվականներին Հայաստանում տնտեսական շինարարության գործն իրականացնող մարմին
- ե) Հայաստանում և Արցախում ծավալվող շարժումը կոորդինացնող մարմին

զ) արտակարգ հանճնաժողով

- 1) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-զ
- 2) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-ա, 5-բ
- 3) 1-ա, 2-բ, 3-զ, 4-դ, 5-զ
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-զ, 5-դ

Բ22

Մատնանշել երեք պատճառներ, որոնք նպաստեցին Արևմտյան Հայաստանի հայ նախարարների իշխանության թուլացմանը Հուստինիանոս կայսեր օրոք.

- ա) Հայերի հակաբյուզանդական հաճախակի ելույթները:
- բ) Ժառանգության իրավունքի մասին նոր օրենքների ընդունումը:
- գ) Հայ նախարարների փոխադարձ թշնամանքը:
- դ) Հարավ-արևմտյան գավառների սատրապների ժառանգական իշխանության վերացումը:
- ե) Նոր վարչական բաժանումները:
- զ) Հաճախ կրկնվող պարսկա-բյուզանդական պատերազմները:
- է) Հուստինիանոսի կողմից նոր աշխարհագիր անցկացնելը:

- 1) բ, դ, ե
- 2) ա, գ, է
- 3) բ, ե, գ
- 4) ա, գ, է

Բ23

Բերված պատճառներից ընտրել երեքը, որոնք նպաստել են արևելահայ և արևմտահայ իրականության մեջ քաղաքական խմբակների և կազմակերպությունների հանդես գալուն.

- ա) Արևմտահայերի մինչ այդ տեղի ունեցած զանգվածային ջարդերը:
- բ) Բալկանյան ժողովուրդների ըմբոստացումը թուրքական բռնապետության դեմ:
- գ) Ռուսական իշխանությունների քաջալերիչ գործունեությունը:
- դ) Հայ ազգային-քաղաքական շրջանակներում զենքի ուժով Արևմտյան Հայաստանն ազատագրելու գաղափարի հասունացումը:
- ե) Ժամանակի հայ գրականության մեջ անցյալի պատմության հերոսական դրվագների քարոզչությունը և հայությանը դեպի ազատագրական պայքար նպատակաուղղելը:
- զ) Մինչ այդ ստեղծված հայ ազգային կուսակցությունների ծավալված գործունեությունը:
- է) Սասունում նախապատրաստվող ապստամբությանն օժանդակելու ցանկությունը:

- 1) ա, բ, դ
- 2) գ, ե, է
- 3) դ, ե, գ
- 4) բ, դ, ե

Բ24

Բերված փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք Ղարաբաղյան հիմնահարցը բարձրացնելու պատճառ հանդիսացան.

- ա) Մարզը հայաթափելու և ադրբեջանցիներով բնակեցնելու քաղաքականությունը:
- բ) Ինքնավար մարզի լուծարումը:
- գ) Հայ բնակչության իրավունքների ու ազգային արժանապատվության ոտնահարումը:
- դ) Կյանքի տարրական պայմանների բացակայությունը:
- ե) Ադրբեջանի նոր սահմանադրության ընդունումը:
- զ) ԼՂԻՄ-ի մայրաքաղաքը Ստեփանակերտից այլ վայր տեղափոխելը:

է) Հայերին աղբրեջանական բանակ գորակոչելը:

- 1) ա, բ, է
- 2) գ, դ, զ
- 3) ա, գ, դ
- 4) բ, գ, է

Բ25 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Շահ Աբասի կողմից հայերի բռնագաղթեցումը:
- բ) Վահկա բերդի գրավումը Ռուբինյանների կողմից:
- գ) Պավլիկյան շարժման ճնշումը Վասիլ 1-ինի կողմից:
- դ) Հեթումյան արքայատոհմի հաստատումը Կիլիկյան Հայաստանում:
- ե) Օսմանյան պետության հիմնադրումը:
- զ) Մոնղոլների գլխավոր արշավանքը Հայաստան:
- է) Գրիգոր Մամիկոնյանի գլխավորած հակաարաբական ապստամբությունը:
- ը) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից:
- թ) Մանազկերտի ճակատամարտը:
- ժ) Գագիկ 1-ինի գահակալության սկիզբը:

- 1) է, ժ, թ, բ, ը, դ, ե, գ, ա, զ
- 2) գ, ժ, բ, ա, ը, է, գ, ե, թ, դ
- 3) է, գ, ժ, թ, բ, ը, դ, գ, ե, ա
- 4) գ, է, ժ, բ, ը, դ, ե, թ, գ, ա

Բ26 Պատմական գործիչներին դասավորել ըստ նրանց գործունեության հաջորդականության.

- ա) Դավիթ Բեկ
- բ) Ներսես Աշտարակեցի
- գ) Սկրտիչ Յաղուբյան
- դ) Շահամիր Շահամիրյան
- ե) Սմբատ Գունդստաբլ
- զ) Համագասպ Բաբաջանյան
- է) Գևորգ Չավուշ
- ը) Մխիթար Գոշ
- թ) Իսրայել Օրի
- ժ) Իգոր Մուրադյան

- 1) ը, թ, ե, է, դ, բ, գ, ա, գ, ժ
- 2) ա, բ, գ, թ, դ, է, ը, ե, ժ, գ
- 3) գ, դ, բ, թ, ա, գ, ե, ը, է, ժ
- 4) ը, ե, թ, ա, դ, բ, գ, է, գ, ժ

Բ27 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:

«...Հիշում եմ, ինչպես բերդում ապաստանած գյուղացիները տվեցին իրենց բոլոր անասունները կայագորին իբրև կերակուր, թե ինչպես մեր հարուստները... տվեցին իրենց հացի բոլոր մեծամեծ պաշարները... հիշում եմ նույնպես, թե ինչպես մեր հայերը գիշերներն իրենց ուսերի վրա տանում էին հացահատիկի ծանր պարկերը... գյուղի ջրաղացները, ուր... արագ աղում էին հացահատիկը և

էլի ետ էին ուղարկում բերդ: Առանց այդ օգնության կայագորը երբեք չէր կարող տանել վեցշաբաթյա պաշարունը...»:

Ո՞ր նշանավոր իրադարձության մասին է դրա մասնակից Լազարյանի վկայությունը.

- 1) Բայազետի 1877 թ. պաշտպանության
- 2) Հալիձորի 1727 թ. պաշտպանության
- 3) Շուշիի 1826 թ. պաշտպանության
- 4) Բայազետի 1829 թ. պաշտպանության

Բ28 Կարդալ մեջբերված հատվածը և պատասխանել հարցին:

«...Հիշում եմ, ինչպես բերդում ապաստանած գյուղացիները տվեցին իրենց բոլոր անասունները կայագորին իբրև կերակուր, թե ինչպես մեր հարուստները... տվեցին իրենց հացի բոլոր մեծամեծ պաշարները... հիշում եմ նույնպես, թե ինչպես մեր հայերը գիշերներն իրենց ուսերի վրա տանում էին հացահատիկի ծանր պարկերը... գյուղի ջրաղացները, ուր... արագ աղում էին հացահատիկը և ելի ետ էին ուղարկում բերդ: Առանց այդ օգնության կայագորը երբեք չէր կարող տանել վեցշաբաթյա պաշարունը...»:

Լազարյանն ո՞ւմ գործունեությանն է տվել նման քարձր գնահատական.

- 1) Մխիթար Սպարապետի և Տեր-Ավետիսի
- 2) Սամսոն Տեր-Պողոսյանի
- 3) Մելիք Սարտիրոսյանի
- 4) Սաֆար և Ռոստոմ Թարխանյանների

Բ29 Համապատասխանեցնել իրադարձությունը, տարեթիվը, գործչի անունը: Պատասխանները լրացնել առաջին խմբում առաջարկված հերթականության համաձայն:

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Չիրավի ճակատամարտը	1	337 թ.	1	Վահան Մամիկոնյան
2	Վահանանց պատերազմը	2	571-572 թթ.	2	Հովհաննես Բ
3	Հայ-արաբական պայմանագրի կնքումը	3	371 թ.	3	Վաչե Մամիկոնյան
4	Կրտսեր Վարդանի ապստամբությունը	4	481-484 թթ.	4	Թեոդորոս Ռշտունի
		5	652 թ.	5	Մուշեղ Մամիկոնյան

1)

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2)

1	3	5
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3)

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4)

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

Բ30

Համապատասխանեցնել իրադարձությունը, տարեթիվը, գործչի անունը, վայրը:

Պատասխանները լրացնել առաջին խմբում առաջարկված հերթականության համաձայն:

N	Իրադարձություն	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Համազանգեզուրյան 2-րդ համագումարը	1	1920 թ. նոյեմբեր	1	Սարգիս Կասյան	1	Լոնդոն
2	Հայաստանի Ռ-ազմահեղափոխական կոմիտեի ողջույնի հեռագիրը Վ. Լենինին	2	1991 թ. ապրիլ-մայիս	2	Ավետիս Ահարոնյան	2	Գետաշեն
3	Հայկական ազգային օջախ գաղափարը	3	1921 թ. ապրիլ	3	Թաթուլ Կրպեյան	3	Տաթևի վանք
4	«Օղակ» օպերացիան	4	1921 թ. փետրվար-մարտ	4	Գարեգին Նժդեհ	4	Իջևան

1)

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2)

1	3	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	2	1	4

3)

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4)

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

Содержание учебного материала, включенного в ЕГЭ

В данном разделе представлен учебный материал, который вводится в тестовые задания уровней “А” и “Б”. Проверка языковых знаний, умений и навыков построена на материале, наиболее типичном для показателей сформированности определенных фонетических, лексических, грамматических, орфографических и пунктуационных навыков. Проверка коммуникативных и речевых умений и навыков построена на материале текстов. В заданиях предлагаются отрывки из произведений русской классики и современной литературы, специально отобранные публицистические тексты. В данном разделе определены коммуникативные и речевые умения, которые положены в основу контроля на материале текстов.

При отборе учебного материала для создания тестовых заданий учитывались следующие факторы:

- последовательность и преемственность формирования определенных знаний, умений и навыков в средней, затем в старшей школе;
- частотность языковых единиц;
- достаточное количество часов, отведенных на изучение соответствующего материала.

Фонетика. Орфоэпия.

Ударение. Разноместность и подвижность русского ударения. Смыслоразличительная роль ударения.

Состав слова и словообразование

Основа слова и окончание. Корень, приставка, суффикс. Словообразование и словоизменение. Различение однокоренных слов и форм одного и того же слова. Основные способы образования слов в русском языке.

Лексика. Фразеология

Состав слова и словообразование. Лексические и грамматические значения слова. Однозначные и многозначные слова. Прямое и переносное значение слов. Синонимы, антонимы, омонимы, паронимы. Фразеологизмы: значение, употребление. Синонимия и антонимия фразеологизмов. Отличие фразеологизмов от свободных словосочетаний.

Грамматика

Морфология

Части речи. Семантические, морфологические и синтаксические особенности частей речи. Самостоятельные и служебные части речи.

Самостоятельные части речи

Имя существительное

Значение и морфологические признаки имени существительного. Наричательные и собственные имена существительные. Существительные одушевленные и неодушевленные. Род имен существительных. Число имен существительных. Изменение существительных по падежам и числам. Способы образования имен существительных.

Имя прилагательное

Значение и морфологические признаки. Качественные, относительные и притяжательные прилагательные.

Имя числительное

Значение и морфологические признаки.

Местоимение

Значение и морфологические признаки. Разряды местоимений по значению. Изменение местоимений по падежам.

Глагол

Значение и морфологические признаки. Время, лицо, вид глагола. Неопределенная форма глагола. Спряжение глагола.

Причастие

Причастие как особая форма глагола.

Деепричастие

Деепричастие как неизменяемая форма глагола

Наречие

Значение и морфологические признаки.

Служебные части речи

Предлоги

Правописание непроизводных предлогов. Выражение различных отношений с помощью предлогов.

Союзы

Сочинительные и подчинительные союзы.

Синтаксис

Словосочетание и предложение как основные единицы синтаксиса. Словосочетание, структура и грамматическое значение. Главная и зависимая части словосочетания. Типы связи слов в словосочетаниях: согласование, управление, примыкание. Беспредложное и предложное управление. Простое предложение, грамматическая основа. Предложения по цели высказывания и эмоциональной окраске. Главные и второстепенные члены предложения и способы их выражения.

Двусоставные и односоставные предложения. Предложения с однородными членами. Предложения с обращением. Предложения с вводными словами и конструкциями.

Сложное предложение. Грамматические основы сложного предложения. Виды сложных предложений: бессоюзные, союзные.

Союзные: сложносочиненные, сложноподчиненные предложения.

Сложносочиненное предложение. Смысловые отношения между частями сложносочиненного предложения .

Сложноподчиненное предложение. Главная и придаточная части. Связь придаточной части с главной. Виды придаточных предложений по значению.

Бессоюзное предложение. Смысловые отношения между частями бессоюзного предложения.

Текст как синтаксическая единица. Смысловые отношения между предложениями и частями текста.

Способы связи предложений в тексте.

Диалог.

Орфография

Правописание чередующихся гласных в корнях кас-/кос-, гар-/гор-, лаг-/лож-, зар-/зор-, скак-/скач-, плав-/плов-. Безударные гласные в корнях слов. Гласные после шипящих и ц.

Правописание согласных в корнях слов. Непроизносимые согласные. Правописание приставок. Неизменяемые приставки. Приставки на -з/-с. Приставки пре-/при-.

Употребление букв Ъ и Ь. Буква Ь для обозначения мягкости согласного. Буква Ь в грамматических формах. Употребление прописных букв.

Правописание существительных. Правописание окончаний существительных. Правописание суффиксов существительных. Правописание сложных существительных.

Правописание прилагательных. Правописание окончаний прилагательных. Правописание суффиксов прилагательных.

Правописание местоимений. Правописание неопределенных и отрицательных местоимений.

Правописание глаголов. Правописание личных окончаний глаголов. Правописание суффиксов глаголов. Правописание *не* с глаголами.

Правописание причастий. Правописание окончаний и суффиксов причастий.

Правописание деепричастий.

Правописание наречий. Правописание гласных на конце наречий. Ь на конце наречий. Дефисное написание наречий. Слитное и раздельное написание наречий.

Правописание –н- и -нн- в отыменных прилагательных.

Пунктуация

Тире в простом предложении.

Знаки препинания в предложениях с однородными членами.

Знаки препинания в предложениях с обособленными членами.

Знаки препинания при словах, грамматически не связанных с членами предложения.

Знаки препинания при сравнительных оборотах.

Знаки препинания в сложносочиненном предложении.

Знаки препинания в сложноподчиненном предложении.

Знаки препинания в бессоюзном сложном предложении.

Знаки препинания в сложных предложениях с различными типами связи.

Учебный материал, который не вводится в тестовые задания уровней “А” и “Б”

Фонетика. Орфоэпия. Интонация

Понятие о фонетике. Звуки речи и их образование.

Интонация. Интонационные особенности русской речи.

Лексика. Фразеология

Интернациональная лексика, историзмы, архаизмы. Фразеологические эквиваленты в родном языке учащихся.

Грамматика

Самостоятельные части речи

Имя прилагательное

Образование кратких форм имен прилагательных. Правописание сложных прилагательных.

Имя числительное

Количественные, порядковые и собирательные числительные. Изменение числительных по падежам. Правописание числительных.

Местоимение

Разряды местоимений по значению.

Наречие

Разряды наречий по значению. Степени сравнения наречий.

Служебные части речи

Правописание предлогов.

Правописание союзов.

Правописание частиц. Слитное и раздельное написание частицы *не* со всеми частями речи.

Междометия

Синтаксис Нераспространенные предложения. Прямой и обратный порядок слов в предложении. Неполные предложения. Способы передачи чужой речи: прямая речь, косвенная речь.

Текст как синтаксическая единица. Абзац как единица текста.

Орфография

Правописание чередующихся гласных в корнях мак-/мок-, равн-/ровн-.

Употребление букв э и е. Двойные согласные в корнях. Удвоенные согласные на стыке морфем.

Гласные и-ы в корнях после приставок.

Правописание -н- и -нн- в причастиях и отглагольных прилагательных.

Тест

A1 Укажите ряд, в котором во всех словах ударение стоит на первом слоге.

- 1) демократия, договор, документ, досье
- 2) алфавит, астроном, аргумент, арифметика
- 3) камень, скала, памятник, монумент
- 4) хлопок, волос, голос, жаворонок

A2 Укажите, в каком предложении в слове вместо точек пишется -а- .

- 1) У нас дела сл...жились блестяще.
- 2) Сани едва к...сались земли.
- 3) Первым доплыл пл...вец из России.
- 4) Они предл...жили закончить работу завтра.

A3 Укажите ряд, в котором во всех словах вместо точек пишется -ё-.

- 1) уч...ба, отч...т, ноч...вка, мыш...нок
- 2) крюч...к, снеж...к, круж...к, девч...нка
- 3) зайч...нок, сверч...к, петуш...к, гребеш...к
- 4) ч...рный, ж...лтый, деш...вый, уч...ный

A4 Укажите, в каком предложении в слове вместо точек пишется -а-.

- 1) Заря разг...ралась за окнами.
- 2) Во мне заг...релось желание немедленно посетить легендарную гору.
- 3) В прошлом году несколько километров выг...рело в Подмоскowie и до сих пор не заросло.
- 4) Наш черноморский заг...р привлекал внимание отдыхающих.

A5 Укажите ряд, в котором во всех словах вместо точек пишется -з-.

- 1) бе...шумный мотор, бе...покойная старость, бе...вкусная еда, бе...страшный юноша
- 2) бе...лунная ночь, бе...заботная жизнь, бе...граничная степь, бе...жалостный человек
- 3) сильный ра...бег, большой ра...мах, ранний ра...свет, грустное ра...ставание
- 4) ра...бить стекло, ра...кидать вещи, ра...гадать тайну, ра...сыпать карандаши

A6 Укажите, в каком предложении в слове вместо точек пишется -а-.

- 1) Они возл...жили венок на могилу поэта.

- 2) Мы распол...гали свободным временем в течение поездки.
- 3) Литературное прил...жение к журналу вызвало интерес читателей.
- 4) Свернув исписанный лист, он вл...жил его в конверт.

A7 Укажите ряд, в котором во всех словах вместо точек пишется **-ь-**.

- 1) с...ёмка фильма, с...езд писателей, высокий бар...ер, неприятное об...яснение
- 2) тёплые об...ятия, весёлый компан...он, крупное об...единение, поспешный от...езд
- 3) вкусный шампин...он, куриный бул...он, тонкое бел...ё , большой об...ём
- 4) крупная обез...яна, заяч...и следы, лис...и повадки, волч...я нора

A8 Укажите ряд, в котором все слова имеют суффикс **-чик**

- 1) зайчик, ключик, мячик, огурчик
- 2) костюмчик, рукавчик, стаканчик, обидчик
- 3) пальчик, перчик, птенчик, талончик
- 4) летчик, стульчик, чепчик, пончик

A9 Укажите ряд, в котором все слова являются синонимами.

- 1) взлететь, подняться, вспорхнуть, уехать
- 2) восторг, восхищение, радость, удовольствие
- 3) воображать, мечтать, фантазировать, соображать
- 4) вьюга, метель, буря, буран

A10 Укажите пословицу, в которой есть слова-антонимы .

- 1) Чистота - залог здоровья, а здоровье – залог счастья.
- 2) Верёвка хороша длинная, а речь короткая.
- 3) Волков бояться – в лес не ходить.
- 4) Тише едешь – дальше будешь.

A11 В каком ряду слово *дикие* имеет антоним *домашние*?

- 1) дикая природа
- 2) дикие животные
- 3) дикие нравы
- 4) дикое поведение

A12 Подберите к данному началу пословицы соответствующее продолжение из предложенных, отметьте правильный вариант ответа.

1) Кто любит труд, ...	а) ... всё перетрут.
2) Труд человека кормит, ...	б) ... а лень портит.
3) Терпенье и труд ...	в) ... того люди чтут.
4) Счастье в воздухе не вьётся, ...	г) ... а трудом достаётся.
	д) ... а неученье тьма.

Варианты ответов:

- 1) «1в, 2б, 3а, 4г»
- 2) «1г, 2в, 3б, 4а»
- 3) «1а, 2в, 3д, 4г»
- 4) «1в, 2д, 3г, 4б»

A13 Выберите из предложенных вариантов правильное объяснение фразеологизма.

- Держать себя в руках** -
- 1) Дать себе свободу.
 - 2) Сдерживать свои чувства.
 - 3) Быть внимательным.

4) Иметь красивые руки.

A14 Какое из прилагательных не сочетается со словом *смех*?

- 1) здоровый
- 2) заразительный
- 3) горячий
- 4) раскатистый

A15 Укажите ряд, в котором все существительные относятся к среднему роду.

- 1) река, озеро, океан, фонтан
- 2) бумага, книга, листок, тетрадь
- 3) виноград, слива, ананас, банан
- 4) солнце, море, небо, насекомое

A16 Укажите ряд, в котором все существительные относятся к женскому роду.

- 1) степь, рожь, пень, конь
- 2) дядя, няня, время, дитя
- 3) мышь, печь, честь, мысль
- 4) тетя, пламя, яблоня, песня

A17 Укажите ряд, в котором все существительные употреблены в форме множественного числа.

- 1) братья, сестры, отец, мать
- 2) деревья, кустарники, лес, поля
- 3) ученики, студенты, преподаватели, артисты
- 4) столы, стулья, шкаф, диваны.

A18 В каком ряду все собственные имена являются одушевлёнными существительными?

- 1) Ереван, Севан, Венера, Марс
- 2) Европа, Азия, Африка, Америка
- 3) Анаит, Ашот, Париж, Берлин
- 4) Карине, Галстян, Власов, Лавров

A19 В каком ряду все существительные во множественном числе будут иметь одинаковые окончания?

- 1) лисёнок, волчонок, зайчонок, цыплёнок
- 2) писатель, читатель, роман, пьеса
- 3) горожанин, парижанин, ереванец, москвич
- 4) крепость, дворец, дом, квартира

A20 В каком ряду все существительные употребляются с предлогом *в*.

- 1) Сидеть ... концерте, ... уроке, ... лекции, ... спектакле
- 2) Петь ... школе, ... зале, ... сцене, ... хоре
- 3) Находиться ... машине, ... автобусе, ... метро, ... вокзале
- 4) Обедать ... столовой, ... ресторане, ... буфете, ... кафе

A21 Укажите, с каким из данных прилагательных нельзя использовать слова *очень* и *самый*.

- 1) душистый

- 2) добрый
- 3) умный
- 4) весенний

A22 Вместо точек употребите подходящие по смыслу местоимения, отметьте правильный вариант ответа.

Я шёл по берегу ручья и под кустом заметил ежа. И он тоже заметил... (1). Я прикоснулся к ... (2) кончиком сапога. Он сердито зафыркал и задел ... (3) иголками сапог.

Местоимения:

1. а) я	б) меня	в) мной	г) моими
2. а) он	б) его	в) нему	г) им
3. а) свой	б) своя	в) своё	г) своими

Варианты ответов:

- 1) «1б, 2в, 3г»
- 2) «1б, 2в, 3а»
- 3) «1в, 2б, 3в»
- 4) «1г, 2б, 3г»

A23 Найдите предложение, в котором выражено требование.

- 1) Хорошо в лесу зимой.
- 2) Украсил деревья серебристый иней.
- 3) Читайте выразительно.
- 4) На бледно-голубом небе холодное зимнее солнце.

A24 Вместо точек употребите подходящий по смыслу глагол.

Морские волны с печальным рёвом ... о камень.

- 1) биться
- 2) билась
- 3) бились
- 4) билось

A25 Вместо точек употребите подходящий по смыслу глагол.

В решении экологических проблем обычно ... участие международные эксперты.

- 1) приглашают
- 2) принимают
- 3) привлекают
- 4) призывают

A26 Вместо точек употребите подходящий по смыслу глагол.

Для решения экономических проблем всё чаще ... многосторонние переговоры.

- 1) проведутся
- 2) приводятся
- 3) проводятся
- 4) водятся

A27 Вместо точек употребите подходящий по смыслу глагол.

На краю неба ... звёзды.

- 1) догорала
- 2) догорали
- 3) выгорало
- 4) загорали

A28 Укажите словосочетание, в котором прилагательное использовано в прямом значении.

- 1) холодный взгляд
- 2) холодная погода
- 3) холодное прощание
- 4) холодная встреча

A29 В каком предложении слово использовано в неправильном значении?

- 1) Эту деревню со всех сторон окружал густой лес.
- 2) Ливень затопил низкие места.
- 3) Я вздумал было погладить свою сорочку, но разжѐг воротник.
- 4) Солнце сквозь окно било ему прямо в глаза.

A30 Завершите предложения, выбрав нужное по смыслу придаточное предложение.

Есть на белом свете далѐкие края,...

- 1) к которым стремятся перелѐтные птицы.
- 2) на которые стремятся перелѐтные птицы
- 3) под которые стремятся перелѐтные птицы
- 4) за которые стремятся перелѐтные птицы

A31 Найдите два предложения, в которых правильно расставлены знаки препинания. Отметьте правильный вариант ответа.

- 1) Поезд ушёл быстро, его огни скоро исчезли, и через минуту уже не было слышно шума.
- 2) К концу охоты, утки, словно на прощанье, стали подниматься целыми стаями.
- 3) Сверкнула молния, так ярко что осветила часть стены, и место где ясное небо, граничило с темнотой.
- 4) Солнце закатилось, и жаворонки, которые весь день парили в вышине, спустились на землю.

Варианты ответов:

- 1) «3,4»
- 2) «2,3»
- 3) «1,2»
- 4) «1,4»

A32 Выберите правильное продолжение предложения.

Глядя на горы Кавказа,

- 1) лермонтовские строки всплывают в моей памяти.
- 2) мне вспоминаются лермонтовские строки.
- 3) память мне подсказывает лермонтовские строки.
- 4) я вспоминаю лермонтовские строки.

А33 Завершите предложение, выбрав нужное по смыслу придаточное предложение.

Бабочки кружились над фонарём,

- 1) так как их привлекал яркий свет.
- 2) чтобы их привлекал яркий свет.
- 3) поэтому их привлекал яркий свет.
- 4) что их привлекал яркий свет.

А34 Выберите правильное продолжение предложения.

Гости встали из-за стола, ...

- 1) ...благодаря хозяйку за обед.
- 2) ... благодаря хорошей погоде.
- 3) ... благодаря интересной встрече.
- 4) ... благодаря хорошей еде.

А35 Прочитайте текст и вставьте пропущенные слова, выбрав один из предлагаемых вариантов, в наибольшей степени соответствующий содержанию текста.

Кто считается вежливым человеком?

Вежливый человек никогда не забывает поздороваться,.... (1) и ...(2) за услугу. (3)...., опоздав на встречу, свидание, собрание, занятие. Он должен быть...(4), уметь уважать достоинство и ...(5) других людей. Всегда, в любой критической или неприятной ситуации должен быть терпелив и ...(6) .

- а) поблагодарить
- б) извиняется
- в) попрощаться
- г) культурным
- д) самолюбие
- е) сдержан

Варианты ответов:

- 1) 1в, 2а, 3б, 4г, 5д, 6е
- 2) 1в, 2в, 3б, 4д, 5г, 6а
- 3) 1б, 2г, 3в, 4а, 5е, 6д
- 4) 1г, 2д, 3е, 4б, 5в, 6а

А36 Прочитайте поэтические строки. Укажите отрывок, в котором перед *и* пропущена запятая.

- 1) Для себя мы не просим покоя
И не ждём ничего от судьбы. (А.Григорьев)
- 2) И стоит берёза в сонной тишине
И горят снежинки в золотом огне.(С.Есенин)
- 3) Стихи растут, как звёзды и как розы,
Как красота – ненужная в семье.(М. Цветаева)
- 4) Ты – ребёнок, в этом спора нет,
Да и я ведь разве не поэт? (С.Есенин)

А37 Восстановите прозаический текст, расположив предложения в логическом порядке. Отметьте правильный вариант ответа.

1. Кот решил сам звонить. Это было нетрудно, так как ручка висела около кухонного окна.
2. Умное животное знало, что после звонка повар уходил из кухни, оставляя на столе блюда.
3. Известен рассказ о коте, который жил в одной богатой семье.
4. Оставалось лишь, позвонив, быстро схватить еду и сразу убежать.

Варианты ответов:

- 1) «1, 2, 4, 3»
- 2) «3, 2, 1, 4»
- 3) «3, 1, 4, 2»
- 4) «2, 4, 3, 1»

A38 Завершите предложение, выбрав правильный ряд слов из указанных вариантов.

1. Я думаю о

- 1) музыкой, книгой, фильмом, спектаклем
- 2) музыке, книге, фильме, спектакле
- 3) музыка, книга, фильм, спектакль
- 4) музыки, книг, фильмов, спектаклей

2. Меня интересует ...

- 1) работы, города, людей, жизни
- 2) работой, городом, людьми, жизнью
- 3) работа, город, люди, жизнь
- 4) работе, городе, людях, жизни

3. Я горжусь ...

- 1) друзьями, учителями, страной, семьёй
- 2) друзья, учителя, страна, семья
- 3) друзьях, учителях, стране, семье
- 4) друзей, учителей, страны, семьи

A39 Прочитайте текст и ответьте на вопросы, помещённые после текста, выбрав один из предлагаемых вариантов ответа, соответствующий содержанию текста.

Княгиня Вера Николаевна Шеина, жена предводителя дворянства, не могла покинуть дачи, потому что в их городском доме ещё не покончили с ремонтом. И теперь она очень радовалась наступившим прелестным дням, тишине, уединению, чистому воздуху, щебетанью на телеграфных проволоках ласточек и ласковому солённому ветерку, слабо тянувшему с моря.

По милым, отдалённым воспоминаниям детства она всегда любила день именин и всегда ожидала от него чего-то счастливо-чудесного. Муж, уезжая утром по спешным делам в город, положил ей на ночной столик футляр с прекрасными серьгами из грушевидных жемчужин, и этот подарок ещё больше веселил её.

Она была одна во всём доме. Её холостой брат Николай, живший обыкновенно вместе с ними, также уехал в город, в суд. К обеду муж обещал привезти немногих и только самых близких знакомых. Хорошо выходило, что именины совпали с дачным временем. В городе пришлось бы тратиться на большой парадный обед, пожалуй, даже на бал, а здесь, на даче, можно было обойтись самыми небольшими расходами. Князь Шеин, несмотря на своё видное положение в обществе, а может быть, и благодаря ему, едва сводил концы с концами. Огромное родовое имение было почти совсем разорено его предками, а жить приходилось не по средствам: делать приёмы, заниматься благотворительностью, хорошо одеваться, держать лошадей. Княгиня Вера, у которой прежняя страстная любовь к мужу давно уже перешла в чувство прочной, верной, истинной дружбы, всеми силами старалась помочь князю удержаться от полного разорения. Она во многом, незаметно для него, отказывала себе и, насколько возможно, экономила в домашнем хозяйстве. (По А.И.Куприну)

Вопросы и варианты ответов:

1. Почему княгиня Вера Николаевна Шеина не могла покинуть дачи?

- 1) Из-за плохой погоды.
- 2) Из-за занятости мужа.
- 3) Не хотела покидать деревню.
- 4) В городском доме ещё не завершили ремонта.

2. Как она относилась к именинам?

- 1) Не любила их.
- 2) Ждала с нетерпением.
- 3) Не хотела отмечать.
- 4) Хотела организовать их в городе

3. Как экономически была обеспечена семья князя?

- 1) нуждалась
- 2) жила на широкую ногу
- 3) получила большое наследство
- 4) бедствовала.

4. Какой подарок получила княгиня от мужа?

- 1) цветы
- 2) серьги
- 3) ожерелье
- 4) ничего не получила

5. Какие чувства питала /имела княгиня Вера к мужу?

- 1) любила
- 2) обожествляла
- 3) не любила
- 4) уважала

A40 Прочитайте текст и продолжите предложения, выбрав один из предлагаемых вариантов, в наибольшей степени соответствующий содержанию текста.

О ЯЗЫКЕ

Язык человека - это его мировоззрение и поведение. Если вы хотите быть по-настоящему интеллигентным, образованным и культурным человеком, то обращайтесь на свой язык. Говорите правильно и точно. Не заставляйте окружающих выслушивать свои длинные речи.

Если вам приходится часто публично выступать, то прежде всего следите, чтобы ваши выступления не были длинными. Следите за временем. Это необходимо делать не только из уважения к окружающим, - это важно для того, чтобы вас поняли. Первые пять минут слушатели могут вас слушать внимательно; вторые пять минут они только делают вид, что слушают вас, а на двадцатой минуте начинают перешёптываться о своих делах, а когда дойдет до того, что вас прервут или начнут друг другу рассказывать о чем-либо, - то вы пропали.

Чтобы выступление было интересным, всё, что вы говорите, должно иметь современное звучание. Можно даже читать доклад, но читать с интересом. Если выступающий с интересом для себя рассказывает или читает и аудитория это чувствует, то и слушателям это будет интересно. (По Д.Лихачёву)

Варианты:

1. Если вы хотите быть по-настоящему интеллигентным человеком, то обращайтесь внимание в первую очередь на ...

- 1) ...моду.
- 2) ...походку.
- 3) ...язык.
- 4) ...одежду.

2. Во время выступления нужно говорить...

- 1) ...быстро.
- 2) ...грамотно.
- 3) ...медленно.
- 4) ...громко.

3. Если вам приходится часто выступать, то следите, чтобы ваши выступления были...

- 1) ...долгими.
- 2) ...подробными.
- 3) ...содержательными.
- 4) ... интересными для вас.

4. Если дойдет до того, что вас прервут, то...

- 1) ...вы провалились.

- 2) ...вы выиграли.
- 3) ...вы можете продолжать.
- 4) ...вы должны ответить на вопрос.

5. Чтобы выступление было интересным, то оно должно быть...

- 1) ... насыщенным терминами.
- 2) ... подробным.
- 3) ... поверхностным.
- 4) ... актуальным.

В1 Укажите ряд, в котором во всех словах ударение стоит на первом слоге.

- 1) белая роза, добрый юноша, доблестный воин, светлый образ
- 2) подробный анализ, хорошая должность, сильный характер, материальное благополучие
- 3) телефонный аппарат, безразличный человек, большой блокнот, короткая записка
- 4) рассказать анекдот, заполнить анкету, посмотреть пьесу, снимать фильм

В2 В каком ряду во всех словах вместо точек пишется –е-?

- 1) расст...лить ковер, зам...реть от страха, отп...реть замок, пост...лить постель
- 2) выб...рать друга, заж...гать спичку, прот...реть очки, бл...стеть на солнце
- 3) соб...раться в путь, пож...мать руку, выт...реть тряпкой, постоянно напом...нать
- 4) подн...мать тяжести, уп...реться ногами, подп...реть щеку рукой, проб...раться сквозь толпу

В3 В каком ряду в обоих словах в словосочетании пишется буква -е-?

- 1) о будущ...м поколени..., известн...й певиц..., в читальн...м зал..., о детск...м врач...
- 2) на завтрашн...м приём..., в сегодняшн...й газет..., о младш...й сестр..., в следующ...м месяц...
- 3) о старш...м брат..., современн...м искусств...м, хорош...м специалист...м, средн...м ученик...м
- 4) домашн...е задани..., ранн...й осень..., у син...го озер..., в сумрак... ноч...

В4 В каком ряду вместо точек пишется –нн-?

- 1) серебря...ый иней, кожа...ая курта, деревя...ый забор, полотна...ые занавески
- 2) каме...ые ступени, ветр...ый день, румя...ый ребенок, мужестве...ый человек
- 3) письме...ый стол, стекля...ая ваза, стари...ые часы, обеде...ый сервиз
- 4) орли...ые крылья, звери...ые повадки, лошади...ые копыта, соколи...ая охота

В5 В каком ряду вместо точек пишется –и-?

- 1) пр...лагать усилия, пр...бывать в город, пр...жать к стене, пр...творить дверь
- 2) пр...следовать цель, пр...готовить сюрприз, пр...двинуться к столу, пр...бежать домой
- 3) пр...одолеть трудности, пр...подавать в школе, пр...вести пример, пр...ступить к работе
- 4) пр...открыть окно, пр...успеть в учёбе, резко пр...остановиться, сильно пр...увеличивать

В6 В каком ряду во всех глаголах вместо точек пишется –е-?

- 1) дыш...шь легко, встан...шь утром, увид...шь картину, чита...шь книгу
- 2) стан...шь студентом, листа...шь альбом, сним...шь пальто, заед...шь к подруге
- 3) стро...шь дом, кле...шь обои, откρο...шь окно, плещ...шься в воде
- 4) след...шь за белкой, мокн...шь под дождем, выбега...шь во двор, руб...шь дрова

В7 Подберите антоним к фразеологизму *Кататься как сыр в масле*.

- 1) оказаться у разбитого корыта.
- 2) ударить по рукам.
- 3) выбросить из головы.
- 4) перебиваться с хлеба на воду.

В8 К началу данных пословиц подберите соответствующее продолжение. Отметьте правильный вариант ответа.

1. Кто вовремя помог, ...	а) ... что хорошо кончается.
2. Молод годами,...	б) ... такова и работа.
3. Всё хорошо...	в) ... тот дважды помог.
4. Каков мастер,...	г) ... да стар умом.
	д) ... один раз отрежь.

Варианты ответов:

- 1) 1в, 3б, 2а, 4д
- 2) 1в, 2г, 3а, 4б
- 3) 3в, 2б, 1д, 4г
- 4) 3б, 4в, 1д, 2г

В9 В каком ряду не все слова являются синонимами?

- 1) бояться, пугаться, страшиться, опасаться
- 2) грустить, горевать, печалиться, сокрушаться
- 3) думать, мыслить, размышлять, дружить
- 4) изменить, переменить, преобразить, переделать

В10 В каком словосочетании слово *сухой* имеет значение *не содержащий влаги*.

- 1) сухой голос
- 2) сухой отчёт
- 3) сухой приём
- 4) сухая рубашка

В11 В каком ряду есть существительное общего рода?

- 1) арфистка, артистка, лакомка, акробатка
- 2) дрессировщица, писательница, воспитательница, мастерица
- 3) манекенщица, гимнастка, поэтесса, переводчица
- 4) журналистка, пианистка, лаборантка, корреспондентка

В12 Укажите ряд, в котором все существительные имеют форму только единственного числа.

- 1) молодёжь, свет, блеск, яркость
- 2) заморозки, картофель, морковь, перец
- 3) чтение, предложение, сомнение, размышление
- 4) поэма, повесть, читатель, наблюдатель

В13 Укажите пару выделенных прилагательных с одинаковыми окончаниями.

Это был (1) **высок...** **плотн...** человек лет пятидесяти, с чёрными волосами, уже посеребрёнными сединой, (2) **с больш...** **умн...** глазами, смотревшими на всё из-под густых

бровей сухо и недоверчиво. Его (3) **больш...** горбат... нос придавал (4) **широк... скуласт...** лицу в чёрной бороде выражение хищности и силы. Ясный широкий лоб, властный голос, уверенные жесты – всё это сразу же заставляло чувствовать в нём натуру гордую. (По М.Горькому)

B14 **Употребите вместо точек соответствующий предлог из данных вариантов**

Каникулы начнутся ... два дня

- 1) в
- 2) за
- 3) на
- 4) через

B15 **Прочитайте диалог. Выберите из предложенных вариантов пропущенную реплику, соответствующую содержанию диалога.**

В книжном магазине:

- У вас есть сборник стихов Лермонтова?
- Нет, к сожалению, все сборники Лермонтова проданы.
- ...
- Да, но всё уже продано.

Варианты:

- 1) - Он будет через несколько дней?
- 2) - По-моему, он есть у моего друга.
- 3) - Но ведь он был несколько дней тому назад?
- 4) - Я зайду через несколько дней.

B16 **В каком варианте ответа правильно указаны все цифры, на месте которых в предложении должны стоять запяты?**

Изредка вдалеке вспыхивает молния (1) и слышится слабый гул (2) постепенно усиливающийся (3) и переходящий в прерывистые раскаты (4) обнимающие весь небосклон. (Л.Толстой)

Варианты ответов:

- 1) «1, 2, 3, 4»
- 2) «1, 2»
- 3) «2, 4»
- 4) «1, 3»

B17 **В каком предложении есть оба главных члена?**

- 1) Снегом занесло леса и поля.
- 2) Здесь пахнет снегом дальних гор.
- 3) Снегом нельзя растирать обмороженные щёки.
- 4) Снегом любит одевать сосны и ели мороз.

B18 **Прочитайте текст. Укажите предложение, в котором перед *и* ставится запятая.**

- 1) Закат пылает на кронах деревьев и украшает их старинной тяжёлой позолотой.
- 2) Какой-то непонятный шёпот и звон разносятся по лесу, а вечером блеснёт озеро, как чёрное зеркало.
- 3) Ночь стоит тоскливо над ним и смотрит в его тёмную воду.
- 4) Безмолвие нарушается под утро нежным пением соловьёв и заря постепенно разгорается. (По К.Паустовскому)

В19 Укажите предложение, в котором должно стоять тире между частями бессоюзного сложного предложения (Знаки препинания не расставлены).

- 1) Люди оделись потеплее наступила зима.
- 2) Он вышел на сцену раздалась бурные аплодисменты.
- 3) Погода была прекрасная ярко светило солнышко, порхал лёгкий ветерок.
- 4) Бабушка прислушалась донёся шум подъезжающей машины.

В20 В каком ряду на конце всех наречий вместо точек пишется –а-?

- 1) вытереть досух..., выехать засветл..., знать издавна..., закрыть наглух...
- 2) свернуть налево..., наестся досыт..., раскалить докрасн..., решить запрост...
- 3) рассказать снов..., влюбиться слегк..., выехать справ..., вымыть дочист...
- 4) покрасить занов..., вернуться затемн..., пристроиться слев..., сделать сначала...

В21 Вместо точек употребите подходящие по смыслу местоимения, отметьте правильный вариант ответа. Каждое местоимение употребите только один раз.

Тулин шел по улице. Ветер трепал ему волосы. Светлые, чуть выющиеся, (1)... растрепались, и (2)... не стал приглаживать (3)... По глазам девушки Тулин видел, что (4)... так тоже нравится. Среди бледных москвичей (5)... тёмный, южный загар бросался в глаза. (По Д. Гранину)

Местоимения:

- а) он
- б) его
- в) ему
- г) ей
- д) они
- е) их

Варианты ответов:

1. «1д, 2д, 3б, 4е, 5в»
2. «1д, 2е, 3б, 4а, 5г»
3. «1д, 2а, 3в, 4е, 5б»
4. «1д, 2а, 3е, 4г, 5б»

В22 Прочитайте и восстановите текст, выбрав по одному слову из предложенных рядов, представленных после текста. Отметьте правильный вариант ответа.

Точно в далёком сером колыхающемся тумане видел Бобров, как Нина быстро (1)... всю площадку и, улыбающаяся, кокетливая, лёгкая, остановилась перед Квашниным, грациозно и просительно наклонив набок голову. Квашнин (2)... её, слегка над ней нагнувшись. Вдруг он (3)... , отчего вся его огромная фигура затряслась, и замотал отрицательно головою. Нина долго (4)... , потом вдруг сделала обиженное лицо и капризно повернулась, чтобы отойти. Но Квашнин с вовсе не свойственной ему живостью (5)... её. Все танцующие (6)... и с любопытством устремили глаза на новую пару. Зрелище Квашнина, танцующего мазурку, обещало быть чрезвычайно комичным. (По А. И. Куприну)

Ряды слов:

1. а) перебежала	б) перебежал	в) перебежали
2. а) слушал	б) слушала	в) слушали
3. а) расхохотался	б) расхохотались	в) расхохоталась
4. а) настаивала	б) настаивал	в) настаивали
5. а) догнал	б) догнала	в) догнали
6. а) остановились	б) остановилась	в) остановился

Варианты ответов:

- 1) «1а, 2в, 3б, 4б, 5б, 6в»
- 2) «1б, 2б, 3в, 4а, 5в, 6а»
- 3) «1в, 2в, 3а, 4а, 5в, 6б»
- 4) «1а, 2а, 3а, 4а, 5а, 6а»

В Прочитайте текст. Укажите одно утверждение, соответствующее содержанию текста.

23

Первое дуновение весны

Весна пришла, как приходит всегда,— неожиданно, сразу. Однажды утром разбудили художника птичьи крики. Он глянул в окошко и рассмеялся: за окном голубело небо. Саврасов настежь распахнул окно. Резкий холод ворвался в комнату, но художник не замечал ничего. Вот оно! Началось!.. Робкий луч солнца проложил по снегу глубокие тени, снег стал рыхлым, пористым, словно вата. Маленькими зеркальцами заблестели первые лужицы. Но главное — птицы! С ликующим, пронзительным криком, стаями и в одиночку, они кружились в прозрачном весеннем воздухе, и унылые чёрные гнёзда ожили. Схватив палитру, так и не захлопнув окна, Саврасов стал пристраиваться на подоконнике со своей работой.

— Грачи прилетели! Грачи прилетели! — напевал хуожник, набрасывая на холсте согретые первым лучом весны деревья, и почерневшие избы, и маленькую церковку. Вчера ещё всё кругом было печальным и хмурым, а теперь.. . Да что теперь? Пришла весна.

Был сон — пробуждается жизнь! (По *О. Туберовской*).

Укажите утверждение, соответствующее содержанию текста.

- 1) Однажды утром художника разбудили яркие лучи солнца.
- 2) Весна наступила как всегда – медленно и незаметно.
- 3) Художник ждал пробуждения природы.
- 4) В своей картине он нарисовал красочный, веселый, весенний пейзаж.

В24 Восстановите прозаический текст, расположив предложения в логическом порядке. Отметьте правильный вариант ответа.

1. Они приходят в мир с неповторимым строем души.
2. Такие поэты, как Ахматова, просто рождаются.
3. Они все были похожи более друг на друга, чем на неё.
4. Она явилась во всеоружии и никогда никого не напоминала: ни один из бесчисленных подражателей даже не подошёл близко к её уровню. (По *И.Бродскому*)

Варианты ответов:

- 1) «4, 2, 1, 3»
- 2) «1, 2, 3, 4»
- 3) «2, 1, 4, 3»
- 4) «3, 2, 1, 4»

В25 Прочитайте текст. Выполните задания после текста.

Серебряный век русской культуры

Конец XIX - начало XX века ознаменовался столь блестящими достижениями в области науки и культуры, что стал известен как "русский Ренессанс" или "Серебряный век". Развитие творческих сил, возникновение новых идей коснулись также философии, науки, музыки и изящных искусств.

Антон Чехов создавал пьесы и рассказы, благодаря которым ему суждено было стать классиком мировой литературы. Константин Станиславский открыл свой Художественный театр, где была поставлена пьеса Чехова "Чайка", сделавшая его знаменитым. Вслед за этой пьесой были поставлены "Дядя Ваня" и "Вишнёвый сад", означавшие возникновение нового,

реалистического направления и ознаменовавшие начало новой эры в истории театра. Затем Станиславский поставил "На дне" —реалистическую пьесу, созданную Максимом Горьким.

В начале XX века публика познакомилась с творчеством поэта Александра Блока. И. П. Павлов, представитель плеяды русских учёных, совершивших ряд важных открытий в химии и медицине, в Санкт-Петербургском институте экспериментальной медицины проводил свои опыты в области физиологии, принёсшие ему в 1904 году Нобелевскую премию.

Вопросы и варианты ответов:

1. Почему конец XIX - начало XX века называется "Серебряным веком"?

- 1) В связи с улучшением экономического состояния России.
- 2) В связи с усилением военной мощи России.
- 3) В связи с расцветом культуры в России.
- 4) В связи с демократизацией общества в России.

2. Какие постановки были осуществлены на сцене Художественного театра К.Станиславским?

- 1) Рассказы А.П.Чехова
- 2) Романы М.Горького
- 3) Пьесы А.П.Чехова
- 4) Поэмы А.Блока

3. За какие труды И.П.Павлов получил Нобелевскую премию?

- 1) Труды по хирургии
- 2) Труды по физиологии
- 3) Труды по биологии
- 4) Труды по химии

В26 Прочитайте текст и ответьте на вопросы, помещённые после текста, выбрав один из предлагаемых вариантов ответа, соответствующий содержанию текста.

Зинаида Волконская

Обеды Зинаиды Волконской славились на всю Москву, как, впрочем, и весь её дом. Оазисом культурной жизни, академией искусств называли его современники. Шедевры, собранные здесь, словно продолжали саму хозяйку, отражали её внутренний мир, полный поэтических стремлений. К ней тянулась вся Москва. И княгиня умела всех оценить и понять, ибо отличалась простотой и добросердечием, хотя в своей собственной жизни не была счастлива.

Блестящая красотой и грацией, учёностью и образованностью, сотканная из гармонии и тонких чувств, Волконская, несомненно, имела все права на пальму первенства среди русских женщин той эпохи.

Её образ запечатлен в воспоминаниях, портретах, исполненных с натуры, в стихах поэтов, в звуках музыки, в грёзах романтического девятнадцатого века.

Вопросы и варианты ответов:

1. Чем был известен дом Зинаиды Волконской?

- 1) Был известен как центр философских идей
- 2) Был известен как центр политической жизни
- 3) Был известен как центр общественной, культурной и духовной жизни
- 4) Был известен как научный центр

2. Каковы были основные черты характера княгини?

- 1) Она была высокомерна и горда.
- 2) Она была весёлой и беззаботной.

- 3) Она была скрытной и сдержанной.
- 4) Она была доброжелательной и непосредственной.

3. Что отличало шедевры, собранные в доме З.Волконской?

- 1) Они отражали духовный мир хозяйки.
- 2) Они отражали материальное благосостояние.
- 3) Они отражали модные течения в искусстве.
- 4) Они отражали увлечение древними рукописями.

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Անգլերենի պետական ավարտական և միասնական քննությունն իրականացվում է գրավոր քննության միջոցով, որը նպատակամիտված է ստուգելու՝

- գրավոր խոսքի ընկալունակությունը,
- կապակցված տեքստի բովանդակությունը հասկանալու կարողությունը,
- ձևաբանական գիտելիքները,
- բառագիտական գիտելիքները,
- ուղղակի և անուղղակի խոսքի կազմությունը
- հարցական նախադասությունների տիպերը և դրանց շարադասության կանոնների իմացությունը
- շարահյուսական գիտելիքները

Անգլերենի պետական ավարտական և միասնական քննության թեստի առաջադրանքների կատարման համար նախատեսվում է գիտելիքների հետևյալ ծավալը:

Բառակազմություն

Ածանցում և բառաբարդում, անգլերենի առավել տարածված գոյականակերտ, ածականակերտ, թվականակերտ, մակբայակերտ, բայական վերջածանցներ և նախածանցներ:

Ձևաբանություն

Գոյական անուն. թիվ, հոլով:

Հոդ. անորոշ, որոշյալ, զրո հոդ:

Ածական անուն. ածականի համեմատության աստիճաններ, կազմության առանձնահատկություններ, համեմատական կառուցվածքներ:

Թվական անուն. քանակական և դասական թվականներ:

Դերանուն. անձնական, ստացական, ցուցական, անորոշ, որոշյալ, ժխտական, հարցական, հարաբերական, անդրադարձ, փոխադարձ:

Բայ. բայի հիմնական ձևերը, կանոնավոր և անկանոն բայեր, անցողական և անանցողական բայեր, լիմաստ բայեր, օժանդակ բայեր և բայ-հանգույց:

Բայի ժամանակներ (Present, Past, Future, Future in the Past) և ժամանակային խմբեր (Indefinite, Continuous, Perfect, Perfect Continuous): ժամանակների համաձայնեցում:

Բայի եղանակ (Indicative, Imperative, Subjunctive), բայի սեռ (the Active Voice, the Passive Voice).

Բայի անդեմ ձևերը (Infinitive, Gerund, Participle I, Participle II):

Եղանակավորող բայեր. իմաստներն ու գործածությունը (can/could, may/might, must, ինչպես նաև need, to be able to, to have to, to be to, should, need, ought to):

Մակբայ. մակբայի տեսակներ, համեմատության աստիճաններ, կազմության առանձնահատկություններ:

Նախդիր. նախդիրների գործածությունն ըստ իմաստի:

Շաղկապ. համադասական և ստորադասական շաղկապներ:

Շարահյուսություն

Նախադասության տիպերն ըստ կազմության. պարզ (համառոտ և ընդարձակ) նախադասություններ, բարդ (համադասական և ստորադասական) նախադասություններ, գլխավոր և երկրորդական նախադասություններ, երկրորդական նախադասության տիպեր: Նախադասությունների դասակարգումն ըստ նպատակի (պատմողական, հարցական, ժխտական) և դրանց շարադասությունը: Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ: Անդեմ նախադասություններ: Հարցական նախադասությունների տիպերը (General, Special, Alternative, Disjunctive): Ենթակայի և ստորոգյալի համաձայնեցում:

Ուղղակի և անուղղակի խոսք, կազմության առանձնահատկություններ:

Գրականություն

III–X դասարանների համար ԿԳՆ-ի կողմից երաշխավորված դասագրքերը:

Ա մակարդակ

I. Կարդալ տեքստը և պատասխանել հարցերին՝ ընտրելով ճիշտ տարբերակը:
Read the text and answer the questions choosing the right answer.

Line number

1 September is the ninth month of the year. However, the word
2 *September* comes from the Latin word *septem*, which means
3 “seven.” This is because long ago a different calendar was used in
4 which September was indeed the seventh month. When Julius
5 Caesar, leader of Rome, changed the calendar, he made September
6 the ninth month.

7 September is a time of change. With autumn and winter
8 approaching, temperatures usually begin to drop somewhat. It is
9 also a productive time of the year since this is when farmers

10 *harvest* some of their vegetables and fruit, especially apples, which
11 have finished their growing season.

12 September has thirty days. The *major* US holiday in September
13 is Labour Day. This holiday, which comes on the first Monday of
14 the month, is in honour of all people who work. September the
15 seventh is Brazil’s Independence Day and Chile’s is the eighteenth.
16 Armenia’s Independence Day is September the twenty-first.

1. The main idea for paragraph 1 (lines 1-6) is
 - a) the name for September means “seven” because it is the seventh month of the year
 - b) the word September refers to the month’s place in the old calendar
 - c) the Latin word “septem” is translated into English as “seven”
 - d) Julius Caesar, leader of Rome, made the seventh month of the year longer

2. The word *harvest* in line 10 means
 - a) clean
 - b) grow
 - c) collect
 - d) sell

3. The word *major* in line 12 means
 - a) free
 - b) important
 - c) proper
 - d) necessary

4. September 18 is an important day in
 - a) Brazil
 - b) Chile
 - c) the US
 - d) Armenia

5. According to paragraph 3, (lines 12-16)
- Labour Day is celebrated on the first Monday of every month
 - Brazil and Chile celebrate Independence Day on the same day
 - Brazil and Armenia celebrate some of their holidays in September
 - Chile became independent before Brazil

**II. Գտել, թե որ պարբերությունը որ ոլորտին է վերաբերում:
Match each paragraph with one of the provided spheres.**

6. The polar bear is a very big white bear. We call it the polar bear because it lives near the North Pole. This bear lives in the snow and ice. You cannot see the polar bear in the snow because its coat is yellow-white.
The polar bear can swim very well. It catches fish and sea animals for food.
a) Food b) Animals c) Environment d) Weather
7. George Crum was a cook at a hotel in a small town. One day in 1853 a customer complained because his fried potatoes were too thick. Crum decided to cut some potatoes very, very thin. He thought that the customer would be angry but the customer liked the thin potato slices very much. Today potato chips are very popular.
a) People b) Food c) Science d) Tourism
8. A planet is a body in space that moves around a star. There are nine planets in our solar system which travel around the sun. The Greeks were the first people to recognize and give names to some of the planets. The word *planet* comes from a Greek word meaning *wanderer*. The Greeks thought that the planets moved in the sky from one place to another.
a) Science b) People c) Environment d) History
9. People who live in the warm Amazon rain forest clear parts of this territory to grow crops and feed their families. Ten percent of the Amazon rain forest is gone now. Ecotourism is a modern idea that tries to protect the rain forest. It brings jobs and money to the people who live in the Amazon region.
a) Science b) History c) People d) Environment
10. People all over the world wear jeans, but where did they come from? In the 1870s, an American tailor called Jacob Davis had many customers who were farmers. Davis had the idea of making strong trousers for them. As he didn't have any money, he went to speak to a local merchant, Levi Strauss to join him in business, and blue jeans were born.
a) History b) Clothes c) Science d) People

**III. Ընտրել ճիշտ բայաձևը:
Choose the right verb form.**

Jane and Paul (11)_____ to London next month. They (12)_____ down next weekend to look for a flat. They hope they (13)_____ something in a nice area. They believe they (14)_____ happy in London.

- a) move b) are moving c) have moved d) moved
- a) are driving b) drove c) were driving d) drive
- a) are finding b) found c) have found d) will find
- a) are b) will be c) have been d) were

Alexander the Great was born in 356 BC in Macedonia. He (15)_____ king when he was twenty and (16)_____ the work his father (17)_____. In 334 BC he invaded Persia and by his thirtieth birthday he (18)_____ most of south-west Asia.

- a) become b) has become c) became d) had become

16. a) continued b) continues c) had continued d) would continue
 17. a) began b) has begun c) was beginning d) had begun
 18. a) conquered b) had conquered c) was conquering d) conquers

The hotel (19)_____ by a rich businessman a month ago. Since then the floors (20)_____, and now the workmen are decorating the rooms.

19. a) is bought b) bought c) was bought d) will be bought
 20. a) have polished b) have been polished c) were polished d) polished

**IV. Ընտրել նախադասության բովանդակությանը համապատասխանող տարբերակը:
 Choose the appropriate option.**

21. "I am truly thankful to Molly. She gave me _____."
 a) good advice b) a good advice
 c) good advices d) good pieces of advices
22. "I am looking for something to eat."
 "There's _____ meat in the refrigerator."
 a) a little b) a few c) some few d) many
23. "Who has been planning the dance?"
 "Everyone in the club _____."
 a) is b) have c) has d) are
24. "Do you like the colour of the new carpet?"
 "Yes, it's definitely nicer _____ the others we looked at."
 a) as b) like c) than d) such as
25. "Ted is very fond of sciences."
 "Well, he finds mathematics _____ than languages!"
 a) easy b) a lot easy c) more easy d) easier
26. "Mrs. Williams is always beautifully dressed."
 "She wears _____ nice clothes."
 a) such b) such a c) so d) so much
27. "Those vases are interesting."
 "We saw _____ at the art festival."
 a) make them b) them made c) they made d) making them
28. "What did you think of Frank's new project?"
 "The more we heard about it, _____ we got."
 a) the most enthusiastic b) more enthusiastic
 c) enthusiastically d) the more enthusiastic
29. "What did Jack tell you?"
 "He made me _____ him next week."
 a) to promise to call b) to promise calling
 c) promise to call d) promise calling
30. "It's a beautiful day and I have my brother's boat. Any ideas?"
 "Shall we go _____?"
 a) to fishing b) fish c) to the fishing d) fishing

V. Ընտրել համատեքստին համապատասխանող ձևը:

Fill in the blanks with the best choice.

A new robot has recently been developed by Sony. This robot (31)_____ dance to any music. (32)_____ robot almost never falls (33)_____. It has the ability to talk, (34)_____ a vocabulary of 60 000 words. So there are more words programmed in this robot than in the old models. (35)_____ robot can speak to people and (36)_____ to greet them by name.

31. a) able to b) could c) may d) can
32. a) an b) --- c) the d) a
33. a) up b) down c) on d) in
34. a) to b) with c) at d) from
35. a) the b) an c) a d)---
36. a) can b) has c) is able d) may

VI. Ընտրել համատեքստին համապատասխանող խոսքիմասային ձևը:

Fill in the blanks with the word form that best fits each space.

Celine Dion is one of the most (37)_____ pop singers. She was born in a small town in Canada, in a (38)_____ family. Celine's talent was soon recognized by a well-known manager, who was so (39) _____ by her voice that decided to make her a star. She became an (40)_____ star when she sang for the Disney film *Beauty and the Beast*. Today she is one of the most (41) _____ singers.

37. a) success b) successful c) succeed d) successfully
38. a) music b) musician c) musically d) musical
39. a) impression b) impress c) impressed d) impressive
40. a) international b) internationally c) internationalize d) internationalism
41. a) unfavourable b) favourable c) favourite d) favour

VII. Նշել, թե ուղղակի խոսքի փոխակերպման որ տարբերակն է ճիշտ:

Which of the options provided is the best choice for reported speech?

42. The teacher said, "Peter, bring a piece of chalk, please."
a) The teacher asked Peter to bring a piece of chalk.
b) The teacher said Peter to bring a piece of chalk.
c) The teacher told to Peter to bring a piece of chalk.
d) The teacher said that Peter had to bring a piece of chalk.
43. I asked my friend, "Where will you be tomorrow?"
a) I asked my friend where he would be the next day.
b) I asked my friend where would he be the next day.
c) I asked my friend whether he would be there tomorrow.
d) I asked my friend if where he would be the next days.
44. He said, "Be careful while crossing roads".
a) He said be careful while crossing roads.
b) He told me to be careful while crossing roads.
c) He asked me be careful while crossing roads.
d) He told to be careful while crossing roads.
45. "Does Ted know that the party is on Tuesday?" she asked.
a) She asked if Ted had known that the party is on Tuesday.

- b) She asked did Ted know that the party was on Tuesday.
- c) She asked if Ted knew that the party was on Tuesday.
- d) She asked does Ted know that the party was on Tuesday.

46. He said, "This project is designed to see how people live with and _____ react to new technology".

- a) He said the project was designed to see how people lived and react to new technology.
- b) He said that project is designed to see how people live with and react to new technology.
- c) He said that the project had been designed to see how people lived with and reacted to new technology.
- d) He said that project was designed to see how people lived with and reacted to new technology.

VII. Նշել, թե հետևյալ հարցերից որոնք են քերականորեն ճիշտ:
Which of the following questions are grammatically correct?

47. Which is the best question for the following sentence?

Yes, Kate has to go and see her doctor.

- a) Has Kate to go and see her doctor?
- b) Does Kate have to go and see her doctor?
- c) When does Kate have to go and see her doctor?
- d) How often does Kate have to go and see her doctor?

48. Which of the following questions is correctly formulated?

- a) Did he tell you where had landed the plane?
- b) Did he tell you the plane had landed where?
- c) Did he tell you where had the plane landed?
- d) Did he tell you where the plane had landed?

49. Which is the best question for the underlined part of the sentence?

More than three thousand years ago the Greek people had a very developed society.

- a) More than how many years ago did the Greek people have a very developed society?
- b) How long did the Greek people have a very developed society?
- c) When did the Greek people have a very developed society?
- d) At what time did the Greek people have a very developed society?

50. Which is the best ending for the following question?

"We rarely see each other these days, _____?"

- a) shall we
- b) aren't we
- c) don't we
- d) do we

IX. Կարդալ տեքստը և պատասխանել հարցերին՝ ընտրելով ճիշտ տարբերակը:
Read the text and answer the questions choosing the right answer.

Line number

1 In many secondary schools in Britain students have to wear school
2 uniforms. Some schools argue that there are many advantages to
3 this system, but students can often see some disadvantages, too.

4 The main advantage of school uniforms is that they give a
5 common identity to the school. Even when the students are on their
6 way home, everyone knows which school they go to. This is
7 important if the students behave badly, for example. Another
8 advantage is that if all the students in a school wear the same type
9 of clothes in matching colours and styles, then *they* tend to look
10 *smart* when they are all together. Finally, students whose parents
11 can't buy nice clothes look the same as everyone else and so don't
12 feel bad.

13 Most students don't agree with school uniforms, however, for a
14 number of reasons. Firstly, when you have to wear the same clothes
15 as everyone else you don't have a *chance* to develop personal taste
16 in the way you dress. Moreover, people who look untidy usually
17 look untidy in their uniforms, too. Finally, the main reason why
18 most students don't like school uniforms is because most schools
19 choose such horrible colours and styles, that don't suit young people
20 at all.

21 It is clear, therefore, that there are arguments in favour of school
22 uniforms and arguments against. On balance, most schools want
23 them, but most students do not.

51. Which of the following is NOT one of the advantages of school uniform?

- a) School uniforms identify students according to schools.
- b) Students do not develop personal taste when they wear school uniforms.
- c) Students tend to look nice in their uniforms when they get together.
- d) Students' social status is not evident as everybody wears the same uniform.

52. The word *smart* in line 10 means

- a) clever
- b) happy
- c) cooperating
- d) nice

53. If students behave badly, it is necessary to know

- a) where their home is
- b) in which school they study
- c) whether their clothes suit them
- d) how they feel

54. The word *they* in line 9 stands for

- a) clothes
- b) colours
- c) styles
- d) students

55. Which of the paragraphs speaks about the disadvantages of wearing school uniforms?

- a) paragraph 1 (lines 1-3)
- b) paragraph 2 (lines 4-12)
- c) paragraph 3 (lines 13-20)
- d) paragraph 4 (lines 21-23)

56. According to paragraph 3, lines 13-20, students mostly think that

- a) young people are in favour of school uniforms
- b) there are many things young people like about uniforms
- c) school uniforms are not suitable for young people
- d) school uniforms suit young people

57. The word *chance* in line 15 may be best replaced by

- a) practice
- b) luck
- c) opportunity
- d) probability

58. We may conclude from the text that most students

- a) dislike wearing uniforms
- b) look untidy in uniforms
- c) dislike horrible colours of schools
- d) lose their personal taste which they already had

59. The author of the text suggests that wearing school uniforms

- a) has more advantages than disadvantages
- b) has more disadvantages than advantages
- c) is popular with students
- d) is supported by school authorities

60. The main idea of the text is that

- a) wearing a school uniform must be required
- b) wearing a school uniform is unnecessary
- c) every school should decide whether students must wear a school uniform or not
- d) schools and students have different opinions about wearing a school uniform

X. Ընտրել նախադասության բովանդակությանը համապատասխանող տարբերակը:
Choose the right completion.

61. I got to class in time _____ I had missed my bus.

- a) even though
- b) because
- c) due to
- d) despite

62. It was cold and wet. _____ Bob put on his raincoat and took his umbrella.

- a) Though
- b) Even though
- c) Despite
- d) Therefore

63. Brian used to be an active person, but now he has to limit his activities _____ problems with his health.

- a) due to the fact
- b) because of
- c) although
- d) in spite of

64. We're going to lose this game _____ the players start playing better soon.

- a) if
- b) unless
- c) although
- d) whereas

65. _____ is a shock she is still recovering from.

- a) She was fired last month
- b) Though she was fired last month
- c) That she was fired last month
- d) After she was fired last month

66. Large blocks of ice were usually used for refrigeration until 1900, _____

- a) when the electric refrigerator was invented.
- b) the electric refrigerator was invented.
- c) they invented the electric refrigerator.
- d) the electric refrigerator being invented then.

67. Until the fifties, _____ were still used in some cities to deliver milk and vegetables.

- a) that horses and carts
- b) there were horses and carts
- c) when horses and carts
- d) horses and carts

68. The greatest runner of all times _____

- a) Jesse Owens, who broke six world records in one day.
- b) is Jesse Owens who broke six world records in one day.
- c) that was Jesse Owens who broke six world records in one day.
- d) who is Jesse Owens who broke six world records in one day.

XI. Տեքստում բաց են թողնված a, b, c, d պարբերությունները: Գտնել, թե որ պարբերությունը տեքստի որ հատվածին է վերաբերում:

Fit paragraphs a, b, c, d into the numbered gaps of the following text.

- a) I couldn't really blame her. I'd been working such long hours that we hardly saw each other. When we did have some time together, I was usually so tired that I simply fell asleep in front of the TV. I suddenly felt I had to go to Paris on the day of our first meeting.
- b) As it was nearly midday, I bought some lunch – the same lunch I had had 25 years before. Then I walked to the park making my way through the tourists who crowded the streets.
- c) When I arrived at the park I saw that the bench was still there. It was empty, so I went over and sat down. I took the food out of the bag and began to eat.
- d) She had done the same thing several times during our twenty-two years of marriage. When she got tired of things at home she would pack a bag and go, but she always came back when she was ready.

When I got home from work I found a note from Sandra on the kitchen table. It said that she needed to get away for a few days and would come back later in the week.

69

We had been having a few problems recently, and I had to admit that our relationship had got a bit boring since our youngest daughter had left for university. After re-reading Sandra's note I suddenly remembered that the following day would be exactly 25 years since Sandra and I first met in Paris. We had always celebrated this date together, but this time she had obviously decided to spend it away from me.

70

So I took the first Eurostar train and soon found myself in Paris. Coming out of the Metro I realized I was quite close to the park where we had first met. I decided to see if I could find our bench.

71

I paused at the gates wishing Sandra were with me. I went through the gates and walked along the path past some green trees, statues and flowerbeds.

72

Suddenly I heard a woman's voice behind me. "May I join you?" it said. It was Sandra.

**XII. Գտնել ավելորդ բառը:
Find the odd word.**

73. The Titanic, a large passenger ship, it sank on the way from Europe to America after hitting an iceberg.

- a) the b) it c) on d) after

74. We can leave as soon as we will have the results.

- a) can b) as c) we d) will

75. Water pipes that made from plastic are relatively inexpensive to produce.

- a) that b) from c) relatively d) to

76. He was afraid of to tell his parents that he had damaged the car.

- a) of b) to c) he d) the

77. Every year at Christmas time my parents pay on a short visit to London.

- a) at b) my c) on d) to

78. They hardly not understood where all their money had gone.

- a) hardly b) not c) where d) had

79. It is expected that, because of bad weather, fruit will be more as expensive this year.

- a) is b) of c) be d) as

80. The report runs that lots of people drive fast despite of police warnings.

- a) The b) runs c) that d) of

ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

ԲԱՌԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ: Ընդհանուր տեղեկություն բառակազմական հիմնական միջոցների՝ բառածանցման և բառաբարդման մասին:

Ամենագործածական նախածանցների՝ re-, im-, in-, sur-, dé- և վերջածանցների -age, -é, -erie, -et, -ier, -ment, -esse, -eur, -teur, -ique, -ième, -tion, -ien, -al, -té իմացություն և օգտագործում:

ՇԱՐԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ: Պարզ նախադասություն /բայական և անվանական ստորոգյալով/, être բայը որպես հանգույց, շրջադասումով կամ est-ce que-ով կազմված հարցական նախադասություններ, ժխտական նախադասություններ և դրանց կազմությունը, հարցական բառերով կազմված նախադասություններ: Բարդ ստորադասական /տեղի, ժամանակի, պատճառի, պայմանի և որոշիչ երկրորդականով/ և բարդ համադասական նախադասություններ: Ուղղակի և անուղղակի խոսք:

ՁԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԳՈՅԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Սեռը, թիվը:

ՀՈՒ /արտիկ/: Որոշիչ և անորոշ հոդերի գործածությունը: Du, des, au, aux միաձույլ ձևերի գործածությունը: Du, de la, de l' մասնական հոդերի գործածությունը: Հոդի բացակայության դեպքերը:

ԱԾԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Որակական ածականների սեռը, թիվը և համեմատության աստիճանները: Ցուցական, ստացական և անորոշ դերանվանական ածականներ:

ԹՎԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Քանակական թվականներ: Դասական թվականների կազմությունը:

ԴԵՐԱՆՈՒՆ: Բայակից /ոչ ինքնուրույն/ և ինքնուրույն անձնական դերանունների գործածությունը որպես ենթակա և լրացում: Ցուցական, հարաբերական, ստացական և անորոշ դերանուններ: En, y դերանունների գործածությունը:

ԲԱՅ: I, II, III խմբերի բայերի Présent de l'indicatif, Imparfait, Passé composé, Plus-que-parfait, Futur simple, Passé simple, Futur immédiat, Passé immédiat ժամանակների, ինչպես նաև Conditionnel présent-ի, Subjonctif présent-ի, Impératif-ի գործածությունը: Դերանվանական բայերի գործածումը հիշյալ ժամանակաձևերով: Կրավորական սեռ /voix ou forme passive/: Բայի անդեմ ձևերը՝ Infinitif, participe présent, participe passé, gérondif:

ՄԱԿԲԱՅ: Մակբայների տեսակները: Չկի մակբայների համեմատության աստիճանները: En-ի, y-ի գործածությունը մակբայաբար:

ՆԱԽԴԻՐ: Ամենագործածական à, de, en, dans, par, pour, contre, entre, parmi, sur, sous, avec, sans, avant, après, devant, derrière, depuis, vers, chez նախդիրները:

Բուհ ընդունվողը պետք է կարողանա տեքստի մեջ ճանաչել և հասկանալ ինֆինիտիվով, c'est... qui, c'est... que ուժգնացնող և ne... que սահմանափակող մասնիկներով կառույցները:

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

**I. Կարդալ տեքստը և նշել յուրաքանչյուր հարցի ճիշտ պատասխանը:
Lire le texte et cocher la bonne réponse de chaque question.**

Antoine vient de s'endormir après une journée fatigante. Sa femme, qui dort à côté de lui le réveille et lui dit:

-Le téléphone sonne, en bas. A cette heure-ci, c'est certainement pour toi. Va voir ce que c'est.

Ceci dit, elle s'allonge et se rendort. Cependant le malheureux Antoine saute du lit et descend lentement l'escalier.

Un moment après, il remonte et va taper (խփել) sur l'épaule de sa femme.

- Qu'est-ce que c'est? s'écrie-t-elle.

Il explique:

- Tu sais, le téléphone, ce n'était pas pour moi.

Elle, mécontente, met ses pantoufles (հոդաբափերը), sa robe de chambre et se dirige vers la porte.

Lorsqu'elle l'ouvre, Antoine ajoute:

- C'était un faux numéro.

1. Qui dort?

- a) Antoine.
- b) Sa femme.
- c) Tous les deux.
- d) Personne ne dort.

2. Pourquoi la femme réveille son mari?

- a) ... parce qu'elle veut un verre d'eau.
- b) ... parce qu'elle ne veut pas se déranger pour aller voir.
- c) ... parce que son mari peut descendre l'escalier plus vite qu'elle.
- d) ... parce qu'elle sait que son mari ne dort pas.

3. Pourquoi Antoine va taper sur l'épaule de sa femme?

- a) ... pour lui dire que le téléphone, ce n'était pas pour lui.
- b) ... pour lui dire que le téléphone c'était pour elle.
- c) ... pour lui dire qui leur téléphonait.
- d) ... pour lui dire que c'était un faux numéro.

4. Que fait la femme?

- a) Elle reste dans son lit.
- b) Elle ne sait que faire.
- c) Elle se prépare à descendre.
- d) Elle ne trouve pas ses pantoufles.

5. Est-ce que la femme parle au téléphone?

- a) Oui.
- b) Non.
- c) Elle fait semblant de parler.
- d) On ne sait pas.

**II. Գտնել թե պարբերություններից յուրաքանչյուրը որ բնագավառին է վերաբերում:
Trouver le domaine de chacun des passages.**

6. Tous les week-ends je fais de la marche à pied. Mais, pour mon anniversaire on m'a offert une super raquette. Alors, le mois prochain, je vais m'inscrire à un club de tennis.

- a) sport
- b) nature

- c) météo
- d) musique

7. De jeunes chanteurs, inconnus du grand public mais pleins de talent, donneront un concert sur la grande terrasse de l'Opéra.

- a) politique
- b) repas
- c) musique
- d) économie

8. La délégation a rencontré diverses personnalités du Gouvernement arménien; le Premier ministre, le ministre de l'Industrie, le ministre des Affaires étrangères et d'autres.

- a) mode
- b) politique
- c) économie
- d) sport

9. Moi, j'adore les fleurs et les animaux. Mais je n'ai pas d'animaux. C'est trop petit chez moi. Tout de même j'ai beaucoup de plantes dans ma chambre.

- a) nature
- b) enseignement
- c) culture
- d) sport

10. Normalement, je déjeune au réfectoire de l'école. Mais hier, j'ai trouvé une mouche (ծավիճ) dans ma salade. Je crois que je n'y retournerai plus.

- a) sculpture
- b) repas
- c) littérature
- d) politique

III. Ընտրել ճիշտ բայաձևը:

Cocher la forme correcte du verbe.

Un jeune homme va pour la première fois chez son directeur à l'occasion de son anniversaire. Et sa mère lui ... **11** ... quelques conseils: si tu es assis dans un salon et un homme plus âgé que toi entre, tu dois ... **12** ... ; pour prendre le repas ne ... **13** ... pas avant que la maîtresse de maison ... **14** ... assise et ne ... **15** ... pas à manger avant elle ; si tu es assis entre deux dames, tu ... **16** ... à ta voisine de droite si elle est mariée, si elle ... **17** ... des enfants ; puis tu ... **18** ... la même question à ta voisine de gauche! Le lendemain la mère demande à son fils:

- Alors, mon chéri, comment cela ... **19** ...

- Très mal ! Ma voisine de droite n'était pas mariée et je lui ai demandé combien elle avait d'enfants ! Quant à ma voisine de gauche, je lui ai demandé si elle était mariée, alors qu'elle m' ... **20** ... qu'elle avait plusieurs enfants.

11. a) a donné	b) donne	c) donna	d) avait donné
12. a) t'es levé	b) se lèvera	c) te lever	d) se lever
13. a) s'assied	b) t'assieds	c) t'asseoir	d) vous asseyez
14. a) est	b) sera	c) soit	d) a été
15. a) commence	b) a commence	c) commencera	d) avait commencé
16. a) demanderas	b) demande	c) demanda	d) as demandé
17. a) avait	b) a	c) ait	d) a eu
18. a) poses	b) poseras	c) as posé	d) avait posé
19. a) se passera	b) s'est passé	c) va se passer	d) se passe
20. a) a dit	b) avait dit	c) dira	d) dit

IV. Տեքստի բացթողումները լրացնելու համար նշել տրված բառաքերականական տարրերակներից ճիշտը:

Cocher la bonne réponse pour compléter les espaces vides du texte.

Un jeune homme de Marseille est allé à Paris pour étudier ...**21**...médecine. Mais, il ne s'est pas occupé de ...**22**... études, il a perdu tout son temps et ...**23**... a dépensé beaucoup d'argent.

Le père qui n'avait pas de nouvelles de son fils était ...**24**... et il s'est décidé à aller le voir. Un jour que ...**25**... les deux se promenaient dans la ville, ils se sont arrêtés devant un ...**26**.

- Qu'est-ce que c'est que ...**27**... magnifique monument? a demandé le père.

- En vérité, je ne sais...**28**..., a répliqué le fils. Mais je vais ...**29**...demander à cet agent de police.

- Ceci, a répondu l'agent, c'est ...**30**... de Médecine.

21.

- a) le
- b) la
- c) de la
- d) du

26.

- a) édifice
- b) maison
- c) statue
- d) église

22.

- a) cet
- b) cette
- c) ce
- d) ses

27.

- a) se
- b) ce
- c) son
- d) leurs

23.

- a) en
- b) là
- c) y
- d) cela

28.

- a) jamais
- b) souvent
- c) pas
- d) plus

24.

- a) content
- b) inquiet
- c) précipité
- d) joyeux

29.

- a) ça
- b) le
- c) ceci
- d) la

25.

- a) tout
- b) toutes
- c) toute
- d) tous

30.

- a) l'Opéra
- b) l'École
- c) le Théâtre
- d) le Cinéma

V. Գտնել նախադասության ընդգծված անդամին վերաբերող հարցը:
Trouver la question du terme souligné de la proposition.

31. Nous attendons le professeur.

- a) Qu'est-ce qui nous attendons?
- b) Qu'attendons-nous?
- c) Qui attendons-nous?
- d) Qu'est-ce que nous attendons?

32. Papa a acheté des jouets aux enfants.

- a) Avec qui a-t-il acheté des jouets?
- b) Avec quoi a-t-il acheté des jouets?
- c) De qui a-t-il acheté des jouets?
- d) A qui a-t-il acheté des jouets?

33. Marie court vite.

- a) Qui est-ce que court vite?
- b) Qui est-ce qui court vite?
- c) Qu'est-ce qui court vite?
- d) Qu'est-ce que court vite?

34. Tu parles lentement.

- a) Pourquoi parles-tu?
- b) Quand parles-tu?
- c) Comment parles-tu?
- d) Qu'est-ce que tu parles?

35. Il travaille pour réussir.

- a) Comment travaille-t-il?
- b) Quand travaille-t-il?
- c) Pourquoi travaille-t-il?
- d) Où travaille-t-il?

36. Les élèves sont rentrés de la forêt.

- a) D'où sont-ils rentrés?
- b) Où sont-ils rentrés?
- c) Par où sont-ils rentrés?
- d) Comment sont-ils rentrés?

VII. Միացնել նախադասությունների I և II սյունակներում տրված մասերը: Երկրորդ սյունակի մասերից մեկն ավելորդ է:

Mettre en relation les parties des phrases présentées dans les colonnes 1 et 2. Une des parties de la deuxième colonne est superflue.

37. J'ai besoin	a. les élèves paresseux
38. Elle veut raconter	b. depuis ce matin
39. Le professeur encourage	c. une histoire amusante
40. Tu n'as rien mangé	d. d'un livre français
	e. les élèves laborieux

VII. Գտնել դերանունով փոխարինված բառը:

Retrouver le mot qui est remplacé par le pronom.

41. Patrick m'en a offert.

- a) les fruits
- b) le gâteau
- c) du cola
- d) la limonade

42. Vous le leur demanderez.

- a) à son ami
- b) à votre père
- c) ses collègues
- d) à vos parents

43. Elle ne les a jamais retrouvées.

- a) son vélo
- b) les cahiers
- c) des amis d'enfance
- d) les cartes postales

44. Il nous l'a très bien réparée.

- a) la cuisinière
- b) les robinets
- c) le réfrigérateur
- d) les montres

45. Je veux lui dire la vérité.

- a) à Marie b) à mes amis c) mon ami d) sa fille

46. Il y va souvent à pied.

- a) de l'école b) à Paris c) à l'école d) le jardin

47. C'est celui de mon professeur.

- a) les livres b) le livre c) la serviette d) la fille

48. Il préfère celle de Sévak.

- a) le poème b) les poèmes c) la poésie d) la famille

49. Les siennes sont en effet merveilleuses.

- a) leurs fleurs b) les fleurs c) les fleurs de Marie d) sa fleur

50. Le tien est toujours propre.

- a) son cahier b) mon cahier c) tes cahiers d) ton cahier

**VIII. Կարդալ տեքստը և նշել յուրաքանչյուր հարցի ճիշտ պատասխանը:
Lire le texte et cocher la bonne réponse de chaque question.**

Le fer à cheval (ձիու պայտը)

Un paysan se mit un jour en route, suivi de son fils, le petit Thomas.

- Regarde, lui dit-il en chemin, voilà par terre un fer à cheval: ramasse-le et mets-le dans ta poche, nous le vendrons.

- Bah! reprit Thomas, qui n'aimait rien faire, cela ne vaut pas la peine (չարժե) qu'on se baisse pour le ramasser.

Le père ne répondit rien, prit le fer et le mit dans sa poche. Il le vendit pour quelques francs et en acheta des cerises.

Cela fait, ils continuèrent leur route. Le soleil était brûlant. On n'apercevait ni maisons, ni bois, ni sources. Thomas mourait de soif et suivait son père très difficilement.

Celui-ci laissa alors tomber une cerise, comme par hasard. Thomas la ramassa vite et porta à sa bouche. Quelques pas plus loin, le père laissa tomber une seconde cerise, que Thomas saisit et mangea immédiatement. Ceci continua jusqu'à la dernière cerise.

Alors le père se tourna vers son fils et lui dit en riant:

- Tu vois maintenant que si tu te baissais une seule fois pour ramasser le fer à cheval, tu ne serais pas obligé de le faire trente fois pour les cerises.

51. Pourquoi le père a dit à son fils de ramasser le fer à cheval?

- a) ... parce qu'un voisin en avait besoin.
- b) ... parce qu'il en manquait un à son cheval.
- c) ... parce qu'il pensait le vendre.
- d) ... parce que le fer était tout neuf

52. Pourquoi le petit Thomas n'a pas voulu ramasser le fer à cheval?

- a) ... parce qu'il était fatigué.
- b) ... parce qu'il était paresseux.
- c) ... parce qu'il en avait un autre dans sa poche.
- d) ... parce que le fer était sale.

53. Qu'est-ce qu'ils apercevaient autour d'eux?

- a) Des maisons.
- b) Des bois.
- c) Des sources.
- d) Rien.

54. Qu'est-ce que le père a fait chemin faisant?

- a) Il a laissé tomber une cerise.
- b) Il a laissé tomber deux cerises.
- c) Il a laissé tomber quelques cerises.
- d) Il a laissé tomber toutes les cerises.

55. Qu'est-ce que le petit Thomas ferait, s'il était sage?

- a) Il ramasserait toutes les cerises.
- b) Il ne les ramasserait pas
- c) Il ramasserait le fer à cheval.
- d) Il donnerait les cerises à son père.

**IX. Նշել ճիշտ պատասխանը:
Cocher la bonne réponse.**

La Fête de la Musique

La Fête de la Musique a lieu chaque année le 21 juin. Les jours sont longs en cette saison, et la Fête est devenue ... 56 ...

Dans les villes et les villages de France, les ...57... sortent dans la rue et ... 58... de leurs instruments. Les rues se peuplent d'orchestres et de solistes. Sur les places publiques, devant les maisons des gens inconnus deviennent pour quelques heures les vedettes d'un public qui applaudit ...59... . On peut passer devant un orchestre ...60... puis écouter un concerto de Beethoven, avant de ... 61... plus loin sur un air de rock. On ... 62... à la terrasse d'un café, un verre de bière devant soi et un morceau de jazz dans les oreilles. Bref, c'est l'été, c'est la fête, une fête ... 63 ..., surtout pour la ... 64... .

La Fête de la Musique a connu un tel succès qu'elle s'est exportée dans de ...65... pays du monde.

56. a) peuple	b) populaire	c) peupler	d) peuplé
57. a) musicaux	b) musiciens	c) musique	d) musical
58. a) jouer	b) jeu	c) jouent	d) jouant
59. a) facile	b) facilité	c) facilement	d) faciliter
60. a) Italie	b) italien	c) italique	d) italienne
61. a) danse	b) danser	c) danseur	d) danseuse
62. a) se repose	b) repos	c) repose	d) te reposes
63. a) joie	b) joyeuse	c) joyeusement	d) joyeux
64. a) jeune	b) jeunesse	c) jeunes	d) rajeunir
65. a) nombreux	b) nombre	c) nombreuses	d) nombreuse

**X. Տրված 4 նախադասություններից մեկը սխալ է: Նշել, թե որ նախադասության մեջ կա՝
L'une des quatre phrases n'est pas correcte. Cocher les cases où il y a:**

**66. շարադասության սխալ,
faute dans l'ordre des mots,**

- a) Tu n'arrives jamais en retard.
- b) Les élèves ont donné leurs cahiers au professeur.
- c) Paul dit bonjour à ses camarades.
- d) Il le m'a donné avec plaisir.

**67. անուղղակի խոսքում սխալ,
faute dans le discours indirect,**

- a) Le professeur a dit à l'élève de répéter la leçon.
- b) Daniel a dit que ses parents étaient contre.
- c) Ils disent que le lendemain ils vont au cinéma.
- d) Carole a annoncé qu'elle ne voulait plus les voir.

**68. նախդիրի գործածության սխալ,
faute dans l'emploi de la préposition,**

- a) Le père a décidé d'inscrire son fils au lycée.
- b) Ils ont rendu visite à leur ami malade.
- c) De la Tour Eiffel une belle vue s'ouvre dans Paris.
- d) La mère interdisait à sa fille de sortir tard de la maison.

**69. ցուցական դերանվան գործածության սխալ,
faute dans l'emploi du pronom démonstratif,**

- a) Ses traits sont plus fins que ceux de sa sœur.
- b) La réponse de Marie est meilleure que celle-ci de Paul.
- c) Je joins à ma lettre celle écrite par mon ami.
- d) Elle était de celles qui savaient repousser les larmes.

70. հարաբերական դերանվան գործածության սխալ,

faute dans l'emploi du pronom relatif,

- a) La maison que je parle se trouve non loin de la gare.
- b) Les femmes auxquelles les journalistes parlaient étaient très belles.
- c) Le bien que vous faites n'a pas besoin d'être connu.
- d) La fusée qui était tombée sur le toit de la maison avait mis le feu dans ma chambre.

XI. Ընտրել նախադասության շարունակությունը:

Choisir la suite de la phrase.

71. Je prends souvent le métro, ...

- a) parce qu'il est loin de chez moi.
- b) parce qu'il est rapide.
- c) parce qu'il coûte cher.
- d) parce qu'il n'est pas confortable.

72. Si la pluie continue, ...

- a) nous ne prendrons pas nos parapluies.
- b) nous jouerons au tennis dans la cour.
- c) nous resterons à la maison toute la journée.
- d) nous passerons bien nos examens.

73. Comme il a sommeil, il me prie ...

- a) d'éteindre la lumière.
- b) de chanter plus fort.
- c) de lui parler de ma journée de travail.
- d) d'aller jouer ensemble au football.

74. J'ai un peu froid ...

- a) tu peux servir à manger?
- b) tu peux fermer la fenêtre, s'il te plaît?
- c) tu peux arrêter la radio?
- d) tu peux m'apporter mon livre?

75. Elle l'a chaleureusement félicité...

- a) à l'occasion du départ de son voisin.
- b) à l'occasion de son entrée à l'Université.
- c) à l'occasion du mariage du directeur.
- d) à l'occasion de son malheur.

XII. Ընտրել նախադասության սկիզբը:

Choisir le début de la phrase.

76. ... je ferais un grand voyage autour du monde.

- a) Si j'étais pauvre,
- b) Si je gagnais au loto,
- c) Si j'étais malade,
- d) Si j'étais petit,

77. ... qu'elle vienne à mon anniversaire.

- a) Je ne souhaite pas
- b) Je suis sûr
- c) Je pensais
- d) Je sais

78. ... je ne viendrai pas chez toi jeudi.

- a) Car ma voiture est en panne,
- b) Parce que j'ai un rendez-vous d'affaires,

- c) Comme j'ai trop de travail,
- d) Comme j'ai fait mes études à l'Université,

79. ... nous serons présents à la fête.

- a) C'est avec regret que
- b) C'est avec plaisir que
- c) C'est avec peine que
- d) Ce n'est pas possible que

80. ... de passer les vacances à la campagne.

- a) Il est agréable
- b) Il est interdit
- c) Il ne faut pas
- d) Il m'a invité

ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆ ԼԵՋՈՒ

Շրջանավարտներին և ուսուցիչներին օգնելու նպատակով ստորև ներկայացնում ենք Ա և Բ մակարդակների առաջադրանքները կատարելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների ծավալը:

Բառակազմություն

Ածանցում և բառաբարդում: Գերմաներենի ամենատարածված նախածանցներն ու վերջածանցները՝ գոյականական նախածանցներ՝ **ge-, un-, er-, miss-**; գոյականակերտ վերջածանցներ՝ **-er, -ler, -ner, -ling, -el, -or, -us, -ismus, -nom, -log, -ist, -ant, -ent, -at, -it, -ot, -heit, -keit, -schaft, -tion, -ung, -ei, -ie, -ik, -ur, -sal, -nis, -um, -tum, -tel;**

ածականական նախածանցներ՝ **un-, ur-, er-;**

ածականակերտ վերջածանցներ՝ **-ig, -lich, -los, -bar, -haft, -en, -ern;**

բայական նախածանցներ՝ **ab-, an-, aus-, bei-, ein-, mit-, nach-, vor-, zu-, be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, miss-;**

բայական վերջածանց՝ **-ier:**

Չևարանություն

Գոյական: Գոյականների թիվը և հոլովումը: Նախադասության մեջ գոյականների գործածությունը տարբեր հոլովներով:

Հոդ (արտիկլ): Որոշյալ հոդի գործածությունը: Անորոշ հոդի գործածությունը: Հոդի բացակայությունը:

Բայ: Ուժեղ և թույլ բայերի ժամանակային ձևերի կազմությունն ու գործածությունը: **Präsens, Imperfekt, Perfekt, Plusquamperfekt, Futurum** ժամանակներով: Հրամայական ձևերի կազմությունը:

Ածական անուն: Ածականների շարահյուսական գործառույթները: Ածականների համեմատության աստիճանների կազմությունը: Ածականի հոլովումը:

Մակբայ: Մակբայների իմաստային և շարահյուսական գործառույթները:

Գերանուն: Անձնական, ստացական, ցուցական, հայցական և հարաբերական դերանուններն ու նրանց հոլովումը:

Նախդիրներ: **Genitiv, Dativ, Akkusativ, Dativ և Akkusativ** պահանջող նախդիրները:

Բոռի ընդունվողը քննության ժամանակ պետք է կարողանա ընկալել ու գործածել.

ա) Infinitiv-ի խմբերը և zu մասնիկի հետ Invinitiv-ի գործածության հիմնական դեպքերը,

բ) **Präsens, Imperfekt** ժամանակային ձևերով դրված Passiv նախադասությունները,

գ) haben+zu+Infinitiv, sein+zu+Infinitiv կառույցները:

Շարահյուսություն

Հաստատական, ժխտական (nicht, և kein), հրամայական և հարցական (հարցական բառերով և առանց դրանց) նախադասությունների գործածությունը: Բայական (նաև՝ անջատվող նախածանցներով) և անվանական ստորոգյալների գործածությունը ժամանակային պարզ և բաղադրյալ ձևերով:

Մոդալ բայերով և **Infinitiv**-ով, խոնարհվող բայով և **zu+Infinitiv**-ով արտահայտված բաղադրյալ ստորոգյալով նախադասությունների գործածությունը:

Ներգործական կերպով կազմություններ: Կրավորական կերպով կառուցվածքների կազմությունը և գործածությունը: Aktiv – Passiv և Passiv – Aktiv փոխակերպումների սկզբունքները:

Բարդ ստորադասական նախադասությունների գործածությունը: Երկրորդական նախադասություններ՝ ուղիղ խնդիր երկրորդական նախադասություն, ժամանակի պարագա երկրորդական նախադասություն, պատճառի պարագա երկրորդական նախադասություն, որոշիչ երկրորդական նախադասություն: Und, aber, denn, deshalb շաղկապներով բարդ համադասական նախադասությունների գործածությունը: Man, es դերանուններով արտահայտված ենթակայով նախադասությունների գործածությունը:

I. Ընտրել տեքստի առանձին հատվածների բովանդակությանը համապատասխանող նախադասությունները:

Wählen Sie die Sätze, die dem Textinhalt entsprechen!

Jetzt habe ich eine Oma!

1. Eines Tages, als Hans noch klein war, hatte er eine Oma gefunden. Es war die alte Frau Lindemann. Sie wohnte in einem kleinen Haus in der Bahnhofstraße. Hans war glücklich, dass er nun auch eine Oma hatte. Alle seine Freunde hatten eine Oma, nur er nicht.
 2. Die Jahre vergingen, aber Frau Lindemann blieb für unseren Jungen die “Oma”. Hans und seine Freunde halfen oft Frau Lindemann. Sie gingen für sie einkaufen, trugen ihr im Winter die Kohlen aus dem Keller in die Wohnung usw.
 3. Eines Tages, es war im Frühling, bekam Oma Lindemann eine schöne neue Wohnung, weil ihr altes Haus einer neuen Eisenbahnstrecke Platz machen musste. Aber trotz der schönen Wohnung war die Oma jetzt immer traurig.
 4. “Ich kenne die Leute hier nicht und bin immer so allein”, sagte sie. In dem neuen Haus kümmerte sich jeder nur um sich selbst und kannte den Nachbarn kaum. Sabine, Peter, Claudia, Rosi und Hans machen nun einen Plan.
 5. Sie holten den Hund von Frau Lindemann und gingen mit ihm spazieren. Als sie Frau Kern, die in der Wohnung über Oma Lindemann wohnte, trafen, sagten sie: “Wir müssen jetzt in die Schule, bitte nehmen Sie Mohrchen mit nach Hause”. Der Hund hieß nämlich Mohrchen. Mohrchen wackelte fröhlich mit seinem Schwanz, und Frau Kern konnte gar nicht “nein” sagen.
1.
 - a) Hans wohnte im Nachbarhaus von Frau Lindemann.
 - b) Die Oma hatte ein großes Haus unweit des Bahnhofes.
 - c) Frau Lindemann hat Hans glücklich gemacht, weil er eine neue Oma gefunden hat.
 - d) Wie alle seine Freunde, hatte Hans auch eine Oma.
 2.
 - a) Die Freunde konnten Frau Lindemann nicht helfen, weil sie beschäftigt waren.
 - b) Es war nicht leicht, für Frau Lindemann einzukaufen.
 - c) Die Jahre vergingen und Frau Lindemann wurde älter.
 - d) Die Freunde haben ihr geholfen, die Kohlen aus dem Keller in die Wohnung zu tragen.
 3.
 - a) Wegen der kleinen Wohnung war die Oma traurig.
 - b) Eines Tages, es war im Sommer, bekam Oma Lindemann eine schöne neue Wohnung.
 - c) Die schöne Wohnung konnte die Oma nicht erfreuen.
 - d) Eines Tages, als es regnete, zog die Oma in eine neue Wohnung ein.
 4.
 - a) Die Nachbarn von Frau Lindemann kümmerten sich um sie.
 - b) Die Oma fühlte sich im neuen Haus ganz allein.
 - c) Im neuen Haus kannten sich alle gut einander.
 - d) Die Freunde wussten nicht, was sie machen sollten.
 5.
 - a) Die Nachbarin von Frau Lindemann spazierte mit ihrem Hund.
 - b) Die Freunde nahmen den Hund mit in die Schule.
 - c) Die Freunde baten Frau Kern, den Hund von der Oma nach Hause mitzunehmen.
 - d) Als Frau Lindemann mit ihrem Hund spazierte, traf sie ihre Nachbarin.

**II. Ո՞ր բնագավառներին են վերաբերում հետևյալ պարբերությունները:
Welchen Bereichen entsprechen die Textabschnitte?**

6. Was werde ich denn? Diese Frage hat sich jeder hundertmal gestellt. Mit zehn Jahren glauben wir, wir wissen es schon. Franz wird Ingenieur, Otto wird Maler. Heinz bastelt gern, er wird natürlich Mechaniker oder Elektriker. Die Mädchen werden Ärztinnen oder Lehrerinnen.

7. Sonntags kann man viel Nützliches und Interessantes tun. An diesem Tag hat man keine Schule. Man kann einen Ausflug machen oder ins Kino gehen. Man kann auch spannendes Buch lesen oder mit den Freundinnen spazieren gehen. Viele bleiben einfach zu Hause und sehen fern.

8. Im Frühling feiert man Ostern. Zu Ostern feiern die Christen die Auferstehung Christi. Man schenkt einander Ostereier, denn das Ei ist Sinnbild des Lebens.
Weihnachten feiert man im Kreise der Familie. Um Mitternacht füllt man die Gläser mit Sekt und wünscht einander ein glückliches Neues Jahr.

9. Die Geschichte der Olympischen Spiele ist fast so alt wie die Geschichte der Menschheit. Die ersten Olympischen Spiele fanden im antiken Griechenland im Jahre 776 vor unserer Zeitrechnung in Olympia statt. Die Geschichte der Olympischen Spiele zählt über 2500 Jahre. Einmal in vier Jahren finden in verschiedenen Ländern Olympischen Spiele statt.

10. Es ist bekannt, dass sehr viele Menschen die Malerei sehr schätzen und oft Museen besuchen. Ich habe einen Traum, die Dresdener Gemäldegalerie zu besuchen. Sie gehört zu den bedeutendsten Bildersammlungen der Welt. Dort sind die Gemälde der besten Maler Europas gesammelt: Rubens, Raffael, Tizian, Rembrandt, Dürer und anderer. Zu den Hauptschätzen der Galerie gehört die "Sixtinische Madonna" von Raffael.

6. a) Beruf b) Im Werk c) In der Schule d) Hobby
7. a) Kino b) Freizeit c) Hobby d) Fernsehen
8. a) Jahreszeiten b) Trinken c) Feste d) Hobby
9. a) Hobby b) Feste c) Musik d) Sport
10. a) Reise b) Literatur c) Kunst d) Musik

**III. Ընտրել տրված գոյականներին իմաստով համապատասխանող ճիշտ բայաձևերը:
Wählen Sie die passenden Verben zu den Substantiven.**

11. das Ziel

- a) beenden b) erreichen c) ausfüllen d) träumen

12. eine Wohnung

- a) reparieren b) unterrichten c) einrichten d) schneiden

13. einen Wunsch

- a) vortragen b) denken c) glauben d) äußern

14. ein Taxi

- a) nehmen b) halten c) mitnehmen d) sitzen

15. das Zimmer

- a) hinausgehen b) verlassen c) mitnehmen d) lassen

IV. Ընտրել ճիշտ տարբերակը:

Wählen Sie die richtige Variante.

16. In Deutschland gibt es ... Berge als in Armenien.

- a) wenigstens b) am wenigsten c) wenig d) weniger

17. Er bot ... eine Tasse Kaffee an.

- a) sie b) ihr c) Sie d) man

18. Wohin hast du meinen Wecker ... ?

- a) gesetzt b) abgelegt c) gestellt d) gestanden

19. Wann wird die neue Bibliothek ... ?

- a) eröffnet b) öffnen c) zu öffnen d) eröffnend

20. Wer soll die Wohnung in Ordnung ... ?

- a) machen b) setzen c) bringen d) stellen

21. Das Gewitter hat das Kind

- a) erschrocken b) zu erschrecken c) erschreckend d) erschreckt

22. Wir glauben ... unser Glück.

- a) von b) um c) an d) in

23. ... Geburtstag hat er viele Freunde eingeladen.

- a) Mit b) Am c) Zum d) Bis

24. Das neue Theaterstück hat ... einen tiefen Eindruck gemacht.

- a) an mir b) auf mich c) zu mir d) in mich

25. Wie ... es mit deiner Diplomarbeit?

- a) geht b) läuft c) steht d) ist

V. Գտնել այն բառը, որն իմաստով տվյալ բառաշարքին չի պատկանում:

Welches Wort passt nicht in die Reihe?

26. a) das Salzfass b) die Senfdose c) die Teekanne d) der Pfefferstreuer

27. a) das Hemd b) der Pullover c) die Hose d) der Schneider

28. a) der Ohrring b) die Halskette c) die Brosche d) der Goldschmied

29. a) der Roman b) die Erzählung c) der Sänger d) das Märchen

30. a) die Schule b) das Institut c) das Theater d) die Universität

VI. Ընտրել ճիշտ անուղղակի խոսքը:

Wählen Sie die passende Umschreibung.

31. Der Schüler sagt: “Ich werde besser lernen als früher.”

Der Schüler _____ besser zu lernen.

- a) wird
b) zeigt
c) verspricht
d) will

32. Die Oma sagt: “Wir waren höflicher als die neue Generation.”

Die Oma _____ die Generationen.

- a) erklärt

- b) vergleicht
- c) beschreibt
- d) entscheidet

33. Der Arzt fragt: "Was fehlt Ihnen?"

Der Arzt _____ nach der Gesundheit des Kranken.

- a) spricht
- b) verschreibt
- c) erkundigt sich
- d) untersucht

34. Die Tante sagt: "Für das Mittagessen brauche ich Kohl, Kartoffel, Zwiebel und Butter.

Sie Kohlsuppe.

- a) bäckt
- b) brät
- c) kocht
- d) schneidet

35. Er sagt: "Gehen Sie bis zur Straßenkreuzung geradeaus, dann links!"

Er den Weg.

- a) erzählt
- b) beschreibt
- c) zeichnet sich
- d) baut

VII. Տեղադրել համապատասխան շաղկապը:

Setzen Sie die passende Konjunktion ein.

36. ... sie im letzten Augenblick das Zimmer verlassen wollte, klingelte das Telefon.

37. Meine Schwester muss bei der Tante übernachten, ... es ist schon spät.

38. ... er zu seinen Verwandten sehr freundlich ist, achten ihn alle.

39. ... der Frühling kommt, blühen alle Bäume und man hört den Gesang der Vögel.

40. Jedesmal, ... er nach Moskau fuhr, besuchte er seinen Schulfreund.

- a) denn b) als c) wenn d) da

VIII. Լրացնել երկխոսություններում բաց թողած ձևերը:

Ergänzen Sie die Dialoge.

EIN SONNTAGSAUSFLUG

41. A: Guten Abend, Karl! Da sehe ich dich Gestern war ich zweimal bei dir. Wo warst du denn?

- a) neulich
- b) vor kurzem
- c) endlich
- d) zuletzt

42. B: Ein Freund von mir hat mich für Sonntag Wir waren am Sewansee.

- a) eingeladen
- b) eingeladenet
- c) einzuladen
- d) geladen

43. A: ... du mit dem Ausflug zufrieden?

- a) Wirst
- b) Ist
- c) Hast
- d) Bist

- 44. B: Der Ausflug war wirklich sehr schön! Wir haben gebadet, in der Sonne Erst spät am Abend sind wir nach Hause zurückgekehrt.**
- a) gelegt
 - b) geschlagen
 - c) gelegen
 - d) geträumt
- 45. A: Und wie hast du das Wochenende verbracht? Bist du auch ... gefahren.**
- a) auf dem Lande
 - b) ins Grüne
 - c) im Freien
 - d) spät
- 46. B: Nein. Am Sonnabend hatte ich Besuch. Wir haben ... Abend gegessen, Musik gehört und getanzt.**
- a) mit
 - b) zum
 - c) zu
 - d) beim
- 47. A: Ich weiß, du verbringst aber das Wochenende ... im Freien.**
- a) sehr
 - b) lieber
 - c) genau
 - d) vor kurzem
- 48. B: Du hast Das mache ich lieber.**
- a) richtig
 - b) genau
 - c) Glück
 - d) recht
- 49. A: Weißt du was? Am Wochenende machen wir wieder einen Ausflug ins Grüne. Willst du ... ?**
- a) teilnehmen
 - b) verbringen
 - c) mitkommen
 - d) mitgekommen
- 50. B: Mit großem Danke, auf Wiedersehen!**
- a) Appetit
 - b) Vergnügen
 - c) Stolz
 - d) Wunsch

**IX. Ո՞ր բառերն ու արտահայտություններն են համապատասխանում տեքստում ընդգծվածներին:
Welche Wörter und Ausdrücke entsprechen den Unterstrichenen Begriffen?**

Einigkeit macht stark

Ein Bauer hatte sieben Söhne, die oft **Streit miteinander hatten**. Dabei vergaßen sie die Arbeit. Ihr Vater, **der den Zank und Streit seiner Söhne miterlebte**, rief sie eines Tages zu sich, um ihnen **an einem Beispiel die Folgen zu zeigen**, die ihre **Uneinigkeit** haben kann.

Als sich die Söhne versammelt hatten, reichte er ihnen sieben Stäbe, die fest zusammengebunden waren, und sagte: "Dem, der dieses Bündel Stäbe zerbricht, zahle ich hundert Taler." Einer nach dem anderen bemühte sich, **jedoch vergebens**. "Das ist nicht möglich", sagten sie und gaben dem Vater das Bündel zurück.

"Und doch", erwiderte der Vater, "**nichts ist leichter als das!**" Er **löste das Band**, mit dem die Stäbe zusammengehalten wurden, nahm ein Stab nach dem anderen und zerbrach jeden einzelnen ohne große Mühe.

"Ja", riefen die Söhne, "so ist es natürlich leicht, **so bringt es jeder fertig!**"

"Daran, meine Söhne, sollt ihr immer denken", sagte der Vater. "**Wenn ihr fest zusammenhaltet**, wird euch niemand besiegen können. Wenn ihr aber uneinig seid, so wird es euch so gehen wie den Stäben, die hier zerbrochen auf dem Boden liegen. Einigkeit macht stark". Die Söhne **verstanden die Mahnung des Vaters**, und von diesem Tage ab gab es zwischen ihnen keinen Streit mehr.

51. ... Streit miteinander haben

Das bedeutet:

- a) miteinander im Frieden leben
- b) einander gut verstehen
- c) in guten Beziehungen sein
- d) miteinander unzufrieden sein

52. ... den Zank und Streit seiner Söhne miterleben

Das bedeutet:

- a) den Zank und Streit seiner Söhne bewundern
- b) über den Zank und Streit seiner Söhne lachen
- c) Beim Zank und Streit seiner Söhne anwesend sein
- d) Mit dem Zank und Streit seiner Söhne zufrieden sein

53. ... an einem Beispiel die Folgen zeigen

Das bedeutet:

- a) befolgen
- b) erziehen
- c) Vorschläge machen
- d) sich beraten

54. ... Uneinigkeit

Das bedeutet:

- a) Freundschaft
- b) verschiedener Meinung sein
- c) gleiche Meinungen haben
- d) Kleinigkeit

55. ... jedoch vergebens

Das bedeutet:

- a) ohne Erfolg
- b) unbestimmt
- c) undeutlich
- d) schwer

56. ... nichts ist leichter als das!

Das bedeutet:

- a) man kann das nicht leichter machen

- b) nichts ist leicht zu machen
- c) es gibt nichts Leichteres
- d) es ist nicht so leicht wie das

57. ... das Band lösen

Das bedeutet:

- a) ziehen
- b) abbinden
- c) das Band flechten
- d) klären

58. ... so bringt es jeder fertig!

Das bedeutet:

- a) so wird es jedem gelingen
- b) jeder ist damit fertig
- c) nicht jeder kann es fertig machen
- d) jeder kann es bringen

59. Wenn ihr fest zusammenhaltet, ...

Das bedeutet:

- a) ihr haltet das fest
- b) wenn ihr zusammenbringt
- c) bei der Einigkeit
- d) bei der Unzufriedenheit

60. ... verstanden die Mahnung des Vaters.

Das bedeutet:

- a) den Traum
- b) die Pflicht
- c) die Aufforderung
- d) den Film

**X. Գտնել ընդգծված նախադասության միակ ճիշտ անդրադարձը:
Finden Sie die richtige Reaktion.**

61. Mein Bruder liest viel, er liebt Bücher über alles.

- a) Erzähle ihm von deiner Reise!
- b) Er muss sofort zum Buchhalter gehen
- c) Er soll vom Arzt untersucht werden.
- d) Deshalb hat er eine große Bibliothek zu Hause.

62. Man sagt: “Schweigen ist Gold, reden ist Silber”.

- a) Kaufe lieber das Schweigen!
- b) Meine Mutter liebt das Silber am meisten.
- c) Das stimmt, man muss nicht viel sprechen.
- d) Du kannst auch deine Schwester zum Goldschmied mitnehmen.

63. Ich bin stolz auf meine Heimat!

- a) Er will sich mit dir darüber beraten.
- b) Du bist ein echter Armenier!
- c) Prima, du kannst in einem anderen Land leben.
- d) Meine Eltern bewundern die Erziehung deiner Geschwister.

64. Jeder von uns soll für die Sauberkeit unserer Umwelt sorgen.

- a) Ich kann mir in dieser Umwelt nicht vorstellen.
- b) Ja, der Umweltschutz ist heutzutage ein aktuelles Problem in unserem Leben.
- c) Ich habe auch viele Sorgen in der Umwelt.
- d) Meine Freunde pflegen viele Haustiere.

65. Seit einigen Jahren träumt mein Vater von einem Privathaus.

- a) Wer träumt davon nicht? Besonders die alten Leute.
- b) Seit langem habe ich ihn nicht gesehen.
- c) Du musst mit ihm zum Bürgermeister gehen.
- d) Dein Vater soll früh aufstehen.

XI. Ընտրել ճիշտ փոխակերպումը:

Wählen Sie die passende Transformation.

66. Die Schuhe werden beim Schuster repariert.

- a) Beim Schuster reparierte man die Schuhe.
- b) Die Schuhe hat man beim Schuster repariert.
- c) Die Schuhe repariert man beim Schuster.
- d) Die Schuhe wird man beim Schuster reparieren.

67. Meine Freundin hat alle Zimmer modern eingerichtet.

- a) Alle Zimmer sind von meiner Freundin modern eingerichtet.
- b) Alle Zimmer sind von meiner Freundin modern eingerichtet worden.
- c) Alle Zimmer werden von meiner Freundin modern eingerichtet.
- d) Alle Zimmer sind von meiner Freundin modern eingerichtet worden.

68. Wirst du von ihr oft besucht?

- a) Hat sie dich oft besucht?
- b) Besucht sie dich oft?
- c) Wird sie dich oft besuchen?
- d) Hatte sie dich oft besucht?

69. In diesem Restaurant bedient man die Kunden höflich.

- a) Die Kunden wurden in diesem Restaurant höflich bedient.
- b) In diesem Restaurant sind die Kunden höflich bedient gewesen.
- c) In diesem Restaurant werden die Kunden höflich bedient.
- d) Die Kunden in diesem Restaurant werden höflich bedient werden.

70. Werden Sie auch zur Veranstaltung eingeladen?

- a) Hat man Sie auch zur Veranstaltung eingeladen?
- b) Ladet man Sie auch zur Veranstaltung ein?
- c) Lud man Sie auch zur Veranstaltung ein?
- d) Lädt man Sie auch zur Veranstaltung ein?

XII. Տեղադրել տեքստում բաց թողած համապատասխան բառերը:

Ergänzen Sie die Lücken durch die passenden Wörter.

Es ist sehr wichtig zu wissen, wann, wieviel und was der Mensch essen soll. Eine richtige (71) ... hilft dem Menschen gesund zu bleiben. Eine falsche Ernährung führt oft zu (72) ... Krankheiten. Morgens muss man gut und genügend essen. Abends soll man nicht viel essen, (73) ... schläft man schlecht. Man soll (74) ... 3-4 Mal und immer (75) ... rechten Zeit essen.

71. a) Speisekarte	72. a) schweren	73. a) aber
b) Speise	b) leichten	b) damit
c) Ernährung	c) großen	c) sonst
d) Gaststätte	d) ziemlichen	d) deswegen
-
74. a) stündlich	75. a) zum
b) täglich	b) in der
c) monatlich	c) zur
d) stundenlang	d) mit der

**XIII. Տրված արտահայտություններից մեկի օգնությամբ վերականգնել նախադասությունները:
Vervollständigen Sie die Sätze durch die passenden Satzteile.**

- 76. Was passiert, ...**
- a) dass man längere Zeit kein Obst und Gemüse isst.
 - b) wenn man längere Zeit kein Obst und Gemüse isst.
 - c) längere Zeit kein Obst und Gemüse zu essen.
 - d) damit man längere Zeit kein Obst und Gemüse isst.
- 77. Da er oft verschläft, ...**
- a) verspätet sich beim Unterricht.
 - b) wird sich den Unterricht verspäten.
 - c) verspätet er sich zum Unterricht.
 - d) sich verspätet zum Unterricht.
- 78. Das Zimmer des Neugeborenen wird ...**
- a) festlich schmücken.
 - b) festlich geschmückt worden.
 - c) festlich sein geschmückt.
 - d) festlich geschmückt sein.
- 79. Der Student aus Berlin ...**
- a) liest morgen einen Vortrag.
 - b) zeichnet morgen einen Vortrag.
 - c) hält morgen einen Vortrag.
 - d) haltet morgen einen Vortrag.
- 80. Nicht alles ist Gold, ...**
- a) was kostet.
 - b) was glänzt.
 - c) was braucht.
 - d) was ist gelb.

ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

Ա ՍԱԿԱՐԴԱԿ

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ I

Նպատակն է ստուգել, թե քննություն հանձնողը որքանով է ընկալում տեքստի ընդհանուր բովանդակությունը: Առաջադրանքը բաղկացած է հինգ մասից, որոնցից յուրաքանչյուրը վերաբերում է տեքստի որոշակի հատվածի: Այս բաժանումը հնարավորություն է տալիս պարզել նյութի ընկալման ամբողջականությունը, ըստ այդմ՝ խորհուրդ ենք տալիս մի քանի անգամ կարդալ տեքստը և հետո միայն մշել պատասխանները:

Առաջադրանք II

Պահանջվում է գտնել, թե տրված պարբերություններից յուրաքանչյուրը որ բնագավառին է վերաբերում: Պատասխանը բխում է հատվածների բովանդակության ճիշտ ընկալումից, ինչպես նաև քննություն հանձնողի ընդհանուր մտահորիզոնից, քանի որ ներկայացված հատվածները կապված են իսպանական մշակույթի հետ:

Առաջադրանք III

Ամբողջությամբ մվիրված է բային: Տեքստում ներկայացված են բայի տարբեր ժամանակներ ու եղանակներ, որոնք միմյանց հետ կապված են համաձայնության օրինաչափություններով: Խորհուրդ ենք տալիս ուշադիր կարդալ տեքստը, պարզել գործածված բայերի ժամանակային և եղանակային ձևերը, որոնք էլ կհուշեն ճիշտ պատասխանները:

Առաջադրանք IV

Պարունակում է իսպաներենի քերականական առանձնահատկությունների և բառապաշարի հետ կապված նյութեր: Քերականական մասը հիմնականում վերաբերում է դերանուններին և նախդիրներին, իսկ բառապաշարին առնչվող հատվածը պահանջում է նաև տրամաբանություն, համատեքստը ճիշտ հասկանալու կարողություն:

Առաջադրանք V

Իր բնույթով շարահյուսական է և պահանջում է նախադասության վերլուծության կարողություններ: Տրված հարցերը բազմազան են և վերաբերում են նախադասության տարբեր անդամների՝ ենթակա, ստորոգյալ, խնդիր, պարագա:

Առաջադրանք VI

Պահանջվում է առաջին և երկրորդ պլուրալներում ներկայացված մասերը միացնել իրար և ստանալ ամբողջական նախադասություն: Ճիշտ պատասխանները գտնելու համար անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել գործածված բայերի ժամանակային և եղանակային առանձնահատկությունների վրա:

Առաջադրանք VII

Վերաբերում է դերանունների գործածությանը: Գոյականները և դրանց փոխարինող դերանունները միմյանց հետ կապված են թվով և սեռով: Այս հանգամանքը կարող է օգնել գտնելու ճիշտ պատասխանները:

Բ ՍԱԿԱՐԴԱԿ

Առաջադրանք VIII

Տեքստն ունի ամբողջական բովանդակություն, և տրված հարցերը վերաբերում են բոլոր հատվածներին: Անհրաժեշտ է ուշադիր կարդալ տեքստը և հասկանալ ընդհանուր բովանդակությունը, որից հետո հեշտ կլինի գտնել ճիշտ պատասխանները:

Առաջադրանք IX

Պատասխանների տարբերակները շատ են և բազմազան: Այստեղ, ինչպես և Ա մակարդակի երկրորդ առաջադրանքում, ամեն ինչ կախված է համատեքստի ճիշտ ըմբռնումից:

Առաջադրանք X

Ի տարբերություն նախորդ առաջադրանքների, այստեղ անհրաժեշտ է գտնել սխալ պատասխանը: Պահանջները տարբեր են և բազմազան, ուստի խորհուրդ ենք տալիս մեկ պատասխանը գրելուց հետո մի փոքր դադար տալ և հետո միայն անցնել հաջորդին:

Առաջադրանք XI

Պահանջվում է ընտրել նախադասության շարունակությունը: Այստեղ հարկ է ուշադրություն դարձնել առաջին հատվածի բովանդակության, ինչպես նաև քերականական առանձնահատկությունների վրա, որոնք կհուշեն ճիշտ պատասխանները:

Առաջադրանք XII

Այստեղ բացակայում է նախադասության առաջին մասը, որն անհրաժեշտ է լրացնել՝ ելնելով երկրորդ հատվածի բովանդակությունից և բառաքերականական առանձնահատկություններից:

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

I. *Կարդացե՛ք տեքստը և նշե՛ք յուրաքանչյուր հարցի ճիշտ պատասխանը:*
Lea el texto y marque la respuesta correcta de cada pregunta.

Una dirección extraña

Un andaluz fue a Londres para visitar la capital inglesa durante sus vacaciones. Aunque no sabía inglés, estaba seguro de que podrían entenderle sin guía y salió del hotel a dar una vuelta por la ciudad. Para poder volver al hotel, apuntó en el bloc el letrero (*ցուցանակ*) que estaba en la esquina de la calle.

Estuvo todo el día andando por la ciudad y cuando quiso volver al hotel, paró un taxi, le enseñó al chofer el nombre de la calle que tenía escrito en su bloc.

El chofer se echó a reír y le dio a entender por señas que no podía llevarle a ese sitio. El andaluz se enfadó. Llamó entonces a un transeúnte que, al leer la dirección, se echó a reír como lo había hecho el chofer. Pronto se vio el andaluz rodeado de un grupo de personas que reía a carcajadas.

Por fin un hombre se acercó al andaluz: era un inglés que conocía el español y le explicó que lo que había copiado quería decir “Se prohíbe fijar anuncios”.

1. ¿Quién fue a Londres para visitar la capital inglesa?

- a) un italiano
- b) un francés
- c) un andaluz
- d) un alemán

2. ¿Qué apuntó el andaluz en el bloc cuando salió del hotel?

- a) el número de teléfono de su amigo
- b) el número de su habitación
- c) el letrero que estaba en la esquina de la calle
- d) la dirección de su amigo

3. ¿Qué estuvo haciendo el andaluz durante todo el día?

- a) Estuvo andando por la ciudad.
- b) Fue a visitar a sus amigos.
- c) Fue a un concierto.
- d) Estaba escribiendo una carta a sus tíos.

4. ¿Qué hizo el andaluz para volver al hotel?

- a) Entró en un restaurante.
- b) Compró entradas para el teatro.
- c) Llamó a su amigo.
- d) Paró un taxi.

5. ¿Qué estaba escrito en el bloc del andaluz?

- a) Se venden animales domésticos.
- b) Se prohíbe fijar anuncios.
- c) Se proyecta una película americana.
- d) Se vende un piso.

**II. Φυλέτε, ρε υψαρφερνιρθιόνέρηγ ιιριωρωςγιοιρ ηρ ρύωαψωηή έ
ψερωφερνιυ:**

Señale el campo temático a que se refiere cada uno de los párrafos dados.

6. Es uno de los platos españoles más conocidos. Muchas veces se come como tapa. Lleva huevos, patatas y, a veces, cebolla.
- a) literatura
 - b) política
 - c) naturaleza
 - d) cocina
7. Los árabes estuvieron en España mucho tiempo, casi ocho siglos. Llegaron en el año 711, ocuparon prácticamente toda la Península Ibérica, que recibió el nombre de Al – Andaluz.
- a) deporte
 - b) historia
 - c) política
 - d) escultura
8. El barrio gótico de Barcelona es una de las joyas góticas mejor conservadas de Europa. Un paseo por sus calles lleva al viajero a un mundo que pertenece a la Edad Media.
- a) arquitectura
 - b) moda
 - c) economía
 - d) naturaleza
9. En el año 2000 la película de Pedro Almodóvar «Todo sobre mi madre» ganó numerosos premios, entre ellos, el Oscar a la mejor película extranjera.
- a) música
 - b) cine
 - c) teatro
 - d) deporte
10. Es uno de los más grandes poetas y dramaturgos españoles de todos los tiempos. En 1918 publica en Granada el primer libro: «Impresiones y paisajes» a base de su viaje por Castilla y otras regiones.
- a) literatura
 - b) medicina
 - c) pintura
 - d) geografía

III Ζεσηρήρ όηζιι ρωηωόληρ:

Elija la forma correcta del verbo.

El señor López se daba a tan buena vida que, cuando llegó a los cuarenta años, ...**11**... el estómago completamente estropeado.

Como se sentía mal, no ...**12**... comer y tenía fuertes dolores de estómago, fue a consultar a un médico famoso. El médico le ...**13**... todos los síntomas de su mal y terminó diciendo:

– ... **14**... que mi enfermedad sea incurable.

El doctor, que comprendió enseguida cuál era la causa de su enfermedad, le ...**15**...:

– Para que Vd. se cure es necesario que ...**16**... Vd. todas mis indicaciones.

– Las cumpliré, doctor – contestó el enfermo –, pero temo que ya ...**17**... tarde.

– No, no es tarde todavía. Para curarse ...**18**... necesario que robe Vd. un caballo.

– ¿Cómo? ¿Qué yo robe un caballo?

– Si – ...19... el doctor. – Cuando Vd. robe un caballo, le detendrán a Vd. y le meterán en la cárcel, y en la cárcel la dieta le ...20... a Vd. como nuevo en poco tiempo.

11. a) tiene	b) había tenido	c) tenía	d) tenga
12. a) podía	b) puede	c) pueda	d) ha podido
13. a) explique	b) explicó	c) ha explicado	d) explicará
14. a) temí	b) temería	c) había temido	d) temo
15. a) dijo	b) dirá	c) dice	d) diga
16. a) cumple	b) cumplirá	c) cumpla	d) ha cumplido
17. a) es	b) sea	c) será	d) ha sido
18. a) sea	b) sería	c) había sido	d) es
19. a) contestó	b) contestará	c) conteste	d) contestaría
20. a) ponga	b) pondrá	c) pone	d) ha puesto

IV. Տնքստի բացթողումները լրացնելու համար նշեք տրված բառաբերականական տարբերակներից ճիշտը:

Elija la opción correcta para completar los huecos del texto.

Los franceses y los suizos

A los franceses no les gusta la lentitud de los suizos. Los suizos, por su parte, critican a ... 21 ... vecinos por la excesiva vivacidad de su genio latino. A este propósito, cuentan una deliciosa ... 22

–Un parisiense entra ... 23 ... el taller de un zapatero de Berna y, casi sin respirar, pronuncia el siguiente discurso:

– Mire, se trata simplemente de que ... 24 ... ponga dos clavos en el zapato.

Nada más. No es ... 25 ... que le deje el zapato para venir luego a recogerlo. Basta con que me lo quite aquí mismo, y usted en un ... 26 ... me ... 27 ... arregla: un par de martillazos, y ya está, pues tengo mucha prisa.

... 28 ... el zapatero levanta la cabeza de su tarea y, con una voz ... 29 ... y tranquila, le dice:

– ¡Buenos días, ... 30 ... ! ¿Decía usted? ...

21. a) su	26. a) instante
b) suyo	b) hora
c) sus	c) temporada
d) tus	d) semana
22. a) poesía	27. a) se
b) cuento	b) lo
c) novela	c) le
d) historia	d) te
23. a) a	28. a) entonces
b) para	b) antes
c) en	c) todavía
d) hacia	d) anoche
24. a) me	29. a) infinito
b) le	b) práctico
c) lo	c) inquieto
d) te	d) dulce
25. a) hermoso	30. a) maestra
b) necesario	b) hija
c) elegante	c) caballero
d) alto	d) niño

V. Գտնել նախադասության ընդգծված անդամին վերաբերող հարցը:
Encuentre la pregunta que se refiere al miembro subrayado de la oración.

31. María piensa mucho en el examen de español.

- a) ¿Cómo piensa María?
- b) ¿Quién piensa en el examen de español?
- c) ¿En qué piensa ella?
- d) ¿Qué examen es?

32. Nosotros escuchamos con atención al profesor.

- a) ¿Cómo escuchamos al profesor?
- b) ¿Qué hacemos en clase?
- c) ¿A quién escuchamos con atención?
- d) ¿Qué escuchamos?

33. Los estudiantes hablan bien español.

- a) ¿Quiénes hablan bien español?
- b) ¿Qué hacen los estudiantes?
- c) ¿Cómo hablan los estudiantes?
- d) ¿En qué idioma hablan?

34. Mis padres viven en el quinto piso.

- a) ¿En qué casa viven mis padres?
- b) ¿Quiénes viven en esta casa?
- c) ¿Cómo viven mis padres?
- d) ¿En qué piso viven tus padres?

35. Todos los días los niños se levantan temprano y van al río.

- a) ¿Quiénes se levantan temprano?
- b) ¿A dónde van todos los días?
- c) ¿Cuándo se levantan temprano?
- d) ¿Qué hacen todos los días?

36. A mis padres les gusta mucho viajar en verano.

- a) ¿Qué les gusta hacer a mis padres?
- b) ¿A quién le gusta viajar?
- c) ¿Por qué viajan mucho en verano?
- d) ¿Por qué les gusta mucho viajar?

VI. Միացրե՛ք նախադասությունների I և II սյունակներում տրված մասերը:
Relacione las partes de las oraciones de las columnas I y II.

37.	Si te gusta esta chaqueta	a.	mis padres hicieron un viaje por Europa.
38.	Hoy por la tarde en el teatro	b.	vete a la biblioteca.
39.	El año pasado	c.	cómpratela.
40.	Si necesitas este libro	d.	he visto a tu novia

VII. Գտնել դերանունով փոխարինված բառը:
Ponga la palabra adecuada por el pronombre utilizado.

41. Todavía no soy maestra, pero quiero serla.

- a) el alumno
- c) el ingeniero

b) la maestra d) el profesor

42. Uds. deben escucharle, es muy famoso.

- a) al cantante c) a los niños
b) a las muchachas d) a los cantantes

43. Susana se los ha comprado.

- a) los zapatos a los niños c) el regalo a Elisa
b) el libro a los alumnos d) las chaquetas a las chicas

44. ¡No te los pongas!

- a) el vestido c) los zapatos
b) el pantalón d) el calcetín

45. Si te gusta, cómpratelo.

- a) esa falda c) esas medias
b) ese abrigo d) esa gorra

46. Todas las mañanas se las lava.

- a) la cara c) las manos
b) los dientes d) el cabello

47. Lo que quiero es escribírsela.

- a) a José c) mi amiga
b) sus amigos d) mis padres

48. Las compramos para mañana.

- a) el auto c) la casa
b) las entradas d) el billete

49 La suya es más cómoda.

- a) mis libros c) su casa
b) su garaje d) tu coche

50. Los míos trabajan más.

- a) mis hermanos c) su maestro
b) mi colega d) las jóvenes

VIII. *Կարդացե՛ք տեքստը և նշե՛ք յուրաքանչյուր հարցի ճիշտ պատասխանը:*

Lea el texto y marque la respuesta correcta de cada pregunta.

¡Zapatero, a tus zapatos!

El gran pintor griego, Apeles, que vivió en el siglo IV antes de nuestra era fue un gran artista y hombre de talento. Le gustaban las críticas y las buscaba para mejorar y perfeccionar su trabajo. Apeles es conocido también como autor de una frase célebre.

El pintor solía colocar sus cuadros en la plaza central de su ciudad donde los cuadros podían ser admirados y criticados por todos. El pintor se quedaba siempre escondido para escuchar lo que decía la gente. Una vez, un zapatero criticó en un cuadro la forma de una sandalia. El pintor lo oyó y corrigió el defecto. Al día siguiente el cuadro estaba de nuevo en la plaza ya corregido. El zapatero que volvió para ver los cuadros notó que la sandalia ya estaba bien pintada. Estuvo tan contento que continuó su crítica hablando de otros detalles del cuadro. Entonces, el pintor, muy enfadado dijo: ¡Zapatero, a tus zapatos!

Esta frase se hizo muy famosa. Sigue usándose todavía para pedir a las personas curiosas que se limiten a sus asuntos y hablen sólo de lo que entienden.

51. ¿Quién era Apeles?

- a) un escritor muy famoso
- b) un poeta francés
- c) un gran pintor griego
- d) un compositor alemán

52. ¿Dónde podían ver los habitantes de la ciudad los cuadros de Apeles?

- a) en las calles de la ciudad
- b) en el mercado
- c) en un museo
- d) en la plaza central de la ciudad

53. ¿Qué criticó una vez un zapatero en uno de los cuadros de Apeles?

- a) el color de una sandalia
- b) los zapatos de un campesino
- c) la forma de un sombrero
- d) la forma de una sandalia

54. ¿Qué hizo el zapatero cuando vio que la sandalia ya estaba bien pintada?

- a) Continuó criticando otros detalles del cuadro.
- b) Le agradeció al pintor.
- c) Compró uno de los cuadros del pintor.
- d) Se fue a casa sin decir nada.

55. ¿Qué hizo el pintor cuando vio que el zapatero seguía criticando su cuadro?

- a) Le regaló al zapatero uno de sus mejores cuadros.
- b) Se enfadó mucho y dijo: “¡Zapatero, a tus zapatos!”.
- c) Prefirió callar y no dijo nada.
- d) Le agradeció al zapatero por sus consejos.

IX. *Նշե՛ք ճիշտ պատասխանը:*

Marque la respuesta correcta.

En la ...56... de Alejandría, fundada por el Emperador Alejandro Magno en Egipto, uno de los reyes que ...57... en los años 200 antes de nuestra era hizo construir en el año 272 un conjunto de edificios para las reuniones de sabios y ...58... Llegaban allí sabios y artistas de todo el ...59... .

Estudiaban allí literatura y artes, protegidas por Musas. De ellas el ...60... recibió el nombre de Museo. Pasaron años y el Museo perdió su prestigio. Fue ...61... de tal manera que los museos parecidos al museo de Alejandría, que aparecieron en Europa no ...62... ese nombre. Dicen que la palabra museo

volvió a aparecer gracias a Lorenzo Medicis que ...63... en Florencia un edificio para guardar en él sus colecciones ...64..

Desde entonces **museo** significa lugar donde se guardan obras de arte, reliquias históricas, cosas ...65... y valiosas.

- 56. a) ciudadano b) ciudad c) ciudadanía d) ciudadana
- 57. a) viva b) vive c) vivió d) viviría
- 58. a) artístico b) artista c) artistas d) artes
- 59. a) mundo b) mundial c) mundano d) mundillo
- 60. a) central b) céntrico c) centrado d) centro
- 61. a) olvidando b) olvidado c) olvidar d) olvido
- 62. a) tomado b) tomarían c) tomaron d) tomen
- 63. a) construyendo b) construirá c) construido d) construyó
- 64. a) ricas b) riquísima c) riqueza d) rico
- 65. a) curiosidad b) curiosas c) curiosamente d) curiosa

X. *Տրված չորս նախադասություններից մեկը սխալ է: Նշե՛ք, թե որ նախադասության մեջ կա՝
Una de las cuatro oraciones dadas no es correcta. Señale en qué oración hay:*

66. **շարադասության սխալ
error del orden de palabras**

- a) La civilización árabe influyó mucho en la cultura de España.
- b) No te laves con agua fría, puedes resfriarte.
- c) El señor con el que estamos hablando es un famoso artista.
- d) El chocolate lo se dio a Elena mi abuela.

67. **նախդիրի գործածության սխալ
error en el uso de la preposición**

- a) Los amigos de Juan se sorprenden mucho por la rica fantasía del niño.
- b) Siguiendo tu consejo, he dejado a practicar el atletismo.
- c) Cada día mi hermana va a la Universidad en metro.
- d) Por la mañana tengo que ir de compras con mi madre.

68. **ստացական դերանվան գործածության սխալ
error en el uso del pronombre posesivo**

- a) Mis amigos no pudieron ocupar sus puestos en el teatro pues llegaron tarde.
- b) El padre de María es mucho más joven que mío.
- c) En esta universidad estudian tres amigos míos.
- d) Su padre es economista, el mío es ingeniero.

69. **անուղղակի խոսքում սխալ
error en el estilo indirecto**

- a) Me dijo que ya había visto esa película en el cine «Moscú».
- b) Nuestros clientes nos comunicaron que dentro de dos semanas vendrían a Ereván.
- c) La camarera contestó que pronto me servirá.
- d) Carmen dijo que pronto terminaría de traducir el texto.

70. **անորոշ դերանվան գործածության սխալ
error en el uso del pronombre indefinido**

- a) Quisiera regalar a María algo interesante.
- b) Los muchachos prefirieron tomar unos bocadillos.
- c) Algún hombre entró en la sala.
- d) Alguien de estos chicos sabe toda la verdad.

XI. Հնարե՛լ նախադասության շարունակությունը:
Marque la opción correcta para terminar la oración.

71. Mi hermano está seguro de que ...

- a) sus amigos le habían esperado a la entrada del cine.
- b) la música interese mucho a sus compañeros de clase.
- c) sus amigos le ayudarán a traducir este artículo.
- d) su amigo ya había encontrado un taxi.

72. Mi madre me preguntó si...

- a) Carmen se marchará a España a fines de este mes.
- b) hemos salido tarde de casa.
- c) mis amigos estarán muy contentos.
- d) ya había hecho las tareas de casa.

73. El médico le dice al paciente que ...

- a) tome las medicinas a tiempo.
- b) tendría que explicárselo todo al vendedor.
- c) anoche le habían invitado al teatro.
- d) había perdido el tren.

74. Si mis amigos vienen a visitarme ...

- a) María les había ayudado a buscar las palabras desconocidas en el diccionario.
- b) todos estaban charlando en un restaurante chino.
- c) mis sobrinos se estaban divirtiendo en una discoteca.
- d) iremos al cine a ver una nueva película americana.

75. Cuando mi padre volvió a casa ...

- a) todos los documentos estarán en la cartera.
- b) todos los invitados ya se habían ido.
- c) los abuelos quieren darle buenos consejos.
- d) la mesa ya está puesta.

XII. Հնարե՛ք նախադասության սկիզբը:
Elija el inicio de la oración.

76. ... que estaba de mal humor, porque tenía problemas.

- a) Andrés me explicó...
- b) Los niños piden a la madre...
- c) Mamá llamó a la oficina...
- d) Beatriz me ha prometido...

77. ... porque su hermanita se había puesto enferma.

- a) Hoy Pepe no va al colegio...
- b) Mi sobrino se siente un poco nervioso...
- c) Manuel estaba muy preocupado...
- d) Voy a seguir sus instrucciones...

78. ... cerramos de prisa las ventanas.

- a) Como mis amigos querían ir de excursión dentro de dos días
- b) Como empezó a llover a cántaros
- c) Como las negociaciones tuvieron lugar en Barcelona
- d) Como él no quiso acompañarme a la estación

79. ... que Roberto no nos diga la verdad.

- a) Nos indignamos de...
- b) Mis sobrinos creen...

- c) Mis amigos no querían aceptar mi propuesta...
- d) Mi novio está convencido de...

80. ... haz la maleta ahora mismo.

- a) Si era una persona muy puntual...
- b) Si te marchas a Madrid esta noche...
- c) Si María pierde esta oportunidad...
- d) Si tu primo quería emprender este viaje...

A1. Leggere il testo e scegliere la risposta più adatta.

Da molto tempo io possiedo un canarino di nome Pop a cui sono molto affezionato.

Pop e' un tipo molto allegro e mi fa molta compagnia, cantandomi delle belle canzoncine. Il suo canto addirittura e' il primo suono della casa nella bella stagione.

Ora che e' arrivato il freddo d'inverno, io sono molto preoccupato per lui: ho paura che si ammali e che muoia, perche la sua gabbia non e' in casa, ma sul balcone.

Perche resti un po' riparato, ogni sera io copro la sua gabbia con una specie di coperta. Pop, per difendersi dal freddo, si appallottola tutto e nasconde la testolina sotto un'ala.

1. Che animale e' ?
 - a) un gatto
 - b) un cane
 - c) un canarino
 - d) corvo

2. Che cosa fa?
 - a) salta
 - b) balla
 - c) canta
 - d) cammina
3. Perché il protagonista e' preoccupato per lui.
 - a) perché ha paura che si ammali.
 - b) ... perché la sua gabbia e' in casa.
 - c) ... perché fa bel tempo
 - d) ... perché non canta piu'.
4. Che cosa fa Pop per difendersi dal freddo?
 - a) Nasconde la testa sotto la cuscina.
 - b) Si appallottola tutto e nasconde la testa sotto un'ala.
 - c) Fa dei salti.
 - d) Chiacchiera con gli amici.
5. Il canarino per te e'
 - a) un divertimento.
 - b) un amico.
 - c) un animale qualsiasi.
 - d) un passatempo.

A2. Scegliere l'ambito dei testi seguenti.

1. L'Italia e' una penisola dell'Europa meridionale che si protende nel Mar Mediterraneo.

- a) natura
- b) geografia
- c) politica
- d) economia

2. E' ormai primavera. Il giardino ha finalmente scatenato tutte le energie. L'erba e' d'un verde luminoso, tenerissimo.e.

- a) natura
- b) insegnamento
- c) pittura
- d) musica

3. Per studiare e capire bene i fenomeni che si verificano nel mondo che ci circonda, e' necessario uscire dall'aula e lavorare a contatto con i "regni della natura".

- a) moda
- b) politica

- c) sport
- d) le scienze

4. Questo splendido periodo della storia dell'Italia viene chiamato *Rinascimento*.

- a) politica
- b) sport
- c) arte
- d) economia

5. Nella poesia *I cipressi* Carducci immagina un affettuoso dialogo pieno di ricordi con gli alberi che lo videro giovinetto.

- a) economia
- b) sport
- c) moda
- d) letteratura

A 3 Scegliere la forma verbale adatta.

Era il compleanno della mamma, e ...1... di donarle un mazzo di fiori da2..... nel grande vaso blu. Dario, un mio compagno di scuola, mi3..... dal fioraio. Questi scelse alcuni fiori e ci4..... varie foglie verdi. Tutto contento del mio mazzo, mi avviai con Dario verso casa, ma per la strada un amico mi5....:

-Nicolino,6... una faccia da scemo con quei fiori!

Allora Dario mi suggerì:

-Se vuoi dargli una schiaffo, il mazzo te lo ...7.....io.

Seguii il consiglio di Dario, ma poi l'amico disse:

-Ora e` Dario che ha la faccia da scemo con quei fiori!

Dario non ...8... discorsi: gli diede un colpo in testa proprio con il mio mazzo.

-Poveri i miei fiori!- ... 9..... .

Tornai a casa con un solo fiore, tutto rovinato. Aprii la porta e dissi alla mamma:

-Tanti auguri, mamma- e10.... a piangere.

1. a) decidera`	b)decide	c)deciderebbe	d)aveva deciso
2. a) ha messo	b)mettere	c)aveva messo	d)mette
3. a)accompagno`	b)accompagnac)	ha accompagnato	d)accompagnera`
4.a)aggiunge	b)aggiunse	c)ha aggiunto	d)aggiungera`
5. a)dice	b) ha detto	c)dira`	d)disse
6. a)hai	b)hai avuto	c)abbia	d)avevi
7. a)tenere	b)tengo	c)ho tenuto	d)avevo tenuto
8 a)ha fatto	b)fece	c)fa	d)fara`
9. a)esclamai	b)esclamo	c)avevo esclamato	d)esclamerò`
10. a)ho scoppiato	b)scoppiai	c)scoppiero`	d)scoppierei

A 4 Scegliere la risposta adatta.

Le sere di una volta

-Nonna, raccontami una storia!

Anch'io 1..... piccolo ho ripetuto 2..... richiesta, ma mia nonna non 3..... raccontava le storie dei libri: mi parlava invece 4..... sua vita in cascina.

-Faceva 5..... d'inverno. L'unico locale riscaldato era la 6.... con il camino; così prima 7..... salire nella fredda camera da 8.... ci riunivamo 9.... al camino.Vivevamo tutti insieme: i nonni, gli zii, il papa` e la mamma e tutti i bambini: una 10.... unica famiglia.

1. a) la	b) di	c) da	d)dalla
2. a) queste	b)questa	c)questi	d)quello
3. a) me	b)melo	c)celo	d) mi
4. a) della	b) di	c)su	d) sul
5. a) caldo	b)freddo	c)fresco	d)bello
6. a)cucina	b) finestra	c) lampa	d) camera

7. a) per b) a c) da d) di
 8. a) letto b) tetto c) signora d) cucina
 9. a) dietro b) presso c) davanti d) lontano
 10. a) piccolo b) triste c) grande d) bella

A 5 Scegliere la risposta adatta.

Marta, andando per funghi1.... a suo nonno, si allontanò per2..... incuriosito i saltelli di uno scoiattolo. Giunto in una radura si accorse di essere ...3.....

Quel ...4..... scoiattolo si era nascosto dentro il cavo di un5..... e del nonno neppure l'ombra.

Spaventato, Marta chiamò a gran ...6.....:

-Nonno! Nonnino mio!

1. a) attorno b) insieme c) con d) vicino
 2. a) seguire b) cantare c) parlare d) scegliere
 3. a) vicino b) sola c) accanto d) triste
 4. a) alto b) vivace c) allegro d) pronto
 5. a) casa b) ramo c) bosco d) albero
 6. a) rumore b) voce c) chiasso d) altoparlante

A 6 Formare delle frasi unendo le parti della colonna 1 e 2.

1. Maria si alza	a. non cammina ancora da solo.
2. Nina ha ricevuto molti regali	b. presto ogni mattina
3. Il piccolo Mario	c. per il suo compleanno.
4. Il gatto di Anna	d. gioca con la pallina

A7. Trovare la parola sostituita dal pronome.

1. Lo frequento ogni giorno perché è malato.

- a) la scuola b) il cinema c) la cugina d) l'amico

2. Gli ho regalati libri.

- a) a Luca b) a Liana c) a mia sorella d) alla mia professoressa

3. I miei sono partiti al mare.

- a) colleghe b) fratello c) genitori d) amiche

4. Questi non mi piacciono.

- a) le scarpe b) le foto c) i pantaloni d) le ragazze

5. Gliel' ho dato due giorni fa.

- a) la rivista alle amiche b) il quadro agli amici c) le matite ai ragazzi d) i quadri alla madre

6. Oggi l'ho salutata due volte.

- a) Marco b) la professoressa c) le mie amiche d) mio padre

7. Quelle della mia camera sono bianche..

- a) i muri b) le stanze c) la casa d) le rose

8. Mi piacerebbe accompagnarla alla stazione ma non ce la faccio.

- a) la macchina b) il cliente c) la sorella d) gli amici di scuola

9. I vostri conosco da molto.

- a) nostre cugine b) vostri parenti c) le lettere d) i loro quadri

10. Ecco quelle dell'ingegnere.

- a) le chiavi b) il libro c) la casa d) la foto

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

Թեստը կարող է պարունակել մաթեմատիկայի դպրոցական ծրագրում ընդգրկված ցանկացած թեմա, բացառությամբ հետևյալ թեմաների.

- ա) Մաթեմատիկական ինդուկցիայի մեթոդ,
- բ) Հակադարձ ֆունկցիա,
- գ) Հավանականությունների տեսության տարրեր,
- դ) Սահմանների տեսություն,
- ե) Նյուտոնի երկանդամ:

ԹԵՍՏ Ա ՄԱԿԱՐԳԱԿ

I. Տրված են $a = 16$ և $b = 20$ թվերը:

1. Գտնել $a - b$ տարբերությունը:

- 1) 4; 2) -4 ; 3) $\frac{1}{4}$; 4) $\frac{16}{20}$:

2. Հաշվել a և b թվերի հակադարձների գումարը:

- 1) $\frac{9}{80}$; 2) $\frac{2}{36}$; 3) -36 ; 4) $\frac{1}{320}$:

3. Գտնել a և b թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը:

- 1) 80; 2) 2; 3) 4; 4) 8:

4. b -ն a -ի n° ր մասն է կազմում:

- 1) $\frac{4}{5}$; 2) $\frac{16}{36}$; 3) $\frac{20}{36}$; 4) $\frac{5}{4}$:

II. Հաշվել արտահայտության արժեքը:

5. $0,4 : \left(0,25 - \frac{1}{3}\right)$:

- 1) $-4,8$; 2) $4,8$; 3) $\frac{1}{30}$; 4) $-\frac{1}{30}$:

6. $\sin 390^{\circ} + \cos 90^{\circ}$:

- 1) $\frac{\sqrt{3}}{2}$; 2) $\frac{\sqrt{2}}{2}$; 3) $\frac{1}{2}$; 4) $-\frac{\sqrt{2}}{2}$:

7. $(\sqrt[3]{5} - \sqrt[3]{2})(\sqrt[3]{25} + \sqrt[3]{10} + \sqrt[3]{4})$:

- 1) -3 ; 2) $(\sqrt[3]{5} - \sqrt[3]{2})^3$; 3) 7; 4) 3:

8. $25^{1+\log_5 \sqrt{7}}$:

1) $(\sqrt{7}+1)^2$; 2) 175; 3) 35; 4) 32:

III. Լուծել հավասարումը:

9. $4(x-7)=11+x$:

1) $\frac{17}{3}$; 2) $-\frac{17}{3}$; 3) -13; 4) 13:

10. $3^{x^2-x} = 9$:

1) -1 և 2; 2) 1 և -2; 3) \emptyset ; 4) $\frac{1 \pm \sqrt{13}}{2}$:

11. $\arccos(x^2 + 2x) = \pi$:

1) \mathbb{U} ; 2) -1; 3) 0 և -2; 4) 0 և 2:

12. $\sqrt{x^2} = -x$:

1) \mathbb{U} ; 2) $[0; +\infty)$; 3) $(-\infty; 0]$; 4) $(-\infty; 0)$:

IV. Պրոգրեսիաներ:

13. Գտնել $-4; -3,5; \dots$ թվաբանական պրոգրեսիայի տարբերությունը:

1) 7,5; 2) -7,5; 3) 0,5; 4) -0,5:

14. Գտնել $-4; -3,5; \dots$ թվաբանական պրոգրեսիայի այն անդամի համարը, որի արժեքը 11 է:

1) 11; 2) 31; 3) 30; 4) 32:

15. $-1; 1; \dots$ երկրաչափական պրոգրեսիայում գտնել առաջին երեսունմեկ անդամների գումարը:

1) -1; 2) 29; 3) -29; 4) 1:

16. Նշված բանաձևերից որո՞վ է տրվում $-1; 1; \dots$ երկրաչափական պրոգրեսիան:

1) $b_n = -1^n, n \in \mathbb{N}$; 3) $b_n = -\sin \frac{\pi n}{2}, n \in \mathbb{N}$;

2) $b_n = (-1)^{n+1}, n \in \mathbb{N}$; 4) $b_n = \cos \pi n, n \in \mathbb{N}$:

V. Տրված է $f(x) = x^3 - 3x^2 - 9x + 1$ ֆունկցիան:

17. Հաշվել $f(-1)$ -ը:

1) 6; 2) 12; 3) 8; 4) -12:

18. Գտնել ֆունկցիայի կրիտիկական կետերը:

- 1) $-\frac{\sqrt{3}}{2}$ և $\frac{\sqrt{3}}{2}$; 2) 3; 3) -1 և 3; 4) -1:

19. Գտնել ֆունկցիայի աճման միջակայքերը:

- 1) $(-\infty; -1]$ և $[3; +\infty)$; 2) $[-1; 3]$; 3) $[-1; +\infty)$; 4) $(-\infty; +\infty)$:

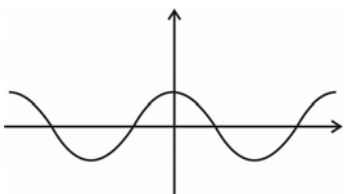
20. Քանի՞ արմատ ունի $f(x) = 0$ հավասարումը:

- 1) Ոչ մի; 2) 1; 3) 2; 4) 3:

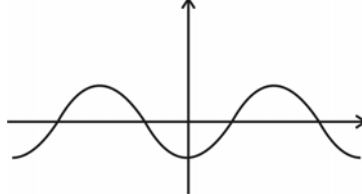
VI. Տրված է $f(x) = \sin x$ ֆունկցիան:

21. Նշվածներից ո՞րն է ֆունկցիայի գրաֆիկի ուրվագիծը:

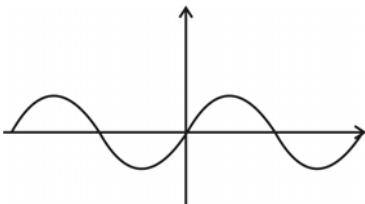
1)

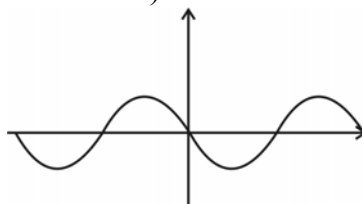
2)

3)

4)

22. Հետևյալ թվերից ո՞րը տրված ֆունկցիայի համար պարբերություն չէ:

- 1) -2π ; 2) 10π ; 3) π ; 4) 6π :

23. Լուծել $f'(x) = 1$ հավասարումը:

- 1) $\frac{\pi}{2} + 2\pi n, n \in Z$; 3) $\pi n, n \in Z$;
 2) $\pi + 2\pi n, n \in Z$; 4) $2\pi n, n \in Z$:

24. $f(1), f(2), f(3)$ թվերը դասավորել աճման կարգով:

- 1) $f(1), f(2), f(3)$; 3) $f(2), f(1), f(3)$;

2) $f(3), f(1), f(2)$; 4) $f(2), f(3), f(1)$:

VII. Լուծել:

25. $\frac{1}{2x} + \frac{1}{2} = \frac{1}{3}$:

- 1) 0,6; 2) 3; 3) -0,6; 4) -3:

26. $\begin{cases} x^4 = 19 \\ -3 < x < 2 \end{cases}$:

- 1) \mathbb{U} ; 2) $\sqrt[4]{19}$; 3) $-\sqrt[4]{19}$; 4) $-\sqrt[4]{19}$ և $\sqrt[4]{19}$:

27. $\begin{cases} -2x > 0 \\ \log_3(x+1,5) < 0 \end{cases}$:

- 1) $(-1,5; 0)$; 2) $(-1,5; -0,5)$; 3) $(-\infty; -0,5)$; 4) \mathbb{U} :

28. $\begin{cases} \cos x \geq -1 \\ |x-1| \leq -2 \end{cases}$:

- 1) \mathbb{U} ; 2) $[-1; 1]$; 3) $\pi + 2\pi n, n \in \mathbb{Z}$; 4) \mathbb{R} :

VIII. Գնացքն A -ից B 600կմ ճանապարհն ըստ չվացուցակի պետք է անցնեն 10ժ-ում: Շարժումն սկսելուց 4ժ հետո գնացքը հարկադրաբար 1ժ դադար տվեց C կայարանում, որից հետո ավելացնելով նախատեսված արագությունը, ժամանակին հասավ B :

29. Գտնել գնացքի արագությունն ըստ չվացուցակի:

- 1) 50կմ/ժ; 2) 60կմ/ժ; 3) 70կմ/ժ; 4) 80կմ/ժ:

30. Գտնել AC հեռավորությունը:

- 1) 200կմ; 2) 240կմ; 3) 280կմ; 4) 320կմ:

31. Ի՞նչ արագությամբ անցավ գնացքը CB ճանապարհահատվածը:

- 1) 75կմ/ժ; 2) 64կմ/ժ; 3) 68կմ/ժ; 4) 72կմ/ժ:

32. Ինչքա՞ն ժամանակ ծախսեց գնացքը AB ճանապարհի առաջին կեսն անցնելու համար:

- 1) 4ժ 50ր; 2) 5ժ 45ր; 3) 5ժ 50ր; 4) 5ժ:

IX. Տրված են $A(3; -4)$; $B(1; 0)$ և $C(0; 5)$ կետերը:

33. Հետևյալ կետերից ո՞րն է համաչափ A կետին կոորդինատների սկզբնակետի նկատմամբ:

- 1) $(-3; -4)$; 2) $(3; 4)$; 3) $(-3; 4)$; 4) $(-4; 3)$:

34. Գտնել \overline{BC} -ի օրդինատը:

- 1) 5; 2) -5; 3) $\{-1;5\}$; 4) 0:

35. Գտնել AC հատվածի միջնակետի կոորդինատները:

- 1) $\left(\frac{3}{2}; \frac{9}{2}\right)$; 2) $\left(\frac{3}{2}; \frac{1}{2}\right)$; 3) $\left(-\frac{3}{2}; \frac{9}{2}\right)$; 4) $(0; -10)$:

36. Աբսցիսների առանցքի վրա գտնել այն կետը, որը հավասարապես է հեռացված B և C կետերից:

- 1) $(0; -12)$; 2) $(-12; 0)$; 3) $(12; 0)$; 4) $(13; 0)$:

X. Հավասարասրուն եռանկյան մակերեսը 1200 է, իսկ հիմքին տարած բարձրությունը՝ 40:

37. Գտնել եռանկյան հիմքի երկարությունը:

38. Գտնել եռանկյան սրունքի երկարությունը:

39. Գտնել եռանկյան հիմքի միջնակետի հեռավորությունը սրունքներից:

40. Գտնել եռանկյանը ներգծած շրջանագծի շառավիղը:

XI. Կանոնավոր քառանկյուն պրիզմայի հիմքի կողմը $\sqrt{2}$ է, իսկ պրիզմայի անկյունագիծը՝ $2\sqrt{5}$:

41. Հաշվել պրիզմայի բարձրությունը:

42. Հաշվել պրիզմայի ծավալը:

43. Գտնել պրիզմայի անկյունագծի և հիմքի հարթության կազմած անկյան տանգենսը:

44. Գտնել պրիզմայի հիմքի անկյունագծով անցնող այն հատույթի մակերեսը, որը պրիզմայի հիմքի հետ կազմում է 60° անկյուն:

XII. Տրված է $\sqrt{x+3} \leq a$ անհավասարումը:

45. $a = 5$ դեպքում $x = 5$ -ը անհավասարման լուծում է:

46. Անհավասարման ԹԱԲ-ը որոշվում է $a \geq 0$ պայմանով:

47. Երբ $a \leq 0$, անհավասարումը լուծում չունի:

48. $a = 4$ դեպքում անհավասարման լուծումը $(-\infty; 13]$ միջակայքն է:

49. Երբ $a \geq 0$, տրված անհավասարումը համարժեք է $x+3 \leq a^2$ անհավասարմանը:

50. $a > 0$ դեպքում անհավասարման լուծումը a^2 երկարությամբ միջակայք է:

XIII. O_1 և O_2 կենտրոններով, 2 և 8 շառավիղներով երկու շրջանագծեր շոշափում են միմյանց և M_1M_2 ուղիղը, համապատասխանաբար M_1 և M_2 կետերում:

51. Գտնել O_1 և O_2 կենտրոններով շրջանների մակերեսների հարաբերությունը:

52. Գտնել O_1O_2 հատվածի երկարությունը:

53. Գտնել M_1M_2 հատվածի երկարությունը:

54. Գտնել $O_1M_1M_2O_2$ քառանկյան մակերեսը:

XIV. Մի քանի միատեսակ տրակտորներից բաղկացած բրիգադը 5 օր վարեց դաշտը: Վեցերորդ օրը նրանց միացավ նույնատիպ մի տրակտոր, որի շնորհիվ բրիգադի արտադրողականությունը մեծացավ 25%-ով: Եվս վեց օր աշխատելով բրիգադն ավարտեց աշխատանքը՝ ընդհանուր առմամբ վարելով 100հա:

55. Աշխատանքի սկզբում քանի՞ տրակտոր էր աշխատում:

56. Մի տրակտորը օրական քանի՞ հեկտար էր վարում:

57. Առաջին չորս օրվա ընթացքում դաշտի ո՞ր տոկոսը վարեց բրիգադը:

58. Առաջին վեց օրվա ընթացքում քանի՞ հեկտար վարեց բրիգադը:

XV. Տրված է $-x^4 + 10x^2 - 18$ բազմանդամը:

59. Քանի՞ արմատ ունի բազմանդամը:

60. Գտնել բազմանդամի արմատների արտադրյալը:

61. Գտնել բազմանդամի արմատների միջին թվաբանականը:

62. Ո՞րն է բազմանդամի մեծագույն արժեքը:

XVI. Տրված է $f(x) = \sqrt{19-x} - \sqrt{x-3}$ ֆունկցիան:

63. Գտնել ֆունկցիայի որոշման տիրույթին պատկանող գույգ թվերի քանակը:

64. Լուծել $f(x) = 0$ հավասարումը:

65. Գտնել $f(x) \leq 0$ անհավասարմանը բավարարող կենտ թվերի քանակը:

66. Գտնել տրված ֆունկցիայի մեծագույն արժեքը:

XVII. Միացությունների տեսության տարրեր:

67. Սեղանի շուրջ դրված է 6 աթոռ: Քանի՞ եղանակով կարելի է 6 մարդ նստեցնել այդ սեղանի շուրջը:

68. Քանի՞ ենթաբազմություն ունի ինը տարր պարունակող բազմությունը:

XVIII. Բուրգի հիմքը ուղղանկյուն է, որի կողմերը 2 և $2\sqrt{2}$ են: Բուրգի կողմնային կողերը հիմքի հարթության հետ կազմում են 30° անկյուն:

69. Բուրգի բարձրությունն անցնում է հիմքի անկյունագծերի հատման կետով:

70. Բուրգի բարձրությունը 1 է:

71. Բուրգի գագաթով և հիմքի անկյունագծերից մեկով տարած հատույթի մակերեսը $2\sqrt{3}$ է:

72. Բուրգի ծավալը $\frac{4\sqrt{2}}{3}$ է:

73. Բուրգին արտագծած գնդային մակերևույթի կենտրոնը գտնվում է բուրգի բարձրության վրա:

74. Բուրգին արտագծած գնդի շառավիղը 2 է:

XIX. Տրված է $|3^{-x} - 1| = a$ հավասարումը:

75. Հավասարման ԹԱԲ-ը $(-\infty; +\infty)$ միջակայքն է:

76. $a = \frac{1}{3}$ դեպքում հավասարումն ունի երկու արմատ:

77. Ցանկացած $a \geq 0$ դեպքում հավասարումն ունի արմատ:

78. $0 < a \leq 1$ դեպքում հավասարումն ունի երկու արմատ:

79. $a > 1$ դեպքում հավասարումն ունի մեկ արմատ:

80. Եթե հավասարումն ունի երկու արմատ, ապա դրանք տարբեր նշանի են:

Ֆ Ր Զ Ի Կ Ա

1. Առաջադրանքների բաշխումն ըստ դասընթացի բաժինների

Ըննվողի գիտելիքներն ու կարողությունները ստուգվում են ֆիզիկայի ծրագրերով նախատեսված բոլոր բաժիններից հետևյալ մոտավոր համամասնություններով.

- ա) Սեխանիկա - (25 -27) %,
- բ) Մոլեկուլային ֆիզիկա և ջերմադինամիկա - (18-20) %,
- գ) Էլեկտրադինամիկա - (24-26) %,
- դ) Օպտիկա - (15-17) %,
- ե) Հարաբերականության հատուկ տեսության տարրերը - 1 %,
- զ) Քվանտային ֆիզիկա - (11-13) %:

Յուրաքանչյուր բաժնին հատկացվող առաջադրանքները բաշխվում են ըստ առանձին ենթաբաժինների:

2. Առաջադրանքների բաշխումն ըստ ներկայացման ձևի

Հ/հ	Առաջադրանքների քանակը	Առաջադրանքի ներկայացման ձևը	Ընդհանուր միավորը
Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ			
(Ա1-Ա40)	40	Ճիշտ պատասխանի ընտրությամբ	40
(Ա41-Ա50)	10	Կարճ պատասխանով	10
Բ ՄԱԿԱՐԴԱԿ			
(Բ1-Բ6)	6	Կարճ պատասխանով	6
(Բ7-Բ11)	5	Կարճ պատասխաններով երկու ենթաառաջադրանք պարունակող	10
(Բ12-Բ13)	2	Կարճ պատասխաններով երեք ենթաառաջադրանք պարունակող	6
(Բ14-Բ15)	2	Կարճ պատասխաններով չորս ենթաառաջադրանք պարունակող	8
<i>Ընդամենը</i>	65		80

ԹԵՍՏ

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

Ա1 Ինչպե՞ս է փոխվում մարմնի արագությունն ուղղագիծ հավասարաչափ շարժման ժամանակ:

- 1) Ուղղությունը մնում է հաստատուն, իսկ մոդուլն անընդհատ մեծանում է:
- 2) Ուղղությունն անընդհատ փոփոխվում է, իսկ մոդուլը մնում է հաստատուն:
- 3) Ուղղությունը և մոդուլը մնում են հաստատուն:
- 4) Ուղղությունը և մոդուլը կարող են փոփոխվել:

Ա2 Տարբեր զանգվածներով երկու մարմիններ միևնույն կետից, նույն սկզբնական արագությամբ նետում են հորիզոնի նկատմամբ նույն անկյան տակ: Օդի դիմադրության բացակայության դեպքում ո՞ր մարմնի թռիչքի հեռահասությունը կլինի ավելի մեծ:

- 1) Մեծ զանգվածով մարմնի:
- 2) Փոքր զանգվածով մարմնի:
- 3) Թռիչքի հեռահասությունները նույնն են:
- 4) Հարցին հնարավոր չէ միանշանակ պատասխան տալ:

Ա3 Ինչպե՞ս է շարժվում մարմինը հաշվարկման իներցիալ համակարգում, եթե նրա վրա այլ մարմիններ չեն ազդում, կամ դրանց ազդեցություններն իրար համակշռում են:

- 1) Միշտ շարժվում է ուղղագիծ և հավասարաչափ:
- 2) Միշտ գտնվում է դադարի վիճակում:
- 3) Կամ գտնվում է դադարի վիճակում, կամ շարժվում է ուղղագիծ հավասարաչափ:
- 4) Շարժվելով՝ վերջիվերջո կանգ է առնում:

Ա4 Ի՞նչ միավորով է արտահայտվում նյութի խտությունը միավորների Միջազգային Համակարգում (ՄՀ-ում):

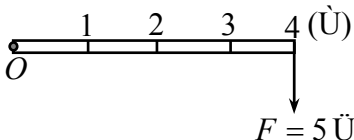
- 1) 1 մ^2 :
- 2) 1 կգ/մ^3 :
- 3) $1 \text{ մ}^3/\text{կգ}$:
- 4) 1 կգ/մ^2 :

U5 Աղյուսակում բերված են զապանակի երկարացման որոշակի արժեքներին համապատասխանող առաձգականության ուժի չափման արդյունքները: Չափման մի արդյունքը սխալմամբ բաց է թողնվել: Ինչի՞նչ է հավասար երկարացման արժեքն առաձգական ուժի 4 Ն արժեքի դեպքում:

$F_{\text{սն}}(\text{Ն})$	2	3	4	5	6
$x(\text{սմ})$	0,6	0,9	?	1,5	1,8

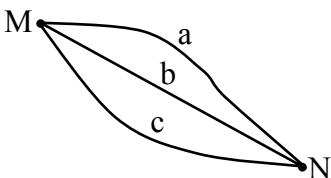
- 1) 0,3 սմ: 3) 1,35 սմ:
 2) 1,2 սմ: 4) 2,7 սմ:

U6 Ինչի՞նչ է հավասար նկարում պատկերված \vec{F} ուժի մոմենտն O կետով անցնող և նկարի հարթությանն ուղղահայաց առանցքի նկատմամբ:

- 1) 0,8 Նմ:
 2) 1,25 Նմ:
 3) 4 Նմ:
 4) 20 Նմ:

U7 Գահուկորդը լեռան M կետից իջնում է N կետը: Նկարում պատկերված n ՞ր հետագծով շարժվելիս ծանրության ուժի աշխատանքը կլինի ավելի մեծ:

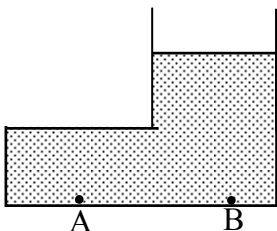

- 1) a հետագծով:
 2) b հետագծով:
 3) c հետագծով:
 4) Բոլոր հետագծերով կլինի նույնը:

U8 Ո՞ր մեծությունն է կոչվում մարմնի իմպուլս:

- 1) Մարմնի զանգվածի և ծավալի արտադրյալը:
 2) Մարմնի զանգվածի և արագության արտադրյալը:
 3) Ուժի և նրա ազդման ժամանակի արտադրյալը:
 4) Մարմնի զանգվածի և արագացման արտադրյալը:

U9 Հեղուկով լցված անոթն ունի նկարում պատկերված տեսքը: Համեմատեք հեղուկի ճնշումներն անոթի հատակի A և B կետերում:

- 1) A կետում ճնշումն ավելի մեծ է, քան B կետում:
 2) B կետում ճնշումն ավելի մեծ է, քան A կետում:
 3) A և B կետերում ճնշումը նույնն է:
 4) A կետում ճնշումը հավասար է զրոյի, B կետում՝ ոչ:

U10 Որքա՞ն է ժամացույցի ժամ ցույց տվող սլաքի պտտման պարբերությունը:

- 1) 1 ժամ: 3) 12 ժամ:
 2) 6 ժամ: 4) 24 ժամ:

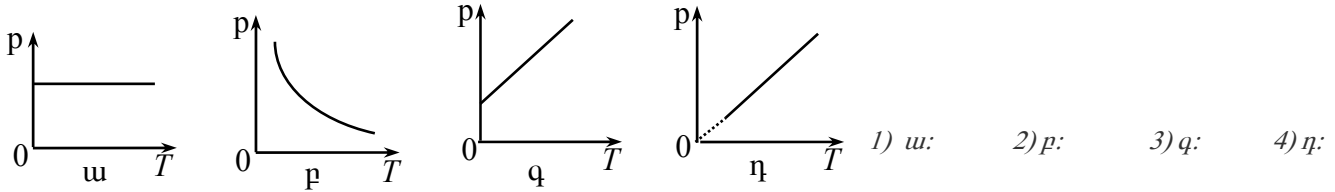
U11 Ծաղկի փոշեհատիկները ջրում կատարում են մանրադիտակով տեսանելի անընդհատ քառասյին շարժում: Ինչո՞ւ է դա տեղի ունենում:

- 1) Փոշեհատիկները կենդանի օրգանիզմներ են:
 2) Ջրի և փոշեհատիկի ջերմափոխանակման շնորհիվ:
 3) Ջրի մոլեկուլների անկանոն հարվածների շնորհիվ:
 4) Ջրի կոնվեկցիայի շնորհիվ:

U12 Երկաթե չորսուի ջերմաստիճանը 41°C է, իսկ փայտե չորսուինը՝ 285°C : Ո՞ր չորսուի ջերմաստիճանն է ավելի բարձր:

- 1) Փայտե չորսուիներ:
- 2) Երկաթե չորսուիներ:
- 3) Հավասար են:
- 4) Ձերմաստիճանները համեմատել չի կարելի, քանի որ արտահայտված են տարբեր միավորներով:

Ա13 Ո՞ր գրաֆիկն է համապատասխանում հաստատուն զանգվածով իդեալական գազի իզոխոր պրոցեսին:

Ա14 Ո՞ր պրոցեսի ընթացքում է իդեալական գազին հաղորդված ամբողջ ջերմաքանակը ծախսվում աշխատանք կատարելու վրա:

- 1) Իզոբար:
- 2) Իզոխոր:
- 3) Իզոթերմ:
- 4) Ադիաբատ:

Ա15 Մեկ ցիկլի ընթացքում ջերմային մեքենան ջեռուցչից ստանում է Q_1 ջերմաքանակ և սառնարանին տալիս է Q_2 ջերմաքանակ: Ո՞ր համարով է նշված ջերմային մեքենայի ՕԳԳ-ի ճիշտ բանաձևը:

- 1) $\eta = \frac{Q_1}{|Q_2|}$:
- 2) $\eta = \frac{|Q_2|}{Q_1}$:
- 3) $\eta = 1 - \frac{Q_1}{|Q_2|}$:
- 4) $\eta = 1 - \frac{|Q_2|}{Q_1}$:

Ա16 Հաստատուն p ճնշման տակ իդեալական գազն ընդարձակվում է V_1 -ից մինչև V_2 ծավալը: Ինչի՞նչ է հավասար գազի կատարած աշխատանքը:

- 1) $A = p(V_2 - V_1)$:
- 2) $A = p(V_1 - V_2)$:
- 3) $A = p \frac{V_1 + V_2}{2}$:
- 4) $A = p\sqrt{V_1 V_2}$:

Ա17 t_1 և t_2 ջերմաստիճաններ ունեցող հավասար զանգվածներով ջրի երկու բաժիններ իրար խառնելիս ի՞նչ վերջնական ջերմաստիճան կհաստատվի: Շրջապատին հաղորդվող ջերմաքանակն անտեսել:

- 1) $\frac{t_1 + t_2}{2}$:
- 2) $\frac{t_2 - t_1}{2}$:
- 3) $t_2 - t_1$:
- 4) $t_2 + t_1$:

Ա18 Ինչպե՞ս է փոխվում ջրի եռման ջերմաստիճանը բարձր սարի ստորոտից գագաթ բարձրանալիս:

- 1) Մնում է անփոփոխ:
- 2) Մեծանում է:
- 3) Փոքրանում է:
- 4) Պատասխանը կախված է ջրի զանգվածից:

Ա19 Ինչպե՞ս է լիցքավորված մարմինը, եթե նրանում էլեկտրոնների թիվը գերազանցում է պրոտոնների թիվը:

- 1) Դրականապես:
- 2) Բացասականապես:
- 3) Լիցքավորված չէ:
- 4) Կարող է լիցքավորված լինել ինչպես դրականապես, այնպես էլ բացասականապես:

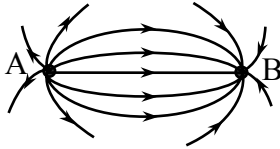
Ա20

Երկու անշարժ կետային լիցքերի էլեկտրաստատիկ փոխազդեցության ուժի մոդուլը F է: Ինչի՞ աստիճանով հավասար կլինի այն, եթե անփոփոխ պահելով լիցքերի հեռավորությունը, նրանցից մեկի մոդուլը մեծացնենք 2 անգամ, իսկ մյուսինը փոքրացնենք 4 անգամ:

- 1) 0 :
- 2) $\frac{F}{2}$:
- 3) $2F$:
- 4) $8F$:

Ա21

Նկարում պատկերված է երկու կետային անշարժ լիցքերի ստեղծած արդյունադար դաշտի ուժագծերի մոտավոր տեսքը: Ի՞նչ նշանի են այդ լիցքերը:

- 1) A-ն՝ դրական, B-ն՝ բացասական:
- 2) A-ն՝ բացասական, B-ն՝ դրական:
- 3) Երկուսն էլ դրական:
- 4) Երկուսն էլ բացասական:

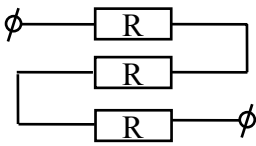
Ա22

Ինչպե՞ս կփոխվի հարթ օդային կոնդենսատորի էլեկտրաունակությունը, եթե նրա թիթեղներն ամբողջությամբ խորասուզենք $\epsilon = 2$ դիէլեկտրական թափանցելիությամբ հեղուկի մեջ:

- 1) Կմեծանա 2 անգամ:
- 2) Կփոքրանա 2 անգամ:
- 3) Կմեծանա 4 անգամ:
- 4) Կփոքրանա 4 անգամ:

Ա23

Ինչի՞ աստիճանով է հավասար նկարում պատկերված շղթայի լրիվ դիմադրությունը:

- 1) $3R$:
- 2) $\frac{R}{3}$:
- 3) $\frac{2R}{3}$:
- 4) $\frac{3R}{2}$:

Ա24

Ո՞ր մասնիկներով է պայմանավորված էլեկտրական հոսանքն էլեկտրոլիտների ջրային լուծույթներում:

- 1) Միայն դրական իոններով:
- 2) Միայն բացասական իոններով:
- 3) Միայն էլեկտրոններով:
- 4) Դրական և բացասական իոններով:

Ա25

Ինչպե՞ս են փոխազդում երկու զուգահեռ հաղորդիչները, երբ նրանցով անցնող հոսանքներն ունեն նույն ուղղությունը:

- 1) Իրար ձգում են:
- 2) Իրար վանում են:
- 3) Չեն փոխազդում:
- 4) Երկու հաղորդիչներն էլ ճկվում են նույն ուղղությամբ:

Ա26

Ունենք երեք կոճ, որոնցից յուրաքանչյուրի փաթույթի ծայրերը փակված են ամպերմետրով: Առաջին կոճի մեջ մտցնում են մագնիս, երկրորդի միջից հանում են մագնիսը, իսկ երրորդի մեջ մագնիսը գտնվում է անշարժ վիճակում: Ո՞ր կոճում հոսանք կգրանցի:

- 1) Միայն առաջինում:
- 2) Միայն երկրորդում:
- 3) Միայն երրորդում:
- 4) Առաջինում և երկրորդում:

Ա27

Ինչպիսի՞ առնչություն տեղի ունի բարձրացնող տրանսֆորմատորի առաջնային և երկրորդային փաթույթների գալարների N_1 և N_2 թվերի միջև:

- 1) $N_1 > N_2$: 3) $N_1 = N_2$:
 2) $N_1 < N_2$: 4) $N_1 \geq N_2$:

U28

Ինչպե՞ս են ուղղված էլեկտրամագնիսական ալիքի էլեկտրական լարվածության \vec{E} և մագնիսական ինդուկցիայի \vec{B} վեկտորները:

- 1) $\vec{E} \uparrow \uparrow \vec{B}$:
 2) $\vec{E} \uparrow \downarrow \vec{B}$:
 3) $\vec{E} \perp \vec{B}$:
 4) Կարող են ուղղված լինել կամայական ձևով:

U29

Նշված երևույթներից ո՞րն է վկայում լույսի ալիքային բնույթի մասին:

- 1) Լույսի անդրադարձումը:
 2) Լույսի դիֆրակցիան:
 3) Լույսի բեկումը:
 4) Լույսի ուղղաձիծ տարածումը:

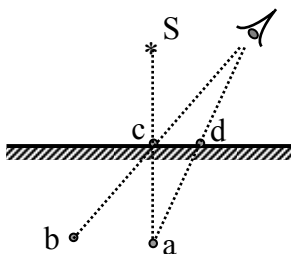
U30

Երկու կոհերենտ ալիքների ընթացքների տարբերությունը տվյալ կետում հավասար է կենտ թվով կես ալիքի երկարության: Ինչի՞ է հավասար արդյունաբար տատանման A լայնության այդ կետում, եթե յուրաքանչյուր ալիքի տատանման լայնությը a է:

- 1) $A = 0$: 3) $A = 2a$:
 2) $A = a$: 4) $a < A < 2a$:

U31

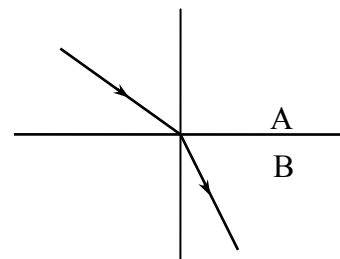
Նկարում պատկերված կետերից ո՞րն է հանդիսանում լույսի S կետային աղբյուրի պատկերը հարթ հայելում:

- 1) a:
 2) b:
 3) c:
 4) d:

U32

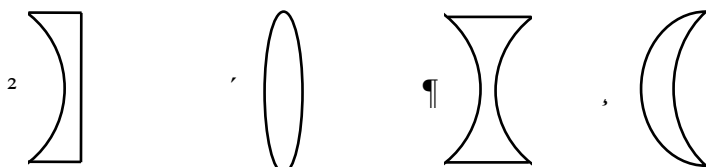
Նկարում պատկերված է լուսային ճառագայթի ընթացքը A միջավայրից B միջավայր անցնելիս: Ո՞ր համարով է նշված միջավայրերում լույսի տարածման v_A և v_B արագությունների միջև ճիշտ առնչությունը:

- 1) $v_A > v_B$:
 2) $v_A < v_B$:
 3) $v_A = v_B$:
 4) Հարաբերակցությունը կախված է անկման անկյունից:

U33

Նկարում պատկերված են օդում գտնվող ապակե ոսպնյակներ: Դրանցից որո՞նք են հավաքող:

- 1) U - ն և Q - ն: 3) U - ն և P - ն:
 2) P - ն և Q - ն: 4) P - ն և Q - ն:

Ա34

Ռ՞ր ոսպնյակի համար է կիրառելի $-\frac{1}{|F|} = -\frac{1}{|f|} + \frac{1}{d}$ բանաձևը:

- 1) Հավաքող բարակ ոսպնյակի:
- 2) Ջրող բարակ ոսպնյակի:
- 3) Ցանկացած բարակ ոսպնյակի:
- 4) Լուսանկարչական ապարատի:

Ա35

Ի՞նչ տեսք ունի մարմնի m զանգվածի և E էներգիայի կապն արտահայտող բանաձևն ըստ հարբերականության հատուկ տեսության: m_0 -ն մարմնի հանգստի զանգվածն է, v -ն՝ մարմնի արագությունը, c -ն՝ լույսի արագությունը վակուումում:

- 1) $E = m_0c^2 + \frac{mv^2}{2}$:
- 2) $E = \frac{mc^2}{2}$:
- 3) $E = mc^2$:
- 4) $E = \frac{m_0c^2}{2}$:

Ա36

Ռ՞ր համարով է նշված ալիքի λ երկարությամբ ֆոտոնի էներգիայի ճիշտ բանաձևը: h -ը Պլանկի հաստատունն է, c -ն՝ լույսի արագությունը վակուումում:

- 1) $E = h\lambda$:
- 2) $E = \frac{h}{\lambda}$:
- 3) $E = \frac{hc}{\lambda^2}$:
- 4) $E = \frac{hc}{\lambda}$:

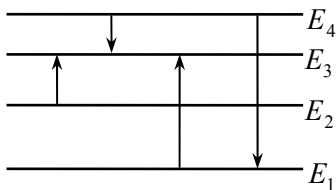
Ա37

ν հաճախության լույսով մետաղը լուսավորելիս նրանից պոկված էլեկտրոնների առավելագույն կինետիկ էներգիան հավասար է E -ի: Ինչի՞նչ է հավասար մետաղի ելքի աշխատանքը:

- 1) $E - h\nu$:
- 2) $E + h\nu$:
- 3) $h\nu - E$:
- 4) $h\nu$:

Ա38

Նկարում պատկերված է ատոմի էներգիական մակարդակների դիագրամը: Սլաքներով նշված անցումներից ո՞րի դեպքում ատոմի ճառագայթած ֆոտոնի ալիքի երկարությունը առավելագույնն է:

- 1) $E_2 \rightarrow E_3$:
- 2) $E_4 \rightarrow E_3$:
- 3) $E_1 \rightarrow E_3$:
- 4) $E_4 \rightarrow E_1$:

Ա39

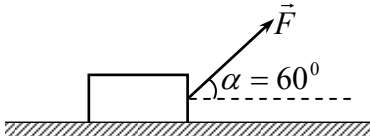
Ի՞նչ նշանի լիցք ունի ատոմի միջուկը:

- 1) Դրական:
- 2) Բացասական:
- 3) Լիցքը զրո է:
- 4) Կարող է ունենալ տարբեր նշանի լիցքեր:

Ա40

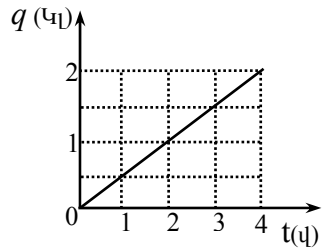
Ի՞նչ մասնիկ է առաջանում ${}^9_4\text{Be} + {}^2_1\text{H} \rightarrow {}^{10}_5\text{B} + ?$ միջուկային ռեակցիայի արդյունքում:

- 1) Պրոտոն:
- 2) Նեյտրոն:
- 3) α -մասնիկ:
- 4) γ -քվանտ:

- Ա41** Ի՞նչ ճնշում է գործադրում երեխան ձյան վրա, եթե նրա կշիռը 300 Ն է, իսկ կոշիկների հեռման ընդհանուր մակերեսը՝ $0,03 \text{ մ}^2$: Պատասխանը բազմապատկեք 10^{-4} -ով:
- Ա42** Նկարում պատկերված մար-
հորիզոնական հարթության
Ինչի՞ է հավասար այդ ուժի
-
- մինը $F = 100 \text{ Ն}$ ուժի ազդեցությամբ
վրա տեղափոխվում է 10 մ-ով:
կատարած աշխատանքը:
- Ա43** Փակ անոթում գտնվող գազի ճնշումը 280 Կ ջերմաստիճանում 800 Պա է: Ինչքա՞ն կլինի ճնշումը 560 Կ ջերմաստիճանում:
- Ա44** Իդեալական գազը կատարեց 300 Ջ աշխատանք և այդ ընթացքում նրա ներքին էներգիան մեծացավ 450 Ջ-ով: Ի՞նչ ջերմաքանակ ստացավ գազն այդ պրոցեսում:
- Ա45** Ինչի՞ է հավասար 0,01 Ֆ էլեկտրաուճառությամբ կոնդենսատորի էներգիան, եթե նրա լարումը 20 Վ է:
- Ա46** Հաղորդչի լայնական հատույթով 5 վ-ում անցնում է 2 Կլ լիցք: Ինչի՞ է հավասար հոսանքի ուժը հաղորդչում:
- Ա47** Հարթ հայելու վրա ճառագայթի անկման անկյունը 30° է: Որքա՞ն է անդրադարձած ճառագայթի և հայելու կազմած անկյունը:
- Ա48** Որքա՞ն է ապակու բեկման ցուցիչը, եթե լույսը նրանում տարածվում է $2,5 \cdot 10^8$ մ/վ արագությամբ: Լույսի արագությունը վակուումում ընդունեք հավասար $3 \cdot 10^8$ մ/վ-ի:
- Ա49** Ինչի՞ է հավասար մետաղի ֆոտոէֆեկտի կարմիր սահմանին համապատասխանող հաճախությունը, եթե էլեկտրոնի ելքի աշխատանքը $8,58 \cdot 10^{-19}$ Ջ է: Պլանկի հաստատունն ընդունեք հավասար $6,6 \cdot 10^{-34}$ Ջվ: Պատասխանը բազմապատկեք 10^{-14} -ով:
- Ա50** Որքանո՞վ է փոխվում ատոմի միջուկում պարունակվող պրոտոնների թիվը մեկ α -տրոհման արդյունքում:

Բ ՄԱԿԱՐԴԱԿ

- Բ1** Երկու հեծանվորդների շարժումները նկարագրվում են $x_1 = 6 + 2t$ և $x_2 = 0,5t^2$ հավասարումներով, որտեղ համապատասխան մեծություններն արտահայտված են ՄՀ միավորներով: Ժամանակի սկզբնական պահից հաշված որքա՞ն ժամանակ անց նրանք կհանդիպեն:
- Բ2** Ներդաշնակ տատանումները նկարագրվում են $x = 5 \cos \pi t$ հավասարումով, որտեղ համապատասխան մեծություններն արտահայտված են ՄՀ-ի միավորներով: Որքա՞ն է տատանումների պարբերությունը:
- Բ3** Ջերմային շարժիչի ՕԳԳ-ն 40 % է: Որքա՞ն է սառնարանին տրված ջերմաքանակի հարաբերությունը ջեռուցից ստացած ջերմաքանակին:
- Բ4** Նկարում պատկերված է հաղորդչի լայնական հատույթով անցնող լիցքի՝ ժամանակից կախումն արտահայտող գրաֆիկը: Որքա՞ն է հաղորդչով անցնող հոսանքի ուժը:

- Բ5** Երկու հարթ հայելիներ միմյանց հետ կազմում են 60° անկյուն: Առաջին հայելուց անդրադարձած ճառագայթը երկրորդի վրա ընկնում է ուղղահայաց: Ինչի՞ է հավասար ճառագայթի անկման անկյունը առաջին հայելու վրա:

Բ6 Միջուկային ռեակցիայի ժամանակ միջուկը կլանում է մեկ պրոտոն և ճառագայթում է α - մասնիկ: Ինչքա՞նով է փոխվում միջուկի զանգվածային թիվը:

Բ7 2 մ երկարությամբ և 0,8 մ բարձրությամբ թեք հարթության զազաթից առանց սկզբնական արագության սկսում է սահել մարմինը: Շփումն անտեսեք: Ազատ անկման արագացումն ընդունեք հավասար 10 մ/վ^2 :

Բ7.1 Ինչի՞նչ է հավասար մարմնի արագացումը:
Բ7.2 Ինչքա՞ն ժամանակ անց մարմինը կհասնի թեք հարթության հիմքին:

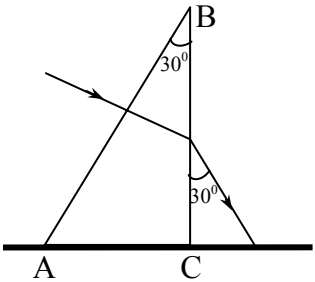
Բ8 Գլանում մխոցի տակ գտնվող 10 մ^3 ծավալ ունեցող 1 մոլ իդեալական գազն իզոբար կերպով հովացնում են 300 Կ -ից մինչև 270 Կ :

Բ8.1 Ինչի՞նչ է հավասար հովացած գազի ծավալը:
Բ8.2 Ինչի՞նչ է հավասար գազի ճնշումը: Գազային ունիվերսալ հաստատունն ընդունեք հավասար $8,3 \text{ Ջ/(Կ մոլ)}$:

Բ9 Մետաղե պարույրը 50 Վ հաստատուն լարման աղբյուրին միացնելիս նրանում անջատվում է 50 Վ ս հզորությամբ ջերմաքանակ:

Բ9.1. Որքա՞ն է պարույրի դիմադրությունը:
Բ9.2. Որքա՞ն է հոսանքի ուժը պարույրում:

Բ10 Լուսային ճառագայթն օդից ուղղահայաց ընկնում է նկարում պատկերված պրիզմայի AB նիստին և դուրս գալիս նրանից: BC նիստն ուղղահայաց է AC նիստին:

Բ10.1 Ինչի՞նչ է հավասար ճառագայթի անկման անկյունը BC նիստի վրա:
Բ10.2 Ինչի՞նչ է հավասար պրիզմայի նյութի բեկման ցուցիչը: Համարեք $\sqrt{3} = 1,7$:

Բ11 Ֆոտոնի էներգիան հավասար է $6,6 \text{ Վ}$ պտտենցիալների տարբերությամբ էլեկտրական դաշտով արագացված էլեկտրոնի կինետիկ էներգիային:

Բ11.1 Որքա՞ն է այդ ֆոտոնի հաճախությունը: Պլանկի հաստատունն ընդունեք հավասար $6,6 \cdot 10^{-34} \text{ Ջվ}$, էլեկտրոնի լիցքը՝ $1,6 \cdot 10^{-19} \text{ Կլ}$: Պատասխանը բազմապատկեք 10^{-14} -ով:
Բ11.2 Որքա՞ն է այդ ֆոտոնի ազդեցությամբ մետաղից պոկված էլեկտրոնի առավելագույն կինետիկ էներգիան, եթե մետաղի ելքի աշխատանքը $3,56 \cdot 10^{-19} \text{ Ջ է}$: Պատասխանը բազմապատկեք 10^{19} -ով:

Բ12 Հաստատուն ճնշման տակ գտնվող 2 մոլ միատոմ իդեալական գազին հաղորդում են 8310 Ջ ջերմաքանակ: Գազային ունիվերսալ հաստատունը $8,31 \text{ Ջ/(Կ մոլ)}$ է:

Բ12.1 Որքա՞ն է գազի ջերմաստիճանի փոփոխությունը:
Բ12.2 Որքա՞ն է գազի ներքին էներգիայի փոփոխությունը:
Բ12.3 Որքա՞ն է գազի կատարած աշխատանքը:

Բ13 Առարկան և ցրող ոսպնյակում նրա պատկերը համաչափ են դասավորված ոսպնյակի կիզակետի նկատմամբ: Առարկայի հեռավորությունը կիզակետից $0,05 \text{ մ}$ է: Համարեք $\sqrt{2} = 1,4$:

Բ13.1 Որքա՞ն է ոսպնյակի կիզակետային հեռավորության մոդուլը:
Բ13.2 Որքա՞ն է առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից:
Բ13.3 Որքա՞ն է առարկայի պատկերի հեռավորությունը ոսպնյակից:

Բ14 Հորիզոնական հարթության վրա դադարի վիճակում գտնվող 5 կգ զանգվածով մարմնի վրա 5 վ -ի ընթացքում ազդում է հորիզոնական ուղղված 20 Ն ուժ , որից հետո այն դադարում է ազդելուց: Մարմնի և հարթության միջև շփման գործակիցը $0,2$ է: Ազատ անկման արագացումն ընդունեք հավասար 10 մ/վ^2 :

Բ14.1 Որքա՞ն է մարմնի արագացումը ուժի ազդման ժամանակ:

Բ14.2 Որքա՞ն է մարմնի առավելագույն արագությունը:

Բ14.3 Որքա՞ն է մարմնի արագացման մոդուլը ուժը վերացնելուց հետո:

Բ14.4 Ինչքա՞ն ճանապարհ կանցնի մարմինը շարժումը սկսելուց մինչև կանգ առնելն ընկած ժամանակահատվածում:

Բ15

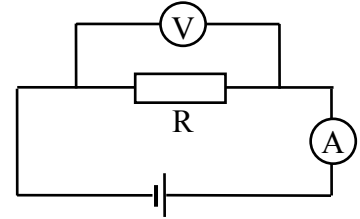
Նկարում պատկերված շղթայում վոլտմետրի ցուցմունքը 200 Վ է, իսկ ամպերմետրինը՝ 0,5 Ա: Վոլտմետրի դիմադրությունը 2000 Օմ է: Ամպերմետրի դիմադրությունը կարելի է անտեսել:

Բ15.1 Որքա՞ն է հոսանքի ուժը վոլտմետրում:

Բ15.2 Որքա՞ն է հոսանքի ուժը R դիմադրությամբ հաղորդչում:

Բ15.3 Որքա՞ն է R դիմադրությունը:

Բ15.4 Որքա՞ն է հոսանքի աղբյուրի ԷլՇՈՒ-ն, եթե նրա ներքին դիմադրությունը 10 Օմ է:

Ք Ի Մ Ի Ա

«Քիմիա» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննական թեստում առաջադրանքները ընտրվում են համաձայն բովանդակային դասիչի, որը կազմվել է ըստ քիմիայի առարկայական ծրագրի (2003թ.), որտեղ յուրաքանչյուր բաժին ներկայացված է ենթաբաժիններով

Հ/Հ	Քիմիայի հիմնական բաժինները, թեմաները, ենթաթեմաները	Թեմաների մասնաբաժինը միջին (%) ըստ դասաժամների
1	Ընդհանուր քիմիա	33
1.1	Քիմիայի հիմնական հասկացություններ	15
1.1.1	Ատոմաճառագրության ուսմունք:	
1.1.2	Ատոմի կառուցվածքը. միջուկ, էլեկտրոն:	
1.1.3	Քիմիական տարրերի հատկությունների փոփոխության պարբերական բնույթը:	
1.2	Քիմիական ռեակցիաներ	18
1.2.1	Քիմիական ռեակցիայի դասակարգումը: Քիմիական կապ և մոլեկուլի կառուցվածք:	
1.2.2	Գաղափար քիմիական ռեակցիայի արագության մասին: Լե - Շատելիեի սկզբունքը:	
1.2.3	Լուծույթներ: Լուծելիություն:	
1.2.4	Էլեկտրոլիտներ և ոչ էլեկտրոլիտներ: Իոնների հատկությունները:	
1.2.5	Էլեկտրոլիզ:	
1.2.6	Անօրգանական միացությունների հիմնական դասերը, դրանց ստացումը, դասակարգումը, անվանումը, հատկությունները և կիրառումը: Հիմքերի, թթուների, աղերի և օքսիդների քիմիական հատկությունները: Դրանց միջև կապը: Աղերի հիդրոլիզը:	
2	Անօրգանական քիմիա	33
2.1	Մետաղներ: Ալկալիական մետաղներ, դրանց ֆիզիկական և քիմիական հատկությունները: Հողալկալիական մետաղներ, դրանց ֆիզիկական և քիմիական հատկությունները: Ջրի կոշտությունը և դրա վերացման եղանակները: Ալյումին, երկաթ, դրանց ֆիզիկական և քիմիական հատկությունները: Մետաղների ստացման եղանակները: Կոռոզիա:	
2.2	Ոչ մետաղներ: Ջրածին, ջուր, հարգեցնների ընդհանուր բնութագիրը, քլոր: Թթվածնի ենթախումբ, թթվածին, ծծումբ: Ազոտի ենթախումբ, ազոտ, ֆոսֆոր: Ածխածնի ենթախումբ, ածխածին, սիլիցիում: Դրանց ընդհանուր բնութագրերը, ֆիզիկական և քիմիական հատկությունները, ստացման եղանակները, կիրառությունները:	
3	Օրգանական քիմիա	27
3.1	Քիմիական կառուցվածքի տեսություն:	
3.2	Սահմանային ածխաջրածիններ, ցիկլոպլաններ, ոչ սահմանային, արոմատիկ ածխաջրածիններ, սպիրտներ և ֆենոլ, ալդեհիդներ և կարբոնաթթուներ, էսթերներ, ճարպեր ու ածխաջրեր, դրանց կառուցվածքը, ստացման եղանակները, քիմիական հատկությունները և կիրառությունները: Ազոտ պարունակող օրգանական միացություններ, դրանց հատկությունները: Գաղափար սինթետիկ բարձրամոլեկուլային միացությունների մասին:	
3.3	Բնական գազ, դրա հետ վարվելու կանոնները: Նավթ և նավթանյութեր: Վառելանյութեր: Տարածվածությունը բնության մեջ:	
4	Քիմիական նյութերի և երևույթների ճանաչումը	7
4.1	Խառնուրդների բաժանումը և նյութերի մաքրումը: Ֆիզիկական և քիմիական երևույթներ: Լուծույթում լուծված նյութի զանգվածային բաժնի հաշվարկը: Քիմիական տարրերի զանգվածային բաժնի հաշվարկը: Հաշվարկներ ըստ քիմիական հավասարումների: Ռեակցիայի ջերմային էֆեկտի հաշվարկը: Գազային նյութերի և իոնների որակական ռեակցիաները: Օրգանական նյութերի դասերի որոշումը: Հայտանյութերի միջոցով թթվային և հիմնային միջավայրի հայտնաբերումը:	
	Ընդամենը	100

ԹԵՍՏ
Ա մակարդակ

Ա 1

Նյութի մոլային զանգվածը.

- 1) նյութի մեկ մոլեկուլի զանգվածն է
- 2) նյութի մեկ մոլեկուլի զանգվածի 1/12-մասն է
- 3) նյութի մեկ մոլեկուլի զանգվածի հարաբերությունն է ^{12}C իզոտոպի զանգվածի 1/12 մասին
- 4) նյութի մեկ մոլի զանգվածն է

Ա 2

Քլորի ^{35}Cl և ^{37}Cl իզոտոպների միջուկներում պրոտոնների գումարը հավասար է.

- 1) 34
- 2) 35
- 3) 36
- 4) 37

Ա 3

Անոթում կա 22գ ածխաթթու գազ (ն.ս.):

1. Այդ գազի ծավալը (l) հավասար է.

- 1) 1,12
- 2) 2,24
- 3) 3,36
- 4) 11,2

2. Այդ գազի նյութաքանակը (մոլ) հավասար է.

- 1) 0,05
- 2) 0,5
- 3) 0,15
- 4) 1

Ա 4

Մաքուր նյութ է.

- 1) ածխաթթու գազը
- 2) արյունը
- 3) կաթը
- 4) օդը

Ա 5

Ֆիզիկական երևույթ է.

- 1) կաթի թթվելը
- 2) ջրածնի այրվելը
- 3) կավճի մանրացումը
- 4) էլեկտրական հոսանքի ազդեցությամբ ջրի քայքայումը

Ա 6

Սիլիցիումի ատոմի հիմնական վիճակում

1. արտաքին էներգիական մակարդակի էլեկտրոնային բանաձևն է.

- 1) $3s^23p^2$
- 2) $3s^23p^4$
- 3) $4s^24p^2$
- 4) $4s^24p^4$

2. ազատ օրբիտալների թիվը հավասար է.

- 1) 2
- 2) 1
- 3) 4
- 4) 3

Ա 7**Իոնական կապը առկա է հետևյալ նյութի մեջ.**

- 1) HCl
- 2) CF₄
- 3) SO₂
- 4) KBr

Ա 8**Նյութերի ո՞ր շարքում է ծծմբի օքսիդացման աստիճանը նույնը.**

- 1) H₂SO₃, H₂SO₄, SO₃
- 2) SF₆, SO₃, K₂SO₄
- 3) SO₂, SCl₂, Li₂SO₃
- 4) CuS, K₂SO₃, BaSO₄

Ա 9**Ռեակցիան, որի հավասարումն է $\text{Ca(OH)}_2 + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{CaSO}_4 + 2\text{H}_2\text{O} + Q$, դասվում է.**

- 1) ջերմանջատիչ, տեղակալման ռեակցիաների շարքին
- 2) ջերմակլանիչ, տեղակալման ռեակցիաների շարքին
- 3) ջերմակլանիչ, փոխանակման ռեակցիաների շարքին
- 4) ջերմանջատիչ, փոխանակման ռեակցիաների շարքին

Ա 10**100գ ջրի մեջ լուծել են 25գ կերակրի աղ:****1. Լուծույթում նյութի զանգվածային բաժինը.**

- 1) լուծված նյութի զանգվածի հարաբերությունն է ջրի զանգվածին
- 2) լուծույթում նյութի զանգվածն է
- 3) լուծված նյութի զանգվածի հարաբերությունն է լուծույթի զանգվածին
- 4) նյութի լուծելիության բնութագիրն է

2. Կերակրի աղի զանգվածային բաժինը (%) լուծույթում հավասար է.

- 1) 10
- 2) 20
- 3) 25
- 4) 30

Ա 11**1. Լուծույթում ըլրորդ-իոնների հայտնաբերման համար կարելի է օգտագործել.**

- 1) բարիումի հիդրօքսիդի լուծույթ
- 2) նատրիումի կարբոնատի լուծույթ
- 3) ամոնիումի սուլֆատի լուծույթ
- 4) արծաթի նիտրատի լուծույթ

2. Ռեակցիայի արդյունքում ստացված նյութերից է.

- 1) BaCl₂
- 2) NaCl
- 3) NH₄Cl
- 4) AgCl

Ա 12**Ո՞ր աղի ջրային լուծույթում է լակմուսը կարմրում.**

- 1) K₂SO₄

- 2) $Zn(NO_3)_2$
- 3) $NaNO_3$
- 4) Na_2CO_3

Ա 13

1. Ո՞ր շարքի բոլոր նյութերն են ուժեղ էլեկտրոլիտներ.

- 1) H_2SO_4 , $NaCl$, KOH
- 2) HNO_3 , $HClO_4$, H_2CO_3
- 3) HCl , H_2O , H_2SO_3
- 4) H_2SiO_3 , $NaOH$, KF

2. Ո՞ր շարքի բոլոր նյութերն են թույլ էլեկտրոլիտներ.

- 1) CuS , $LiOH$, $BaCl_2$
- 2) $NaCl$, HCl , $Al(NO_3)_3$
- 3) H_2O , NH_4OH , H_2SO_3
- 4) $AgCl$, KOH , NH_4Cl

Ա 14

$AgNO_3$ ջրային լուծույթի էլեկտրոլիզի ժամանակ

1. կատոդի վրա անջատվում է.

- 1) արծաթ
- 2) քլոր
- 3) ջրածին
- 4) թթվածին

2. անոդի վրա անջատվում է.

- 1) արծաթ
- 2) քլոր
- 3) ջրածին
- 4) թթվածին

Ա 15

Էլեկտրոնային հաշվեկշռի եղանակով հավասարեցնել տրված օքսիդավերականգնման ռեակցիան.
 $Ca + HNO_3 \rightarrow Ca(NO_3)_2 + N_2O + H_2O$

1. Հավասարման քանակաչափական գործակիցների գումարն է.

- 1) 23
- 2) 24
- 3) 32
- 4) 15

2. Ռեակցիայի հավասարման մեջ վերականգնիչի տրամադրած էլեկտրոնների թիվն է.

- 1) 2
- 2) 5
- 3) 3
- 4) 4

Ա 16

$2NO + O_2 \rightarrow 2NO_2$ հավասարումով ընթացող ռեակցիայի

1. արագությունը մեծացնելու համար անհրաժեշտ է.

- 1) մեծացնել NO -ի կոնցենտրացիան
- 2) փոքրացնել NO -ի կոնցենտրացիան
- 3) մեծացնել NO_2 -ի կոնցենտրացիան
- 4) ճնշումը իջեցնել

2. *ն^օրն է ռեակցիայի արագության չափման միավորը.*

- 1) կգ/մոլ
- 2) գ/մոլ.վրկ
- 3) մոլ/կգ.վրկ
- 4) մոլ/լ.վրկ

Ա 17

1. *Ո՞ր պնդումն է ճիշտ ամֆոտեր (երկդիմի) օքսիդների համար.*

- 1) փոխազդում են միայն հիմքերի հետ
- 2) փոխազդում են միայն թթուների հետ
- 3) փոխազդում են և՛ հիմքերի, և՛ թթուների հետ
- 4) չեն փոխազդում ո՛չ հիմքերի, ո՛չ թթուների հետ

2. *Ամֆոտեր (երկդիմի) օքսիդների զույգն է.*

- 1) CO_2 և CaO
- 2) Al_2O_3 և ZnO
- 3) CO_2 և SO_3
- 4) ZnO և SO_2

Ա 18

Լուսավորման պայմաններում ջրածինը ո՞ր նյութի հետ է փոխազդեցության մեջ մտնում.

- 1) Cu
- 2) Cl_2
- 3) C
- 4) Au

Ա 19

Քլորի ստացման արտադրական եղանակ է.

- 1) նատրիումի քլորիդի լուծույթի էլեկտրոլիզը
- 2) աղաթթվի օքսիդացումը կալիումի պերմանգանատով
- 3) քլորաջրածնի ջերմային քայքայումը
- 4) աղաթթվի օքսիդացումը Բերթոլեի աղով

Ա 20

Ո՞ր նյութի ջերմային քայքայումից կարելի է ստանալ.

1. *թթվածին.*

- 1) $(\text{NH}_4)_2\text{Cr}_2\text{O}_7$
- 2) NH_4NO_3
- 3) NH_4NO_2
- 4) NaNO_3

2. *ազոտի (I) օքսիդ.*

- 1) $(\text{NH}_4)_2\text{Cr}_2\text{O}_7$
- 2) NH_4NO_3
- 3) NH_4NO_2
- 4) NaNO_3

Ա 21

Ո՞ր շարքի բոլոր նյութերի հետ է խիտ ազոտական թթուն սենյակային ջերմաստիճանում փոխազդեցության մեջ մտնում.

- 1) Zn, CaO, Na_2SiO_3
- 2) Au, Al_2O_3 , Na_2SO_4
- 3) Al, Cr_2O_3 , $\text{Fe}(\text{NO}_3)_2$
- 4) Fe, MgO, CaCO_3

Ա 22

1. Ո՞ր դեպքում կարող է նստվածք առաջանալ, եթե 1 մոլ $Ca(OH)_2$ պարունակող լուծույթի մեջ բաց թողնվի.

- 1) 1 մոլ CO_2
- 2) 2 մոլ CO_2
- 3) 3 մոլ CO_2
- 4) 4 մոլ CO_2

2. Առաջացած նստվածքի զանգվածը (գ) կազմում է.

- 1) 100
- 2) 200
- 3) 300
- 4) 400
- 5)

Ա 23

Երկաթյա թիթեղը ընկղմել են պղնձի սուլֆատի լուծույթի մեջ, ինչի հետևանքով թիթեղը կարճրել է:
Ընթացած ռեակցիայի հավասարման բոլոր գործակիցների գումարը հավասար է.

- 1) 5
- 2) 6
- 3) 4
- 4) 3

Ա 24

Թթվածնի հետ անմիջականորեն փոխազդելիս օքսիդ է առաջացնում.

- 1) լիթիումը
- 2) նատրիումը
- 3) կալիումը
- 4) ռուբիդիումը

Ա 25

Ստորև բերված նյութերից որո՞նց հետ սենյակային ջերմաստիճանում կարող է փոխազդել մետաղական կալցիումը՝ ա) He, բ) H_2 , գ) H_2O , դ) O_2 , ե) N_2 :

- 1) ա, գ, դ, ե
- 2) բ, գ, դ
- 3) գ, դ
- 4) գ, դ, ե

Ա 26

Ալյումինի հիդրօքսիդ կարելի է ստանալ, եթե միմյանց փոխազդեն.

- 1) ալյումինի օքսիդը և ջուրը
- 2) ալյումինի օքսիդը և չոր նատրիումի հիդրօքսիդը
- 3) ալյումինի քլորիդի և նատրիումի հիդրօքսիդի (մեծ ավելցուկ) լուծույթները
- 4) ալյումինի քլորիդի և նատրիումի հիդրօքսիդի (պակասորդ) լուծույթները

Ա 27

1. O° զույգ նյութերի փոխազդեցության հետևանքով կարելի է ստանալ երկաթի (III) քլորիդ .

- 1) երկաթի և քլորի
- 2) երկաթի և աղաթթվի
- 3) երկաթի և պղնձի (II) քլորիդի
- 4) երկաթի (II) օքսիդի և աղաթթվի

2. FeCl_3 -ի լուծույթին ավելացրել են կալիումի ռոդանիդի լուծույթ, որի հետևանքով.

- 1) առաջացել է կարմիր լուծույթ
- 2) առաջացել է կապույտ լուծույթ
- 3) գոյացել է կապույտ նստվածք
- 4) փոփոխություն չի կատարվել

Ա 28

Միմյանց հաված երկաթի և ցինկի քիթեղները ընկղմել են կերակրի աղի լուծույթի մեջ, որի հետևանքով տեղի է ունեցել.

- 1) երկաթի կոռոզիայի դանդաղեցում և ցինկի կոռոզիայի արագացում
- 2) երկաթի կոռոզիայի արագացում և ցինկի կոռոզիայի դանդաղեցում
- 3) երկու մետաղների կոռոզիայի դանդաղեցում
- 4) երկու մետաղների կոռոզիայի արագացում

Ա 29

O° շարքի բոլոր միացություններն են իզոմերներ.

- 1) բութեն-1, ցիկլոբութեն, 2-մեթիլպրոպեն
- 2) 2-մեթիլպրոպեն, բութեն-1, հեքսեն-2
- 3) բութան, բութեն-2, 2-մեթիլբութեն-1
- 4) պենտան, 2-մեթիլբութան, 2,2-դիմեթիլպրոպան

Ա 30

Պրոպենի և բրոմաջրածնի փոխազդեցության հետևանքով առաջացած միացության մեջ $\angle \text{CCC}$ վալենտային անկյունը մոտավորապես հավասար է.

- 1) 180°
- 2) 120°
- 3) 109°
- 4) 90°

Ա 31

C_8H_{10} բաղադրությամբ իզոմերային արենների թիվը հավասար է.

- 1) 2
- 2) 6
- 3) 4
- 4) 8

Ա 32

Համապատասխան պայմաններում 0,6մոլ ֆենոլը փոխազդել է ավելցուկով վերցված բրոմաջրի հետ: Փոխազդեցության հետևանքով ստացված նստվածքի զանգվածն է (գ).

- 1) 151,2
- 2) 198,6
- 3) 331,0
- 4) 103,8

Ա 33

Պղնձի (II) հիդրօքսիդի հետ փոխազդելիս դեղնակարմրավուն նստվածք կարող է առաջացնել.

- 1) քացախաթթուն
- 2) պրոպիոնաթթուն
- 3) մրջնաթթուն
- 4) էթիլացետատը

Ա 34

Համապատասխան պայմաններում էթիլացետատ կարելի է ստանալ հետևյալ երկու նյութերի փոխազդեցությամբ.

- 1) մեթանոլի և մրջնաթթվի
- 2) էթանոլի և մրջնաթթվի
- 3) մեթանոլի և քացախաթթվի
- 4) էթանոլի և քացախաթթվի

Ա 35

1. Բնական բարձրամոլեկուլային միացություն է.

- 1) պոլիէթիլենը
- 2) գլյուկոզը
- 3) թաղանթանյութը
- 4) սախարոզը

2. Այդ միացությունը առաջացել է.

- 1) էթիլենի պոլիմերացումից
- 2) β-գլյուկոզի պոլիկոնդենսումից
- 3) α- գլյուկոզի պոլիկոնդենսումից
- 4) α- գլյուկոզի և β-գլյուկոզի պոլիկոնդենսումից

Ա 36

Բենզոլի նիտրացումը

1. կատարում են.

- 1) նոսր ազոտական թթվով
- 2) ազոտի (IV) օքսիդով
- 3) խիտ ազոտական և ծծմբական թթուների խառնուրդով
- 4) նատրիումի նիտրատի հալույթով

2. այդ ռեակցիայի արդյունքում ստացված օրգանական նյութն է.

- 1) 1, 3, 5 - տրինիտրոբենզոլը
- 2) նիտրոբենզոլը
- 3) 1,4,5 - տրինիտրոբենզոլը
- 4) 1,4 - դինիտրոբենզոլը

Բ 1

Երկու նյութերի միջև ընթացող ռեակցիայի կրճատ իոնական հավասարման աջ մասը հետևյալն է.
 $\dots + \dots = \text{SO}_4^{2-} + \text{H}_2\text{O}$: Այդ երկու նյութերն են.

- ա) կծու կալիումը և ծծրի (VI) օքսիդը
- բ) կծու կալիումը և ծծրի (IV) օքսիդը
- գ) չհանգած կիրը և ծծրի (VI) օքսիդը
- դ) կծու կալիումը և ծծմբական թթուն

Գրել ընտրված երկու նյութերի միջև ընթացող ռեակցիայի մոլեկուլային և կրճատ իոնական հավասարումները և որպես պատասխան նշել ընտրված ռեակցիայի մոլեկուլային հավասարման գործակիցների գումարը:

Բ 2

Տրված է օքսիդների չորս զույգ: Ո՞ր զույգի օքսիդները կարող են բարձր ջերմաստիճանում փոխազդել միմյանց հետ:

- ա) նատրիումի օքսիդ և պղնձի (I) օքսիդ
- բ) նատրիումի օքսիդ և պղնձի (II) օքսիդ
- գ) նատրիումի օքսիդ և ցինկի օքսիդ
- դ) նատրիումի օքսիդ և քրոմի (II) օքսիդ

Գրել դրանց միջև ընթացող ռեակցիայի հավասարումը և որպես պատասխան ներկայացնել ընտրված ռեակցիայի վերջանյութի մոլային զանգվածը (գ/մոլ) :

Բ 3

Ազոտի և ազոտի (I) օքսիդի խառնուրդի խտությունն ըստ ջրածնի 16 է: Պատասխանում նշել.

- 1. խառնուրդի խտությունը ըստ He-ի
- 2. ազոտի (I) օքսիդի ծավալային բաժինը խառնուրդում (%)

Բ 4

Չհազեցած ածխաջրածնի մեկ մոլում ածխածնի և ջրածնի զանգվածները համապատասխանաբար կազմում են 60գ և 10գ: Պատասխանում նշել .

- 1. այդ միացության մոլեկուլում sp^3 հիբրիդային վիճակում գտնվող ածխածնի ատոմների թիվը
- 2. նույն բաղադրությամբ ցիկլոալկանի իզոմերների թիվը (բացառել տարածական իզոմերները)

Բ 5

Քանի՞ նյութերի են համապատասխանում հետևյալ անվանումները. կարագաթթու, փայտի սպիրտ, ֆորմալդեհիդ, էթանոլ բութանաթթու, մեթիլ սպիրտ, մեթանալ, մեթանոլ, մրջնալդեհիդ, գինու սպիրտ: Պատասխանում նշել.

- 1. այդ նյութերի թիվը
- 2. քանի՞ սպիրտ է նշված

Բ 6

Պղնձի սուլֆատի 400 գ 40% զանգվածային բաժնով ջրային լուծույթից ջերմաստիճանը իջեցնելիս անջատվել է 100 գ պղնձարջասպ: Պատասխանում նշել նոր ստացված լուծույթում անջուր աղի զանգվածային բաժինը (%):

Բ 7

Նատրիումի ցիտրատի 400 գ 7,3% զանգվածային բաժնով ջրային լուծույթի էլեկտրոլիզի հետևանքով իներտ էլեկտրոդների վրա անջատվել են 201,6 լ (մ.ս.) գազեր:

- 1. Հաշվել էլեկտրոլիզի ենթարկված ջրի զանգվածը:
- 2. Հաշվել էլեկտրոլիզի ավարտից հետո նյութի զանգվածային բաժինը (%) լուծույթում:

Բ 8

$2\text{CO} + \text{O}_2 = 2\text{CO}_2$ հավասարումով ընթացող ռեակցիայում շմու գազի կոնցենտրացիան փոքրացրել են 5 անգամ: Քանի՞ անգամ պետք է մեծացնել թթվածնի կոնցենտրացիան, որպեսզի ռեակցիայի արագությունը չփոխվի:

Բ 9

Լուծույթում լուծված են ցինկի, պղնձի և ամոնիումի քլորիդների հավասարանոլ քանակներ: Դրա վրա ավելացրել են ավելցուկով վերցված նատրիումի հիդրօքսիդի լուծույթ: Անջատվել է 11,2լ (մ.ս.) գազ և նստվածք: Վերջինս առանձնացրել և շիկացրել են: Պատասխանում նշել շիկացումից հետո ստացված պինդ մնացորդի զանգվածը (գ):

Բ 10

Անհրաժեշտ է նվազագույն փուլերով ստանալ քլորոպրեն՝ էլմեյլով նատրիումի ացետատից:

1. Գրել այդ ռեակցիաների հավասարումները և պատասխանում նշել բոլոր հավասարումների քանակաչափական գործակիցների գումարը:
2. Գտնել նատրիումի ացետատից քլորոպրենի ստացման ելքը (%), եթե 410գ նատրիումի ացետատից ստացվում է 44,25գ քլորոպրեն:

Բ 11

20գ NaOH պարունակող լուծույթում հայտնաբերվել է 10,35գ Na⁺ իոն:

1. Հաշվել լուծույթում իոնների տրոհված NaOH-ի զանգվածը:
2. Հաշվել այդ լուծույթում NaOH-ի դիսոցիան աստիճանը (%):

Բ 12

Քացախաթթվի և մրջնաթթվի խառնուրդը արծաթի օքսիդի ամոնիակային լուծույթի ավելցուկով մշակելիս անջատվել է 21,6գ մետաղ: Ելային խառնուրդի նույն քանակությունը մետաղական ցինկի հետ փոխազդելիս անջատվել է 2,128լ գազ: Հաշվել քացախաթթվի զանգվածային բաժինը (%) խառնուրդում:

Բ 13

Տրված է 800գ 20% զանգվածային բաժնով օլեում, որը բաժանել են երկու հավասար մասի: Մի մասի վրա ավելացրել են ծծմբական թթվի 85,6% զանգվածային բաժնով լուծույթ և ստացել անջուր ծծմբական թթու, իսկ մյուս մասին՝ ծծմբական թթվի 20% զանգվածային բաժնով լուծույթ և ստացել 70%-անոց ծծմբական թթու: Հաշվել.

- 1) օլեումում ազատ ծծմբի (VI) օքսիդի քանակը (մոլ)
- 2) 85,6%-անոց ծծմբական թթվի զանգվածը (գ)
- 3) 20%-անոց ծծմբական թթվի զանգվածը (գ)

Բ 14

Երկաթի (III) բրոմիդի ներկայությամբ արոմատիկ ածխաջրածնի բրոմացման ժամանակ գոյացել է ըստ զանգվածի 43,24% բրոմ պարունակող մոնոբրոմածանցյալ: Օրգանական ֆազը առանձնացնելուց հետո մնացած լուծույթը չեզոքացրել են 10% զանգվածային բաժնով կալիումի հիդրօքսիդի լուծույթով ($\rho=1,12\text{գ/մլ}$): Նույն քանակով ածխաջրածնի այրման ժամանակ անջատվել է 358,4լ (ն.ս.) ածխաթթու գազ: Հաշվել.

- 1) արենի մեկ մոլեկուլում սիզմա կապերի թիվը
- 2) փոխազդած կալիումի հիդրօքսիդի լուծույթի ծավալը (մլ)
- 3) արենի բոլոր իզոմերներում մեթիլ խմբերի գումարային թիվը

Բ 15

Արծաթի և պղնձի խառնուրդը մշակել են ավելցուկով վերցված 15%-անոց նոսր ազոտական թթվով: Առաջացած աղերը անջատել և շիկացրել են: Շիկացնելուց հետո մնացած 504գ պինդ մնացորդը լուծել են անհրաժեշտ քանակով աղաթթվի մեջ, ֆիլտրել են և լուծույթը ենթարկել էլեկտրոլիզի՝ մինչև զուրագրկվելը: Անոդի վրա անջատվել է 50,4լ(ն.ս.) գազ: Որոշել.

- 1) ելային խառնուրդի զանգվածը (գ)
- 2) փոխազդած ազոտական թթվի լուծույթի զանգվածը (գ)
- 3) շիկացումից հետո անջատված գազային խառնուրդի զանգվածը (գ)

Բ 16

Գազային վիճակում գտնվող (100°C) օրգանական միացության 60մլ-ին ավելացրել են 300մլ թթվածին և պայթեցրել: Նույն պայմանների բերելիս խառնուրդի ծավալը կազմել է 450մլ: Ջրային գոլորշիները հեռացնելուց հետո խառնուրդի ծավալը նվազել է մինչև 210մլ, իսկ վերջինս էլ ավելի լուծույթով անցկացնելիս մնացել է պղնձի հետ տաքացման պայմաններում փոխազդող 30մլ գազ: Ելային միացության իզոմերներից երկուսը տաքացման պայմաններում կարող են օքսիդանալ պղնձի (II) օքսիդով: Որոշել.

- 1) ելային միացության մեկ մոլեկուլում ատոմների գումարային թիվը
- 2) ելային միացության հնարավոր բոլոր իզոմերների թիվը
- 3) պղնձի (II) օքսիդով օքսիդացման արգասիքի մոլեկուլային զանգվածը

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թատերի առաջադրանքների բաշխումը ըստ կենսաբանության հիմնական բաժինների, թեմաների, ենթաթեմաների

Հ/Հ	Կենսաբանության հիմնական բաժինները, թեմաները, ենթաթեմաները	Թեմաների մասում ընդհանուր բաժնի տոկոսը (%)
1.	ԲՈՒՅՍԵՐ, ԲԱԿՏԵՐԻԱՆԵՐ, ՄԱԿԵՐ	9
1.1	Բույսերի բազմազանությունը (ծառատեսակներ, թփեր, խոտաբույսեր, միամյա, երկամյա, բազմամյա բույսեր):	
1.2	Արմատ: Առանցքային և փնջած արմատային համակարգեր: Արմատի աճը: Արմատի գոտիները (հատվածները): Ջրի կլանումը արմատի կողմից: Արմատի ձևափոխությունները:	
1.3	Ընձյուղներ և քողոքներ: Բողբոջների կառուցվածքը և տեսակները: Ընձյուղի աճը երկարությամբ: Տերևաթիթեղի բջջային կառուցվածքը: Ջրի գոլորշիացումը բույսերի կողմից: Յողունի կառուցվածքը և ֆունկցիաները: Յողունի աճը հաստությամբ, տարեկան օղակներ: Կոճղարմատ, պալար, սոխուկ:	
1.4	Ծաղիկ: Ծաղկի կառուցվածքը: Ծաղկավոր բույսերի բեղմնավորումը: Պտուղների և սերմերի առաջացումը: Երկշաքիլ բույսերի սերմերի կառուցվածքը: Միաշաքիլ բույսերի սերմերի կառուցվածքը: Բուսական հյուսվածքներ: Միաշաքիլ և երկշաքիլ բույսերի դասերի բնութագիրը:	
1.5	Բակտերիաներ: Բակտերիաների կառուցվածքն ու կենսագործունեությունը: Բակտերիաների դերը բնության մեջ և մարդու կյանքում: Հիվանդաբեր բակտերիաներ:	
1.6	Մսկեր: Մսկերի ընդհանուր բնութագիրը և կառուցվածքը: Գլխարկավոր սնկեր: Բորբոսասնկեր: Խմորասնկեր: Սակաբույժ սնկեր:	
2.	ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐ	10
2.1	Նախակենդանիներ: Հողաբափիկ ինֆուզորիա (կենսամիջավայրը, կառուցվածքի և կենսագործունեության առանձնահատկությունները):	
2.2	Աղեխորշավորների տիպ: Քաղցրահամ ջրերի պոլիպ հիդրայի արտաքին և ներքին կառուցվածքի և կենսագործունեության առանձնահատկությունները: Հիդրայի բազմացումը:	
2.3	Տափակ որդերի տիպ: Մալիտակ պլանարիա և եզան երիզորդ (կենսամիջավայրը, արտաքին և ներքին կառուցվածքի, սննդառության, բազմացման և զարգացման առանձնահատկությունները):	
2.4	Կլոր որդերի տիպ: Մարդու ասկարիդ (կենսամիջավայրը, արտաքին կառուցվածքը, մաշկամկանային պարկը, մարմնի խոռոչը, մարսողության օրգանները, բազմացումը և զարգացումը):	
2.5	Օղակավոր որդերի տիպ: Անձրևորդ (կենսամիջավայրը, արտաքին կառուցվածքը, մաշկամկանային պարկը, մարմնի խոռոչը, մարսողության օրգանները, արտաթորության, արյունատար, նյարդային համակարգերը, բազմացումը):	
2.6	Հողվածոտանիների տիպ: Միջատներ: Կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը: Միջատների ներքին կառուցվածքը (մարսողական, արյունատար, շնչառական, արտաթորության, նյարդային և սեռական համակարգերը): Միջատների բազմացումը և զարգացումը:	
2.7	Քորդավորների տիպ: Քորդավորների հիմնական առանձնահատկությունները:	
2.8	Գլխաքորդավորների: Նշտարիկի կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը, բորդան, մարսողությունը, շնչառությունը, արյունատար, արտաթորության և նյարդային համակարգերը:	
2.9	Չկներ: Չկների կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը: Չկների ներքին օրգանները: Չկների բազմացումը և զարգացումը:	
2.10	Երկկենցաղներ: Երկկենցաղների կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը: Երկկենցաղների կմախքը և մկանունքը: Երկկենցաղների ներքին օրգանները: Երկկենցաղների բազմացումը և զարգացումը:	
2.11	Սողուններ: Սողունների կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը: Սողունների ներքին կառուցվածքը (կմախքը, մարսողական, շնչառական, արյունատար, արտաթորության համակարգերը, նյարդային համակարգը և զգայարանները): Սողունների բազմացումը:	
2.12	Թռչուններ: Թռչունների կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը: Թռչունների կմախքը և մկանունքը: Թռչունների ներքին օրգանները (մարսողական, շնչառական համակարգերը, արյան շրջանառությունը, արտաթորությունը): Թռչունների նյարդային համակարգը և զգայարանները: Թռչունների բազմացումը և զարգացումը:	
2.13	Կաթնասուններ: Կաթնասունների կենսակերպը և արտաքին կառուցվածքը, կաթնասունների կմախքը և մկանունքը: Կաթնասունների ներքին օրգանները: Կաթնասունների բազմացումը և զարգացումը:	

3.	ՍԱՐԴ	20
3.1	Հյուսվածքներ , օրգաններ և օրգանների համակարգեր:	
3.2	Ֆիզիոլոգիական ֆունկցիաների նյարդահումորալ կարգավորումը : Հումորալ կարգավորում, նյարդային կարգավորում, նյարդահումորալ կարգավորում:	
3.3	Նյարդային համակարգ և նրա բաժինները : Նեյրոնների կառուցվածքը, հատկությունները և տեսակները: Ուղեկից բջիջներ: Նյարդային համակարգի բաժինները: Ռեֆլեքս, ռեֆլեքսային աղեղ: Ողնուղեղի կառուցվածքն ու ֆունկցիաները: Գլխուղեղի բաժինները, ուղեղաբուն, ուղեղիկ: Գլխուղեղի մեծ կիսագնդերի կառուցվածքը, մեծ կիսագնդերի կեղևի գոտիները: Վեգետատիվ նյարդային համակարգ: Սիմպատիկ նյարդային համակարգ: Պարասիմպատիկ նյարդային համակարգ:	
3.4	Ներզատական գեղձեր :	
3.5	Օրգանիզմի ներքին միջավայրն ու նրա նշանակությունը : Արյուն: Հյուսվածքային հեղուկ: Ավիշ: Արյան կազմը, արյան պլազման և նրա բաղադրությունը: Արյան մակարդում: Էրիթրոցիտներ, լեյկոցիտներ, թրոմբոցիտներ: Արյան խմբեր:	
3.6	Իմունիտետ : Օրգանիզմի պաշտպանական հատկությունները: Իմունիտետի տեսակները:	
3.7	Արյան շրջանառություն : Արյունատար անոթների կառուցվածքը և ֆունկցիաները: Արյան շրջանառության մեծ և փոքր շրջանները: Սրտի կառուցվածքը: Սրտի աշխատանքը և կարգավորումը: Արյան ճնշում: Անոթազարկ: Արյան հոսքի արագությունը: Արյան շարժման առանձնահատկությունները երակներում:	
3.8	Շնչառություն : Շնչառության օրգաններ, կառուցվածքը և նշանակությունը: Շնչառական շարժումներ և դրանց կարգավորումը: Գազափոխանակությունը թոքերում և հյուսվածքներում:	
3.9	Մարսողություն : Մարսողության նշանակությունը: Մարսողության համակարգի ֆունկցիաները: Մարսողության օրգանների կառուցվածքը: Մարսողությունը բերանի խոռոչում: Մարսողությունը ստամոքսում: Ենթաստամոքսային գեղձի, լյարդի և աղիքային գեղձերի դերը մարսողության գործընթացում: Մարսողությունը աղիներում: Ներծծում:	
3.10	Վիտամիններ : Վիտամինների նշանակությունը: Վիտամինների տեսակները:	
3.11	Արտազատություն : Արտազատության օրգանների կառուցվածքը: Միզագոյացում:	
3.12	Մաշկ : Մաշկի ֆունկցիաները և կառուցվածքը: Օրգանիզմի ջերմաստիճանի կայունությունը: Մաշկի ջերմակարգավորիչ դերը:	
3.13	Հենաշարժիչ համակարգ : Հենաշարժիչ համակարգի նշանակությունը: Ոսկրերի կառուցվածքը և աճը: Ոսկրերի միացման տեսակները: Մարդու կմախքը: Մկաններ, կառուցվածքը և ֆունկցիաները:	
3.14	Զգայական համակարգեր : Շրջապատող միջավայրի ընկալումը: Վերլուծիչի կառուցվածքը: Ընկալիչների դասակարգումը և հարմարումը: Տեսողական վերլուծիչ: Լսողական վերլուծիչ: Անդաստակային վերլուծիչ: Մաշկային և մկանային զգայություն: Հոտառություն և ճաշակելիք:	
3.15	Վարքի ռեֆլեքսային տեսություն : Ոչ պայմանական ռեֆլեքսներ: Պայմանական ռեֆլեքսներ:	
4.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 9-րդ դասարան	49
4.1	Բջջաբանության հիմունքները	
4.1.1	Բջջի քիմիական բաղադրությունը: Անօրգանական նյութեր (ջուր, աղեր): Սպիտակուցների քիմիական բաղադրությունը, կառուցվածքը, հատկությունները և ֆունկցիաները: Ածխաջրեր, ճարպեր: Նուկլեինաթթուներ՝ ԴՆԹ, ՌՆԹ (նուկլեինաթթուների կենսաբանական դերը, ԴՆԹ-ի կառուցվածքը, կրկնապատկումը, ՌՆԹ-ի կառուցվածքը, ֆունկցիաները):	
4.1.2	Բջջաթաղանթի կառուցվածքն ու ֆունկցիաները (բջջաթաղանթ, պլազմային թաղանթ, ֆագոցիտոզ, պինոցիտոզ): Ցիտոպլազման և նրա օրգանոիդները: Բջջակորիզ: Պրոկարիոտ բջիջներ: Կյանքի ոչ բջջային ձևեր՝ վիրուսներ:	
4.1.3	Նյութերի փոխանակությունը, ԱԵՖ (նյութերի փոխանակության ֆունկցիաները, ԱԵՖ-ի դերը բջջի էներգետիկ և պլաստիկ փոխանակություններում): Էներգետիկ փոխանակությունը բջջում: ԱԵՖ-ի սինթեզը (գլիկոլիզ, թթվածնային ճեղքում): Պլաստիկ փոխանակություն: Սպիտակուցի կենսասինթեզը (սպիտակուցի կենսասինթեզի նշանակությունը, ԴՆԹ-ի գաղտնագիրը, տրանսկրիպցիա, փոխադրող ՌՆԹ, մատրիցային սինթեզի ռեակցիաներ, տրանսլյացիա, ֆերմենտների դերը, էներգետիկան):	
4.1.4	Ֆոտոսինթեզ (լուսային և մթնային փուլերը, նշանակությունը կենդանի բնության համար): Քեմոսինթեզ:	
4.2.	Օրգանիզմների բազմացումը և անհատական զարգացումը	
4.2.1	Բջջի բաժանումը: Միտոզ:	
4.2.2	Օրգանիզմների բազմացման ձևերը (անսեռ, սեռական բազմացում, սեռական բջիջների զարգացումը):	
4.2.3	Մեյոզ: Բեղմնավորում (կրկնակի բեղմնավորում, պարթենոգենեզ):	

4.2.4	Օրգանիզմների անհատական զարգացումը՝ օնտոգենեզ (սաղմի զարգացումը, հետսաղմնային զարգացումը):	
4.3	Գենետիկայի հիմունքները	
4.3.1	Գենետիկան որպես գիտություն օրգանիզմների ժառանգականության և փոփոխականության մասին: Ժառանգականության ուսումնասիրության հիբրիդոլոգիական մեթոդը:	
4.3.2	Հիբրիդների առաջին սերնդի միակերպությունը: Մենդելի առաջին օրենքը: Ժառանգման միջանկյալ բնույթը (ճեղքավորման օրենքի վիճակագրական բնույթը): Ժառանգման օրինաչափությունների բջջաբանական հիմունքները (գամետների մաքրության վարկածը և նրա բջջաբանական հիմունքները, այելային գեներ):	
4.3.3	Երկհիբրիդային խաչասերում: Մենդելի երկրորդ օրենքը: Երկհիբրիդային խաչասերման բջջաբանական հիմունքները: Շոթայակցված ժառանգման երևույթը և սեռի գենետիկան:	
4.3.4	Գեների փոխներգործությունը: Գեների բազմակի ներգործությունը:	
4.3.5	Մարդու գենետիկան (ուսումնասիրման մեթոդները) և դրա նշանակությունը բժշկագիտության և առողջապահության համար:	
4.3.6	Մոդիֆիկացիոն փոփոխականություն (ռեակցիայի նորմա, մոդիֆիկացիոն փոփոխականության վիճակագրական օրինաչափությունները):	
4.3.7	Մուտացիոն փոփոխականություն (գենային, քրոմոսոմային, սոմատիկ մուտացիաներ, մուտացիաների հաճախությունը և դրանց պատճառները): Յիտոպլազմային ժառանգականություն:	
4.3.8	Պոպուլյացիաների գենետիկա:	
5.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 10-րդ դասարան	12
5.1	Էվոլյուցիոն ուսմունք	
5.1.1	Դարվինի ուսմունքի հիմնական դրույթները:	
5.1.2	Տեսակ: Տեսակի չափանիշները: Պոպուլյացիան որպես էվոլյուցիայի միավոր:	
5.1.3	Ժառանգականություն և փոփոխականություն (ոչ ժառանգական կամ մոդիֆիկացիոն փոփոխականություն, ժառանգական փոփոխականություն):	
5.1.4	Գոյության կռիվ (բազմացման ինտենսիվությունը, գոյության կռիվի ձևերը):	
5.1.5	Բնական ընտրություն, (բնական ընտրության էությունը, ընտրությունը պոպուլյացիաների մեջ, բնական ընտրության ստեղծագործական դերը, բնական ընտրության ձևերը):	
5.1.6	Օրգանիզմների հարմարվածությունը և դրա հարաբերականությունը (հարմարվածության բազմազանությունը, հարմարվածության առաջացումը, հարմարվածության հարաբերականությունը):	
5.2	Օրգանական աշխարհի զարգացումը	
5.2.1	Մակրոէվոլյուցիա և նրա ապացույցները (կենսաքիմիական ապացույցներ, ձևաբանական ապացույցներ, սաղմնաբանական ապացույցներ, կենսագենետիկ օրենք, հնէաբանական ապացույցներ, քրածո անցողիկ ձևեր):	
5.2.2	Օրգանական աշխարհի էվոլյուցիայի գլխավոր ուղիները (արմորֆոզ, իդիոադապտացիա, ընդհանուր դեգեներացիա, էվոլյուցիայի տարբեր ուղիների հարաբերակցությունը):	
5.3	Էկոլոգիայի հիմունքները	
5.3.1	Էկոլոգիական գործոններ: Գործոնների ազդեցությունը օրգանիզմի վրա: Սահմանափակող գործոն: Միջավայրի հիմնական աբիոտիկ գործոնները և դրանց նշանակությունը կենդանի բնության համար (լույս, ջերմաստիճան, խոնավություն):	
5.3.2	Էկոլոգիական համակարգեր (կենսատերկրացենոզ, սննդային կապեր, էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում):	
5.4	Կենսոլորտի վերաբերյալ ուսմունքի հիմունքները	
5.4.1	Կենսոլորտը և նրա սահմանները	
5.4.2	Կենդանի նյութի հատկությունները	
5.4.3	Նյութերի շրջապտույտը: Միկրոօրգանիզմների դերը նյութերի շրջանառության մեջ:	
	Ընդամենը	100

Թ Ե Ս Տ
Ա մակարդակ

Ա 1	Յողունի n^ր մասում են գտնվում մադանման խողովակները.
- 1) միջուկում
 - 2) լուրում
 - 3) բնափայտում
 - 4) խցանում

Ա 2

Թվարկված գոյացություններից որո՞նք են գտնվում վարսանդի սերմնարանի խոռոչում.

- 1) փոշեհատիկները
- 2) սերմնասկզբնակները
- 3) պտուղները
- 4) սերմնասկզբնակներն ու պտուղները

Ա 3

Ինչպե՞ս են տարածվում գլխարկավոր սնկերի սպորները.

- 1) միջատների և կողինջների միջոցով
- 2) սկյուռների և նապաստակների միջոցով
- 3) քամու միջոցով
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 4

Ինչպե՞ս են կոչվում գլխավոր արմատից աճող արմատները.

- 1) հավելյալ
- 2) հենարանային
- 3) ռիզոիդներ
- 4) կողբային

Ա 5

Ո՞ր պրոցեսը չի իրականացվում տերևի փիթեղի հյուսվածքներում.

- 1) ֆոտոսինթեզ
- 2) ջրի փոխադրում
- 3) պտղի ձևավորում
- 4) շնչառություն

Ա 6

Մարդու ո՞ր օրգանում է ձվից դուրս գալիս ասկարիդի թրթուրը.

- 1) թոքերում
- 2) աղիքներում
- 3) լյարդում
- 4) բերանի խոռոչում

Ա 7

Թվարկված կենդանիներից որի՞ ձվաբջիջների բեղմնավորումն է տեղի ունենում էգի ձվատարներում.

- 1) նշտարիկի
- 2) ճարպիկ մողեսի
- 3) գորտի
- 4) գետի պերկեսի

Ա 8

Ո՞ր պնդումն է բնորոշ տափակ որդերի մեծ մասին.

- 1) հերմաֆրոդիտներ են
- 2) քաղցրահամ ջրերում ազատ ապրող ձևեր են
- 3) ազատ ապրող ծովային ձևեր են
- 4) բաժանասեռ օրգանիզմներ են

Ա 9

Որտե՞ղ է ավարտվում գորտի արյան շրջանառության փոքր շրջանը.

- 1) աջ նախասրտում
- 2) ձախ նախասրտում
- 3) փորոքում
- 4) ձախ կամ աջ նախասրտում՝ կախված միջավայրի ջերմաստիճանից

Ա10

Թռչունների օդապարկերին վերաբերող ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) կատարվում է գազափոխանակություն
- 2) կուտակվում է թթվածին
- 3) կուտակվում է ածխաթթու գազ
- 4) գազափոխանակություն տեղի չի ունենում

Ա 11

Ո՞ր դեպքում է ջերմագոյացումն ուժեղանում մարդու օրգանիզմում.

- 1) միջավայրի ջերմաստիճանը բարձրանալիս
- 2) մաշկ հոսող արյան քանակն ավելանալիս

- 3) մաշկի անոթները լայնանալիս
- 4) նյութափոխանակությունն ուժեղանալիս

Ա 12

Ինչո՞վ է հարուստ մարդու կույր աղիքի որդանման հավելվածը.

- 1) հյութազատիչ գեղձերով
- 2) լորձ արտազատող գեղձերով
- 3) ավշային հանգույցներով
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 13

Ինչո՞վ է պայմանավորված մարդու սրտի ինքնավարությունը.

- 1) մկանաթելերի կծկողականությամբ
- 2) մկանաթելերի հաղորդելիությամբ
- 3) որոշ մկանաթելերի ինքնաձին դրդունակությամբ և հաղորդելիությամբ
- 4) սրտի փականների համաձայնեցված աշխատանքով

Ա 14

Ի՞նչ չի դիտվում մարդու օրգանիզմում C վիտամինի անբավարարության դեպքում.

- 1) մաշկի արյունազեղում
- 2) անդամալուծություն
- 3) լնդերի արյունահոսություն
- 4) խոց լորձաթաղանթում

Ա 15

Ի՞նչն է նպաստում սննդախյուսի տեղաշարժին մարդու բարակ աղիքում.

- 1) աղիքի պատերի օղակաձև մկանների կծկումները
- 2) աղիքի պատերի երկայնակի մկանների կծկումները
- 3) թավիկների կծկումները
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 16

Մարդու մարմնի ո՞ր մասում են քիչ շոշափական ընկալիչները.

- 1) բազկի վրա
- 2) ազդրի վրա
- 3) մեջքի հատվածում
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 17

Մարդու օրգանիզմում որտեղո՞վ են անցնում բոլոր պայմանական ռեֆլեքսների աղեղները.

- 1) ողնուղեղով
- 2) երկարավուն ուղեղով
- 3) միջին ուղեղով
- 4) մեծ կիսագնդերի կեղևով

Ա 18

Ի՞նչ ֆունկցիա է կատարում մարդու աչքի սպիտակուցային թաղանթը.

- 1) ակնազնդին տալիս է որոշակի ձև
- 2) պաշտպանում է մեխանիկական ներգործություններից
- 3) պաշտպանում է օտար մասնիկների և մանրէների ներթափանցումից
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 19

Մարդու օրգանիզմում ո՞ր գործոններն են մասնակցում արյան մակարդմանը.

- 1) թրոմբոցիտները
- 2) կալցիումի իոնները
- 3) ֆիբրինոգեն սպիտակուցը
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները.

Ա 20

Մարդու օրգանիզմում ի՞նչ չի կարգավորում ենթատեսաթումբը.

- 1) քնի և արթնության հերթազայումը
- 2) քաղցը և հագեցումը
- 3) բբային ռեֆլեքսները
- 4) սեռական վարքագիծը

Ա 21

Մարդու օրգանիզմում ի՞նչն է արգելակում թքարտադրությունը.

- 1) ադրենալինը
- 2) ցավային գրգռները
- 3) մտավոր լարումը
- 4) ճիշտ են բոլոր պատասխանները

Ա 22

Ի՞նչից է կազմված մարդու երիկամային մարմնիկի պատիճը.

- 1) տափակ էպիթելային հյուսվածքից
- 2) շարակցական հյուսվածքից
- 3) թարթիչավոր էպիթելային հյուսվածքից
- 4) ճիշտ են 1 և 2 պատասխանները

Ա 23

Որտե՞ղ է իրականանում ածխաջրերի (պոլիսախարիդների) սինթեզը.

- 1) Գուլջիի ապարատում
- 2) լիզոսոմներում
- 3) ռիբոսոմներում
- 4) Գուլջիի ապարատում և լիզոսոմներում

Ա 24

Կառուցվածքային ո՞ր մակարդակում են սպիտակուցներն օժտված կենսաբանական ակտիվությամբ.

- 1) երրորդային կամ չորրորդային կառուցվածքային մակարդակներում
- 2) երկրորդային կառուցվածքի մակարդակում
- 3) միայն չորրորդային կառուցվածքի մակարդակում
- 4) արդեն առաջնային կառուցվածքի մակարդակում

Ա 25

Ինչո՞ւ ԱԵՖ-ի մոլեկուլի կառուցվածքը կայուն չէ.

- 1) իրար մոտ գտնվող ածխածնի բացասական լիցքով և ջրածնի դրական լիցքով լիցքավորված ատոմները միմյանց ձգում են
- 2) իրար մոտ գտնվող ածխածնի բացասական լիցքով լիցքավորված ատոմները միմյանց վանում են
- 3) իրար մոտ գտնվող ջրածնի դրական լիցքով լիցքավորված ատոմները միմյանց վանում են
- 4) իրար մոտ գտնվող թթվածնի բացասական լիցքով լիցքավորված ատոմները միմյանց վանում են

Ա 26

Ի՞նչ մուկլեինաթթուներ են մտնում վիրուսների բաղադրության մեջ.

- 1) միայն Գ-ՆԹ
- 2) միայն Ռ-ՆԹ
- 3) կամ Գ-ՆԹ, կամ Ռ-ՆԹ
- 4) Գ-ՆԹ և Ռ-ՆԹ

Ա 27

Սաղմնային ո՞ր թերթից են զարգանում միզասեռական համակարգի օրգանները.

- 1) էկտոդերմից
- 2) մեզոդերմից
- 3) էնտոդերմից
- 4) բոլոր թվարկվածներից

Ա 28

Ինչի՞նչ է հանգեցնում բջջաթաղանթներում հիդրոֆոր նյութերի առկայությունը.

- 1) հեշտացնում է միջավայրից դեպի բջիջ ջրի փոխադրումը
- 2) սահմանափակում է ջրի փոխադրումը
- 3) հեշտացնում է բջջից դեպի միջավայր ջրի փոխադրումը
- 4) նպաստում է բուսական բջջի կայուն ձևի պահպանմանը

Ա 29

Ինչպե՞ս են խոշոր մոլեկուլները, կարծր մասնիկները սլլազմատիկ թաղանթի միջով թափանցում կենդանական բջիջ.

- 1) պինդցիտոզի միջոցով
- 2) ֆագոցիտոզի միջոցով
- 3) նատրիում-կալիումական պոմպով
- 4) դիֆուզիայի միջոցով

Ա 30

Որտե՞ղ են առաջանում կորիզակները.

- 1) քրոմոսոմների որոշակի հատվածներում
- 2) ողորկ էնդոպլազմային ցանցի թաղանթների վրա

- կորիզաթաղանթի ներքին թաղանթի վրա
- բջջային կենտրոնում

Ա 31

Ի՞նչ է առաջանում աճման գոտու մեկ առաջնային իզական սեռական բջջից հասունացման գոտում.

- մեկ ձվաբջիջ, երեք ուղղորդող մարմնիկներ և չորս սպերմատոզոիդ
- մեկ ձվաբջիջ և չորս սպերմատոզոիդ
- մեկ ձվաբջիջ և երեք ուղղորդող մարմնիկներ
- չորս սպերմատոզոիդ

Ա 32

Մարդու մոտ ո՞ր մուտացիաներն են փոխանցվում ժառանգաբար.

- սոմատիկ բջիջների դոմինանտ մուտացիաները
- գամետներ առաջացնող բջիջների մուտացիաները
- սոմատիկ բջիջների ռեցեսիվ մուտացիաները
- սոմատիկ բջիջների ռեցեսիվ և դոմինանտ մուտացիաները

Ա 33

Քանի տեսակ գամետ է առաջացնում եռիտերոզիգոտ օրգանիզմը.

- 3 տեսակ
- 4 տեսակ
- 8 տեսակ
- 9 տեսակ

Ա 34

Ո՞ր մոլեկուլներն են բացակայում քլորոպլաստների գրանների թաղանթներում.

- ԱԵՖ սինթեզող ֆերմենտների մոլեկուլները
- քլորոֆիլի մոլեկուլները
- գլյուկոզ սինթեզող ֆերմենտների մոլեկուլները
- էլեկտրոն-փոխադրող մոլեկուլները

Ա 35

Ինչի՞ց է կախված օրգանիզմի սեռը.

- սեռական բջիջների որակից
- բեղմնավորման պահին սպերմատոզոիդների քանակից
- ձվաբջջի տրամագծից
- զիգոտի քրոմոսոմային հավաքակազմից

Ա 36

Ֆոտոսինթեզի լուսային փուլում քլորոֆիլի մոլեկուլը ո՞ր մոլեկուլից է էլեկտրոն խլում՝ իր էլեկտրոնի կորուստը վերականգնելու համար.

- ԱԵՖ-ի մոլեկուլից
- քլորոֆիլի մեկ այլ մոլեկուլից
- ջրի մոլեկուլից
- ԱԵՖ-սինթետազի մոլեկուլից

Ա 37

Ո՞ր պրոցեսն է անսեռ բազմացման եղանակ.

- պարթենոգենեզը
- բազմացումը սպորների միջոցով
- կոնյուգացիան
- բազմացումը բեղմնավորման միջոցով

Ա 38

Մեյոզի ո՞ր փուլում է տեղի ունենում քրոմոսոմների տրամախաչումը.

- առաջին բաժանման պրոֆազում
- երկրորդ բաժանման մետաֆազում
- երկրորդ բաժանման պրոֆազում
- առաջին և երկրորդ բաժանումների պրոֆազում

Ա 39

Ի՞նչ գենոտիպ ունեն ծնողական ձևերը, եթե երկհիբրիդ խաչասերումից ստացված սերնդում, երկու ալելով էլ ոչ լրիվ դոմինանտության դեպքում, դիտվում է 1:1:1:1 ճեղքավորում ըստ ֆենոտիպի.

- AABB և aabb
- AABB և AaBb
- AaBb և aabb
- ճիշտ են 2 և 3 պատասխանները

Ա 40

Ինչպե՞ս է ազդում միջավայրի պայմանների բազմազանությունը նշված պրոցեսների վրա.

- նեղանում է մոդիֆիկացիոն փոփոխականությունը
- լայնանում է մոդիֆիկացիոն փոփոխականությունը
- ավելի է մեծանում կայունացնող ընտրության դերը

4) ավելի է փոքրանում շարժական ընտրության դերը

Ա 41 Ո՞րն է էվոլյուցիայի տարրական միավորը.

- 1) ցեղը
- 2) տեսակը
- 3) առանձնյակը
- 4) պոպուլյացիան

Ա 42 Ո՞ր պրոցեսների արդյունքում է առաջանում հովանավորող գունավորումը.

- 1) ժառանգական փոփոխականության, գոյության կռվի և բնական ընտրության
- 2) օրգանիզմների վարժությունների
- 3) միջավայրի ուղղակի ազդեցության
- 4) մոդիֆիկացիոն փոփոխականության

Ա 43 Ո՞ր երևույթը չի պատկանում գոյության կռվի ձևերին.

- 1) գիշատչությունը
- 2) մակաբուծությունը
- 3) կերպարանափոխությունը
- 4) մրցակցությունը

Ա 44 Ո՞ր պնդումն է ճիշտ ինֆրակարմիր ճառագայթների համար.

- 1) պահվում են մթնոլորտի օզոնային շերտի կողմից
- 2) մարդու աչքը չի ընկալում
- 3) նպաստում են օրգանիզմում վիտամին D-ի սինթեզին
- 4) ֆոտոսինթեզի համար էներգիայի աղբյուր են հանդիսանում

Ա 45 Ի՞նչն է բնորոշ կենսաբանական հետադիմությանը.

- 1) տեսակի արեալի ընդարձակումը
- 2) տեսակառաջացման արագացումը
- 3) պոպուլյացիաների և տեսակների քանակի նվազումը
- 4) հարմարվողականության բարձրացումը

Ա 46 Ո՞ր գործոնն է պատկանում բիոտիկ էկոլոգիական գործոններին.

- 1) ջերմաստիճանը
- 2) խոնավությունը
- 3) լուսավորվածությունը
- 4) մրցակցությունը

Ա 47 Սպիտակուցի մոլեկուլը կազմված է 300 ամինաթթուներից:

47.1 Քանի՞ նուկլեոտիդներից է բաղկացած ԴՆԹ-ի մոլեկուլի հատվածը, որը կոդավորում է տվյալ սպիտակուցի մոլեկուլը.

- 1) 300
- 2) 600
- 3) 1800
- 4) 900

47.2 Ի՞նչ երկարություն ունի ԴՆԹ-ի այդ հատվածը, եթե մեկ նուկլեոտիդի երկարությունը 0,34 նմ է:

- 1) 306
- 2) 102
- 3) 204
- 4) 612

Ա 48 Գլյուկոզի անթթվածին ճեղքման ժամանակ առաջացել է 16 մոլ H₂O:

48.1 Որոշել, թե քանի՞ մոլ գլյուկոզ է ճեղքվել այդ ընթացքում:

- 1) 16
- 2) 4
- 3) 8
- 4) 12

48.2 Որոշել, թե քանի՞ մոլ ԱԵՖ է սինթեզվել այդ ընթացքում:

- 1) 12
- 2) 8
- 3) 24
- 4) 16

Բ մակարդակ

Բ 1

Օրգանիզմի պաշտպանական ո՞ր հատկությունը (նշված է ձախ սյունակում) իմունիտետի ո՞ր տեսակին է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Ստորև տրված համապատասխանությունների ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ:

Պաշտպանական հատկություն

Իմունիտետի տեսակ

- A. տվյալ տեսակի բոլոր առանձնյակներին հատուկ ունակություն
- B. հակամարմինների ստացում բուժիչ շիճուկի կազմում
- C. հակամարմինների առաջացում արյան մեջ պատվաստման արդյունքում
- D. հիվանդության նկատմամբ անընկալությունը ժառանգվում է սերնդե սերունդ
1. ակտիվ
2. պասիվ
3. բնածին

- 1) A-2, B-1, C-1, D-2
2) A-1, B-3, C-2, D-3
3) A-3, B-1, C-2, D-3
4) A-3, B-2, C-1, D-3
5) A-3, B-2, C-3, D-1
6) A-2, B-3, C-1, D-2

Բ 2

Բջջի ո՞ր օրգանոիդին (նշված է ձախ սյունակում) ո՞ր ֆունկցիան է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Ստորև տրված համապատասխանությունների ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ:

Օրգանոիդներ

Ֆունկցիա

A. ռիբոսոմներ
պահպանում և հաղորդում
C. կորիզ
ԱԵՖ-ի տեսքով
E. լիզոսոմներ

1. ժառանգական տեղեկատվության
2. բջիջներին էներգիայով ապահովում՝
3. սպիտակուցի կենսասինթեզ
4. բջիջ ներթափանցած նյութերի ճեղքում
5. մասնակցություն բաժանման իլիկի ձևավորմանը

B. միտոքոնդրումներ
D. բջջային կենտրոն

- 1) A-3, B-1, C-2, D-4, E-5
- 2) A-3, B-2, C-1, D-5, E-4
- 3) A-2, B-1, C-4, D-3, E-5
- 4) A-1, B-2, C-5, D-4, E-3
- 5) A-3, B-2, C-1, D-4, E-5
- 6) A-4, B-2, C-1, D-5, E-3

Բ 3

Միջավայրի ո՞ր բնութագիրը (նշված է ձախ սյունակում) միջավայրի ո՞ր տիպի գործոնին է (նշված է աջ սյունակում) պատկանում: Ստորև տրված համապատասխանությունների ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ:

Բնութագիր

Միջավայրի գործոն

A. մթնոլորտի զագային կազմի հաստատունություն	1. քիտտիկ
B. օգոնային էկրանի հաստության փոփոխություն	2. արբիտիկ
C. օդի խոնավության փոփոխություն	
D. սպառողների (կոնսումենտներ) թվաքանակի փոփոխություն	
E. արտադրողների (պրոդուցենտներ) թվաքանակի փոփոխություն	
F. մակարոյժների թվաքանակի մեծացում	

- 1) A-2, B-1, C-2, D-2, E-1, F-2
- 2) A-2, B-1, C-1, D-2, E-2, F-1
- 3) A-2, B-2, C-2, D-1, E-1, F-1
- 4) A-1, B-2, C-2, D-1, E-1, F-2
- 5) A-1, B-1, C-1, D-2, E-2, F-2
- 6) A-1, B-2, C-2, D-2, E-1, F-1

Բ 4

Նեյրոնների ո՞ր տեսակին (նշված է ձախ սյունակում) ո՞ր տեղակայումն է (նշված է աջ սյունակում) համապատասխանում: Ստորև տրված համապատասխանությունների ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ:

Նեյրոններ

Տեղակայում

A. գգայական	1. ողնուղեղի գորշ նյութի առջևի եղջյուրներ
B. շարժողական	2. ողնուղեղի գորշ նյութի հետին եղջյուրներ
C. միջադիր	3. ողնուղեղի գորշ նյութի կողմնային եղջյուրներ
D. վեգետատիվ	4. ողնուղեղային հանգույցներ
- նյարդային համակարգի

- 1) A-2, B-1, C-4, D-3
- 2) A-1, B-2, C-3, D-4
- 3) A-2, B-1, C-4, D-1
- 4) A-3, B-1, C-2, D-4
- 5) A-4, B-1, C-2, D-3
- 6) A-2, B-1, C-3, D-4

Բ 5

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են տեղի ունենում սաղմի զարգացման պրոցեսները: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. զիգոտի միտոտիկ բաժանում
- B. բլաստոմերների առաջացում
- C. տրոհում
- D. հյուսվածքների և օրգանների առաջացում
- E. միաշերտ սաղմի առաջացում
- F. երկշերտ սաղմի առաջացում

- 1) ABCFED
- 2) ACDBEF
- 3) ACBEFD
- 4) ADFCBE
- 5) ACBFED
- 6) ABCEFD

Բ 6

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են հաղորդվում ձայնային տատանումները լսողական ընկալիչներին: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. արտաքին ականջ
- B. ձվածև պատուհանի թաղանթ
- C. լսողական ոսկրիկներ
- D. քնրկաթաղանթ
- E. խխունջի հեղուկ
- F. լսողական գգայարանի ընկալիչներ

- 1) ADBECF
- 2) ABDECF
- 3) ADCEFB
- 4) ADECBF
- 5) ADCBEF
- 6) ADBCEF

Բ 7

Ինչպիսի՞ն է բջջում սպիտակուցի կենսասինթեզի պրոցեսների հաջորդականությունը: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. ի-Ռ-ՆԹ-ի սինթեզ ԳՆԹ-ի վրա
- B. ամինաթթուների միացում փ-Ռ-ՆԹ-ին
- C. ամինաթթվի փոխադրում ռիբոսոմ
- D. ի-Ռ-ՆԹ-ի տեղաշարժ բջջակորիզից դեպի ռիբոսոմ
- E. ռիբոսոմի նստում ի-Ռ-ՆԹ-ի վրա
- F. ամինաթթուներ կապած փ-Ռ-ՆԹ-ի երկու մոլեկուլների միացում ի-Ռ-ՆԹ-ի հետ
- G. ի-Ռ-ՆԹ-ին միացած ամինաթթուների միջև փոխազդեցություն և պեպտիդային կապի առաջացում

- 1) ABCEFGD
- 2) ABDCEFG
- 3) ADBEFGD
- 4) ADEBCFG
- 5) ADBFECD
- 6) ABDECFG

Բ 8

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են տեղի ունենում պրոցեսները մեյոզի առաջին բաժանման ժամանակ: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. հոմոլոգ քրոմոսոմների կոնյուգացիա
- B. քրոմոսոմային զույգերի բաժանում միմյանցից և նրանց տարամիտում դեպի բջջի բևեռներ
- C. դուստր բջիջների առաջացում
- D. հոմոլոգ քրոմոսոմների տեղակայում հասարակածային հարթության վրա

- 1) ABDC
- 2) ADCB
- 3) DABC
- 4) ADBC
- 5) DBAC
- 6) ABCD

Բ 9

Ի՞նչ հաջորդականությամբ են ընթանում թռչունների կրկնակի շնչառության փուլերը՝ սկսած ներշնչումից: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. օդը օդապարկերից անցնում է թոքեր, որտեղ թթվածնի մի մասը դիֆուզվում է թոքային մազանոթների արյան մեջ, իսկ մնացածը դուրս է բերվում
- B. ամխաթթու գազը դիֆուզվում է թոքային մազանոթների արյան միջից թոքեր և օդատար ուղիներով դուրս է բերվում
- C. օդը թոքեր է մտնում արտաքին միջավայրից
- D. օդը թոքերից անցնում է օդապարկեր, իսկ թթվածնի մի մասը դիֆուզվում է թոքային մազանոթների արյան մեջ

- 1) BACD
- 2) ADBC
- 3) CDBA
- 4) ADCB
- 5) BDCA
- 6) CADB

Բ 10

Ի՞նչ հաջորդականությամբ է ընթանում կենտրոնում ածխածնի շրջապտույտը՝ սկսած անօրգանական ածխածնի յուրացումից: Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- A. գլյուկոզի առաջացում բուսական բջիջներում
- B. ածխաթթու գազի կլանում բույսերի կողմից ֆոտոսինթեզի արդյունքում
- C. ածխաթթու գազի առաջացում շնչառության արդյունքում
- D. մի օրգանիզմի օրգանական նյութի կազմից անցում մեկ այլ օրգանիզմի նյութի կազմ

- 1) ABCD
- 2) ACBD
- 3) ABCD
- 4) BADC
- 5) BACD
- 6) ADBC

Բ 11

Ինչպիսի՞ն է եվոլյուցիայի շարժիչ ուժերի ազդեցության հաջորդականությունը բույսերի պոպուլյացիաներում՝ սկսած մուտացիոն պրոցեսներից: Ընտրել ճիշտ պատասխանը:

- A. գոյության կռիվ
- B. օգտակար փոփոխություններով առանձնյակների թվի ավելացում
- C. զանազան ժառանգական փոփոխությունների առաջացում պոպուլյացիաներում
- D. միջավայրի տվյալ պայմաններում օգտակար ժառանգական փոփոխություններով առանձնյակների պահպանում
- E. միջավայրի պայմանների նկատմամբ հարմարանքների ձևավորում

- 1) ACBDE
- 2) ABDCE
- 3) DABCE
- 4) DACBE
- 5) CABDE
- 6) CADBE

Բ 12

Ինչո՞վ են տարբերվում բույսերը կենդանիներից: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. բոլոր բույսերն ավտոտրոֆ են, իսկ կենդանիները՝ հետերոտրոֆ
- B. բույսերի ճնշող մեծամասնությունը ավտոտրոֆ է, կենդանիները՝ հետերոտրոֆ
- C. բույսերի աճը սահմանափակ է, իսկ կենդանիներն աճում են կյանքի ցանկացած փուլում, անհրաժեշտության դեպքում
- D. բույսերն աճում են ամբողջ կյանքի ընթացքում, իսկ կենդանիները միայն կյանքի սկզբնական փուլում
- E. բուսական բջիջները պարունակում են պլաստիդներ, միտոքոնդրիումներ, բջջապատ, վակուոլներ, իսկ կենդանական բջիջները՝ ոչ
- F. բուսական բջիջները պարունակում են պլաստիդներ, քլորոֆիլ, բջջապատ, վակուոլներ, իսկ կենդանական բջիջները՝ ոչ

- 1) ACEF
- 2) AC
- 3) ABE
- 4) BDEF
- 5) BDF
- 6) AE

Բ 13

Ո՞ր պնդումներն են համապատասխանում միջատների լրիվ կերպարանափոխությանը զարգացման եղանակին: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. առկա է զարգացման երեք փուլ
- B. առկա է զարգացման չորս փուլ
- C. թրթուրը նման է հասուն միջատին
- D. թրթուրը նման չէ հասուն միջատին
- E. թրթուրային փուլին հաջորդում է հարսնյակային փուլը
- F. թրթուրը վերածվում է հասուն միջատի

- 1) ACE
- 2) ADF
- 3) BC
- 4) BDE
- 5) DF
- 6) CEF

Բ 14

Ո՞ր հատկանիշներն են բնութագրում երկկենցաղներին որպես ցամաքային կենդանիներ: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. լողաթաղանթները թաթի մատների միջև
- B. կոպերով պաշտպանված աչքերը
- C. արտաքին բեղմնավորումը
- D. լսողության օրգանում թմբկաթաղանթի առկայությունը
- E. երեք բաժիններից բաղկացած հատվածավորված վերջույթները
- F. փակ արյունատար համակարգը

- 1) ABDE
- 2) ABDF
- 3) BDE
- 4) AE
- 5) BCDF
- 6) ACF

Բ 15

Ինչպե՞ս են արձագանքում երեխաները դասի ավարտը ազդարարող զանգին, և ի՞նչ ռեֆլեքս է դրսևորվում այդ ժամանակ: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. բոլոր տարիքի երեխաները միանման են արձագանքում
- B. միանման ձևով արձագանքում են դպրոցական տարիքի երեխաները
- C. ռեֆլեքսը ձեռք է բերվում կյանքի ընթացքում
- D. ռեֆլեքսը փոխանցվում է ժառանգաբար
- E. ռեֆլեքսը ոչ պայմանական է
- F. ռեֆլեքսը պայմանական է

- 1) ACE
- 2) BCDE
- 3) BC
- 4) ADE
- 5) BCF
- 6) DE

Բ 16

Ինչո՞ւմ է դրսևորվում քլորոպլաստների և միտոքոնդրիումների նմանությունը: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. շրջապատված են կրկնակի թաղանթով
- B. ներքին թաղանթների վրա տեղի է ունենում սպիտակուցի սինթեզ
- C. պարունակում են ռիբոսոմներ
- D. ունեն սեփական ժառանգական նյութ
- E. բազմանում են բաժանվելով միտոզի եղանակով
- F. առկա են բոլոր տիպի բջիջներում

- 1) ABCD
- 2) ACEF
- 3) AEF
- 4) CDEF
- 5) DE
- 6) ACD

Բ 17

Ի՞նչ ֆունկցիաներ է կատարում ցիտոպլազման բջջում: Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր ճիշտ պնդումները.

- A. հանդիսանում է բջիջի ներքին միջավայրը
- B. էուկարիոտ բջիջներում ծառայում է քրոմոսոմների տեղակայման վայր
- C. իրականացնում է կապը կորիզի և օրգանոիդների միջև
- D. ծառայում է որպես մատրիցա ածխաջրերի սինթեզի համար
- E. իրականացնում է ժառանգական տեղեկատվության փոխանցումը
- F. ծառայում է կորիզի և օրգանոիդների տեղակայման վայր

- 1) ABDE
- 2) BD
- 3) ADEF
- 4) ACF
- 5) AF
- 6) ABD

Բ 18**Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր սխալ պնդումները.**

- A. կենսագանգվածը տեսակի, տեսակների խմբի կամ համակեցության կազմի մեջ մտնող առանձնյակների գումարային զանգվածն է՝ արտահայտված զանգվածի միավորներով
- B. սահմանափակող գործոնը անկենդան բնության ֆիզիկական և քիմիական գործոնների ամբողջությունն է, որոնք ազդում են օրգանիզմի վրա իր կենսամիջավայրում
- C. ավտոտրոֆները այն օրգանիզմներն են, որոնք օրգանական նյութերի կենսասինթեզի համար օգտագործում են լույսի կամ անօրգանական նյութերի քիմիական կապերի էներգիան
- D. դիմացկունության սահմանները միջավայրի գործոնի այն ինտենսիվության արժեքն է, որը ճնշում է կամ դադարեցնում օրգանիզմների կենսագործունեության դրսևորումը
- E. աբիոտիկ գործոնները միջավայրի գործոնի ազդեցության ինտենսիվության արժեքներն են, որոնց սահմաններում օրգանիզմների կենսագործունեության պրոցեսները օպտիմալ են
- F. կենսացենոզը որոշակի տարածք զբաղեցնող կենդանի օրգանիզմների (կենդանիների, բույսերի, սնկերի և միկրոօրգանիզմների) ամբողջությունն է

- 1) ADF
- 2) CF
- 3) DF
- 4) ACDF
- 5) BE
- 6) CD

Բ 19**Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր սխալ պնդումները.**

- A. օղակավոր որդերը ամենաբարձր կազմավորված կենդանիներն են՝ որդերի այլ տիպերի համեմատ
- B. օղակավոր որդերն ունեն բաց արյունատար համակարգ
- C. օղակավոր որդերի մարմինը կազմված է առանձին հատվածներից
- D. օղակավոր որդերը չունեն մարմնի խոռոչ
- E. օղակավոր որդերի նյարդային համակարգը կազմված է շուրջկլանային օղակից և մեջքի նյարդային շղթայից
- F. օղակավոր որդերի մարմինը պատված է թեփուկներով

- 1) ACDF
- 2) BDF
- 3) CDEF
- 4) BC
- 5) DF
- 6) BDEF

Բ 20**Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր սխալ պնդումները.**

- A. փոփոխականությունը նյութ է ապահովում բնական ընտրության համար՝ ստեղծելով ինչպես հատկանիշների նոր տարբերակներ, այնպես էլ նախկինում գոյություն ունեցած և նոր հատկանիշների բազմաթիվ համակցություններ
- B. ժառանգականությունը կենդանի օրգանիզմների նոր հատկանիշներ և հատկություններ ձեռք բերելու ունակությունն է
- C. գենը ԳՆԹ-ի մոլեկուլի կամ քրոմոսոմի տեղամաս է, որը պայմանավորում է որոշակի հատկանիշի կամ հատկանիշների զարգացում
- D. գենոտիպը կենդանի օրգանիզմների՝ սերնդից սերունդ իրենց հատկությունները և հատկանիշները, ինչպես նաև զարգացման առանձնահատկությունները փոխանցելու ունակությունն է
- E. ժառանգական փոփոխականությանը չի բերում գենոտիպում գեների նոր համակցության ձևավորումը
- F. սեռական քրոմոսոմներում, բացի սեռական պատկանելությունը որոշող գեներից, առկա են նաև գեներ, որոնք ոչ մի առնչություն չունեն այս կամ այն սեռի հատկանիշների հետ
- G. ալելային գեները գտնվում են հոմոլոգ քրոմոսոմների միևնույն լոկուսներում և պատասխանատու են մի հատկանիշի զարգացման համար

- 1) ABCF
- 2) ADEF
- 3) BCDG
- 4) ABDG
- 5) BF
- 6) BDE

Բ 21

Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր սխալ պնդումները.

- A. գամետները սեռական բջիջներ են, որոնք առաջանում են գամետոգենեզի արդյունքում
- B. բեղմնավորումը սերմնահեղուկի արտանետումն է ձվակույտի վրա կամ դրա ներմուծումն է էզի սեռական ուղիներ
- C. կոնյուգացիան գամետների միջև ժառանգական նյութի համարժեք փոխանակումն է
- D. մեյոզը սեռական բջիջների՝ գամետների ձևավորման պրոցես է, որը ներառում է բազմացման, աճի, հասունացման և ձևավորման փուլեր
- E. տրամախաչումը տեղի է ունենում մեյոզի առաջին բաժանման պրոֆազում, հոմոլոգ քրոմոսոմների միջև
- F. միտոզը բջիջների բաժանման եղանակ է, որի ժամանակ տեղի է ունենում քրոմոսոմային հավաքակազմի ճշգրիտ և հավասարաչափ բաշխում դուստր բջիջների միջև

- 1) BDEF
- 2) ACD
- 3) BCD
- 4) DE
- 5) BD
- 6) BCDE

Բ 22

Ո՞ր շարքում են նշված բոլոր սխալ պնդումները.

- A. մուտացիայով պայմանավորված հիվանդությունը մի հասուն կենդանուց փոխանցվում է մյուս հասուն կենդանուն շփման ժամանակ
- B. մուտացիայով պայմանավորված հիվանդությունը կարող է փոխանցվել օդակաթիլային եղանակով կամ շփման ճանապարհով
- C. մուտացիայով պայմանավորված հիվանդությունը երբեք չի փոխանցվում սերունդներին
- D. մուտացիան կենդանիների մոտ փոխանցվում է սերունդներին, եթե առաջացել է սեռական բջիջներում
- E. մուտացիաները հանդիսանում են ժառանգական փոփոխականության մշտական աղբյուր

- 1) ACDE
- 2) AB
- 3) BDE
- 4) ABC
- 5) ABDE
- 6) AC

Բ 23

Արինիզմը (զուգանյութի բացակայություն) ժառանգվում է որպես աուտոսոմային ռեցեսիվ հատկանիշ: Հիվանդությունը հանդիպում է 1:10 000 հաճախականությամբ:

23.1 Որոշել պոպուլյացիայում դոմինանտ գենի հանդիպման հավանականությունը:

- 1) 0.01 2) 0.1 3) 0.9 4) 0.99 5) 1% 6) 9.9%

23.2 Հաշվել պոպուլյացիայում հետերոզիգոտ առանձնյակների տոկոսը:

- 1) 99% 2) 19.8% 3) 1.98% 4) 1.89% 5) 9.9% 6) 0.196%

Բ 24

Գլյուկոզի ճեղքման պրոցեսում առաջացել է 140 մոլ ջուր և օրգանիզմում մնացել է 8 մոլ կաթնաթթու:

24.1 Որոշել, թե քանի՞ մոլ գլյուկոզ է ճեղքվել այդ ընթացքում:

- 1) 8 2) 7 3) 4 4) 14 5) 5 6) 12

24.2 Որոշել, թե քանի՞ մոլ ԱԵՖ է առաջացել անթթվածին փուլում:

- 1) 8 2) 14 3) 16 4) 32 5) 7 6) 4

24.3 Որոշել, թե քանի՞ մոլ ԱԵՖ է առաջացել թթվածնային փուլում:

- 1) 140 2) 252 3) 108 4) 122 5) 132 6) 120

Բ 25

Ի-ՌՆԹ-ի մոլեկուլը կազմված է 968 նուկլեոտիդներից:

25.1 Որոշել, թե քանի՞ ամինաթթուներից բաղկացած շղթա է այն կողավորում:

- 1) 322 2) 644 3) 1936 4) 968 5) 153 6) 966

25.2 Որոշել, թե քանի՞ նուկլեոտիդներից է կազմված ԴՆԹ-ի մոլեկուլի այն հատվածը, որից ստացվել է այդ ի-ՌՆԹ-ն:

- 1) 968 2) 2872 3) 1936 4) 484 5) 242 6) 896

25.3 Որոշել ԴՆԹ-ի այդ հատվածի երկարությունը, եթե մեկ նուկլեոտիդի երկարությունը 0,34 նմ է:

- 1) 658 2) 329 3) 110 4) 968 5) 239 6) 980

Առաջադրանքների բաշխումն ըստ դասընթացի բաժինների և թեմաների

Թեստը պարունակում է աշխարհագրության դպրոցական ծրագրի բոլոր բաժինները և թեմաները.

1. Ընդհանուր տեղեկություններ Երկիր մոլորակի մասին
2. Աշխարհագրական թաղանթ
3. Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ
4. Հասարակական աշխարհագրություն
5. Տարածաշրջաններ և երկրներ
6. Հայաստանի աշխարհագրություն
7. Բնօգտագործում և բնապահպանություն

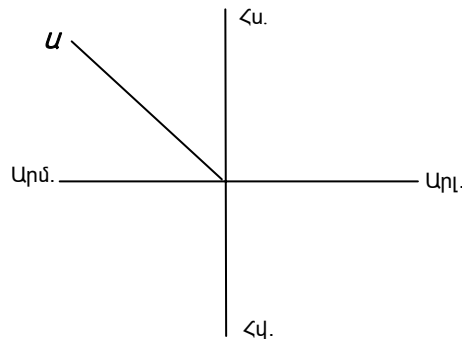
Թեստում տրված են աշխարհագրական թաղանթի բոլոր ոլորտների (քարոլորտ, ջրոլորտ, մթնոլորտ, կենսոլորտ) և մայրցամաքների (Աֆրիկա, Ավստրալիա, Անտարկտիդա, Հարավային Ամերիկա, Հյուսիսային Ամերիկա, Եվրասիա), ինչպես նաև հասարակական աշխարհագրության հիմնական բաժինների (աշխարհի քաղաքական քարտեզ, աշխարհի բնակչություն, համաշխարհային տնտեսություն, տարածաշրջաններ և երկրներ), Հայաստանի (Հայկական լեռնաշխարհ, Հայաստանի Հանրապետություն, Լեռնային Գարաբաղի Հանրապետություն), բնօգտագործման և բնապահպանության վերաբերյալ առաջադրանքներ:

Ըստ բաժինների և թեմաների առաջադրանքների քանակը որոշելիս, հաշվի է առնված դպրոցական ծրագրերով դրանց հատկացված ժամաքանակների համամասնությունը:

ԹԵՍՏ
Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

Ա 1 Ա կետի ազիմուտն է.

- 1) 45°
- 2) 135°
- 3) 315°
- 4) 225°

Ա 2 Կետի կոորդինատներն են հս. լ. 30° , արլ. ե. 40° :
Հասարակածից նրա հեռավորությունը կլինի.

- 1) 3330 կմ
- 2) 5000 կմ
- 3) 4400 կմ
- 4) 2200 կմ

Ա 3 Ո՞ր մասշտաբն է ամենախոշորը.

- 1) 1 : 200000
- 2) 1 : 80000
- 3) 1 : 400000
- 4) 1 : 1000000

Ա 4 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Երկիրն Արեգակին ամենամոտ մոլորակն է:
- 2) Երկրի երևակայական առանցքը թեքված է իր ուղեծրի հարթության նկատմամբ $66^{\circ}30'$ անկյան տակ:
- 3) Հասարակածի երկարությունը 60.000 կմ է:
- 4) Հունիսի 22-ի կեսօրին Արեգակի ճառագայթներն ուղղահայաց են ընկնում հասարակածի վրա:

Ա 5 Երկրակեղևի պինդ, կայուն, ընդարձակ տեղամասերը, որտեղ ավարտվել են լեռնակազմական պրոցեսները, կոչվում են.

- 1) հարթավայրեր
- 2) հորստեր
- 3) պլատֆորմներ
- 4) գետսինկլինալներ

Ա 6 Մթնոլորտի ստորին շերտի վիճակը տվյալ պահին տվյալ վայրում կոչվում է.

- 1) կլիմա
- 2) ցիկլոն
- 3) մառախուղ
- 4) եղանակ

Ա 7 Ջրով լցված բնական գոգավորությունը, որը կապ չունի համաշխարհային օվկիանոսի հետ, կոչվում է.

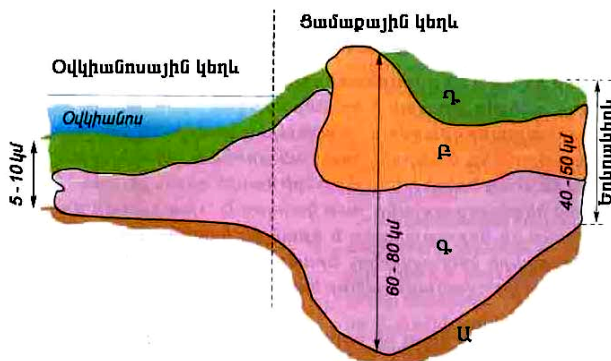
- 1) գետ
- 2) ծով
- 3) ջրամբար
- 4) լիճ

Ա 8 Գետի լայնակի կտրվածքի մակերեսը (S) հավասար է 2 մ^2 , իսկ արագությունը (V)՝ 1.5 մ/վրկ : Գետի ջրի ծախսը (Q) կլինի.

- 1) $30 \text{ մ}^3/\text{վրկ}$
- 2) $3 \text{ մ}^3/\text{վրկ}$
- 3) $6 \text{ մ}^3/\text{վրկ}$
- 4) $15 \text{ մ}^3/\text{վրկ}$

Ա 9 Նկարում ո՞ր տառով է տրված երկրակեղևի գրանիտային շերտը.

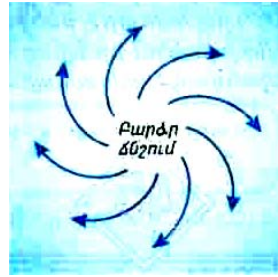
- 1) Ա
- 2) Բ
- 3) Գ
- 4) Դ

Ա 10

Նկարում պատկերված է.

- 1) ցիկլոն
- 2) մուսսոն
- 3) պասսատ
- 4) անտիցիկլոն

Ա 11

Բառքաբը և շշածառը աճում են.

- 1) սավանաների զոնայում
- 2) լայնատերև անտառների զոնայում
- 3) փշատերև անտառների զոնայում
- 4) հասարակածային մշտադալար անտառների զոնայում

Ա 12

Հասարակածային կլիմայական գոտում տեղումների միջին քանակը կազմում է.

- 1) 250-300 մմ
- 2) 500-1000 մմ
- 3) 2000-3000 մմ
- 4) 5000 մմ-ից ավելի

Ա 13

Այդ բնական զոնան տարածված է հիմնականում բարեխառն գոտու հարավում: Կլիման ցամաքային է, ամառը տաք է, ձմեռը՝ ցուրտ: Տարեկան տեղումների միջին քանակը 300-500 մմ է: Տարածված են հումուսով հարուստ սևահողեր, բազմամյա հացազգի խոտաբույսեր: Այդ բնական զոնան է.

- 1) սավանան
- 2) կիսասանապատը
- 3) տունդրան
- 4) տափաստանը

Ա 14

Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Աֆրիկյան ամենատաք մայրցամաքն է:
- 2) Հարավային Ամերիկյան ամենաչոր մայրցամաքն է:
- 3) Հյուսիսային Ամերիկյան ամենացուրտ մայրցամաքն է:
- 4) Ավստրալիան ամենախոնավ մայրցամաքն է:

Ա 15

Ընտրել սխալ պատասխանը.

- 1) Աֆրիկայում բացակայում է տափաստանների բնական զոնան:
- 2) Ավստրալիայում բացակայում է հասարակածային կլիմայական գոտին:
- 3) Եվրասիայում անապատների բնական զոնան ձևավորվում է արևադարձային, մերձարևադարձային և բարեխառն կլիմայական գոտիներում:
- 4) Հարավային Ամերիկայի մերձարևադարձային կլիմայական գոտում տարածվում է տունդրայի բնական զոնան:

Ա 16

Տրված «օվկիանոս-ծով» զույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Հնդկական-Արաբական
- 2) Խաղաղ-Բարենցի
- 3) Ատլանտյան-Օխոտի

4) Հյուսիսային Սառուցյալ-Կարիբյան

Ա 17 Տրված «նայրցամաք-թերակղզի» զույգերից ընտրել ճիշտը.

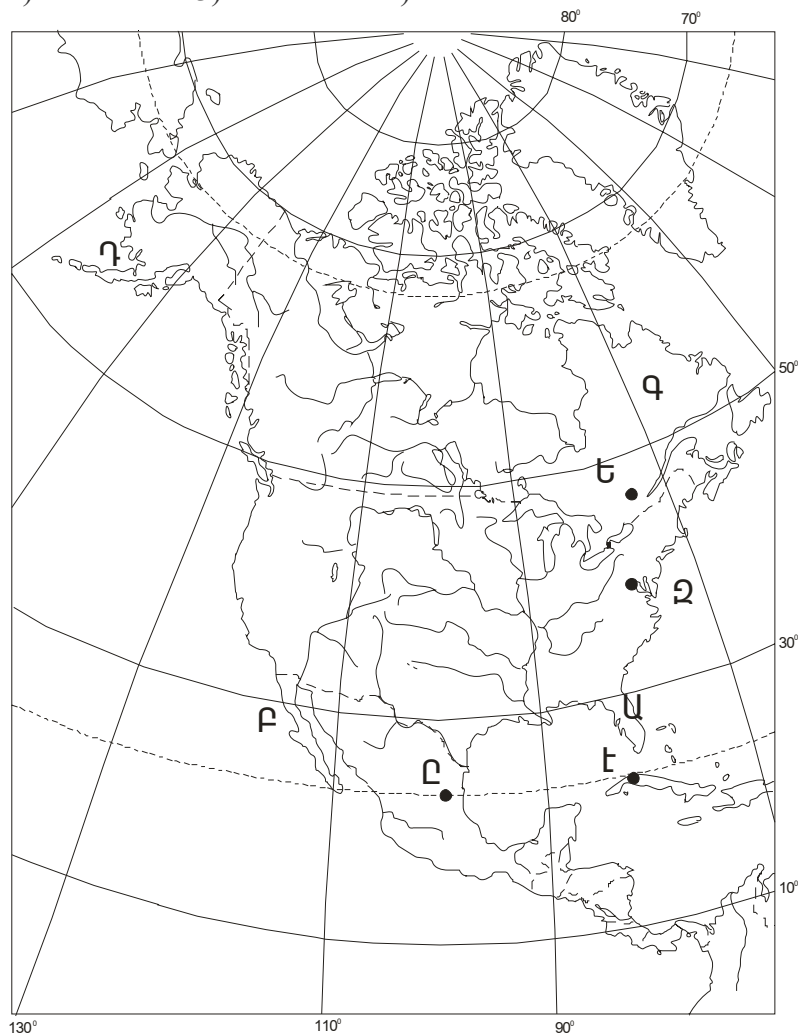
- 1) Հյուսիսային Ամերիկա-Կամչատկա
- 2) Հարավային Ամերիկա-Սոմալի
- 3) Եվրասիա-Պիրենեյան
- 4) Ավստրալիա-Հնդկաչին

Ա 18 Աֆրիկայում գտնվող լեռներն են.

- 1) Ուրալյան և Սկանդինավյան
- 2) Կորդիլիերներ և Անդեր
- 3) Ատլասի և Դրակոնյան
- 4) Կապի և Մեծ Ջրբաժան

Ա 19 Քարտեզի վրա Ֆլորիդա թերակղզին ո՞ր տառով է նշված.

- 1) Ա 2) Բ 3) Գ 4) Դ

Ա 20 Քարտեզի վրա Մեխիկո քաղաքը ո՞ր տառով է նշված.

- 1) Ե 2) Զ 3) Է 4) Ը

Ա 21 Այն բնակավայրը, որտեղ հատվում են միևնույն կամ տարբեր տեսակի տրանսպորտային ուղիներ, կոչվում է.

- 1) երկաթուղային կայարան
- 2) տրանսպորտային հանգույց

- 3) մայրուղի
- 4) նավահանգիստ

Ա 22 Քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի խոշոր կուտակումը այն մեծ քաղաքի շուրջ, որի հետ նրանք միացած են արտադրական, աշխատանքային և կենցաղային սերտ կապերով, կոչվում է.

- 1) միգրացիա
- 2) ագլոմերացիա
- 3) մեգալոպոլիս
- 4) ուրբանիզացում

Ա 23 Այդ երկիրը սահմանադրական միապետություն է: Կղզի պետություն է: Հայտնի է նավթի և բնական գազի հանույթով: Մայրաքաղաքը խոշոր նավահանգիստ է: Այդ երկիրն է.

- 1) Իսպանիան
- 2) Մեծ Բրիտանիան
- 3) Ինդոնեզիան
- 4) Ճապոնիան

Ա 24 Երկրում ցորենի ընդհանուր բերքը կազմում է 660000 ցենտներ, իսկ ցանքատարածությունների մակերեսը՝ 30000 հեկտար: Միջին բերքատվությունը կլինի.

- 1) 20 ց/հա
- 2) 30 ց/հա
- 3) 32 ց/հա
- 4) 22 ց/հա

Ա 25 Տրված «ժողովուրդ-կրոն» գույգերից ընտրել սխալը.

- 1) մոնոթեոլոգիա-բուդդայականություն
- 2) թուրքեր-քրիստոնեություն
- 3) պարսիկներ-մահմեդականություն
- 4) իտալացիներ-քրիստոնեություն

Ա 26 Տրված «պետություն-կառավարման ձև» գույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Սաուդյան Արաբիա-հանրապետություն
- 2) Մեծ Բրիտանիա-միապետություն
- 3) Ճապոնիա-հանրապետություն
- 4) ԱՄՆ-միապետություն

Ա 27 Տրված գույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) ալյումինի արտադրություն-աշխատատար
- 2) պղնձի արտադրություն-հումքատար
- 3) ավտոմեքենաների արտադրություն-ջրատար
- 4) կարի արտադրություն-էներգատար

Ա 28 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Ոչխարաբուծությունը Արևմտյան Եվրոպայի անասնապահության առաջատար ճյուղն է:
- 2) Բամբակի ցանքատարածությունները առավելապես տարածված են մերձարկտիկական գոտում:
- 3) Հացահատիկային մշակաբույսերին բաժին է ընկնում աշխարհի ցանքատարածությունների կեսից ավելին:
- 4) Խոզաբուծությունը միջազգային մասնագիտացման ճյուղ է Իրանում և Թուրքիայում:

Ա 29 Ուրբանիզացման մակարդակն ամենաբարձրն է.

- 1) Նիդերիլանդներում և Կամերունում
- 2) Ֆրանսիայում և Մեծ Բրիտանիայում
- 3) Վրաստանում և Ադրբեջանում
- 4) Չինաստանում և Հնդկաստանում

Ա 30 Նշված պետություններից դեպի ծով ելք չունեն.

- 1) Ֆրանսիան և Իսպանիան
- 2) Շվեյցարիան և Իտալիան
- 3) Չեխիան և Ավստրիան
- 4) Հունաստանը և Բուլղարիան

Ա 31 Տրված «պետություն-մայրաքաղաք» զույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Եգիպտոս-Բաղդադ
- 2) Սիրիա-Դամասկոս
- 3) Թուրքիա-Ստամբուլ
- 4) Իտալիա-Միլան

Ա 32 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Ջարգացած երկրների տնտեսության առաջատար ճյուղը գյուղատնտեսությունն է:
- 2) Ջարգացած երկրների արդյունաբերության առաջատար ճյուղը մեքենաշինությունն է:
- 3) Նոր զարգացող երկրների տնտեսության առաջատար ճյուղը ոչ արտադրական ոլորտն է:
- 4) Նոր զարգացող երկրների արդյունաբերության առաջատար ճյուղը էլեկտրաէներգետիկան է:

Ա 33 10 մլն-ից ավելի բնակչություն ունեցող քաղաք է.

- 1) Փարիզը
- 2) Լոնդոնը
- 3) Տոկիոն
- 4) Վաշինգտոնը

Ա 34 Ձիթատու տեխնիկական մշակաբույսեր են.

- 1) սոյան և արևածաղիկը
- 2) ցորենը և բրինձը
- 3) վուշը և ծխախոտը
- 4) եգիպտացորենը և շաքարեղեգը

Ա 35 Պարսից ծոցի ավազանի գետեր են.

- 1) Տիգրիսը և Եփրատը
- 2) Գալլագետը և Ճորոխը
- 3) Կուրը և Եփրատը
- 4) Արաքսը և Կուրը

Ա 36 Տրված «լեռնաշղթա-լեռնազագաթ» գույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Ջանգեզուրի-Աչքասար
- 2) Վայքի-Գոգի
- 3) Բազումի-Թեժ լեռ
- 4) Ջավախքի-Աժդահակ

Ա 37 ՀՀ-ում բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը (-46°C) գրանցվել է.

- 1) Շիրակի սարահարթում
- 2) Սյունիքի բարձրավանդակում
- 3) Աշոցքի սարահարթում
- 4) Արագած լեռնազանգվածում

Ա 38 Ընտրել սխալ պատասխանը.

- 1) ՀՀ-ում լանդշաֆտներն ունեն վերընթաց գոտիական տարածում:
- 2) ՀՀ-ում մեծ տարածում ունեն լեռնատափաստանային լանդշաֆտները:
- 3) Լեռնաանտառային լանդշաֆտները մեծ տարածում ունեն ՀՀ հրաբխային շրջաններում:
- 4) Արարատյան գոգավորությունում անապատակիսաանապատային գոտին տարածվում է մինչև 1300 մ բարձրությունները:

Ա 39 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) ՀՀ-ում ուրբանիզացման մակարդակը կազմում է 50 %:
- 2) ՀՀ երրորդ խոշոր քաղաքը Վանաձորն է:
- 3) ՀՀ մարզերից առավել խտաբնակ են Գեղարքունիքը և Սյունիքը:
- 4) ՀՀ-ում ամենախտաբնակը 1500-2000 մ բարձրության գոտին է:

Ա 40 ՀՀ-ում տրանսպորտի ճյուղ չէ.

- 1) երկաթուղայինը
- 2) խողովակաշարայինը
- 3) ջրայինը
- 4) ավտոմոբիլայինը

Ա 41 Սյունիքի մարզում գունավոր մետալուրգիայի կենտրոններ են.

- 1) Ալավերդին և Կապանը
- 2) Քաջարանը և Ագարակը
- 3) Ագարակը և Ախթալան
- 4) Քաջարանը և Գորիսը

Ա 42 Շիրակի մարզը սահմանակից է.

- 1) Գեղարքունիքի մարզին
- 2) Կոտայքի մարզին
- 3) Տավուշի մարզին
- 4) Արագածոտնի մարզին

Ա 43 ՀՀ բնակչության թիվը կազմում է.

- 1) 3.2 միլիոն մարդ
- 2) 2.8 միլիոն մարդ
- 3) 3.8 միլիոն մարդ
- 4) 4.2 միլիոն մարդ

Ա 44 Սպառվող-շվեդականգնվող էներգետիկ ռեսուրս է.

- 1) քամու էներգիան
- 2) ջրի էներգիան
- 3) վառելիքային հանքային ռեսուրսները
- 4) արեգակնային էներգիան

Ա 45 Անտառային ռեսուրսներով հարուստ երկիր է.

- 1) Չինաստանը
- 2) Կանադան
- 3) Հնդկաստանը
- 4) Իրանը

Ա 46 Բնությունն առավելապես աղտոտում է.

- 1) թեթև արդյունաբերությունը
- 2) մեքենաշինությունը
- 3) սննդի արդյունաբերությունը
- 4) քիմիական արդյունաբերությունը

Ա 47 Հողի էրոզիայի դեմ պայքարելու համար անհրաժեշտ է.

- 1) ստեղծել արհեստական ջրամբարներ
- 2) օգտագործել պարարտանյութեր
- 3) տնկել անտառներ
- 4) ջրարբիացնել

Ա 48 Քարոլորտի վերին շերտի, մթնոլորտի ստորին շերտի, ամբողջ ջրոլորտի, կենսոլորտի և մարդոլորտի միասնությունը կոչվում է.

- 1) աշխարհագրական թաղանթ
- 2) բնական գոնա
- 3) մայրցամաք
- 4) աշխարհագրական գոտի

Բ 3 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Երկրակեղևի հզորությունն ամենուրեք նույնն է:
- 2) Երկրակեղևի հզորությունը հավասար է քարոլորտի հզորությանը:
- 3) Քարոլորտի հզորությունը կազմում է մինչև 50 կմ:
- 4) Երկրակեղևի հզորությունը լեռներում ավելի մեծ է, քան հարթավայրերում:

Բ 4 Ընտրել բնության բաղադրիչների միակ ճիշտ գուգորդումը.

- 1) խիստ ցամաքային կլիմա - լայնատերև անտառ - սևահող
- 2) բարեխառն ծովային կլիմա - տափաստան - կարմրահող
- 3) միջերկրածովային կլիմա - կոշտատերև անտառ - թփուտներ - դարչնագույն հող
- 4) բարեխառն ցամաքային կլիմա - տունդրա - ճմապողզուլային հող

Բ 5 Այդ քամին ձևավորվում է արևադարձային լայնություններում:

Ունի մշտական ուղղություն: Հյուսիսային կիսագնդում շարժվում է հյուսիս-արևելքից հարավ-արևմուտք ուղղությամբ: Այդ քամին է.

- 1) մուսսոնը
- 2) պասսատը
- 3) լեռնահովտային քամին
- 4) արևմտյան քամին

Բ 6 Ընտրել սխալ պատասխանը.

- 1) Մեծ Ջրբաժան լեռնաշղթան մտնում է Խաղաղօվկիանոսյան գեոսինկլինալի կազմի մեջ:
- 2) Եվրասիայի մեծ մասը մտել է Լավրասիայի կազմի մեջ:
- 3) Կարպատները և Մեծ Կովկասը մտնում են Ալպ-Հիմալայան գեոսինկլինալի կազմի մեջ:
- 4) Աֆրիկայի մեծ մասը մտել է Գոնդվանայի կազմի մեջ:

Բ 7 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Օվկիանոսի ջրի միջին աղիությունը կազմում է 40 ‰:
- 2) Օվկիանոսի առափնյա գոտում մինչև 200 մ խորությամբ տեղամասը կոչվում է մայրցամաքային լանջ:
- 3) Օվկիանոսի հատակում ապրող կենդանի օրգանիզմները կոչվում են պլանկտոն:
- 4) Ջրի մեծ շրջապտույտի շնորհիվ կապ է ստեղծվում ջրոլորտի, մթնոլորտի և երկրակեղևի միջև:

Բ 8 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Օգոնի շերտը ձևավորվում է ներքնոլորտի ստորին շերտում:
- 2) Պարզկա եղանակին օդի ջերմաստիճանի տատանման օրական լայնույթը ավելի փոքր է, քան ամպամած օրերին:
- 3) Ներքնոլորտի ստորին շերտում մթնոլորտային ճնշումն ըստ բարձրության նվազում է:
- 4) Ներքնոլորտում ըստ բարձրության օդի ջերմաստիճանը բարձրանում է:

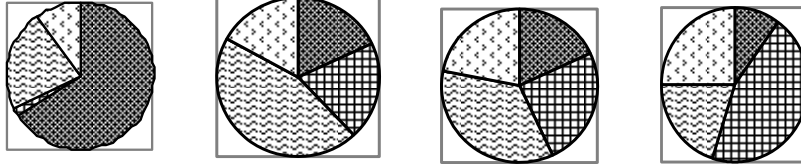
Բ 9 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Թուջի արտադրության ձեռնարկությունները տեղաբաշխվում են սպառման շրջաններում:
- 2) Շաքարի գործարանները տեղաբաշխվում են հումքի արտադրության շրջաններում:
- 3) Տեքստիլ արդյունաբերության ձեռնարկությունները տեղաբաշխվում են վառելիքային բազաների մոտ:

4) Պահածոների գործարանները տեղաբաշխվում են սպառման շրջաններում:

Բ 10 Ո՞ր դիագրամում է ճիշտ պատկերված ԱՄՆ-ի տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը.

1) 2) 3) 4)

 սպասարկման ոլորտ
 արդյունաբերություն

Բ 11 Դա Արևմտյան Եվրոպայի զարգացած երկրներից մեկն է: Վառելիքաւներգետիկ ռեսուրսները սակավ են: Էլեկտրաէներգիայի արտադրության մեջ մեծ է ատոմային էներգիայի բաժինը: Այդ երկիրն է.

- 1) Նիդեռլանդները
- 2) Մեծ Բրիտանիան
- 3) Ֆրանսիան
- 4) Գերմանիան

Բ 12 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Չարգացած երկրներում բնակչության բնական աճը բարձր է:
- 2) Բնակչության ծերացման գործընթացն առավել բնորոշ է նոր զարգացող երկրներին:
- 3) Չարգացած երկրներում ուրբանիզացման մակարդակը ցածր է:
- 4) Նոր զարգացող երկրներում ուրբանիզացման տեմպերը բարձր են:

Բ 13 Ընտրել սխալ պատասխանը.

- 1) Աշխարհում նավթի արդյունահանման գլխավոր շրջանը Պարսից ծոցի ավազանն է:
- 2) Բրնձի համաշխարհային բերքի մեծ մասը բաժին է ընկնում Ասիային:
- 3) Ռուսաստանի գլխավոր մետալուրգիական բազան Ուրալյանն է:
- 4) Ռուսաստանի գլխավոր ածխային ավազանը Դոնբասն է:

Բ 14 Ընտրել ճիշտ պատասխանը.

- 1) Չանգեզուրի և Վայքի լեռներն ունեն հրաբխային ծագում:
- 2) Գեղամա և Փամբակի լեռները գտնվում են հյուսիսային ծալքաբեկորավոր լեռնաշղթաների և միջլեռնային գոգավորությունների մարզում:
- 3) Վարդենիսի և Սևանի լեռնաշղթաները ծալքաբեկորավոր են:
- 4) Ջավախքի և Եղնախաղի լեռներն ունեն հրաբխային ծագում:

Բ 15 Ընտրել «լանդշաֆտային գոտի-հողային տիպ» գույգերից ճիշտը.

- 1) չոր լեռնատափաստանային-լեռնային շագանակագույն հողեր
- 2) անապատակիսաանապատային-սևահողեր
- 3) լեռնատափաստանային-լեռնային գորշ հողեր
- 4) լեռնաանտառային-կարմրահողեր

Բ 16 Ընտրել գետերի և քաղաքների անվանումների տրված համապատասխանության ճիշտ շարքը.

1. Ողջի	ա. Ալավերդի
2. Քասախ	բ. Կասպան
3. Աղստև	գ. Աշտարակ
4. Դեբեդ	դ. Իջևան

- 1) 1 - գ, 2 - ա, 3 - բ, 4 - դ
- 2) 1 - բ, 2 - գ, 3 - դ, 4 - ա
- 3) 1 - բ, 2 - դ, 3 - ա, 4 - գ
- 4) 1 - ա, 2 - բ, 3 - դ, 4 - գ

Բ 17 Հայաստանի մեքենաշինության զարգացմանն առավել նպաստել է.

- 1) որակյալ աշխատանքային ռեսուրսների առկայությունը
- 2) սև մետաղների արտադրության առկայությունը
- 3) երկրի աշխարհագրական դիրքը
- 4) բարենպաստ կլիմայական պայմանները

Բ 18 Ընտրել Սևան-Հրազդան կասկադի էլեկտրակայանների շարքը ակունքից գետաբերան հաջորդականությամբ.

- 1) Գյումուշի, Արզնու, Քանաքեռի
- 2) Սևանի, Քանաքեռի, Աթարբեկյանի
- 3) Արզնու, Երևանի, Գյումուշի
- 4) Սևանի, Երևանի, Քանաքեռի

Բ 19 Ի՞նչն է բնորոշ Արարատի և Արմավիրի մարզերի համար.

- 1) Գյուղատնտեսության մասնագիտացման ճյուղ է հացահատիկի մշակությունը:
- 2) Բարձր է գյուղական բնակչության միջին խտությունը:
- 3) Տարածված են լեռնատափաստանային լանդշաֆտները:
- 4) Արդյունաբերության մասնագիտացման ճյուղ է թեթև արդյունաբերությունը:

Բ 20 Օդային ավազանի առավել մեծ աղտոտվածություն ունեցող քաղաքներն են.

- 1) Դիլիջանը և Չարենցավանը
- 2) Ալավերդին և Երևանը
- 3) Գյումրին և Վանաձորը
- 4) Կասպանը և Գորիսը

Բ 21 Հողային ռեսուրսներով առավել ապահովված երկրներ են.

- 1) Գերմանիան և Իտալիան
- 2) Չինաստանը և Հնդկաստանը
- 3) Ղազախստանը և Մոնղոլիան
- 4) Վրաստանը և Թուրքիան

Բ 22 Անտառապատ տարածքների կրճատման հետևանքներ չեն.

- 1) Օգոնային պատռվածքները և լուսաքիմիական սմոգը:
- 2) Կլիմայի տաքացումը և ջերմոցային էֆեկտը:
- 3) Հողերի էրոզիան և անապատացումը:
- 4) Գենոֆոնդի աղքատացումը և երաշտի տարածումը:

Բ 23 Ո՞ր պնդումն է համարվում բնական միջավայրի մոնիթորինգ.

- 1) Ցամաքի տարածքի որևէ տեղամասում միջավայրի առանձին տարրերի պահպանությունը:
- 2) Բնական միջավայրի վիճակի և դրա մարդածին փոփոխությունների դիտարկումը, գնահատումը և վերահսկումը:
- 3) Բնական ռեսուրսների տնտեսական գնահատումը:
- 4) Շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հավասարակշռության խախտումը:

Բ 24 Հյուսիսային Ամերիկայի քարտեզի վրա ո՞ր կլիմայական գոտին է նշված թիվ 5-ով :

- 1) բարեխառն
- 2) արկտիկական
- 3) մերձարկտիկական
- 4) մերձարևադարձային

Բ 25 Քարտեզի վրա ո՞ր տառին են համապատասխանում թռչակատարիքի բնակչության առավել մեծ բաժին ունեցող երկրները:

- 1) Ա
- 2) Բ
- 3) Գ
- 4) Դ

Բ 26 Երկու քաղաքներ գտնվում են հասարակածի վրա, որոնցից մեկը արլ. երկ. 90⁰-ի, իսկ մյուսը՝ արմ. երկ. 50⁰-ի վրա: Որոշել դրանց միջև եղած ամենակարճ հեռավորությունը կիլոմետրերով:

Բ 27 Լեռան ստորոտին մթնոլորտային ճնշումը 700 մմ է, իսկ գագաթին՝ 300 մմ:

- 27.1 Որոշել լեռան հարաբերական բարձրությունը:
- 27.2 Որոշել լեռան գագաթի բացարձակ բարձրությունը:

Բ 28 Երկրում բնակչության թիվը 800000 է: Մեկ տարում ծնվածների թիվը կազմում է 12000 մարդ, մահացածներինը՝ 8000:

- 28.1 Որոշել բնակչության բացարձակ աճը:
- 28.2 Որոշել բնակչության բնական աճի գործակիցը՝ %-ով:

ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ Ա. ՀԻՆ ԱՐԵՎԵԼՔ

ԹԵՄԱ 1. ԵԳԻՊՏՈՍ

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵԳԻՊՏՈՍՈՒՄ. ՀԻՆ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ: Միասնական պետության կազմավորումը: Պետության հզորացումը Հին թագավորության շրջանում: Հին թագավորության անկումը:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԻՋԻՆ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: Միասնական պետության վերականգնումը: Եգիպտոսի տնտեսության զարգացումը: Եգիպտոսի նվաճողական պատերազմները: Եգիպտոսի նվաճումը հիքսոսների կողմից:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄՆ ՈՒ ԱՆԿՈՒՄԸ: Եգիպտոսը Առաջավոր Ասիայի հզորագույն պետություն: Փարավոն էխնաթոնը և եգիպտական աստվածները: Պետության թուլացումը և անկումը:

ԹԵՄԱ 2. ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀԻՆ ԲԱՔԵԼՈՆԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: Բաբելոնի հզորացումը Համմուրապիի օրոք: Համմուրապիի օրենքները:

ԱՍՈՐԵՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ. Ասորեստանի արքաների արշավանքները: Ասորեստանյան բանակը: Ասորեստանի և Ուրարտուի մրցակցությունը: Ասորեստանի թուլացումն ու անկումը:

ԹԵՄԱ 3. ՓՈՔՐ ԱՍԻԱՆ ՀՆԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

ԽԵԹԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ: Բնական պայմանները և բնակչության զբաղմունքը: Պետության առաջացումը: Տելեպիոնուսի օրենքը: Խեթերի նվաճումները. աշխարհակալ տերության ստեղծումը: Պետության անկումը:

ԹԵՄԱ 4. ԻՐԱՆ

ԱՔԵՄԵՆՅԱՆ ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: Կյուրոս Մեծի նվաճումները: Աքեմենյան տերության կազմավորումը. Բեհիսթունի արձանագրությունը: Դարեհ I-ի բարեփոխումները: Աքեմենյան տերության թուլացումն ու անկումը:

ԲԱԺԻՆ Բ. ՀԻՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԹԵՄԱ 5. ՔԱՂԱՔ-ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԱԹԵՆԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ: Ատտիկայի բնական պայմանները: Արիստոկրատիայի կառավարումը: Աթենական պետության կազմավորումը: Դրակոնի օրենքները: Սոլոնի բարեփոխումները: Պիսիստրատի տիրանիան: Կլիսթենեսի բարեփոխումը: Օստրակիզմ:

ՄՊԱՐՏԱ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ: Լակոնիայի բնական պայմանները: Պետության առաջացումը: Հելոտների Սպարտացիների դաստիարակությունը: Սպարտական բանակը:

ԹԵՄԱ 6. ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԸ ՂԱՍԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

ՀՈՒՅՆ-ՊԱՐՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ: Պատերազմի պատճառները: Մարաթոնի ճակատամարտը: Թերմոպիլի ճակատամարտը: Սալամինի ծովամարտը: Պատերազմների ավարտը:

ՂԱՍԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ՀՈՒՆԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ: Մշակույթի ծաղկման նախադրյալները: Օլիմպիական խաղերը: Հունական թատրոնը: Տրագեդիա և կոմեդիա:

ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԾԱՂԿՈՒՄԸ: ճարտարապետությունը: Քանդակագործությունը և նկարչությունը: Կրթությունն ու գիտությունը:

ԹԵՄԱ 7. ՀԵԼԼԵՆԻՋՄԻ ՂԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

ՄԱԿԵՂՈՆԻԱՅԻ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄԸ: Մակեդոնիայի վերելքը: Հունաստանի հպատակեցումը: Աքեմենյան Պարսկաստանի դեմ արշավանքի նախապատրաստումը: Ալեքսանդրի գահակալումը:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԱԿԵՂՈՆԱՑՈՒ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԱՐՇԱՎԱՆՔԸ: Փոքր Ասիայի նվաճումը: Ասորիքի և Եգիպտոսի գրավումը: Գավգամելայի ճակատամարտը: Միջագետքի և Իրանի գրավումը:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻ ՏԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ՏՐՈՂՈՒՄԸ: Արշավանքը Միջին Ասիա և Հնդկաստան: Ալեքսանդրի պետությունը: Ալեքսանդրի վախճանը: Ալեքսանդրի տերության տրոհումը:

ԲԱԺԻՆ 9. ՀԻՆ ՀՈՈՍ

ԹԵՄԱ 8. ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ (Ք.Ա. III ԴԱՐԻՑ ՄԻՆՉԵՎ Ք.Ա. II ԴԱՐԻ ՎԵՐՋԸ)

ՊՈՒՆԻԿՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ: Հին Կարթագենը: Պատերազմը Սիցիլիայի համար: Պունիկյան II պատերազմը: Հաննիբալը Իտալիայում: Կարթագենի կործանումը:

ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ Ք.Ա. II ԴԱՐՈՒՄ: Նվաճումների պատճառները: Մակեդոնիայի ջախջախումը: Հունաստանի նվաճումը: Մագնեսիայի ճակատամարտը: Փոքր Ասիայի պետությունների անկախացումը:

ՀՈՈՍԻ ՎԵՐԱԾՎԵԼԸ ՀԶՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵՐՈՒԹՅԱՆ: Հռոմեական պրովինցիաները: Հռոմի վերածվելը հզորագույն տերության:

ԹԵՄԱ 9. ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄԸ: Մարիուսի ռազմական բարեփոխումը: Միհրդատյան պատերազմները: Սուլլայի դիկտատուրան: Սպարտակի ապստամբությունը:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ: Առաջին եռապետությունը: Հռոմը և Հայաստանը: Կրասոսի արշավանքը:

ԹԵՄԱ 10. ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ ՀՈՈՍՈՒՄ

ՀՈՒԼԻՈՍ ԿԵՍԱՐԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ: Կեսարը և Պոմպեոսը: Հուլիոս Կեսարի դիկտատուրան: Հանրապետականները և կեսարականները:

ՕԳՈՍՏՈՍԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ: ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ

Օկտավիանոսը և Անտոնիոսը: Օկտավիանոսի հաղթանակը: Օգոստոսի միապետությունը: Օգոստոսը և Հայաստանը:

ԹԵՄԱ 11. ՀՈՈՍԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ

ՀԻՆ ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ: Հռոմեական կրոնը: Կրթությունը և դաստիարակությունը: Գիտությունը և գրականությունը:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԸ: Ճարտարապետությունը: Արվեստը: Հռոմեական մշակույթի մշակակությունը:

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ Դ. ՎԱՂ ՄԻՋՆԱԴԱՐ

ԹԵՄԱ 12. ՄԻՋՆԱԴԱՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ՄԵԾ ԳԱՂԹԸ: Հին գերմանացիները ԵՎ ՀՈՈՍԸ: Ժողովուրդների մեծ գաղթը. նախադրյալները, սկիզբը, արդյունքները: Հին գերմանացիները և Հռոմը: Հռոմեական կայսրության բաժանումը: Գերմանական ցեղերի տեղաշարժերը և տարաբնակեցումը կայսրության տարածքում:

ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՀՈՈՍԵԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ: Բարբարոսներն Իտալիայում: Պայքար Օդոակրի պետության և օստգոթերի միջև: Պայքար կայսրության ժառանգության համար: Արևմտյան Հռոմեական կայսրության անկման հետևանքները:

ԹԵՄԱ 13. ԲՅՈՒՋԱՆԴԻԱՆ ԵՎ ԱՐԱՔԱԿԱՆ ԽԱԼԻՖԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԲՅՈՒՋԱՆԴԻԱՅԻ ՈՍԿԵԴԱՐԸ: Հուստինիանոս I: Հուստինիանոսի պատերազմները: Հուստինիանոսի օրենսդրությունը: Հուստինիանոսի կառույցները:

ԻՍԼԱՄԻ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ՏԱՐԱԾՈՒՄԸ: Մուհամեդը և իսլամը: Իսլամի տարածումը Արաբիայում: Մուհամեդի հաջորդները: Պառակտումն իսլամում. սունիներ, շիաներ:

ԱՐԱՔԱԿԱՆ ԽԱԼԻՖԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ: Օմայանների խալիֆայությունը: Աբբասյանների խալիֆայությունը: Արաբական մշակույթը:

ԹԵՄԱ 14. ԵՎՐՈՊԱՆ ՎԱՂ ՄԻՋՆԱԴԱՐՈՒՄ: ԲՅՈՒՋԱՆԴԻԱՅԻ ՎԵՐԵԼԸ

ՖՐԱՆԿՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ VII-IX ԴԱՐԵՐՈՒՄ: Ֆրանկների պետությունը վերջին Մերովինգների օրոք: Կառլոս Մարտելը և Պիպին Կարճահասակը: Կառլոս Մեծի պատերազմները: Կառլոս Մեծ՝ «Աստծո ընտրյալ կայսրը»: Վերդենի բաժանքը: «Կարոլինգյան վերածնունդը», դրա պատմական նշանակությունը:

ԲՅՈՒՋԱՆԴԻԱՅԻ ՎԵՐԵԼԸ ՀԱՅՎԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐՈՔ: Բարսեղ I-ի գահակալումը: Բյուզանդիայի վերելքը Բարսեղ I-ի և նրա հաջորդների օրոք: Բյուզանդական վերածնունդը: Բյուզանդիան XI դարի երկրորդ կեսին:

Հին Ռուսսկայն Պետութեան Կազմավորումը Եվ Վերելքը: Արևելյան սլավոնները վաղ միջնադարում, «Վարյագներից մինչև հույներ» ճանապարհը: Հին Ռուսիա պետության կազմավորումը: Վլադիմիր Սվյատոսլավիչ, քրիստոնեության ընդունումը: Յարոսլավ Իմաստուն, «Ռուսկայա պրավդա»:

ԲԱԺԻՆ Ե. ՄԻՋՆԱԴԱՐԸ ԾԱՂԿՄԱՆ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

ԹԵՄԱ 15. ԱՎԱՏԱՏԻՐԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՐԳԸ

ԱՎԱՏԱՏԻՐԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՐԳԻ ՉԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ: Ավատատիրական հասարակարգի ձևավորման ուղիները: Ավատատիրական հասարակարգի էությունը: Ավատատիրական դասի ձևավորումը, ավատատիրական սանդուղքը:

ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ: Քաղաքների առաջացման նախադրյալները: Միջնադարի քաղաքները: Քաղաքի բնակչությունը և նրա հիմնական զբաղմունքը: Համքարություններ:

ԹԵՄԱ 16. ԽԱՉԱԿՐԱՑ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ԽԱՉԱԿՐԱՑ ՇԱՐԺՈՒՄԸ: Խաչակրաց շարժման նախադրյալները: Ուրբանոս II պապի կոչը: Չքավորների արշավը:

ԽԱՉԱԿՐԱՑ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐՇԱՎԱՆՔԸ ԵՎ ԽԱՉԱԿՐԱՑ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄՆՈՒՄԸ: Խաչակրաց առաջին արշավանքը: Երուսաղեմի թագավորությունը: Խաչակրաց մյուս պետությունները: Հոգևոր-ասպետական միաբանություններ:

ԽԱՉԱԿՐԱՑ ԵՐՐՈՐԴ ԱՐՇԱՎԱՆՔԸ: Սալահ ադ Դին: Երուսաղեմի նվաճումը: Երեք խաչակիր արքայներ. Ֆրիդրիխ I Բարբարոսա, Ռիչարդ I Առյուծասիրտ, Ֆիլիպ II Օգոստոս:

ԹԵՄԱ 17. ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

Վաղ միջնադարի դպրոցը. «յոթ ազատ արվեստները»: Համալսարանների առաջացումը: Համալսարանական ուսուցման կազմակերպումը: Աքադեմիկա. Թովմա Աբվինացին և նրա քննադատները:

ԲԱԺԻՆ Զ. ՄԻՋՆԱԴԱՐԻ ԱՇՈՒՆԸ

ԹԵՄԱ 18. ՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ԲՅՈՒՋԱՆԴԱՅԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

ՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: Պատերազմի սկիզբը: Տրուայի հաշտությունը: Օռլեանի կույսը. Ժան-ճառիկ: Արկ: Լյուդովիկոս 11-րդ և Կառլոս Խիզախ:

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ: ԲՅՈՒՋԱՆԴԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ: Թյուրքական ցեղերը Փոքր Ասիայում: Օսմանյան պետության հիմնադրումը: Թուրքական նվաճումները Բալկաններում: Բյուզանդական կայսրության անկումը:

ԹԵՄԱ 19. ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՎԱԾ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՏԵՂԾՈՒՄԸ ԵՎ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄԸ: Կենտրոնացված պետության ստեղծման նախադրյալները: Մոսկվայի բարձրացումը: Ռուսական հողերի միավորումը Իվան 3-րդի օրոք: Կենտրոնացված պետության կազմավորման ավարտը. Վասիլի 3-րդ:

ԲԱԺԻՆ Է. ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՇԵՄԻՆ

ԹԵՄԱ 20. ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ: ՌԵՖՈՐՄԱՑԻԱ

ՎԱՂ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ ԵՎ ՀՈՒՄԱՆԻԶՄԻ ԻՏԱԼԻԱՅՈՒՄ: «Վերածնունդ» հասկացությունը: Վերածննդի նախադրյալները. Ֆլորենցիա: Հումանիստները: Վերածննդի գրականությունը: Իտալական Վերածննդի արվեստը:

ՎԵՐԱԾՆՆԴԻ ԱՐՎԵՍՏԸ: Բարձր Վերածննդի արվեստը. Լեոնարդո դա Վինչի, Միքելանջելո, Ռաֆայել: Մաքիավելի:

ՌԵՖՈՐՄԱՑԻԱ: «Ռեֆորմացիա» հասկացությունը: Մարտին Լյութեր: Գյուղացիական պատերազմը Գերմանիայում: Լյութերական եկեղեցու կազմավորումը:

ԹԵՄԱ 21. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Քրիստափոր Կոլումբոս: Էնրիկե Ծովագնաց: Պորտուգալական գաղութների հիմնումը: Իսպանացիները Նոր աշխարհում: Ամերիկայի անվանակոչումը: Նոր հայտնագործություններ. Բալբոա, Մագելան:

ԹԵՄԱ 22. ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՎԱԾ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ XVI ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄԸ ԻՎԱՆ IV ԱՅԿԻ ՕՐՈՔ: Իվան IV. Մեծ իշխան և ցար: Օպրիչնինա: Իվան Ահեղի արտաքին քաղաքականությունը:

ՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ Ը. ԵԿՐՈՊԱՅԻ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ XVII ԴԱՐԻՑ ՄԻՆՉԵՎ XIX ԴԱՐԻ ԿԵՍԸ

ԹԵՄԱ 23. ՀԱՍԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԸ

ԱՇԽԱՐՀԸ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻ ՍԿԶԲԻՆ: Համաշխարհային պատմության երեք մեծ փուլերը: Հասարակության զարգացման գլխավոր արդյունքները XVI դարում:

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՐԳԻ ՉԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ XVII-XIX ԴԱՐԵՐՈՒՄ: Կապիտալիզմի ձևավորումը: Մայրցամաքների և երկրների անհավասարաչափ զարգացումը:

ԹԵՄԱ 24. ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

1640-1660 թթ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲՈՒՐժՈՒԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ: Հեղափոխության պատճառները: Քաղաքացիական պատերազմը. Չարլզ I և Օ. Կրոմվել: Հեղափոխության ավարտը և Ստյուարտների վերականգնումը:

ՊԱՌԱՄԵՆՏԱԿԱՆ ՄԻԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆ ԱՆԳԼԻԱՅՈՒՄ: 1688-1689 թթ. հեղաշրջումը («Փառահեղ հեղափոխություն»): Պետական կարգը XVIII դարում:

ԹԵՄԱ 25. ՖՐԱՆՍԻԱ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ ԵՎ ՍԿԻԶԲԸ: Լուսավորական շարժումը (Մոնտեսքյո, Վոլտեր, Ժ.-Ժ. Ռուսո, Դ. Դիդրո): Հեղափոխության հասունացումը: Ֆրանսիական մեծ հեղափոխության սկիզբը:

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ: Սահմանադրական միապետության ստեղծումը (Միրաբո): Հանրապետության առաջացումը (Ժ. Պ. Մարատ, Ժ. Դանտոն): Ֆրանսիական հանրապետությունը 1792-1799 թթ. (Ս. Ռոբեսպիեր):

ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ. 1799 թ. հեղաշրջումը (Բոյոլների 18): Նապոլեոն Բոնապարտ: Առաջին կայսրության առաջացումը: Կայսրության ներքին և արտաքին քաղաքականությունը (Շ. Թալեյրան, Ժ. Ֆուշե):

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ: ՎԻԵՆԱՅԻ ՎԵՅԱԺՈՂՈՎԸ. Նապոլեոնի 1812 թ. արշավանքը Ռուսաստան: Կայսրության կործանումը: Վիեննայի վեհաժողովը:

ԹԵՄԱ 26. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՑՈՒՄԸ: Անգլիայի հյուսիսամերիկյան գաղութները XVII-XVIII դդ.: Անկախության համար պատերազմի սկիզբը: Պատերազմի ընթացքը և ավարտը (Թ. Ջեֆերսոն, Բ. Ֆրանկլին, Ջ. Վաշինգտոն): ԱՄՆ Սահմանադրության ընդունումը:

ԱՄՆ-Ն XIX ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻՆ: Տնտեսական զարգացումը և տարածքային աճը: Աբոլիցիոնիզմ: ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: Քաղաքացիական պատերազմը 1861-1865 թթ. (Ա. Լինկոլն):

ԹԵՄԱ 27. ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄԸ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ: Բացարձակ միապետության ձևավորման նախադրյալները: Պյոտր Մեծի բարեփոխումները: Հյուսիսային պատերազմը: Կասպիական արշավանքը:

ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄԸ XVIII ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ: Ռուսական կայսրության հզորացումը. Եկատերինա II: Ֆրանսիական մեծ հեղափոխությունը և Ռուսաստանը:

ԲԱԺԻՆ Թ. ԻՆՊՈՒՏՏՐԻԱԼ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԸ XIX ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XX ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ

ԹԵՄԱ 28. ՖՐԱՆՍԻԱՆ XIX ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XX ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ.

Երկրորդ կայսրությունը: Ֆրանս-պրուսական պատերազմը: Փարիզի Կոնվենան: Երրորդ հանրապետության պետական կարգը: Ֆրանսիայի արտաքին քաղաքականությունը:

ԹԵՄԱ 29. ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ՍՏԵՂԾՈՒՄԸ: Գերմանիայի միավորման պատմական նախադրյալները: Պայքար Գերմանիայի միավորման համար: Գերմանիայի միավորումը: Օ. Բիսմարկ:

ԹԵՄԱ 30. ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

Իտալիան 1848-1849 թթ. ազգային հեղափոխությունից հետո: Երկրի միավորման սկիզբը (Կ. Բ. Կավուր): Ջ. Գարիբալդու «հազարյակի» արշավանքը: Իտալիայի միավորման ավարտը:

ԹԵՄԱ 31. ԱՎԱՏՐՈ-ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԿԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ավստրիական կայսրության թուլացումը: Երկմիասնական միապետության ստեղծումը 1867 թ.: Ավստրո-Հունգարիայի արտաքին քաղաքականությունը:

ԲԱԺԻՆ Ժ. ԱՍԻԱՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ

ԹԵՄԱ 32. ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՄՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՆԿՄԱՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՀԱՐՑԸ: ԲԱԼԿԱՆՅԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՏԻՐԱ-ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ: Արևելյան հարցի էությունը: Հունաստանի անկախության վերականգնումը: Սերբիայի ինքնավարության ձեռք բերումը:

ՂՐԻՄԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: Պատերազմի պատճառները, սկիզբը, ընթացքը, հետևանքները:

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՍԸ: ԲԵՌԼԻՆԻ ՎԵՐԱԺՈՂՈՎԸ: Արևելյան ճգնաժամը 1875-1876 թթ.: 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը: Բեռլինի կոնգրեսը. Բալկանյան երկրների անկախության հաստատումը, Հայկական հարցը:

ԲԱԺԻՆ ԺԱ. ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԸ (1914-1918 ԹԹ.)

ԹԵՄԱ 33. ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ ԵՎ ՍԿԻԶԲԸ: Պայքար աշխարհի վերաբաժանման համար: Առաջին աշխարհամարտի պատճառները և սկիզբը:

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԸՆԹԱՑՔԸ 1914-1916 ԹԹ.: Պատերազմի գլխավոր ռազմաբեմերը: Ռազմական գործողությունները 1914-1916 թթ.:

ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԸ 1917 Թ.: ՇՐՋԱՂԱՐՁ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՏՄԱՆ ՄԵՋ: Ռազմաքաղաքական ճգնաժամը Ռուսաստանում: Փետրվարյան հեղափոխությունը (Ա. Կերենսկի): Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը (Վ. Լենին, Լ. Տրոցկի): Ռուսաստանի դուրս գալը պատերազմից. Բրեստ - Լիտովսկի պայմանագիրը:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԱՎԱՐՏԸ ԵՎ ԳԼԽԱՎՈՐ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ: Գերմանիայի և նրա դաշնակիցների պարտությունը: Աշխարհամարտի գլխավոր արդյունքները:

ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ ԺԲ. ԱՇԽԱՐՀԸ ԵՐԿՈՒ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ

ԹԵՄԱ 34. ՎԵՐՍԱԼ-ՎԱՇԻՆԳՏՈՆՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՎԵՐՍԱԼ-ՎԱՇԻՆԳՏՈՆՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄԸ: Փարիզի հաշտության խորհրդաժողովը: Պատերազմի արդյունքների ամփոփումը: Սևրի պայմանագիրը և Հայաստանը: Վաշինգտոնյան համաձայնագրերը:

ԱԶԳԵՐԻ ԼԻԳԱՆ: Ազգերի լիգայի ստեղծումը: Ազգերի լիգան և Հայկական հարցը:

ԹԵՄԱ 35. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ 1922-1939 ԹԹ.

ԽՍՀՄ-Ի ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ: Ուկրաինան, Բելոռուսիան, Անդրկովկասը և Միջին Ասիան 1918-1922 թթ.: ԽՍՀՄ-ի կազմավորումը:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԸ: Վարչահրամայական համակարգի հաստատումը: Քաղաքական բռնությունները:

ԹԵՄԱ 36. ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՎԱՅՄԱՐՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ: 1918 թ. Նոյեմբերյան հեղափոխությունը և միապետության տապալումը: Վայմարյան հանրապետությունը: Ֆաշիզմի առաջացումը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ 1933-1939 ԹԹ.: Գերմանիան ֆաշիստական վարչակարգի ներքո: Գերմանիայի արտաքին քաղաքականությունը:

ԹԵՄԱ 37. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՖՐԱՆԿԼԻՆ ՌՈՒԶՎԵԼՏԻ ՆՈՐ ԿՈՒՐՄԸ: Պետության կարգավորիչ դերի մեծացումը տնտեսության մեջ: Սոցիալական ապահովության քաղաքականությունը Ֆ. Ռուզվելտի օրոք: ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը Ֆ. Ռուզվելտի օրոք:

ԹԵՄԱ 38. ԹՈՒՐՔԻԱՆ 1918-1939 ԹԹ.

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ: Օսմանյան կայսրության կործանումը: Երիտթուրքերի պարագլուխների դատավարությունը, երիտթուրքական հանցագործների պատիժը հայ վրիժառուների կողմից: Ազգային շարժումը. Սուստաֆա Քեմալ: Հանրապետության հռչակումը:

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄԸ: 1921 թ. մարտի 16-ի ռուս-թուրքական պայմա-

նագիրը: Լոզանի պայմանագիրը: Արտաքին քաղաքականությունը 1930-ական թվականներին:

ԹԵՄԱ 39. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1930-ԱՎԱՆ ԹԹ.

Վերսալ-Վաշինգտոնյան համակարգի փլուզումը: Հակադիր խմբավորումների ձևավորումը: Գերմանիայի, Իտալիայի և ճապոնիայի ագրեսիվ գործողությունները: Ագրեսորներին «խաղաղեցնելու» քաղաքականությունը: Մյունխենի համաձայնագիրը: 1939 թ. խորհրդա-գերմանական պայմանագիրը:

ԲԱԺԻՆ ԺԳ. ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ (1939-1945 ԹԹ.)

ԹԵՄԱ 40. ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՍԿԻՋԲԸ: ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԸ

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՍԿԻՋԲԸ: Պատերազմի պատճառներն ու սկիզբը: Լեհաստանի գրավումը: Արևմտյան Ուկրաինայի և Արևմտյան Բելոռուսիայի, Մերձբալթիկայի, Բեսարաբիայի, Հյուսիսային Բուկովինայի բռնակցումը Խորհրդային Միությանը:

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼԸ (1939-1941 ԹԹ.): Իրադարձությունները Արևմտյան Եվրոպայում («տարօրինակ պատերազմ»): Ֆրանսիայի անձնատուր լինելը. Դիմադրական շարժումը Ֆրանսիայում («Ազատ Ֆրանսիա»): Անգլիան՝ գերմանական հարձակման վտանգի առջև: Ցամաքային Եվրոպայի նվաճումը:

ԹԵՄԱ 41. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԱՎԱՐՏԸ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ: Գերմանիայի հարձակումը Խորհրդային Միության վրա: Ռազմական գործողությունները արևելյան ճակատում. Մոսկվայի, Ստալինգրադի, Կուրսկի ճակատամարտերը: Շրջադարձը պատերազմում:

ՀԱՎԱՅԻՏԼԵՐՅԱՆ ԿՈՍԼԻՑԻԱՆ: ԱՄՆ-ի՝ պատերազմի մեջ մտնելը: Հակահիտլերյան կոալիցիան և Միացյալ ազգերի հռչակագիրը: Թեհրանի խորհրդաժողովը: Երկրորդ ճակատի բացումը: Յալթայի խորհրդաժողովը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԱՎԱՐՏԸ: Բեռլինի գրավումը. Գերմանիայի անձնատուր լինելը: Պոտսդամի խորհրդաժողովը: Հայկական հարցի արձարծումը Պոտսդամում: ճապոնիայի պարտությունը և պատերազմի ռազմաքաղաքական արդյունքները:

ԲԱԺԻՆ ԺԴ. ԱՇԽԱՐՀԸ 1945-2000 ԹԹ.

ԹԵՄԱ 42. ԱՇԽԱՐՀԸ ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ: ԵՐԿՈՒ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՄԱԿ-ը և միջազգային հարաբերությունների նոր համակարգի ձևավորման սկիզբը: Հակասությունների սրումը նախկին դաշնակիցների միջև. «սառը պատերազմի» սկիզբը: Հակադիր ռազմաքաղաքական խմբավորումների ձևավորումը. ՆԱՏՕ և Վարշավայի պայմանագիր:

ԹԵՄԱ 43. ԽՍՀՄ-Ը 1953-1991 ԹԹ.: ԱՊՅ ԵՐԿՐՆԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՓՈՒԼՈՒՄ

ԽՍՀՄ-Ը 1953-1980-ԱՎԱՆ ԹԹ.: Ստալինի մահը: «Զնհալը» և խրուշչովյան բարեփոխումները: ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ ԵՎ ՃԳՆԱԺԱՄԻ ԽՈՐԱՑՈՒՄԸ ԵՐԿՐՈՒՄ: Մ. Գորբաչովը և վերակառուցման կուրսը: Քաղաքական և սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը: ԽՍՀՄ-ի փլուզումը: Անկախ Պետությունների Համագործակցության (ԱՊՀ) ստեղծումը: Համագործակցության ուղիների որոնումներ: Հայաստանը և ԱՊՀ երկրները:

ԹԵՄԱ 44. ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՀԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄՅԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՄԱՍՆԱՏՈՒՄԸ ԵՎ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱՎՈՐՈՒՄԸ: Չորս օկուպացիոն գոտիների ստեղծումը Գերմանիայում: ԳՖՀ-ի և ԳԴՀ-ի կազմավորումը: ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՎԵՐԱՄԻԿՎՈՐՈՒՄԸ: Քաղաքական և սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը ԳԴՀ-ում և Գերմանիայի վերամիավորման խնդիրը. Բեռլինի պատի անկումը: Գերմանիայի վերամիավորումը:

ԹԵՄԱ 45. ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

1978-1979 թթ. հեղափոխությունը և Իրանի Իսլամական Հանրապետության հռչակումը: Իրանա-իրաքյան պատերազմը: Իրանը 1990-ական թթ.: Հայաստան-Իրան միջպետական հարաբերությունները:

ԹԵՄԱ 46. ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

ՀՈԳԵՎՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ XX ԴԱՐՈՒՄ: Արվեստը և գրականությունը: Մշակույթի հասարակական դերը. սոցիալիստական մշակույթ, արևմտյան մշակույթ: Մշակույթի զարգացման նոր միտումները XXI դարի շեմին:

Ա մակարդակ

Ա 1 Ե՞րբ է կործանվել Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինվեմ.

- 1) Ք. ա. 712 թ.
- 2) Ք. ա. 612 թ.
- 3) Ք. ա. 585 թ.
- 4) Ք. ա. 550 թ.

Ա 2 Ե՞րբ է թագավորել Բաբելոնի Համմուրայի արքան.

- 1) Ք. ա. 2330-2295 թթ.
- 2) Ք. ա. 1792-1750 թթ.
- 3) Ք. ա. 1685-1645 թթ.
- 4) Ք. ա. 1279-1213 թթ.

Ա 3 Ե՞րբ են խաչակիրները գրավել Երուսաղեմը.

- 1) 1171 թ.
- 2) 1187 թ.
- 3) 1099 թ.
- 4) 1192 թ.

Ա 4 Ե՞րբ է բացվել Վիեննայի վեհաժողովը.

- 1) 1813 թ. հոկտեմբերին
- 2) 1814 թ. նոյեմբերին
- 3) 1815 թ. հունիսին
- 4) 1821 թ. մարտին

Ա 5 Ե՞րբ է սկսվել Առաջին համաշխարհային պատերազմը.

- 1) 1914 թ. օգոստոսի 1-ին
- 2) 1915 թ. հուլիսի 1-ին
- 3) 1917 թ. փետրվարի 25-ին
- 4) 1917 թ. հուլիսի 3-ին

Ա 6 Ե՞րբ է բացվել Փարիզի հաշտության խորհրդաժողովը.

- 1) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին
- 2) 1919 թ. հունվարի 18-ին
- 3) 1919 թ. հունիսի 28-ին
- 4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին

Ա 7 Ե՞րբ է ստորագրվել Վարշավայի պայմանագիրը.

- 1) 1949 թ. ապրիլի 4-ին
- 2) 1953 թ. մարտի 5-ին
- 3) 1955 թ. մայիսի 14-ին
- 4) 1969 թ. հուլիսի 20-ին

Ա 8 Ո՞ր փարավոնը փորձեց սահմանափակել Ամոնի տաճարի քրմության իշխանությունը.

- 1) Յահմոս I-ը
- 2) Ռամզես II-ը
- 3) Ամենհոտեպ IV-ը (Էխնաթոն)
- 4) Սենուսերթ III-ը

Ա 9 Ինչպե՞ս էին անվանում Հին Հռոմում իրար դեմ կռվելու համար հատուկ վարժեցված ստրուկներին.

- 1) նոբիլ
- 2) դիկտատոր
- 3) իմպերատոր
- 4) գլադիատոր

Ա10 Ո՞վ վերջ դրեց Մերովինգների արքայատոհմին և հաստատեց Կարոլինգների արքայատոհմը ֆրանկների պետությունում.

1) Կառլոս Մարտելը	3) Լյուդովիկոս Բարեպաշտը
2) Կառլոս Մեծը	4) Պիպին Կարճահասակը

Ա11 Ո՞վ է ԱՄՆ-ի «Անկախության հռչակագրի» հեղինակը.

1) Թեոդոր Ռուզվելտը	3) Թոմաս Ջեֆերսոնը
2) Աբրահամ Լինկոլնը	4) Ջոն Բրաունը

Ա12 Ո՞ր պայմանագրով ավարտվեց ռուս-շվեդական Յյուսիսային պատերազմը.

1) Գրենգամի	3) Նիշտադտի
2) Գանգուտի	4) Պոլտավայի

Ա13 Ինչպե՞ս էր կոչվում ԽՍՀՄ-ի վրա հարձակվելու Գերմանիայի ռազմական պլանը.

1) «Բլիցկրիգ»	3) «Դեղին պլան»
2) «Բարբարոսա»	4) «Օտվային առյուծ»

Ա14 Ո՞վ էր Ռուսաստանի Դաշնության առաջին նախագահը.

1) Վլադիմիր Պուտինը	3) Բորիս Ելցինը
2) Միխայիլ Գորբաչովը	4) Լեոնիդ Բրեժնևը

Ա15 Ո՞րն է հունարեն «տրագեդիա» բառի հայերեն համարժեքը.

1) թատրոն	3) կատակերգություն
2) ողբերգություն	4) տոնահանդես

Ա16 Նշվածներից ո՞րն է «մանդատ» տերմինի բացատրությունը.

- 1) փոփոխություն, կատարելագործում
- 2) արդի աշխարհի համակարգված միասնականացում
- 3) կառավարման ձև
- 4) պատերազմում պարտված երկրի կողմից կատարվող դրամական վճարում հաղթող երկրին

Ա17 Աթենական պետության մեջ կատարված բարեփոխումների հեղինակներին դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա) Կլիսթենես	գ) Պիսիստրատ
բ) Դրակոն	դ) Սոլոն

- 1) բ, դ, գ, ա 2) ա, դ, գ, բ 3) դ, ա, բ, գ 4) գ, ա, դ, բ

Ա18 Տրված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) խաչակիրների առաջին արշավանքը
- բ) քրիստոնեության ընդունումը Հին Ռուսիայում
- գ) իսլամի առաջացումը
- դ) Հայկական արքայատոհմի հաստատումը Բյուզանդիայում

- 1) դ, բ, գ, ա 2) գ, դ, բ, ա 3) գ, բ, դ, ա 4) դ, գ, բ, ա

Ա19 Իրավական փաստաթղթերը դասավորել ըստ դրանց ընդունման հաջորդականության.

- ա) «Քաղաքացիական օրենսգիրքը» Ֆրանսիայում
- բ) «Հոմսթեդների մասին օրենքը» ԱՄՆ-ում
- գ) «Մարդու և քաղաքացու իրավունքների հռչակագիրը» Ֆրանսիայում
- դ) «Հաբեաս կորպուս ակտը» Անգլիայում

1) դ, գ, ա, բ 2) ա, բ, դ, գ 3) բ, դ, ա, գ 4) գ, դ, բ, ա

Ա20 Պայմանագրերը դասավորել ըստ դրանց կնքման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Մոսկվայի բ) Լոզանի գ) Կարսի դ) Սևրի

1) գ, դ, ա, բ 2) բ, գ, դ, ա 3) դ, ա, գ, բ 4) ա, գ, բ, դ

Ա21 Ե՞րբ է կառուցվել Հռոմի Կոլիզեյ ամֆիթատրոնը.

1) Ք. հ. 80 թ. 2) Ք. հ. 60 թ. 3) Ք. հ. 70 թ. 4) Ք. ա. 74 թ.

Ա22 Ե՞րբ է տեղի ունեցել Հռոմի գրավումը վանդալների կողմից:

1) 451 թ. 2) 476 թ. 3) 410 թ. 4) 455 թ.

Ա23 Ե՞րբ է թագադրվել Իվան IV-ը.

1) 1533 թ. 2) 1550 թ. 3) 1552 թ. 4) 1547 թ.

Ա24 Ե՞րբ է Ազգային կոնվենտը Ֆրանսիան հռչակել հանրապետություն.

- 1) 1789 թ. հուլիսի 14-ին
- 2) 1792 թ. սեպտեմբերի 22-ին
- 3) 1793 թ. հունվարի 21-ին
- 4) 1794 թ. հուլիսի 27-ին

Ա25 Ե՞րբ է Գերմանիան հռչակվել հանրապետություն.

- 1) 1919 թ. հունվարին
- 2) 1918 թ. նոյեմբերին
- 3) 1923 թ. նոյեմբերին
- 4) 1917 թ. հոկտեմբերին

Ա26 Ո՞ր վայրում է տեղի ունեցել Ալեքսանդր Մակեդոնացու և Դարեհ III-ի բանակների միջև վճռական ճակատամարտը.

- 1) Մազնեսիայում
- 2) Գրանիկոսում
- 3) Գավգամելայում
- 4) Իպոսոսում

Ա27 Ո՞ւմ հրամանով է ստեղծվել «Սալիական դատաստանագիրքը».

- 1) Օդոակրի
- 2) Թեոդորիքի
- 3) Զլոդվիգի
- 4) Հուստինիանոս I-ի

Ա28 Ո՞րն է Եվրոպայի հնագույն համալսարանը.

- 1) Օքսֆորդի
- 2) Փարիզի
- 3) Բոլոնիայի
- 4) Սալերնոյի

Ա29 Ո՞ր պայմանագրով Ռուսաստանը դուրս եկավ Առաջին համաշխարհային պատերազմից.

- 1) Սևրի
- 2) Վաշինգտոնի
- 3) Վերսալի
- 4) Բրեստ-Լիտովսկի

Ա30 Ո՞ր խորհրդաժողովում է որոշում ընդունվել Միավորված ազգերի կազմակերպություն (ՄԱԿ) ստեղծելու մասին.

1) Լոզանի	3) Պոտսդամի
2) Յալթայի	4) Թեհրանի

Ա31 Ո՞րն էր Ք.ա. VIII դարի երկրորդ կեսին Ասորեստանի նոր վերելքի գլխավոր նախադրյալը.

- 1) Թիգլաթպալասար III-ը հրաժարվեց արտաքին նվաճումներից
- 2) զարգացավ առևտուրը հարևանների հետ
- 3) Թիգլաթպալասար III-ը ստեղծեց մշտական բանակ
- 4) Թիգլաթպալասար III-ը հարևան երկրներից Ասորեստան հրավիրեց արհեստավորների և առևտրականների

Ա32 Ի՞նչ հետևանք ունեցավ 375 թ. հոների հարձակումը Արևելյան գոթական միության վրա.

- 1) Կործանվեց Յոնմեական կայսրությունը
- 2) Միավորվեցին օստգոթերն ու վեստգոթերը
- 3) Սկսվեց «ժողովուրդների մեծ գաղթի» դարաշրջանը
- 4) Ստեղծվեցին բարբարոսների անկախ թագավորություններ

Ա33 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Ռամզես II-ի դաշինքը Խեթական պետության հետ
- բ) Եգիպտոսի Ալեքսանդրիա քաղաքի հիմնադրումը Ալեքսանդր Մակեդոնացու կողմից
- գ) Պունիկյան պատերազմները
- դ) Մուրսիլիս I-ի կողմից Բաբելոնի նվաճումը

- 1) ա, գ, դ, բ 2) բ, ա, դ, գ 3) գ, ա, դ, բ 4) դ, ա, բ, գ

Ա34 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Պետրոս I Մեծի կասպիական արշավանքը
- բ) Յասիի պայմանագրի կնքումը
- գ) Քյուչուկ-Կայնարջիի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ) Սուվորովի իտալական արշավանքը

- 1) բ, ա, դ, գ 2) դ, ա, գ, բ 3) ա, գ, բ, դ 4) գ, բ, ա, դ

Ա35 Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Երկիրը, որտեղ բնակվում եք դուք, բոլոր կողմերից սեղմված է ծովով ու լեռնաշղթաներով, և դրա համար էլ նեղ է դարձել ձեր բազմամարդկության պատճառով... Ճամփա ընկեք դեպի սուրբ գերեզմանը, իսկեք այդ երկիրը անհավատներից և ձերը դարձրեք: Այդ հողում «մեղր ու կարագ է հոսում»»:

1) Ինոկենտիոս III-ը	3) Լևոն III-ը
2) Ուրբանոս II-ը	4) Փոթիոս պատրիարքը

Ա36 Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Իմ իսկական փառքը նրանում չէ, որ հաղթել եմ քառասուն ճակատամարտերում: Վաթեռլոոն կջնջի այդ բոլոր հաղթանակների մասին հիշողությունները: Բայց այն, ինչը չի կարող մոռացվել, ինչը կապրի հավերժ, դա իմ «Քաղաքացիական կողերսն» է»:

1) Բիսմարկը	3) Նապոլեոն I-ը
2) Ալեքսանդր I-ը	4) Օլիվեր Կրոմվելը

Ա37 Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերի հետ.

- 1) Նապոլեոն Բոնապարտի արշավանքը Ռուսաստան
- 2) Սարատոգայի ճակատամարտը
- 3) Փարիզի Կոնունան
- 4) Բոստոնյան «թեյախմությունը»

ա) 1777 թ. բ) 1871 թ. գ) 1812 թ. դ) 1813 թ. ե) 1773 թ.

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-բ
- 3) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-ե
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

Ա38 Համապատասխանեցնել ստեղծագործությունը հեղինակի անվան հետ.

ա) «Խաղաղ Դոն» վեպ	1) Սալվադոր Դալի
բ) «Ավինյոնյան օրիորդներ» նկար	2) Չարլի Չապլին
գ) «Սպարտակ» բալետ	3) Միխայիլ Շոլոխով
դ) «Սուրբ Անտոնիոսի գայթակղումը» նկար	4) Պաբլո Պիկասո
	5) Արամ Խաչատրյան

- 1) ա-5, բ-1, գ-2, դ-3
- 2) ա-3, բ-4, գ-5, դ-1
- 3) ա-1, բ-2, գ-4, դ-5
- 4) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2

Ա39 Ո՞րտեղ էին անցկացվում բանաստեղծների, թատերագիրների, քանդակագործների, նկարիչների և երաժիշտների համահունական մրցույթները.

- 1) Թեբեոն
- 2) Օլիմպիայոն
- 3) Սպարտայոն
- 4) Դելփիքոն

Ա40 Ովքե՞ր էին եզրափակում ավատատիրական աստիճանակարգության սանդուղքը.

- 1) կոմսերը
- 2) ասպետները
- 3) բարոնները
- 4) գյուղացիները

Ա41 Ի՞նչ հետևանք ունեցավ 1917 թ. փետրվարյան հեղափոխությունը Ռուսաստանի համար.

- 1) Անդրկովկասյան ժողովուրդները անկախություն ստացան:
- 2) Ռուսաստանը դուրս եկավ Առաջին աշխարհամարտից:
- 3) Ռուսաստանում տապալվեց միապետական կարգը:
- 4) Ռուսաստանը դուրս եկավ Անտանտի կազմից:

Ա42 Նշվածներից ո՞րն էր իրանա-իրաքյան պատերազմի գլխավոր պատճառը.

- 1) թեոկրատական պետության ստեղծումը Իրանում
- 2) միջուկային զենքին տիրանալու համար մղվող պայքարը Իրաքի և Իրանի միջև
- 3) շահի փախուստը Իրաք
- 4) տարածքային վեճը Իրանի և Իրաքի միջև

Ա43 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հերթականությամբ.

- ա) Ալցիոնի ճակատամարտը
- բ) Գրանիկոսի ճակատամարտը
- գ) Հուլիոս Կեսարի անցնելը Ռուբիկոն գետը
- դ) Սալամինի ճակատամարտը
- ե) Կաննեի ճակատամարտը

- 1) ա, ե, գ, բ, դ
- 2) բ, ե, ա, գ, դ
- 3) դ, բ, ե, գ, ա
- 4) գ, ա, դ, բ, ե

Ա44 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Քիլի ռազմական նավաստիների ապստամբությունը
- բ) Հիտլերի գլխավոր խռովությունը Մյունխենում
- գ) Ռուրի մարզի գրավումը Ֆրանսիայի և Բելգիայի կողմից
- դ) Հիտլերի վարչապետ նշանակվելը
- ե) Գերմանիայի նացիոնալ-սոցիալիստական բանվորական կուսակցության հիմնումը

- 1) ե, ա, բ, դ, գ 2) բ, դ, ե, գ, ա 3) ա, ե, գ, բ, դ 4) դ, գ, ե, ա, բ

Ա45 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- բ) Գեորգիայան դաշնագրի կնքումը
- գ) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ) Տիլզիտի պայմանագրի կնքումը

- 1) դ, ա, բ, գ 2) ա, գ, դ, բ 3) բ, դ, ա, գ 4) գ, դ, ա, բ

Ա46 Ո՞վ է ներքոհիշյալ արտահայտության հեղինակը.
«Նպատակը արդարացնում է միջոցները»:

- 1) Թոմաս Աքվինացին 3) Թոմաս Մորը
- 2) Նիկոլո Մաքիավելին 4) Էրազմ Ռոտերդամցին

Ա47 Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Ֆրանսիան հիրավի մի երկիր է, որտեղ բնակչության բոլոր խավերն արդեն վաղուց միահյուսվել են մի ամբողջական քաղաքական մարմնի մեջ: Երկիր, որտեղ բոլորը ցանկանում են լինել, մնալ և մեռնել որպես ֆրանսիացիներ»:

- 1) Շառլ դը Գոլը 3) Ժորժ Կլեմանսոն
- 2) Նապոլեոն III-ը 4) Վասիլի Մոդեստովը

Ա48 Պատմական գործչի անունը համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոնի հետ.

1) Ֆրանսիայի նախագահ	ա) Քոֆի Անան
2) Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ	բ) Ուինստոն Չերչիլ
3) ԱՄՆ-ի նախագահ	գ) Նիկիտա Խրուշչով
4) ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար	դ) Բիլ Զլինթոն
	ե) Շառլ դը Գոլ

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-բ 3) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա
2) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-ա 4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ

Ա49 Կատարել համապատասխանեցում.

1) Յուպիտեր	ա) պատերազմի աստված
2) Ֆլորա	բ) սիրո և գեղեցկության աստվածուհի
3) Դիանա	գ) աստվածների հայրը ամպրոպի և կայծակի աստված
4) Մարս	դ) հրաբխի, կրակի և դարբնության աստված
5) Վեներա	ե) լուսնի, անտառների և որսորդության աստվածուհի
	զ) բնության զարթոնքի և պտղաբերության աստվածուհի

- 1) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-ե 3) 1-գ, 2-գ, 3-ե, 4-ա, 5-բ
2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-զ 4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-զ

Ա50

Համապատասխանեցնել միջնադարյան քաղաքները այն երկրների հետ, որտեղ գտնվում են.

ա) Իտալիա	1) Օքսֆորդ
բ) Անգլիա	2) Մարսել
գ) Գերմանիա	3) Կորդովա
դ) Իսպանիա	4) Բոլոնիա
ե) Ֆրանսիա	5) Բյուլն
	6) Անտիոք

1) ա-4, բ-1, գ-5, դ-3, ե-2	3) ա-4, բ-2, գ-6, դ-5, ե-1
2) ա-4, բ-6, գ-1, դ-3, ե-2	4) ա-4, բ-3, գ-5, դ-6, ե-1

Բ մակարդակ

Բ 1 Նշված պնդումներից ո՞րն է սխալ.

Հռոմի հետ կնքված հաշտության պայմանագրով սելևկյան արքա Անտիոքոս III-ը պարտավորվում էր.

- 1) հռոմեացիներին հանձնել ռազմական նավատորմը
- 2) մուծել հսկայական ռազմատուգանք
- 3) ազատ արձակել իր կողմից գերված Հաննիբալին
- 4) ազատություն շնորհել Փոքր Ասիայի երկրներին

Բ 2 Նշված պնդումներից ո՞րն է սխալ.

- 1) Չարլզ I-ին մահապատժի ենթարկեցին 1653 թ.:
- 2) Մարիա Անտուանետա թագուհուն ժողովուրդը հեզմանքով անվանել է «տիկին պակասորդ»:
- 3) 1861-1865 թթ. քաղաքացիական պատերազմն ԱՄՆ-ում ավարտվեց Հյուսիսի հաղթանակով:
- 4) 1870 թ. հուլիսին Նապոլեոն III-ը պատերազմ սկսեց Պրուսիայի դեմ:

Բ 3 Նշված պնդումներից ո՞րն է սխալ.

- 1) 1944 թ. հոկտեմբերին ամերիկյան զորքերը սկսեցին Ֆիլիպինները ազատագրել ճապոնացիներից:
- 2) 1925 թ. Ֆրիտյոֆ Նանսենի գլխավորած պատվիրակությունն այցելեց Հայաստան:
- 3) 1939 թ. աշնանը ճապոնական զորքերը ներխուժեցին Խորհրդային Միության տարածք՝ Խասան լճի շրջան:
- 4) 1933 թ. նոյեմբերի 16-ին դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատվեցին ԱՄՆ-ի և ԽՍՀՄ-ի միջև:

Բ 4 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) պանթեոն	2) նոմ	3) արքունտ	4) պեդագոգ

- ա) փոքր իշխանություն՝ կազմված առանձին հարևան բնակավայրերից
- բ) Արիստոկրատներից ընտրվող կառավարիչ Հին Աթենքում
- գ) երեխային դպրոց ուղեկցող և տնային պարապմունքներին հետևող կրթված դայակ
- դ) բոլոր աստվածների տաճար
- ե) կառավարման բարձրագույն մարմին

1) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-բ	3) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-գ
2) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ	4) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-

Բ 5 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) դիրեկտորիա
- 2) ռայխստագ
- 3) գլխավոր շտատներ
- 4) պետական դումա

- ա) Գերմանական կայսրությունում ընտրովի բարձրագույն պետական մարմին
- բ) հինգ հոգուց բաղկացած գործադիր մարմին Ֆրանսիայում
- գ) դասային ներկայացուցիչների ժողով
- դ) Ռուսաստանի բարձրագույն օրենսդիր մարմին

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ա
- 3) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-բ, 3-ա, 4-գ

Բ 6 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) օկուպացիա 2) ազրեսիա 3) ինտերվենցիա 4) կոնտրիբուցիա

- ա) մեկ կամ մի քանի պետությունների բռնի միջամտությունը մեկ այլ պետության ներքին գործերին
- բ) մի պետության կողմից մյուս պետության ամբողջ տարածքի, կամ դրա մի մասի բռնի միավորում կամ զավթում
- գ) պատերազմում պարտված երկրի տարածքի ժամանակավոր գրավումը հաղթող երկրի զինված ուժերի կողմից
- դ) մի պետության կողմից ուժի անօրինական գործադրում մեկ այլ պետության ինքնիշխանության, տարածքային ամբողջականության կամ անկախության դեմ
- ե) պատերազմում պարտված երկրի կողմից կատարվող ֆինանսական վճարում հաղթող երկրին

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե
- 3) 1-դ, 2-բ, 3-գ, 4-ա
- 4) 1-ա, 2-ե, 3-բ, 4-գ

Բ 7 Որո՞նք էին դասական ժամանակաշրջանի հունական մշակույթի ծաղկման նախադրյալները.

- ա) հին հույների գեղեցիկի բնատուր զգացողությունը
- բ) կորնթոսյան կոնգրեսի որոշումները
- գ) վերնախավի և ժողովրդի ակտիվ մասնակցությունը մշակույթի ստեղծմանը
- դ) հռոմեական մշակույթի ազդեցությունը
- ե) մշակութային սերտ կապերը Առաջավոր Ասիայի երկրների հետ

- 1) ա, գ, ե
- 2) բ, դ, ե
- 3) բ, գ, դ
- 4) ա, գ, դ

Բ 8 Նշվածներից որո՞նք են հանդիսանում խաչակրաց շարժման արտաքին պատճառ.

- ա) Թուրք-սելջուկների կողմից Փոքր Ասիայի մեծ մասի նվաճումը և Կոստանդնուպոլսին սպառնացող վտանգը
- բ) Առաջին խաչակրաց արշավանքին նախորդած երեք տարիների անընդմեջ անբերրիությունն ու սովը
- գ) Դեպի Երուսաղեմ քրիստոնյաների ուխտագնացությանը սելջուկների հարուցած խոչընդոտները
- դ) Հայրական ժառանգությունից ասպետների զրկված լինելու հանգամանքը
- ե) Թուրք-սելջուկների հարկային ծանր քաղաքականությունը

- 1) ա, գ
- 2) բ, ե
- 3) ա, բ
- 4) գ, դ

Բ 9 Նշված պնդումներից ընտրել չորսը, որոնք հանդիսանում են ԽՍՀՄ-ի փլուզման հիմնական պատճառներ.

- ա) ազգային հարցի սրումը
- բ) Չեռնոբիլի աղետը
- գ) սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը
- դ) սոցիալիստական համակարգի փլուզումը
- ե) քաղաքական ճգնաժամը
- զ) Գերմանիայի վերամիավորումը
- է) ժողովրդավարական շարժման ուժեղացումը

- 1) ա, բ, գ, է
- 2) դ, ե, գ, է
- 3) գ, դ, ե, զ
- 4) ա, գ, ե, է

Բ10 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Աքեմենյան Պարսկաստանի անկումը
- բ) Սինաքրիբի կողմից Բաբելոնի գրավումն ու ավերումը
- գ) Հիքսոսների վտարումը և Եգիպտոսի վերամիավորումը
- դ) Խեթական իշխանությունների միավորումը և միասնական թագավորության ստեղծումը
- է) Էլամի գորքերի Բաբելոնիա կատարած ավերիչ արշավանքը

- 1) ա, ե, գ, դ, բ
- 2) դ, ե, գ, բ, ա
- 3) բ, ա, ե, գ, դ
- 4) դ, ե, բ, գ, ա

Բ11 Պատմական գործիչներին դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Վլադիմիր Սվյատոսլավիչ
- բ) Օդոակր
- գ) Ալբուին
- դ) Վադես
- է) Բարսեղ I

- 1) դ, բ, գ, ա, ե
- 2) բ, դ, գ, ե, ա
- 3) դ, բ, գ, ե, ա
- 4) գ, դ, բ, ա, ե

Բ12 Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է բերված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) «Փռահեղ հեղափոխությունը» Անգլիայում
- 2) Աուստեռլիցի ճակատամարտը
- 3) ԱՄՆ անկախության հռչակագրի ընդունումը
- 4) Նապոլեոն Բոնապարտի արքայի Սուրբ Ղեզիմե կղզի

Բ13 Ո՞վ է հետևյալ արտահայտության հեղինակը.

«Սողոմոն, ես հաղթեցի քեզ» ;

- 1) Կառլոս Մեծը
- 2) Իվան Ահեղը
- 3) Հուստինիանոս I-ը
- 4) Թովմա Աքվինացին

Բ14

Ո՞ր գործիչն է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Ֆրանսիան տանուլ է տվել ճակատամարտը, բայց ոչ պատերազմը անբողջությամբ»;

- 1) Պետենը
- 2) Շառլ դը Գոլը
- 3) Ժորժ Կլեմանսոն
- 4) Պուանկարեն

Բ15

Ստեղծագործությունը համապատասխանեցնել հեղինակի անվան հետ.

- ա) «Օրենքների ոգին»
- բ) «Հասարակական դաշինք»
- գ) «Եվրոպայի մայրամուտը»
- դ) «Մտքեր և հուշեր»
- ե) «Տիրակալը»
- 1) Օսվալդ Շպենգլեր
- 2) Օտտո Բիսմարկ
- 3) Ժան Ժակ Ռուսո
- 4) Շառլ Մոնտեսքյո
- 5) Վոլտեր
- 6) Նիկոլո Մաքիավելի

- 1) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2, ե-6
- 2) ա-5, բ-2, գ-4, դ-1, ե-3
- 3) ա-3, բ-1, գ-6, դ-4, ե-5
- 4) ա-2, բ-3, գ-5, դ-6, ե-4

Բ16

Կատարել համապատասխանեցում: Պատասխանները լրացնել առաջին սյունակում տրված իրադարձությունների հերթականության համաձայն.

N	Իրադարձությունը	N	Վայրը	N	Տարեթիվը
1	Պրոտեկտորատի հաստատումը	1	Ֆրանսիա	1	1795 թ.
2	Դիրեկտորիայի ստեղծումը	2	ԱՄՆ-ի հյուսիս	2	1620 թ.
3	Նոր Անգլիայի առաջացումը	3	ԱՄՆ-ի հարավ	3	1653 թ.
4	Կոնֆեդերացիայի ստեղծումը	4	Անգլիա	4	1861 թ.

- 1)

1	4	3
2	2	1
3	2	2
4	3	4
- 2)

1	4	3
2	1	1
3	2	2
4	3	4
- 3)

1	3	2
2	1	4
3	4	1
4	2	3
- 4)

1	4	3
2	1	1
3	2	2
4	3	2

Բ17

Նշված պայմաններից ընտրել չորսը, որոնք տեղ են գտել Սևրի պայմանագրում.

- ա) Երզրումի, Տրապիզոնի, Բիթլիսի և Վանի վիլայեթների տարածքներում ստեղծվում էր «Հայկական օջախ»:
- բ) Հայաստանը ունենում էր ելք դեպի Սև ծով:
- գ) Հայաստանին էր տրվում համարյա անբողջ Երզրումի վիլայեթը, Տրապիզոնի վիլայեթի մի մասը, Վանի ու Բիթլիսի վիլայեթների երկու երրորդը:
- դ) Միացյալ Հայաստանը ընդգրկում էր 160 հազար քառակուսի կմ տարածք:
- ե) Հայաստանին տրամադրվում էր Նախիջևանի երկրամասի հովանավորությունը:
- զ) Թուրքական բանակը առավելագույնը կարող էր ունենալ 50 հազար զինվոր և սպա:
- է) Վերանայվում էր Կարսի պայմանագիրը:

- 1) ա, բ, դ, ե
- 2) բ, գ, դ, զ
- 3) ա, բ, ե, է
- 4) գ, դ, ե, է

Բ18 Բերված փաստարկներից ընտրել չորսը, որոնք նպաստեցին Եգիպտոսի տնտեսության վերելքին Միջին թագավորության տարիներին.

- ա) Ավերված ջրանցքների և ամբարտակների վերականգնումը
- բ) Տնտեսության մեջ երկաթի կիրառումը
- գ) Բրոնզե գործիքների կիրառումը, որը նպաստեց արհեստագործության զարգացմանը
- դ) Ֆայումի օազիսում կառուցված ջրամբարի շնորհիվ մշակովի հողատարածքների մեծացումը
- ե) Հիքսոսների կողմից Եգիպտոսի նվաճումը
- զ) Առաջավոր Ասիայի բոլոր երկրների հետ առևտրական աշխույժ կապերի հաստատումը

- 1) ա, գ, դ, զ
- 2) բ, դ, ե, զ
- 3) ա, դ, ե, զ
- 4) ա, բ, գ, ե

Բ19 Նշված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել 1807 թ. Տիլզիտի պայմանագրում.

- ա) Ռուսաստանը պարտավորվում էր միանալ ցամաքային շրջափակմանը:
- բ) Նապոլեոն Բոնապարտը ճանաչում էր Ռուսաստանի իրավունքները մերձկասպյան շրջանների նկատմամբ:
- գ) Ֆրանսիան ազատ գործելու հնարավորություն էր ստանում Եվրոպայի մեծ մասում:
- դ) Ռուսաստանը պարտավորվում էր զենք ու զինամթերք մատակարարել Ֆրանսիային:
- ե) Ռուսաստանը ազատ գործելու հնարավորություն էր ստանում Եվրոպայի հյուսիսում և հարավ-արևելքում:
- զ) Նապոլեոնը պարտավորվում էր միջնորդի դեր ստանձնել ռուս-պարսկական հարաբերությունների կարգավորման գործում:
- է) Ֆրանսիան տասը տարվա ընթացքում չպետք է հարձակվեր Ռուսաստանի վրա:

- 1) ա, բ, գ
- 2) ա, գ, ե
- 3) դ, ե, զ
- 4) ե, գ, է

Բ20 Գտնել տերմինների համապատասխան բացատրությունները.

- ա) բնատնտեսություն
- բ) գերազահություն
- գ) էդիկտ
- դ) լեգատ
- ե) խալիֆ

- 1) տնտեսության այն ձևը, երբ բոլոր ապրանքները պատրաստվում էին բնական հումքից
- 2) տնտեսության այն ձևը, երբ բոլոր ապրանքները արտադրվում և սպառվում էին տեղում
- 3) մուսուլմանների քաղաքական և հոգևոր առաջնորդ
- 4) գերադաս դիրք
- 5) Հռոմի պապի պատվիրակ
- 6) հրովարտակ
- 7) հռչակագիր

- 1) ա-2, բ-4, գ-6, դ-3, ե- 5
- 2) ա-1, բ-7, գ-6, դ-5, ե-4
- 3) ա-2, բ-4, գ-6, դ-5, ե-3
- 4) ա-1, բ-6, գ-7, դ-5, ե-4

Բ21 Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) հեղափոխական դիկտատուրա
- 2) լեգիտիմիզմ
- 3) Սահմանադիր ժողով
- 4) Օրենսդիր կորպուս
- 5) Ազգային կոնվենտ

- ա) օրինական համարվող հասարակական կարգի վերականգնում
բ) բարձրագույն օրենսդիր իշխանություն Ֆրանսիայում
գ) բռնության վրա հիմնված, մեծ իրավունքներ ունեցող իշխանություն
դ) իշխանության ժամանակավոր մարմին, որը ստեղծվում է սահմանադրության մշակման և հաստատման նպատակով
ե) բարձրագույն օրենսդիր մարմին Անգլիայում
զ) օրենսդիր և գործադիր բարձրագույն մարմին Ֆրանսիայում

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-զ 3) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-դ, 5-ե
2) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-զ 4) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ

Բ22 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) ռևանչիզմ
- 2) շովինիզմ
- 3) տոտալիտարիզմ
- 4) ֆաշիզմ
- 5) միլիտարիզմ

- ա) քաղաքական հոսանք, որի ներկայացուցիչները տիրող հասարակարգի արմատական փոփոխությունների, պայքարի վճռական միջոցների, անհաշտելի, ծայրահեղ հայացքների կողմնակիցներ են
բ) ավտորիտար իշխանության ձև
գ) քաղաքականություն, որն ուղղված է սպառազինությունների աճի և նվաճողական պատերազմի նախապատրաստմանը
դ) ազգայնականության ծայրահեղ դրսևորում
ե) քաղաքական հոսանք որին բնորոշ են հակակոմունիզմը, բռնությունը, շովինիզմը, ռասիզմը, անբողջատիրությունը, առաջնորդի պաշտամունքը, հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառների ռազմականացումը
զ) հետադիմական գաղափարախոսություն և քաղաքականություն, որն ուղղված է նոր պատերազմի նախապատրաստմանը՝ նպատակ ունենալով փոխհատուցել նախորդ պատերազմում կրած պարտության համար և հետ վերադարձնել կորցրած տարածքները, տնտեսական և քաղաքական դիրքերը

- 1) 1-դ, 2-գ, 3-գ, 4-զ, 5-ե
2) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-զ
3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-բ
4) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-դ

Բ23 Նշվածներից որո՞նք են հռոմեական նվաճումների պատճառներ.

- ա) Նորանոր տարածքներ ձեռք բերելու ձգտումը, որոնք վերածվում էին «հասարակական հողի» և վաճառվում Հռոմի քաղաքացիներին
բ) Ստրուկներ ձեռք բերելու մշտական պահանջը
գ) Տնտեսության զարգացումը և բնակչության աճը
դ) Հռոմում ներքաղաքական լարվածությունը թուլացնելու ձգտումը
ե) Բնական աղետների հաճախացումն Իտալիայում
զ) Նոբիլների և հեծյալների՝ խոշոր կալվածքներ ստեղծելու ձգտումը

- 1) ա, բ, գ, զ, 2) ա, դ, ե, զ 3) բ, գ, դ, ե 4) ա, գ, ե, զ

Բ24 Բերված փաստարկներից ընտրել երեքը, որոնք նպաստել են Վերսալ-Վաշինգտոնյան հա-

մակարգի փլուզմանը.

- ա) Գերմանիայի հարձակումը Չեխոսլովակիայի վրա
- բ) ԱՄՆ-ի, Անգլիայի և Ֆրանսիայի կողմից թողտվության և անվճռականության քաղաքականությունը
- գ) Գերմանիայի կողմից ֆինանսական հատկացումների մեծացումը բանակի վերականգնման և զինման համար
- դ) Խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագիրը
- ե) Գերմանիայի կողմից ռազմատուգանքների վճարումների դադարեցումը
- զ) ճապոնիայի ագրեսիան Մոնղոլական ժողովրդական Հանրապետության դեմ

- 1) բ, գ, ե 2) ա, դ, գ 3) գ, ե, գ 4) բ, ե, գ

Բ25 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Ակրա քաղաքի գրավումը խաչակիրների կողմից
- բ) Վերդենի բաժանքը
- գ) Մարտին Լյութերի թեզիսների փակցնելը Վիտենբերգի մայր տաճարի դռանը
- դ) Սալահ ադ Դինի և խաչակիրների վճռական ճակատամարտը Տիբերիա քաղաքի համար
- ե) Ֆերնան Մագելանի շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը
- զ) Սրբազան Հռոմեական կայսրության կայսեր Կառլոս V-ի հրաժարումը գահից
- է) Կոստանդնուպոլսի գրավումը թուրք օսմանցիների կողմից
- ը) Խաչակրաց ութերորդ արշավանքը
- թ) Ոսկե հորդայի լծի տապալումը
- ժ) Կուլիկովոյի ճակատամարտը

- 1) բ, դ, ա, ը, ժ, է, թ, գ, ե, գ 3) բ, դ, ա, ը, ժ, է, թ, գ, ե, գ
2) բ, դ, ա, ը, ժ, է, ե, գ, թ, գ 4) բ, դ, ա, ը, է, ժ, թ, գ, ե, գ

Բ26 Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Երկրորդ կայսրությունը Ֆրանսիայում
- բ) «Համաձայնագիր «Մեյֆլաուերի» վրա» փաստաթղթի ստորագրումը
- գ) Երրորդ հանրապետության հռչակումը Ֆրանսիայում
- դ) Անկախության համար պատերազմի սկիզբը Անգլիայի և նրա ամերիկյան գաղութների միջև
- ե) Նոր Մեքսիկայի և Յուսիսային Կալիֆոռնիայի միացումը ԱՄՆ-ին
- զ) Չարլզ I-ի մահապատիժը
- է) Նիկոլայ II-ի հրաժարականը. Ռոմանովների արքայատոհմի ավարտը
- ը) Հայկական հարցի միջազգայնացումը
- թ) Առևտրական և քրեական օրենսգրքերի հաստատումը Նապոլեոն I-ի կողմից
- ժ) Լուի XVI-ի մահապատիժը

- 1) բ, գ, դ, ժ, ա, թ, գ, ե, ը, է
2) բ, գ, դ, ժ, թ, ա, գ, ը, ե, է
3) բ, գ, դ, ժ, թ, ա, գ, ե, ը, է
4) բ, գ, ժ, դ, թ, ա, գ, ե, ը, է

Բ27 Ո՞վ է ստորև բերված թևավոր արտահայտության հեղինակը.

«Ես գիտեմ, որ ոչինչ չգիտեմ»:

- 1) Արիստոտելը
- 2) Սոկրատեսը
- 3) Դեմոկրիտը
- 4) Պլատոնը

Բ28 Ո՞վ է հետևյալ հայտարարության հեղինակը.

«Ես այժմ Արևելք են ուղարկում իմ «Մահվան ջրկատները», որոնց հրամայված է առանց խղճահարության ու ներողամտության սպանել լեհ ցեղին պատկանող և լեհերեն խոսող բոլոր տղամարդկանց, կանանց ու երեխաներին: Միայն այս ճանապարհով մենք կշահենք այն կենսական տարածքը, որը մեզ անհրաժեշտ է...Ո՞վ է այսօր դեռ խոսում հայերի ոչնչացման մասին...»:

- 1) Հիտլերը
- 2) Գյորինգը
- 3) Հիմլերը
- 4) Մուսոլինին

Բ29 Կատարել համապատասխանեցում. Պատասխանները լրացնել առաջին սյունակում տրված իրադարձությունների հերթականությամբ համաձայն.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Բուրբոնների արքայատոհմի վերականգնումը	1	1866-1867 թթ.	1	Գ. Լվով
2	Հյուսիսգերմանական միության ստեղծումը	2	1917 թ. հոկտեմբեր	2	Վիլհելմ I
3	Ժամանակավոր կառավարության ստեղծումը Ռուսաստանում	3	1814 թ.	3	Օ. Բիսմարկ
4	Ժողկոմխորհի ստեղծումը Ռուսաստանում	4	1917 թ. փետրվար	4	Վ. Լենին
		5	1862 թ.	5	Լուի XVIII

- 1)

1	3	5
2	1	3
3	4	1
4	2	4

 2)

1	3	5
2	1	3
3	2	1
4	2	4

 3)

1	3	5
2	1	3
3	4	1
4	2	1

 4)

1	3	5
2	1	1
3	4	1
4	2	4

Բ30 Կատարել համապատասխանեցում: Պատասխանները լրացնել առաջին սյունակում տրված իրադարձությունների հերթականության համաձայն.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հռոմեական բանակի գլխավին ջախջախումը	1	Ք. ա. 550 թ.	1	Կյուրոս Մեծ	1	Քաղեշ
2	Աթենական զորքի հաղթանակը	2	Ք. ա. 1274 թ.	2	Հաննիբալ	2	Էքբատան
3	Վճռական ճակատամարտը եգիպտական և խեթական զորքերի միջև	3	Ք. ա. 490 թ.	3	Միլթիադես	3	Կաննե
4	Մարաստանի մայրաքաղաքի գրավումը	4	Ք. ա. 216 թ.	4	Ռանգես 2-րդ	4	Մարաթոն

- 1)

1	4	2	3
2	3	1	4
3	2	4	1
4	1	1	2

 2)

1	4	2	3
2	3	3	4
3	2	4	1
4	1	2	3

 3)

1	4	2	3
2	3	3	4
3	2	4	1
4	1	1	2

 4)

1	4	2	3
2	1	3	4
3	2	3	1
4	1	1	2

Բուհական կենտրոնացված քննությունների ծրագրեր

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

բանավոր քննության պահանջները և գնահատման չափանիշները

Հայ գրականության զարգացման շրջանները:

Գրական սեռեր և ժանրեր:

Առասպել և էպոս: Հայ հնագույն առասպելներն ու վիպերգերը՝ «Վահագն», «Արա Գեղեցիկ և Շամիրամ», «Արտաշես և Արտավազդ», «Հայկ և Բել»:

Մեսրոպ Մաշտոցը և հայ գրերի գյուտը:

5-րդ դարի մատենագրության ընդհանուր բնութագիրը. Ագաթանգեղոս, Եզնիկ Կողբացի, Փավստոս Բուզանդ, Ղազար Փարպեցի, Կորյուն: Մովսես Խորենացի. կյանքը, «Հայոց պատմություն»:

«Սասունցի Դավիթ» էպոսը. սյուժեն, գաղափարը, գլխավոր կերպարները: Էպոսի գեղարվեստական մշակումները:

Գրիգոր Նարեկացի. կյանքը, տաղերը, «Մատյան ողբերգության» պոեմը:

Միջնադարի հայ բանաստեղծները /թվարկել/: Ներսես Շնորհալի. «Ողբ Եղեսիո» պոեմը»: Հայ առակագիրներ. Մխիթար Գոշ, Վարդան Այգեկցի: Ֆրիկի կյանքը, պոեզիայի ընդհանուր բնութագիրը. «Բան պիտանի», «Գանգատ» բանաստեղծությունները: Նահապետ Քուչակ. «Հայրեններ»:

Սայաթ-Նովա. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը /4-5 բանաստեղծության վերլուծություն/:

Խաչատուր Աբովյան. կյանքը, ստեղծագործությունները: Աբովյանը հայ նոր գրականության հիմնադիր: «Վերք Հայաստանի» վեպը. սյուժեն, գաղափարը, կերպարները:

Միքայել Նալբանդյան. գրողը, քննադատը և հրապարակախոսը: Նալբանդյանը բանաստեղծ /2-3 բանաստեղծության վերլուծություն/:

Գաղափար գրական հիմնական ուղղությունների մասին՝ կլասիցիզմ, ռոմանտիզմ, ռեալիզմ:

Պետրոս Դուրյան. կյանքը, ստեղծագործությունը, բանաստեղծության հիմնական թեմաները. վերլուծել «Սիրել», «Դրժել», «Տրտունջ» բանաստեղծությունները:

Հակոբ Պարոնյան. կյանքը, ստեղծագործությունները /թվարկել թեմաները/, երգիծանքը: «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վիպակի սյուժեն, կերպարները:

Բաֆֆի. ստեղծագործության /թվարկում/ ընդհանուր բնութագիրը: «Սամվել» պատմավեպ. պատմական ժամանակաշրջանը, սյուժեն, գաղափարը, կերպարները:

Ալ. Շրիվանդադե. կյանքը, ստեղծագործությունը: «Քաոս» վեպը. սյուժեն, կերպարները: Համեմատություն «Պատվի համար» դրամայի հետ:

Սուրբաբան. ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը, Կամսարյանի կերպարը «Առաքյալը» վիպակում: «Գևորգ Մարգարետունի» պատմավեպը. պատմական ժամանակաշրջանի սյուժեն, կերպարները:

Գրիգոր Զոհրապ. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: Զոհրապը նորավեպի /նովելի/ մեծ վարպետ: «Երջանիկ մահը», «Այինկա», «Զաբուղոն» նորավեպերը /ևս երեք նովել՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Հովհ. Թումանյան. կյանքը, ստեղծագործության ժանրային բազմազանությունը: Բանաստեղծությունները /«Հայոց լեռներում», «Հայրենիքիս հետ», «Բարձրից»/, քառյակները /8-10 հատ/, պոեմները և բալլադները /«Հառաչանք», «Անուշ», «Փարվանա», «Թմկաբերդի առումը»/, արձակը /«Գիքորը», «Քաջ Նազար»/:

Ավ. Իսահակյան. կյանքը, ստեղծագործության ժանրային բազմազանությունը: Բանաստեղծությունները. «Գիշերն եկավ, զով հովն ընկավ», «Մի մրահոն աղջիկ տեսա», «Պանդուխտ որդին», «Ախ, մեր սիրտը լիքը դարդ, ցավ», «Մեր պատմիչներն ու գուսանները», «Ռավեննայում», «Հայրենիքիս», «Հայրենի հողը», «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմը, «Համբերանքի չիբուխը» պատմվածքը:

Միսաք Մեծարենց. կյանքը, պոեզիայի ընդհանուր բնութագիրը: «Սիրերգ», «Զմրան պարզ գիշեր», «Արևին», «Աքասիաներու շուքին տակ», «Զրտուք», «Հյուղը» բանաստեղծությունները:

Դանիել Վարուժան. կյանքը, բանաստեղծական շարքերի համառոտ բնութագիրը: «Հարճը» պոեմը, «Ձոնը», «Ցորյանի ծովեր» /ևս 3-4 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Լևոն Շանթ. «Հին աստվածներ» դրաման. սյուժեն, կերպարները:

Վահան Տերյան. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Տխրություն», «Հրածեշտի գագեղ», «Աշնան մեղեդի», «Fatum», «Գարուն», «Իջնում է գիշերն անգութ ու մթին», «Որպես Լաերտի որդին...» /ևս 4-5 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Եղիշե Չարենց. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Վահագն» , «Հարդագողի ճամփորդները», «Տաղարան» շարքից երկու տաղ /«Էլի գարուն կգա...», «Ես իմ անուշ Հայաստանի...» /, «Թուղթ բանաստեղծ բարեկամիս՝ NN-ին, գրված Երևանից», «Անվերնագիր», «Իմ մահվան օրը...» բանաստեղծությունները, «Դանթեական առասպել», «Ամբոխները խելագարված», «Դեպի լյառն Մասիս», «Պատմության քառուղիներով» պոեմները, «Գանգրահեր տղան» չափածո նովելը:

Դերենիկ Դեմիրճյան. ստեղծագործության ժանրային բազմազանությունը: «Վարդանանք» պատմավեպը. պատմական ժամանակաշրջանը, սյուժեն, կերպարները, Ավարայրի ճակատամարտի նշանակությունը:

Ակսել Բակունց. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը. «Մթնաձոր», «Մթնաձորի չարքը», «Միրհավ», «Ալպիական մանուշակ», «Ծիրանի փողը», «Խոնարի աղջիկը» /ևս 3-4 պատմվածք՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Շահան Շահնուր. ընդհանուր տեղեկություններ կյանքի և ստեղծագործության մասին. «Նահանջը առանց երգի» վեպը:

Կոստան Զարյան. կյանքի և ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Նավը լեռան վրա» վեպը:

Գուրգեն Մահարի. կյանքը և ստեղծագործության բնութագիրը: «Ծաղկած փշալարեր» վիպակը:

Նաիրի Զարյան. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգությունը, «Երկու հանճարեղ գլուխ» բանաստեղծությունը:

Հովհաննես Շիրազ. «Թագադրում», «Հայ ժողովրդի երգը», «Մայրս», «Կուզեի նստել մի քարի վրա» /ևս 3-4 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Համո Սահյան. ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը, «Չես ասի ոչ մի բառով», «Անտառում», «Քարափը», «Մասրենի», «Անունդ տալիս» «Ինչո՞ւ հիշեցրի»:

Պարույր Սևակ. ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը, ժողովածուները: «Անլռելի զանգակատուն» պոեմը, «Վարք մեծաց» բանաստեղծությունը:

Հրանտ Մաթևոսյան. ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Աշնան արև» վիպակը:

ԱՆԳԻՐ ԱՍԵԼ՝

Առասպելներից՝ «Վահագնի ծնունդը»:

Սովսես Խորենացի՝ հատվածներ «Հայոց պատմությունից» /«Թեպետև ենք ածու փոքր...»՝ 4-5 տող, «Ողբամ զքեզ, Հայոց աշխարհ...»՝ 10-15 տող/:

Գրիգոր Նարեկացի՝ «Տաղ Վարդավառի», «Մատյան ողբերգության» /հատված/:

Ֆրիկ՝ «Գանգատ» /«Մեկն ի պապանց պարոնորդի...» հատվածից/:

Սայաթ-Նովա՝ «Աշխարս մե փանջարա է»:

Միքայել Նալբանդյան՝ «Ազատություն», «Իտալացի աղջկա երգը» /հատված/:

Պետրոս Դուրյան՝ «Տրտունջք», «Լճակ»:

Հովհ. Թումանյան՝ «Անուշ» /«Նախերգանք»/, «Թմկաբերդի առումը» /«Նախերգանք»/, «Փարվանա» /հատված/, քառյակներ /դիմորդի ընտրությամբ/:

Ավ. Իսահակյան՝ «Գիշերն եկավ, զով հովն ընկավ», «Մի մրահոն աղջիկ տեսա», «Ռավեննայում» «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի 3-րդ սուրահը /ևս 2-3 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Միսաք Մեծարենց՝ «Սիրերգ», «Արևին»:

Դանիել Վարուժան՝ «Ցորյանի ծովեր», «Ձոն»:

Լևոն Շանթ՝ «Հին աստվածներ»-ից «Իջե՛ք, իջե՛ք, երազներ» հատվածը:

Վահան Տերյան՝ «Տխրություն», «Հրաժեշտի գազել» /ևս 2-3 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Եղիշե Չարենց՝ «Վահագն», «Էլի գարուն կգա», «Անվերնագիր» /ևս 2-3 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Պարույր Սևակ՝ «Անլռելի գանգակատուն» /հատված/:

Հովհ. Շիրազ՝ «Թագադրում», «Հայ ժողովրդի երգը»/ ևս 2-3 բանաստեղծություն՝ դիմորդի ընտրությամբ/:

Հանո Սահյան՝ «Մասրենի», «Անունդ տալիս»:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հ.Բախչինյան, Ս.Սարինյան, Հ.Թամրազյան, «Հայ գրականություն», դասագիրք 9-րդ դասարանի համար, Եր., 2000թ.:

2. Հ.Թամրազյան, Դ.Գասպարյան, Ժ.Քալանթարյան, «Հայ գրականություն», դասագիրք 10-րդ դասարանի համար, Եր., 2000թ.:

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՆԱՎՈՐ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՏՈՍՍԵՐԻ ԿԱԶՄԱՆ ԱԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

Հարցատոմսերը կազմվում են ընդունելության համար «Հայոց լեզու և գրականություն» առարկաների նախապես հաստատված ծրագրերից բաղկած հարցերով՝ ընդգրկելով ամբողջ դարոցական ծրագիրը:

Յուրաքանչյուր հարցաթերթիկ բաղկացած է չորս հարցից. երկու հարց գրականությունից, երկուսը՝ լեզվից: Գրականության հարցերը ընտրում են այնպես, որ մեկը լինի 9-րդ, մյուսը 10-րդ դասարանի ծրագրից: Հնարավոր դեպքում՝ մեկը արձակագրի, մյուսը՝ բանաստեղծի մասին: Հայոց լեզվի հարցերից մեկը տեսական է, մյուսը՝ նախադասության վերլուծություն:

Հարցաթերթիկը գնահատվում է 20 միավորանոց սանդղակով /դրական գնահատական է համարվում 8 միավորը/, յուրաքանչյուր հարցը՝ 5 միավոր /բացարձակ չիմացության դեպքում՝ 0, ապա՝ 1, 2 և այլն/: Գրականության կամ լեզվի երկու հարցերից անբավարար /մինչև 3 միավոր/ գիտելիքի դեպքում, անկախ մյուս հարցերի պատասխանից, դիմորդը գնահատվում է՝ անբավարար /8-ից ցածր/:

Քննական թերթիկի երկու նմուշ

Քննական թերթիկ

1. Մեսրոպ Մաշտոցը և հայ գրերի գյուտը:
2. Ակսել Բակունց. կյանքը, ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը:
3. Բայի սեռերը: Խնդրառություն:
4. Նախադասության վերլուծություն /ձևաբանական և շարահյուսական/
Դուռը բացեց մագերը շաղ տված, շտապելուց շրջագգեստը անկարգ հագած մի քահել կին, որի կաթնագույն դեմքի վրա աչքի էին ընկնում սև հոնքերը, որ համարյա միացած էին:

Քննական թերթիկ

1. Ներսես Շնորհալի «Ողբ Եդեսիո» պոեմը:
 2. Կոստան Ջարյան. «Նավը լեռան վրա» վեպը:
 3. Ածական: Ածականի տեսակները:
 4. Նախադասության վերլուծություն /ձևաբանական և շարահյուսական/:
- Ամբողջ քաղաքն անսովոր մարդու վրա թողնում էր երկաթուղու կայանի տպավորություն, ուր ամենքը շտապում են՝ վախենալով փախցնել գնացքը, որը նրանց տանելու է ցանկալի հեռուները:

ՈՒՐԱՅ ԼԵՁՈՒ ԵՎ ՊՐՇՈՒՄՆԻՅՈՒՆ

РУССКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА

Устный экзамен

Общие указания

Экзамен по русскому языку и литературе состоит из опроса, основной задачей которого является проверка знаний по русскому языку и литературе в пределах предложенной программы. Знания по разделу "Синтаксис" и "Морфология" проявляются при разборе предложения.

ПРОГРАММА ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ

ФОНЕТИКА

Звуки речи и буквы. Гласные и согласные звуки.

ЛЕКСИКА И СЛОВООБРАЗОВАНИЕ

Омонимы, синонимы, антонимы.

Окончание и основа в слове. Окончание, суффикс, корень, приставка как значимые части слова. Сложные слова и их правописание.

МОРФОЛОГИЯ

Имя существительное. Значение имени существительного. Существительные одушевленные и неодушевленные, собственные и нарицательные. Род, число, падеж, склонение имен существительных.

Имя прилагательное. Значение имени прилагательного. Прилагательные качественные, относительные и притяжательные. Степени сравнения прилагательных. Род, число и падеж имен прилагательных.

Имя числительное. Значение имени числительного. Числительные количественные и порядковые.

Местоимение. Значение местоимений. Разряды местоимений. Склонение местоимений.

Глагол. Значение глагола. Неопределенная форма глагола. Переходные и непереходные глаголы. Вид глагола. Спряжение глагола. Наклонение глаголов. Времена глагола. Лицо, число, род. Причастия и деепричастия.

Наречие. Понятие о наречии. Разряды наречий.

Предлог. Понятие о предлоге. Использование предлогов.

Союз. Понятие о союзе. Использование союзов. Сочинительные и подчинительные союзы.

Частицы. Понятие о частицах. Использование частиц.

Междометие. Понятие о междометиях. Использование междометий.

СИНТАКСИС

Простое предложение. Предложения повествовательные, вопросительные, побудительные. Члены предложения: подлежащее, сказуемое, дополнение,

определение, обстоятельство. Предложения личные, определенно-личные, неопределенно-личные, безличные, назывные. Однородные члены предложения. Обобщающее слово при однородных членах предложения. Обособленные второстепенные члены предложения, вводные слова, обращение.

Сложные предложения. Сложносочиненные предложения. Сложноподчиненные предложения. Понятие об основных видах придаточных предложений. Сложноподчиненные предложения с несколькими придаточными.

Бессоюзные сложные предложения.

Прямая и косвенная речь.

ПРОГРАММА ПО РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

На устном экзамене абитуриент должен проявить знания по русской литературе XIX-XX вв., в частности, знание указанных ниже произведений.

ЛИТЕРАТУРНЫЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

А.С. Грибоедов. "Горе от ума".

А.С. Пушкин. "К Чаадаеву", "Пророк", "Арион", "Во глубине сибирских руд", "Я памятник себе воздвиг", "Я помню чудное мгновенье", "Я вас любил", "Мадонна", "Осень", "На холмах Грузии", "Вновь я посетил", "Капитанская дочка", "Евгений Онегин".

М.Ю. Лермонтов. "Герой нашего времени", "Мцыри", "Парус", "Бородино", "Смерть поэта", "Дума", "Поэт", "Родина", "Выхожу один я на дорогу".

Н.В. Гоголь. "Ревизор", "Тарас Бульба".

М.Е. Салтыков-Щедрин. 2-3 сказки по выбору.

И.С. Тургенев. "Накануне".

Л.Н. Толстой. "После бала", "Люцерн", "Три смерти".

А.П. Чехов. "Смерть чиновника", "Хамелеон", "Толстый и тонкий", "Ионыч".

А.М. Горький. "Старуха Изергиль".

А.А. Блок. "О доблестях, о подвиге, о славе", "Россия", "Незнакомка", "О, весна без конца и без краю", "О, я хочу безумно жить".

А.И. Куприн. "Гранатовый браслет".

С.А. Есенин. "Не жалею, не зову, не плачу", "Отговорила роща золотая", "Письмо матери", "До свиданья, друг мой, до свиданья", "Шаганэ ты моя, Шаганэ", "Я спросил сегодня у менялы".

И.А. Бунин. "Господин из Сан-Франциско", "Молодость и старость".

В.В. Маяковский. "А вы могли бы?", "Послушайте!", "Необычайное приключение", "Товарищу Нетте, пароходу и человеку".

А.А. Ахматова. "Мне голос был", "Мужество", "Любовь", "Смятение", "Перед весной бывают дни такие".

М.А. Шолохов. "Судьба человека".

Два-три произведения русской литературы XIX и XX веков (вне программы).

ОБРАЗЕЦ ЭКЗАМЕНАЦИОННОГО БИЛЕТА УСТНОГО ЭКЗАМЕНА ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ И ЛИТЕРАТУРЕ

1. Н.В.Гоголь. Комедия "Ревизор". Образы чиновников.
2. М.Горький. "Старуха Изергиль". Сравнительная характеристика образов Ларры и Данко.
3. Морфологический и синтаксический разбор предложения.

ЛИТЕРАТУРА

1. Н.Аракелян и др. Русский язык. Учебник для 5 класса. Ереван, "Арег", 1999 г.
2. Н.Аракелян и др. Русский язык. Учебник для 6 класса. Ереван, "Арег", 1999 г.
3. Н.Г.Рафаелян и др. Русский язык для 7 класса. Ереван, "Макмиллан-Армения", 2000 г.
4. Н.Г.Рафаелян и др. Русский язык для 8 класса. Ереван, "Макмиллан-Армения", 2000 г.
5. Н.Байбуртян и др. Русский язык и литература. Учебник для 9 класса. Ереван, "Макмиллан-Армения", 2000 г.
6. Н.Байбуртян и др. Русский язык и литература. Учебник для 10 класса. Ереван, "Макмиллан-Армения", 2000 г.

НОРМАТИВЫ ОЦЕНКИ УСТНОГО ЭКЗАМЕНА ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ И ЛИТЕРАТУРЕ

Ответ оценивается следующим образом:

- за первый вопрос максимальная оценка — пять баллов
- за второй вопрос максимальная оценка — пять баллов
- за третий вопрос максимальная оценка — десять баллов

ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

բանավոր քննության պահանջները և գնահատման չափանիշները

Բանավոր քննություն /մասնագիտական ֆակուլտետների համար, նախապատրաստվելուն տրվում է 1 ժամ/:

Հիմնական նպատակն է ստուգել դիմորդի լեզվական գիտելիքները, ընթերցանության, հաղորդակցման, բառարանից օգտվելու կարողությունը, շարադասական կանոնների իմացությունը, ինչպես նաև լեզվական հմտությունները տվյալ լեզվական իրադրության մեջ կիրառելու նրա ունակությունը:

Բանավոր քննության պահանջներն են՝

1. Կարողալ ադապտացված գեղարվեստական տեքստի հատված /մոտավորապես 500 / բառամիավոր / դրսևորելով ընթերցանության կանոնների համապատասխան իմացություն և հնչյունաբանական գիտելիքների գործնական կիրառման հմտություններ, գրավոր թարգմանել հատվածի նշված մասը 100 / բառամիավոր / բառարանի օգնությամբ, պատասխանել հատվածի բովանդակությանն ուղղված հարցերին:
2. Դպրոցական ծրագրի շրջանակներում քերականորեն ճիշտ ձևակերպելով և տրամաբանորեն զարգացնելով արտահայտած մտքերը՝ զրուցել հետևյալ թեմաների շուրջ՝ ընտանիք և ընտանեկան հարաբերություններ, դպրոց և դպրոցական կյանք, ազատ ժամանց և նախասիրություններ, առօրյա հարաբերություններ, ապագա մասնագիտություն և աշխատանք, սպորտ, շրջապատող աշխարհ, երկրագիտական տեղեկություններ հայրենի երկրի, ինչպես նաև Մեծ Բրիտանիայի և ԱՄՆ-ի աշխարհագրության, հասարակական կյանքի և մշակույթի մասին:

Գնահատման չափանիշներ

ընթերցանություն (0-3 միավոր)
թարգմանություն (0-5 միավոր)
ընթերցված տեքստի ընկալում (0-6 միավոր)
բանավոր հաղորդակցում (0-6 միավոր)

Քննական տոմսը բաղկացած է 2 հարցից

1. Կարողալ, թարգմանել և պատասխանել հարցերին՝ տրված հատվածի սահմաններում:

2. Զրույց առաջադրված թեմայով:

Բանավոր զրույցի համար նախատեսվում են հետևյալ թեմաները.

- 1.The Republic of Armenia and Its Places of Interest
- 2.Yerevan, the Capital City of Armenia
- 3.My Native Town (Village)
- 4.The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
- 5.London and the Major Cities of the United Kingdom
- 6.The United States of America
- 7.Washington and the Major Cities of the USA
- 8.My Family
- 9.My Flat
- 10.My Friend
- 11.My Hobby
- 12.My School
- 13My Day
- 14.My Favourite Book
- 15.My Plans for the Future
- 16.My Summer and Winter Holidays
- 17.Seasons and Weather
- 18.English Weather
- 19My Meals

20.English Meals

21.Shopping

22.Means of Communicatoin

23.At the Cinema/ Theatre /դիմորդի ընտրությամբ/

24.Travelling

25.Sports and Games

Այսպիսով բանավոր քննությունը ստուգելով դիմորդի վերոհիշյալ չորս կարողությունները՝ նրա պատասխանը պետք է գնահատի 0-20 միավորի սահմաններում:

Մինչև 18 միավոր գնահատականի բողոքարկման դեպքում դիմորդին տրվում է 5 նախադասություն՝ մայրենիից անգլերեն թարգմանելու համար, որով և ստուգվում են նրա թե՛ քերականական և թե՛ բառապաշարային գիտելիքները :

18 և բարձր գնահատականի բողոքարկման դեպքում անց է կացվում լրացուցիչ գրույց վերը նշված թեմաների շրջանակներում:

ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

ԲԱՌԱԿԱԶՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ածանցում և բառաբարդում: Գերմաներենի ամենատարածված նախածանցներն ու վերջածանցները: Գոյականական նախածանցներ՝ **ge-, un-, er-, miss-**;
գոյականակերտ վերջածանցներ՝ **-er, -ler, -ner, -ling, -el, -or, -us, -ismus, -nom, -log, -ist, -ant, -ent, -at, -et, -it, -ot, -heit, -keit, -schaft, -tion, -ung, -ei, -ie, -ik, -ur, -sal, -nis, -um, -tum, -tel;**
ածականական նախածանցներ՝ **un-, ur-, er-;**
ածականական վերջածանցներ՝ **-ig, -lich, -los, -bar, -haft, -en, -ern;**
բայական նախածանցներ՝ **ab-, an-, aus-, bei-, ein-, mit-, nach-, vor-, zu-, be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, miss-**;

ՉԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գոյականների հոլովումը: Նախադասության մեջ գոյականների գործածությունը տարբեր հոլովներով:

Հոդ (արտիկլ): Որոշյալ հոդի գործածությունը: Անորոշ հոդի գործածությունը: Հոդի բացակայությունը:

Բայ: Ուժեղ և թույլ բայերի ժամանակային ձևերի կազմությունն ու գործածությունը **Präsens, Imperfekt, Perfekt, Plusquamperfekt, Futurum** ժամանակներով: Հրամայական ձևերի կազմությունը: Ածական անուն: Ածականների շարահյուսական գործառույթները: Ածականների համեմատության աստիճանների կազմությունը: Ածականի հոլովումը: Մակբայ: Մակբայների իմաստային և շարահյուսական գործառույթները: Դերանուն: Անձնական, ստացական, ցուցական, հարցական և հարաբերական դերանուններն ու նրանց հոլովումը: Նախդիրներ: **Genitiv, Dativ, Akkusativ, & Dativ** և **Akkusativ** պահանջվող նախդիրները: Բուհ ընդունվողը ընթերցանության ժամանակ պետք է կարողանա գտնել ու մեկնաբանել **ա/ Infinitiv-ի** խմբերը և **zu** մասնիկի հետ **Infinitiv-ի** գործածության հիմնական դեպքերը, **բ/ Präsens, Imperfekt** ժամանակային ձևերով դրված **Passiv** նախադասությունները, **գ/ haben + zu + Infinitiv** և **sein + zu + Infinitiv** կառույցները,

ՇԱՐԱԴՅՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հաստատական, ժխտական (**nicht & kein** բառերով) հրամայական և հարցական (հարցական բառերով և առանց դրանց) նախադասությունների գործածությունը: Բայական (նաև՝ անջատվող նախածանցներով) և անվանական ստորոգյալների գործածությունը ժամանակային պարզ և բաղադրյալ ձևերով:

Մոդալ բայերով և **Infinitiv**-ով, խոնարհվող բայով և **zu+Infinitiv**-ով արտահայտված բաղադրյալ բայական ստորոգյալով նախադասությունների գործածությունը:

Բարդ ստորադասական նախադասությունների գործածությունը: Երկրորդական նախադասություններ՝ ուղիղ խնդիր երկրորդական նախադասություն, ժամանակի պարագա երկրորդական նախադասություն, պատճառի երկրորդական նախադասություն, որոշիչ երկրորդական նախադասություն: **Und, aber, denn, deshalb** շաղկապներով բարդ համադասական նախադասությունների գործածությունը: **Man, es** դերանուններով արտահայտված ենթակայով նախադասությունների գործածությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մ. Աստվածատրյան և ուր. – Հարցաշարերի ժողովածու. Գերմաներեն լեզու, «Միտք» հրատ., Երևան 1997 թ.:
2. Մ. Աստվածատրյան և ուր. - Գերմաներեն պետական ավարտական քննության հարցատոմսեր, Երևան 2002 թ.
3. Ք. Աղայեկյան և ուր. Գերմաներեն լեզվի դասագիրք 7-րդ դասարանի համար, 1999թ. «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ.:
4. Ք.Աղայեկյան և ուր. - Գերմաներեն լեզվի դասագիրք 8-րդ դասարանի համար, 1999 թ. «Մակմիլան-Արմենիա» հրատ.:
5. Մ. Հարությունյան և ուր. - Գերմաներեն լեզվի դասագիրք 9-րդ դասարանի համար, 1995թ. «Լույս» հրատ.:
6. Մ.Հարությունյան և ուր. - Գերմաներեն լեզվի դասագիրք 10-րդ դասարանի համար, 1996-98թթ., «Լույս» հրատ.:
7. Մ. Հարությունյան - «Գերմաներենի քերականության համառոտ ձեռնարկ», 1999թ.:
8. Գերմաներենի գրավոր քննության հարցաշարերի շտեմարան – 1999 թ. «ԵՊՀ»

1999 թ. Շտեմարանի հավելված, 2001 թ., «Նաիրի» հրատ.:

9. Գերմաներենի գրավոր քննության հարցաշարերի շտեմարանի հավելված – 2005 թ.

Գերմաներենի ընդունելության բանավոր քննության գնահատման չափանիշներ

1. Տեքստի ընթերցում – 3 միավոր
2. Թարգմանություն – 5 միավոր
3. Ընկալում/մեկնաբանություն – 6 միավոր
4. Բանավոր հաղորդակցություն – 6 միավոր

Գերմաներեն լեզվի բանավոր
քննության թեմաներ

1. Republik Armenien
2. Jerewan – Hauptstadt von Armenien
3. Meine Heimatstadt (mein Heimatdorf)
4. Deutschland
5. Großstädte Deutschlands
6. Die Feste in Deutschland
7. Österreich
8. Die Schweiz
9. Unsere Wohnung
10. Meine Freizeit
11. Wir gehen einkaufen
12. Wenn ich krank bin
13. Meine Zukunftspläne
14. Mein Freund (meine Freundin)
15. Meine Ferien
16. Jahreszeiten
17. Mahlzeiten
18. Auf der Post
19. Sport
20. Mein Lieblingsschriftsteller
21. Mein Lieblingskomponist
22. Die Reise
23. Mein Hobby
24. Feste und Feiertage
25. Wir gehen ins Kino (Theater)

ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

ԲԱՌԱԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆ: Ընդհանուր տեղեկություն բառակազմության հիմնական միջոցների՝ բառածանցման և բառաբարդման մասին:

Ամենագործածական նախածանցների՝ **re-, im-, in-, sur-, dés-**, և վերջածանցների **-age, -ée, -erie, -et, -ier, -ment, -esse, -eur, -teur, -ique, -ième, -tion, -ien, -al, -té** իմացություն և օգտագործում:

ՇԱՐԱԳՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ: Պարզ նախադասություն /բայական և անվանական ստորոգյալով/, **être** բայը որպես հանգույց, շրջադասումով կամ **est-ce que**-ով կազմված հարցական նախադասություններ, ժխտական նախադասություններ և դրանց կազմությունը, հարցական բառերով կազմված նախադասություններ: Բարդ ստորադասական /տեղի, ժամանակի, պատճառի, պայմանի և որոշիչ երկրորդականով/ և բարդ համադասական նախադասություններ: Ուղղակի և անուղղակի խոսք:

ՁԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

ԳՈՅԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Սեռը, թիվը:

ՀՈԴ /արտիկլ/:

Որոշիչ և անորոշ հոդերի գործածությունը: **Du, des, au, aux** միաձույլ ձևերի գործածությունը:

Du, de la, de l' մասնական հոդերի գործածությունը: Հոդի բացակայության դեպքերը:

ԱԾԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Որականական ածականների սեռը, թիվը և համեմատության աստիճանները: Ցուցական, ստացական և անորոշ դերանվանական ածականներ:

ԹՎԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ: Քանական թվականներ: Դասական թվականների կազմությունը:

ԴԵՐԱՆՈՒՆ: Բայակից /ոչ ինքնուրույն/ և ինքնուրույն անձնական դերանունների գործածությունը որպես ենթակա և լրացում: Ցուցական, հարաբերական և անորոշ դերանուններ: **En, y** դերանունների գործածությունը:

ԲԱՅ: I, II, III խմբերի բայերի **Présent de l'indicatif, Imparfait, Passé composé, Plus-que-parfait, Futur simple, Passé simple, Futur immédiat, Passé immédiat** ժամանակների, ինչպես նաև **Conditionnel présent-ի, Subjonctif présent-ի, Impératif-ի** գործածությունը: Դերանվանական բայերի գործածումը հիշյալ ժամանակաձևերով: Կրավորական սեռ **/voix ou forme passive/:** Բայի անդեմ ձևերը՝ **Infinitif, participe présent, participe passé, gérondif:**

ՄԱԿԲԱՅ: Մակբայների տեսակները: Ձևի մակբայների համեմատության աստիճանները: **En-ի, y-ի** գործածությունը մակբայաբար:

ՆԱԽԴԻՐ: Ամենագործածական **à, de, en, dans, par, pour, contre, entre, parmi, sur, sous, avec, sans, avant, après, devant, derrière, depuis, vers, chez** նախդիրները:

Բուհ ընդունվողը պետք է կարողանա տեքստի մեջ ճանաչել և հասկանալ ինֆինիտիվով, **c'est...qui, c'est...que** ուժգնացնող և **ne...que** սահմանափակող մասնիկներով կառույցները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ա. Աղավեյան, Վ. Ստեփանյան «Ֆրանսերեն 9», դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 9-րդ դասարանի համար, Երևան, «Մակմիլան-Արմենիա», 2000:
2. Վ. Ստեփանյան, Ա. Աղավեյան «Ֆրանսերեն 10», դասագիրք հանրակրթական դպրոցի 10-րդ դասարանի համար, Երևան, «Մակմիլան-Արմենիա», 2000:
3. “Français”–1999, ֆրանսերեն լեզվի գրավոր քննության հարցաշարերի շտեմարան - Երևան – 99 «Արտագերս»:
4. 1999թ. հրատարակված հարցաշարերի շտեմարանի հավելված, Երևան –2001թ. «Լուսակն»:
5. Շտեմարանի հավելված N 2, Երևան 2005 թ.:

Լրացուցիչ գրականություն

Ժ. Սյուլահյան, Ա. Սուրադյան, Զ. Հրդիկյան, **Manuel de français**, Երևան, «Լույս», 1987:

Ֆրանսերեն լեզվի բանավոր քննության պահանջները և գնահատման չափանիշները Ֆրանսերենի բանավոր քննությունը ընդգրկում է.

ա/ ընթերցանություն /0-5 միավոր/,

բ/ թարգմանություն ֆրանսերենից հայերեն՝ 750 նիշի սահմաններում /0-5 միավոր/,

գ/ ընթերցված տեքստի ընկալում, որն ստուգվում է բովանդակությանը վերաբերող հարցերի միջոցով /0-5 միավոր/,

դ/ բանավոր զրույց դպրոցական ծրագրից դիմորդին ծանոթ որևէ թեմայի շուրջ /0-5 միավոր/:

Դիմորդին տրվող տեքստի ծավալը մոտավորապես մեկ էջ է: Այն համապատասխանում է միջնակնարգ դպրոցի 9-10 դասարանների համար նախատեսված տնային ընթերցանության գրքերի մակարդակին:

Բանավոր քննության ընդհանուր գնահատականը կազմում է նշված չորս կարողություններին տրված միավորների հանրագումարը /0-20 միավոր/:

Բանավոր զրույցի համար նախատեսվում են հետևյալ թեմաները.

1. La République d'Arménie.
2. Erévan-capitale de la République d'Arménie.
3. La République française.
4. Paris-capitale de la République française.
5. Les grands hommes de la France, leurs oeuvres.
6. Faites le portrait physique et moral des membres de votre famille. Parlez de leurs occupations.
7. Décrivez votre quartier et la maison où vous habitez.
8. Faites le portrait physique et moral de votre ami(e) et parlez de ses préférences.
9. Parlez d'un événement inoubliable.
10. Parlez de vos vacances d'hiver.
11. Parlez de votre ville natale (village natal).
12. Parlez de votre école, de vos études et de vos professeurs.
13. Parlez de vos activités quotidiennes et de vos loisirs.
14. Parlez d'un écrivain français et de son oeuvre que vous préférez.
15. Parlez des fêtes et de celle que vous aimez le plus.
16. Parlez de vos vacances d'été.
17. Au supermarché.
18. Parlez de vos distractions artistiques et de celle que vous préférez (théâtre, opéra, cinéma, concert, télévision).
19. Parlez d'un voyage ou d'une excursion.
20. Les sports.
21. Les repas.
22. Décrivez les saisons de l'année dans votre ville ou village.
23. Parlez d'un anniversaire.
24. La jeunesse d'aujourd'hui, ses occupation.

ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

Բառակազմություն

Բառակազմության հիմնական միջոցները՝ բառածանցում և բառաբարդում :

Իսպաներենի ամենագործածական նախածանցները՝ contra-, sobre-, in- (im-,i-), inter-, re-, sub- և վերջածանցները՝ -ito, -illo,-uelo,-astro,-miento,-al, -ista, -dor, -dad, -able, -ería, -ismo, -ción :

Շարահյուսություն

Պարզ և բարդ նախադասություններ : Պատմողական, հարցական, հրամայական և ժխտական նախադասություններ : Բառերի շարահյուսությունը նախադասության մեջ : Բարդ համադասական և բարդ ստորադասական նախադասությունների կազմությունն ու գործածությունը : Երկրորդական նախադասություններ՝ ուղիղ խնդիր երկրորդական նախադասություն, ժամանակի, տեղի, պատճառի, պայմանի առաջին տիպի (պարագա) երկրորդական նախադասություններ : Ուղղակի և անուղղակի խոսք :

Ձևաբանություն

Գոյական անուն. սեռը, թիվը :

Հոդ. որոշիչ և անորոշ հոդերի գործածությունը : Հոդի բացակայության դեպքերը :

Ածական անուն. որակական և հարաբերական ածականներ: Ածականների սեռը, թիվը : Որակական ածականների համեմատության աստիճանները :

Թվական անուն. քանակական և դասական թվականների կազմության և գործածության առանձնահատկությունները :

Ղերանուն. անձնական դերանուններ : Խնդիր անձնական դերանունների գործածության առանձնահատկությունները : Ստացական, ցուցական, հարցական, հարաբերական, անորոշ, ժխտական դերանուններ :

Բայ. I, II, III խմբերի բայերի սահմանական եղանակի (Modo Indicativo) Presente, Pretérito indefinido, Pretérito imperfecto, Pretérito perfecto, Pretérito pluscuamperfecto, Futuro simple ժամանակաձևերի, ինչպես նաև Presente de Subjuntivo- ի, Potencial simple- ի և Imperativo-ի կազմությունն ու գործածությունը (Presente de Subjuntivo-ի գործածությունը խնդիր երկրորդական նախադասություններում) : Անկանոն և դերանվանական բայերի գործածությունը հիշյալ ժամանակաձևերով : Կրավորական սեռ՝ Voz pasiva : Բայի անդեմ ձևերը՝ infinitivo, participio, gerundio : Ամենագործածական բայական կառույցները :

Մակբայ. մակբայների տեսակները, կազմությունը, գործածության առանձնահատկությունները : Ձևի մակբայների համեմատության աստիճանները :

Ելակետ. ամենագործածական a, ante, bajo, con, contra, de, desde, en, entre, hacia, hasta, para, por, según, sin, sobre, tras, cerca de, delante de, detrás de, junto a, debajo de, frente a, encima de, antes de նախդիրները :

Գրականություն

1. Իսպաներենի ընդունելության գրավոր քննության հարցաշարերի շտեմարան, Երևան, 2003:
2. Francisca Castro Viúdez, Pilar Díaz Ballesteros, Aprende gramática y vocabulario 2, Sociedad General Española de Librería, S. A., Madrid 2005
3. III-X դասարանների համար պաշտոնապես նախատեսված բոլոր դասագրքերը :

ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՎԻ ԲԱՆԱՎՈՐ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ և ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

Բանավոր քննությունը ստուգում է դիմորդի ընթերցելու (բարձրաձայն), տեքստի ընկալման (ստուգվում է հարցերի միջոցով), գեղարվեստական թարգմանության (12-14 տող թարգմանել բառարանի օգնությամբ) և բանավոր զրույցի (առաջադրված թեման պատմելով ներկայացնելու և տրվող հարցերին պատասխանելու ձևով) կարողությունները, որոնք գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով.

1. ընթերցանություն (0-3 միավոր)
2. թարգմանություն (0-5 միավոր)
3. ընթերցված տեքստի ընկալում (0-6 միավոր)
4. բանավոր հաղորդակցում (0-6 միավոր)

Քննական տոմար բաղկացած է երկու հարցից.

1. Կարդալ, թարգմանել և պատասխանել հարցերին՝ տրված հատվածի սահմաններում
2. Զրույց առաջադրված թեմայով :

Հարցատոմսի առաջին առաջադրանքի համար նախատեսված նյութը համապատասխանում է հանրակրթական դպրոցի 8-10-րդ դասարանների տնային ընթերցանության համար նախատեսված գեղարվեստական գրքերի բարդության մակարդակին :

Բանավոր զրույցի համար ներկայացված են հետևյալ թեմաները.

1. República de Armenia	13. Mi día de descanso
2. Ereván, capital de Armenia	14. Mi día de estudios
3. Mi ciudad natal	15. Las vacaciones
4. España	16. Correo
5. Madrid, capital de España	17. Las estaciones del año
6. América Latina	18. Las comidas
7. Personalidades famosas	19. En los Grandes Almacenes
8. Mi familia	20. El teatro
9. Mi casa	21. El cine
10. Mi amigo (a)	22. De viaje
11. Mi afición	23. Al médico
12. Mi escuela	24. Un día de cumpleaños

Այսպիսով, բանավոր քննությունը ստուգելով դիմորդի վերոհիշյալ չորս կարողությունները՝ նրա պատասխանը պետք է գնահատի 0-20 միավորի սահմաններում :

Գնահատականի բողոքարկման դեպքում դիմորդին տրվում է 4-5 նախադասություն՝ հայերենից իսպաներեն թարգմանելու համար, որով և ստուգվում են նրա թե՛ քերականական և թե՛ բառապաշարային գիտելիքները :

ԻՏԱԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ

Բանավոր քննությունը ստուգում է դիմորդի ընթերցելու (բարձրաձայն), տեքստի ընկալման (ստուգվում է հարցերի միջոցով), գեղարվեստական թարգմանության (750-800 նիշի սահմաններում բառարանի օգնությամբ) և բանավոր զրույցի (առաջադրված թեման պատմելով ներկայացնելու և տրվող հարցերին պատասխանելու ձևով) կարողությունները, որոնք գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով.

1. ընթերցանություն (0-3 միավոր)
2. թարգմանություն (0-5 միավոր)
3. ընթերցված տեքստի ընկալում (0-6 միավոր)
4. բանավոր հաղորդակցում (0-6 միավոր)

Քննական տոմսը բաղկացած է երկու հարցից.

1. Կարդալ, թարգմանել և պատասխանել հարցերին՝ տրված հատվածի սահմաններում
2. Զրույց առաջադրված թեմայով :

Հարցատոմսի առաջին առաջադրանքի համար նախատեսված նյութը համապատասխանում է օտար լեզուների դասավանդման համաեվրոպական հռչակագրի կողմից հաստատված A2 B1 մակարդակին:

Բանավոր զրույցի համար ներկայացված են հետևյալ թեմաները.

1. Repubblica d'Armenia
2. Jerevan capitale d'Armenia
3. L'Italia e le regioni italiane
4. Le grandi città italiane
5. Roma capitale d'Italia
6. Le vacanze
7. Personaggi italiani
8. La mia casa
9. La mia famiglia
10. Il mio amico
11. La stampa italiana
12. La mia scuola
13. Feste e tradizioni popolari
14. La mia giornata
15. Lo sport e gli italiani
16. La cucina italiana
17. Le stagioni dell'anno
18. Il bar e il caffè nella vita degli italiani
19. Vaticano e lo stato pontificato
20. L'opera lirica
21. Il grande cinema italiano
22. Le spese
23. La moda e grandi stilisti italiani
24. Il mio compleanno

Այսպիսով, բանավոր քննությունը ստուգելով դիմորդի վերոհիշյալ չորս կարողությունները՝ նրա պատասխանը պետք է գնահատվի 0-20 միավորի սահմաններում :

Ծանոթություն : Բանավոր քննության արդյունքում գոյացած ընդհանուր միավորների (գնահատականի) հետ դիմորդի անհամաձայնության դեպքում նրան տրվում է 5 լրացուցիչ նախադասություն՝ հայերենից իտալերեն թարգմանելու համար : Անթերի թարգմանության դեպքում գնահատականը 1 միավորով բարձրացվում է , ցանկացած բառային, քերականական , շարահասական կամ ոճական սխալի դեպքում նախկին գնահատականը մնում է նույնը :

Միասնական քննությունների ծրագրեր	1
ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	1
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ	22
ՌՈՒՄԱՑ ԼԵԶՈՒ	51
ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	69
ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	79
ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	89
ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	98
ԻՏԱԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	109
ՍԱԹԵՄԱՏԻԿԱ	112
Ֆ Ի Ջ Ի Կ Ա	119
Ք Ի Մ Ի Ա	128
ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	138
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	155
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ	169
Բուհական կենտրոնացված քննությունների ծրագրեր	189
ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	189
ՌՈՒՄԱՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	192
ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	195
ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	197
ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	200
ԻՍՊԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	202
ԻՏԱԼԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒ	204